សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royal de Droit et des Sciences Economiques

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី ២៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២១ ដល់ ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២១

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ **យុន ចាន់នឿន**

ក. លឹម សូនី

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

បណ្ឌិត ញឹក ខុឆ្ធី

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ២១

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០១៧

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២១

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ដែលមានឈ្មោះ **ឃុន ចាន់ធឿន** និងឈ្មោះ **លឹម សូនី** ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ ឆ្នាំទី៤ ជំនាន់ទី២១ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណ និងការដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតជូនចំពោះ៖

លោកឪពុក និងអ្នកម្តាយ៖ ដែលលោកអ្នកមានគុណទាំងពីរបានផ្តល់កំណើតដល់យើងខ្ញុំទាំងពីរ ព្រមទាំងខិតខំចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាកូនតាំងពីតូចរហូតដល់ធំដឹងក្តី ហើយថែមទាំងបានផ្គត់ផ្គង់ទំនុកបម្រុងកូនៗសព្វបែបយ៉ាង ដោយលោកហ៊ានតស៊ូពុះពារគ្រប់ការលំបាកទាំងឡាយ ហាលភ្លៀង ហាលក្តៅដោយមិនពោលពាក្យថា នឿយហត់ លំបាកមកកាន់កូនៗ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីរកប្រាក់ឲ្យកូនៗបានសិក្សារៀនសូត្រចេះដឹង ស្គាល់អ្វីដែលជាគុណ ជាទោស ស្គាល់ពីតម្លៃនៃគុណធម៌ សីលធម៌ ជាពិសេស គឺស្គាល់ពីអ្វីដែលជាតម្លៃនៃការសិក្សានេះ ដើម្បីឲ្យកូនៗបានក្លាយជាបុគ្គលដែលពោរពេញទៅដោយព្រហ្មវិហារធម៌នៅក្នុងគ្រួសារ សាលារៀន និងនៅក្នុងសង្គម។

ថ្នាក់ដឹកនាំសាកលវិទ្យាល័យ ព្រមទាំងលោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់៖ ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ដោយបានខិតខំយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីផ្តល់នូវចំណេះដឹងដែលជាពុទ្ធិថ្មីៗ ក៏ដូចជាបទពិសោធន៍នានា ដើម្បីឲ្យសិស្សនិស្សិតអាចយកមកធ្វើជាគុណប្រយោជន៍ដល់ការប្រកបកិច្ចទាំងឡាយនាថ្ងៃមុខបាន។

លោកសាស្ត្រាចារ្យ បណ្ឌិត ញឹក ឧត្តី ៖ ដែលលោកបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃរបស់លោក ដោយបានខិតខំបង្រៀនយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ អស់ពីកម្លាំងកាយ ចិត្ត ព្រមទាំងធ្វើការណែនាំ និងចង្អុលបង្ហាញផ្លូវដែលជាគន្លឹះដ៏សំខាន់ក្នុងការទទួលបានភាពជោគជ័យទាំងក្នុងការសិក្សា និងក្នុងការបំពេញកិច្ចការសំខាន់ៗផ្សេងទៀត។ អ្វីដែលពិសេសទៀតនោះគឺ លោកបានបង្រៀនណែនាំដល់យើងខ្ញុំទាំងពីរ ក្នុងការសរសេរតាក់តែងនូវកម្រងស្នាដៃជាសារណាមួយនេះឡើង ក្នុងគោលដៅបង្កើតបានជាសមិទ្ធិផលមួយដ៏ល្អប្រសើរជាទីបំផុត ពោលគឺ ជាសមិទ្ធិផលដែលប្រកបទៅដោយគុណភាពពេញលេញ និងភាពជោគជ័យ។

ជាចុងក្រោយយើងខ្ញុំ សូមគោរពជូនពរដល់ លោកអ្នកមានគុណទាំងពីរ គឺលោកឪពុក និងអ្នកម្តាយ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ លោកសាកលវិទ្យាធិការ លោក លោកស្រី រួមទាំងមិត្តនិស្សិតរួមសាលាទាំងអស់ សូមជួបប្រទះតែសំណាងល្អ ទទួលបានជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ចទាំងឡាយ និងជួបប្រទះតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អារម្ភកថា

សារណាដែលត្រូវបានរៀបចំតាក់តែងឡើងស្តីពី **សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ** គឺជាអត្ថបទមួយដែលក្រុមរបស់យើងខ្ញុំ បានចងក្រងឡើងចេញពីការខិតខំប្រឹងប្រែងសិក្សារៀនសូត្រ បន្ទាប់ពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ផ្នែកនីតិសាស្រ្តរយៈពេល ៤ឆ្នាំ កន្លងមកនេះ ព្រមទាំងការបង្ហាត់បង្រៀន និងការពន្យល់ណែនាំពីសំណាក់លោកលោកស្រីសាស្រ្តាចារ្យទាំងអស់ផងដែរ។ មូលហេតុដែលយើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់បានសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកប្រធានបទនេះ មកសរសេរតាក់តែងឡើង ដោយសារតែយើងខ្ញុំមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងទៅលើមុខវិជ្ជានីតិរដ្ឋប្បវេណី ចាប់តាំងតែពីបានសិក្សាឆ្នាំទី២មកម្ល៉េះ។ លើសពីនេះទៅទៀត សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ និងមានអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសកម្មភាពជំនួញនានាយ៉ាងខ្លាំង ដែលជាមូលហេតុមួយនៃការពន្លឿនដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិឱ្យមានភាពរីកចម្រើនផងដែរ។

សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺស្ថិតនៅក្នុង ប្រាតិភោគប្រត្យក្សមួយប្រភេទ នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង ហើយសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះទៀតសោត បានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនទៅដល់ម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុលផងដែរ។ ទោះបីជាសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ត្រូវបានចែងកំណត់នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាយ៉ាងជាក់ច្បាស់ក្តី ក៏ឥទ្ធិពលនៃការយល់ដឹងទាក់ទងនឹងសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះហាក់បីដូចជា មិនទាន់បានជ្រួតជ្រាបទៅដល់មជ្ឈដ្ឋានប្រជាពលរដ្ឋបានពេញលក្ខណៈ និងទូលំទូលាយនៅឡើយទេ។ កត្តាទាំងអស់នេះហើយ ដែលធ្វើឲ្យក្រុមយើងខ្ញុំមានការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើចំណុចដែលជាបញ្ហាចោទខាងលើយ៉ាងខ្លាំង រហូតដល់ក្រុមយើងខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តថានឹងធ្វើការជ្រើសរើសយកប្រធានបទមួយនេះ យកមករៀបរៀងចងក្រងជាសារណាឡើង។ ហើយក្រុមយើងខ្ញុំសង្ឃឹម និងជឿជាក់យ៉ាងមុតមាំថា ឯកសារដែលក្រុមយើងខ្ញុំបានស្រាវជ្រាវនេះនឹងអាចឲ្យគ្រប់បុគ្គលទាំងអស់អាចយកទៅប្រើប្រាស់តាមតម្រូវការបាន ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍ ដែលអាចជួយឈានទៅបំពេញកង្វះខ្វះចន្លោះរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចទាំងអស់នោះផងដែរ។

ជាទីបញ្ចប់ ក្រុមយើងខ្ញុំក៏សូមខន្តីអភ័យទោសជាមុននូវរាល់កំហុសឆ្គងដែលកើតមានឡើងដោយអចេតនាទាំងកំហុសផ្នែកអក្ខរាវិរុទ្ធក្តី ក៏ដូចជាខ្លឹមសារដែលមានចំណុចខ្វះខាតដោយប្រការណាមួយដែលកើតមាននៅក្នុងការតាក់តែងនូវសារណានេះក្តី។ ហើយក្រុមយើងខ្ញុំ សូមទទួលយកនូវគ្រប់មតិរិះគន់ទាំងឡាយ ក្នុងអត្ថន័យស្ថាបនាកែលម្អទៅលើកិច្ចការសារណាមួយនេះដោយក្តីសោមនស្សរីករាយជាទីបំផុត។

សូមអរគុណ!

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ១

១. បុព្វហេតុនៃការស្រាវជ្រាវ ១

២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ២

៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

៤. ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ ៣

៥. សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ ៤

៦. វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ ៥

៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ ៦

ជំពូកទី ១
សញ្ញាណទូទៅនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

១. អត្ថន័យនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ១

២. ប្រភេទកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ១

២.១ ចលនវត្ថុ ២

២.២ អចលនវត្ថុ ២

២.៣ សិទ្ធិលើបំណុល ២

៣. គោលការណ៍ទូទៅនៃការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ២

៣.១.១ លក្ខខណ្ឌគ្រឹះ ៣

៣.១.១.១ ការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី ៤

៣.១.១.២ សមត្ថភាពរបស់គូភាគី ៤

៣.១.១.៣ កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ៥

៣.១.១.៣.១ កម្មវត្ថុមានពេលបច្ចុប្បន្ន ៦

៣.១.១.៣.២ កម្មវត្ថុមាននៅពេលអនាគត ៦

៣.១.១.៣.៣ កម្មវត្ថុដែលអាចធ្វើកើត ៦

៣.១.២ លក្ខខណ្ឌទម្រង់ ៦

៤. អានុភាពនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ៧

៤.១ កាតព្វកិច្ចក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ៧

៤.២ ទណ្ឌកម្មនៃការបំពានកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ៨

៥. សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ៨

៥.១ សិទ្ធិកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំ ៨

៥.២ សិទ្ធិឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំ ៨

៥.៣ សិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសោហ៊ុយរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ៨

៥.៤ សិទ្ធិទាមទារសំណងរបស់អ្នកធានាដោយវត្ថុ ៩

៥.៥ សិទ្ធិហាមឃាត់ការកាន់កាប់ដោយផ្ទាល់ ចំពោះអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ៩

៦. ឧបាទេសកម្មលើវត្ថុ ៩

៧. ការហាមឃាត់ចំពោះការបញ្ចាំផ្តាច់ ១០

ជំពូកទី ២
ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

១. អត្ថន័យនៃការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ១១

២. ការបង្កើតលក្ខខណ្ឌអានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ១១

២.១ លក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ ១១

២.១.១ លិខិតឯកជន ១១

២.១.២ ការផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់ចលនវត្ថុ ១២

២.២ អានុភាពនៃការបញ្ចាំចលលនវត្ថុ ១៣

២.៣ សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ១៣

៣. ការបញ្ចាំបន្ត ១៤

៤. ការហាមឃាត់ការបញ្ចាំផ្តាច់ ១៤

៥. ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ១៤

៥.១ ការលក់ដោយបង្ខំ ១៤

៥.២ ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយសង្ខេប ១៥

ជំពូកទី ៣
ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

១. អត្ថន័យនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ១៦

២. ការបង្កើតលក្ខខណ្ឌអានុភាពនៃសិទ្ធិលើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ១៦

២.១ លិខិតយថាភូត ១៧

២.២ ការផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ១៧

៣. ការមិនអនុញ្ញាតឲ្យបញ្ចាំផ្តាច់ ១៩

៤. ការកំណត់រយៈពេលនៃការបញ្ចាំ.......... ១៩
៥. អានុភាពនៃសិទ្ធិលើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ.......... ១៩
៥.១ ទំហំអានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ.......... ១៩
៥.២ សិទ្ធិទាមទារសំណងរបស់អ្នកធានាដោយវត្ថុ..........២០
៥.៣ លំដាប់នៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ..........២០
៥.៤ ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា..........២២
៦. ការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលវត្ថុ..........២២
៦.១ សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ..........២២
៦.១.១ សិទ្ធិនៃម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ..........២២
៦.១.១.១ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផល..........២២
៦.១.១.២ ការសន្យាពិសេសនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ.......... ២៣
៦.១.១.៣ បទបញ្ញត្តិពិសេស ស្តីពីការធ្វើកសិកម្ម.......... ២៣
៦.១.១.៣.១ សិទ្ធិលើបំណុលដែលគ្មានកំណត់ពេល.......... ២៣
៦.១.១.៣.២ សិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ពេល.......... ២៣
៦.១.១.៤ សិទ្ធិបញ្ចាំបន្ត..........២៤
៦.១.១.៥ សិទ្ធិឃាត់ទុកអចលនវត្ថុបញ្ចាំ..........២៤
៦.១.១.៦ សិទ្ធិប្តឹងឲ្យលក់ដោយបង្ខំ..........២៤
៦.១.២ កាតព្វកិច្ច..........២៥
៦.១.២.១ ប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំ..........២៥
៦.១.២.២ ថែរក្សា ឬចេញសោហ៊ុយ..........២៥
៦.២ សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ..........២៦
៦.២.១ សិទ្ធិទាមទារវត្ថុបញ្ចាំ និងសំណងខូចខាត..........២៦
៦.២.២ កាតព្វកិច្ចសងសំណង..........២៦
៧. ការរលត់សិទ្ធិនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ..........២៦
៧.១ ការរលត់ដោយការទាមទារ..........២៦
៧.២ ការរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាល.......... ២៧
៧.៣ ការរលត់ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដោយលទ្ធកម្មនូវការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដោយអាជ្ញាយុ-កាល.......... ២៧
៨. ការអនុវត្តដូចគ្នាតាមបទបញ្ញត្តិស្តីពីហ៊ីប៉ូតែក..........២៨

ជំពូកទី ៤
ការបញ្ចាំសិទ្ធិ

១. អត្ថន័យនៃការបញ្ចាំសិទ្ធិ ២៩
២. ការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ ២៩
២.១ លក្ខខណ្ឌបង្កើតអានុភាពចំពោះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំសិទ្ធិ ២៩
២.១.១ ការព្រមព្រៀង........ ២៩
២.១.២ លក្ខខណ្ឌតតាំង........ ៣០
២.២ ការអនុវត្តនៃការបញ្ចាំសិទ្ធិ ៣០
៣. ការប្រៀបធៀប ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ និងការបញ្ចាំសិទ្ធិលើបំណុល ៣១
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៣២
អនុសាសន៍ ៣៣
ឯកសារយោង ៣៧
ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្តីផ្តើម

១. មូលហេតុនៃការស្រាវជ្រាវ

ការរស់នៅក្នុងសង្គមមួយតែងតែមានទំនាក់ទំនងរវាងគ្នា និងគ្នាជានិច្ច ដែលទំនាក់ទំនងនេះ មានលក្ខណៈជាទំនាក់ទំនងបុគ្គល និងទំនាក់ទំនងទ្រព្យសម្បត្តិ។ ទំនាក់ទំនងទ្រព្យសម្បត្តិ ត្រូវបានច្បាប់ទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយ ក្រោមរូបភាពជាទំនាក់ទំនងដែលមានការធានា និងទំនាក់ទំនងដែលគ្មានការធានា ហើយសិទ្ធិដែលមានការធានាគេហៅថា **សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស** ដែលជាប្រភេទមួយនៃសិទ្ធិប្រត្យក្ស[1]។ សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សនេះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនីតិប្រាតិភោគ ដែលជាយន្តការគតិយុត្តគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស។ នៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានកំណត់ថា ជនណាក៏ដោយ ទោះជាបុគ្គលក្តី ជាសមូហភាពក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ហើយកម្មសិទ្ធិឯកជនត្រូវស្ថិតក្រោមការគាំពារនៃច្បាប់[2]។ បញ្ញត្តិនេះ គឺជារបបគំហើញគតិយុត្តដែលទទួលស្គាល់លើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឯកជនដែលធ្វើឲ្យមានទំនាក់ទំនងទ្រព្យសម្បត្តិនៅក្នុងសង្គម។

នៅពេលដែលបុគ្គលម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ចង់ធានាកាតព្វកិច្ចទៅលើអ្វីមួយ បុគ្គលដែលបានបង្កើតសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សលើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកដទៃ គេហៅថា អ្នកធានាដោយវត្ថុ ចំណែកឯបុគ្គលដែលបានធ្វើនូវលទ្ធកម្មនូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស ដែលបង្កើតឡើងដោយកូនបំណុល ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ហៅថាតតិយជនដែលបានធ្វើលទ្ធកម្ម។ ជាគោលការណ៍ សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សមិនអាចយកវត្ថុ ឬសិទ្ធិណាមួយដែលមិនអាចធ្វើអនុប្បទានបាន មកធ្វើជាកម្មវត្ថុបានឡើយ។ ប៉ុន្តែគោលការណ៍នេះ មិនប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិឃាត់ទុកលើវត្ថុដែលមិនអាចធ្វើអនុប្បទាននោះទេ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចដែលមានអត្ថិភាព ហើយទោះបីជាកាតព្វកិច្ចដែលនឹងកើតឡើងនាពេលអនាគតក៏ដោយ ក្នុងករណីដែលអាចកំណត់កាតព្វកិច្ចបាន ក៏សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សនៅតែមានអត្ថិភាព ដោយយកកាតព្វកិច្ចនោះ មកធ្វើជាកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវធានា។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើខ្វះលក្ខខណ្ឌគតិយុត្ត សិទ្ធិប្រតិភោគប្រត្យក្សក៏មិនអាចកើតមានឡើងបានដែរ ឬនៅក្នុងករណីដែលសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា ត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈ ដោយសារមានវិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ ឬហេតុផ្សេងៗទៀតនោះ សិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាត្រូវបានលុបចោល នាំឲ្យសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សមិនមានអានុភាព។ លើសពីនេះទៅទៀត ប្រសិនបើសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាបានរលត់ដោយសារការសង ឬអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិ ឬហេតុផ្សេងៗទៀត សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សក៏ត្រូវបានរលត់ផងដែរ។

លើសពីនេះទៅទៀត សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺជាស្ថានភាពមួយដែលម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិក្នុងការកាន់កាប់វត្ថុរបស់កូនបំណុល ឬតតិយជន ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងសិទ្ធិ (ការបញ្ចាំសិទ្ធិ) ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន និងទទួលបានការសងពីវត្ថុនោះដោយមានអត្ថិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត ដោយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចធ្វើការឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំនោះបាន រហូតដល់ពេលទទួលបានការសង ដែលជាទូទៅត្រូវធានានូវ

[1] មាត្រា ១៣០ និង មាត្រា ១៣១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[2] មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៣

ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ ប្រាក់ធានាសងក្នុងករណីមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច រីឯសោហ៊ុយដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ សោហ៊ុយដើម្បីថែរក្សាវត្ថុបញ្ចាំ ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងសំណងខូចខាតដែលកើតឡើងដោយសារការមិនអនុវត្ត កាតព្វកិច្ច ឬវិការៈកំបាំងនៃវត្ថុបញ្ចាំ លើកលែងតែមានកំណត់ផ្សេងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ហើយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចទទួលផលពីវត្ថុបញ្ចាំ និងយកផលនោះមកកាត់សិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន បានដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត។ ប៉ុន្តែម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនអាចយកវត្ថុបញ្ចាំទៅធ្វើ ការដាក់បញ្ចាំបន្តបានទេ លុះត្រាតែមានការយល់ព្រមពីកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុបញ្ចាំ។ ចំពោះការយកវត្ថុបញ្ចាំទៅបញ្ចាំ បន្តនេះ ម្ចាស់បំណុលត្រូវទទួលសងនៅការខូចខាតទាំងឡាយដែលកើតមានលើវត្ថុបញ្ចាំ ទោះបីជាមានករណី ប្រធានសក្តិកើតឡើងក៏ដោយ។ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់បំណុលមិនអាចធ្វើការបញ្ចាំផ្តាច់បានឡើយ ហើយនៅ ពេលដែលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល នោះនាំឲ្យរលត់នូវសិទ្ធិលើការបញ្ចាំផងដែរ មានន័យថា ប្រសិនបើគ្មានសិទ្ធិលើបំណុល ក៏គ្មានសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែរ។

ដោយឡែក សម្រាប់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលជាប្រភេទមួយនៃសិទ្ធិប្រត្យក្សនេះ ក៏ជាយន្តការដែលត្រូវ បានគេនិយមប្រើជាញឹកញាប់នៅក្នុងសង្គមកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ននេះ។ ប៉ុន្តែការអនុវត្តជាក់ស្តែង ហាក់មិនទាន់មាន ភាពត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់ទៅតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧ ដែលជាបទដ្ឋានគតិយុត្តជាតិ ដែលបានចែង កំណត់នូវសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះនៅឡើយទេ។

ដូច្នេះបុព្វហេតុដែលនាំឲ្យយើងខ្ញុំ ជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយនេះមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ គឺដើម្បី ទទួលបាននូវចំណេះដឹងបន្ថែមទៀត ដើម្បីអាចយកមកជាប្រយោជន៍ក្នុងការជួយបំពេញនៅចំណុចខ្វះចន្លោះ របស់គ្រប់បុគ្គលដែលជាអ្នកអនុវត្តនូវកិច្ចប្រភេទនេះ ហើយជាពិសេសដើម្បីស្វែងយល់អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច របស់គូភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំឲ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ ព្រមទាំងអាចទទួលយកនូវពុទ្ធិដែលអាចផ្តល់ជាបទ ពិសោធន៍ល្អៗប្រៀបបានជាប្រទីបដែលអាចដឹកនាំយើងឲ្យក្លាយទៅជាបុគ្គលដែលមានភាពថ្លៃថ្នូរ អព្យាក្រឹត្យ មានសុចរិតភាព និងមានសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តទៅតាមច្បាប់បានត្រឹមត្រូវនាពេលអនាគត។ កត្តាទាំងអស់ នេះហើយ ដែលញ៉ាំងឲ្យយើងខ្ញុំធ្វើការសម្រេចជ្រើសរើសយកប្រធានបទនេះឡើងមកបកស្រាយ។

២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

យើងបានដឹងងហើយថា ចំពោះក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ ដែលត្រូវបានគេកំណត់ហៅជាទូទៅថា ជា ច្បាប់សារធាតុនោះ គឺបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការការពារនូវផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គលឯកជនទាំង អស់។ បើយើងនិយាយពី ការបង្កើតទំនាក់ទំនងសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់បុគ្គលដែលជាគូភាគី មិនថានៅពេល បង្កើតបានជាកិច្ចសន្យាបញ្ចាំដែលមានអានុភាពអនុវត្ត ឬ ពេលមានវិវាទកើតឡើងក្តី គឺច្បាប់សារធាតុ បានចែង កំណត់យ៉ាងច្បាស់លាស់ ដោយបានកំណត់ពីកិច្ចសំខាន់ៗរបស់គូភាគីដែលចាំបាច់ត្រូវតែអនុវត្តតាមនោះ។

ដូច្នេះ យើងគួរតែស្វែងយល់ថា៖

- តើសញ្ញាណទូទៅនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានលក្ខណៈយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ?
- តើបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំត្រូវអនុលោមដោយគោរពទៅតាមលលក្ខខណ្ឌសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ ទើបភាគីនៃកិច្ច សន្យាបញ្ចាំនេះ មានអានុភាពក្នុងការអនុវត្ត ក៏ដូចជាក្នុងការបង្កើតឲ្យមានសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ពួក

ពួកគេកើតឡើងបាននោះ?

- តើច្បាប់សារធាតុបានចែងការពារផលប្រយោជន៍ដល់គូភាគីយ៉ាងណាខ្លះ នៅពេលមិនមានការអនុវត្ត កាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុល ឬម្ចាស់បំណុលនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ?
- តើច្បាប់សារធាតុបានផ្តល់នូវសិទ្ធិដែលមានលក្ខណៈពិសេសអ្វីខ្លះទៅដល់ម្ចាស់បំណុលក្រៅពីឯកសិទ្ធិ និងសិទ្ធិបុរិមា?

៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

រាល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវទាំងអស់ គឺសុទ្ធតែមានសារៈសំខាន់ទាំងអស់ ពោលគឺ បានផ្តល់ផលប្រយោជន៍តបមកវិញទៅតាមកិច្ចការដែលយើងបានធ្វើការស្រាវជ្រាវនោះ។ គោលបំណងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះនឹងឆ្លើយតបយ៉ាងជាក់លាក់មកវិញ ចំពោះការយកមកអនុវត្តជាក់ស្តែងផងដែរ។ យ៉ាងណាមិញ គោលបំណងសំខាន់ និងជាចម្បងដែលយើងខ្ញុំធ្វើការស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទមួយនេះ គឺដើម្បីទទួលបាននូវពុទ្ធិថ្មីៗ និងដើម្បីពង្រីកចំណេះដឹងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងនីតិកិច្ចសន្យា ពិសេសគឺ កិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះឲ្យកាន់តែយល់ច្បាស់បន្ថែម ម៉្យាងវិញទៀតដើម្បីអាចយកទៅអនុវត្តក្នុងកិច្ចការប្រចាំថ្ងៃរបស់យើងខ្ញុំបានដោយមានប្រសិទ្ធិភាព និងសក្តានុពលបាន។

គោលបំណងសំខាន់ៗនៃការស្រាវជ្រាវដែលទាក់ទងនឹងប្រធានបទស្តីពី "**សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ**" មានដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ស្វែងយល់ពីគោលការណ៍នៃការបង្កើតនូវសិទ្ធិលើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ដោយស្របតាមច្បាប់
- ស្វែងយល់ពីលក្ខណៈខុសគ្នាពីទម្រង់នៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ និងកិច្ចសន្យាទូទៅដោយផ្អែកសំខាន់ទៅលើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា៖
    - ➢ កិច្ចសន្យាបញ្ចាំ៖ មានការបញ្ចាំចលនវត្ថុ និងការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ
        - ❖ បើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំជាចលនវត្ថុ៖ ត្រូវធ្វើជាលិខិតឯកជន
        - ❖ បើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំជាអចលនវត្ថុ៖ ត្រូវធ្វើជាលិខិតយថាភូត
    - ➢ កិច្ចសន្យាទូទៅ៖ ទម្រង់នៃកិច្ចសន្យាមិនផ្តោតសំខាន់លើកម្មវត្ថុ ដែលជាចលនវត្ថុ ឬអចលនវត្ថុឡើយ កិច្ចសន្យាអាចធ្វើបានពីរទម្រង់គឺ
        - ❖ លាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ឬ
        - ❖ ដោយផ្ទាល់មាត់ ទៅតាមការកំណត់របស់គូភាគី។
- ស្វែងយល់ពីដំណើរការនៃការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ
- ស្វែងយល់ពីបញ្ហាប្រឈម និងដំណោះស្រាយក្រោយពេលអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ។

៤. ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ដោយសារតែនៅប្រទេសកម្ពុជាយើង ជាប្រទេសដែលបាន និងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពជាប្រទេសដែលកំពុងអភិវឌ្ឍនៅឡើយ នាំឲ្យបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនក្នុងកម្រិតមួយដែលនៅទាបជាងបណ្តាប្រទេសដទៃ ដូចនេះស្ថានភាពជីវភាពប្រជាជនក៏មានការរីកចម្រើនជាសន្សឹមៗទៅតាមនោះផងដែរ។ តាមរយៈកត្តាទាំង

នេះហើយបានជាប្រជាជនភាគច្រើននៅកម្ពុជា និយមនូវការខ្ចីបុលនានា ដោយយករបស់ទ្រព្យដែលខ្លួនមានមកធ្វើការដាក់បញ្ចាំជាមួយម្ចាស់បំណុល ដើម្បីជាការធានាបំណុលនេះឯង។ ប៉ុន្តែការបង្កើតនូវកិច្ចសន្យាខ្ចីបុលប្រាក់ខ្លះហាក់មិនមានភាពត្រឹមត្រូវស្រប ទៅតាមគោលការណ៍ដែលច្បាប់បានចែងឲ្យគូភាគីធ្វើការអនុវត្តនោះឡើយទេ។ ពេលខ្លះយើងសង្កេតឃើញថា តាមរយៈការបង្កើតសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ម្ចាស់បំណុលទៅឲ្យកូនបំណុលហាក់មិនមានភាពស៊ីមេទ្រីគ្នា ឯពេលខ្លះទៀតកូនបំណុលខ្លួនឯងផ្ទាល់បែរជាបំពានកិច្ចសន្យាជាដើម។ ដោយសារតែការបង្កើតនូវកិច្ចសន្យាប្រភេទនេះរបស់គូភាគីហាក់មានភាពមិនត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ ដោយការបង្កើតទៅតាមអ្វីដែលខ្លួនគិតថានឹងមានទំនោរផលប្រយោជន៍ច្រើនមកដល់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសង្កេតឃើញពីកត្តាទាំងអស់នេះហើយ យើងខ្ញុំក៏បានសម្រេចចិត្តធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវចំពោះប្រធានបទស្តីពី **"សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ"** នេះ។ ហើយការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះដែរ គឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើខ្លឹមសារសំខាន់នៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលរួមមានដូចជា៖ សញ្ញាណទូទៅ លក្ខខណ្ឌក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ (ទាំងចលនវត្ថុ និងអចលនវត្ថុ) ការបញ្ចាំសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានអាទិភាពជាងគេ រួមទាំងលំហូរនីតិវិធីក្នុងការអនុវត្តចំពោះសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះផងដែរ។ មួយវិញទៀត យើងខ្ញុំធ្វើការស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកទៅលើច្បាប់ រួមទាំងបទដ្ឋានគតិយុត្តនានានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលមានចែងកំណត់ជាធរមាន ដែលជាពិសេស គឺក្រមរដ្ឋប្បវេណីឆ្នាំ ២០០៧ ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះផងដែរ។

៥. សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ចំពោះសារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវនេះ យើងខ្ញុំនឹងធ្វើការផ្តោតសំខាន់ទៅលើអត្ថប្រយោជន៍ដែលនឹងទទួលបានជា ៣ (បី) ផ្នែកសំខាន់ៗដែលមានដូចជា៖

- **ចំពោះគូភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ៖**
  - ដើម្បីឲ្យដឹងពីរបៀបក៏ដូចជាលក្ខខណ្ឌក្នុងការបង្កើតនូវកិច្ចសន្យាបញ្ចាំមួយដែលមានអានុភាពស្របតាមច្បាប់ ជាពិសេសដែលអាចយកទៅតតាំងជាមួយតតិយជនបាន
  - ដើម្បីឲ្យដឹងកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតថា ខ្លួនមានសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចយ៉ាងណាខ្លះនៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ(ទាំងកូនបំណុល និងម្ចាស់បំណុល)
  - យល់ដឹងពីអ្វីដែលច្បាប់បានហាមឃាត់មិនឲ្យអនុវត្ត ក៏ដូចជាអ្វីដែលច្បាប់ផ្តល់សិទ្ធិជាអាទិភាពក្នុងការអនុវត្តជាដើម
  - បានដឹងពីកិច្ចការពារដែលច្បាប់បានចែងកំណត់ជាមុន នៅពេលមានការរំលោភបំពានកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ។
- **ចំពោះអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ៖**
  - ជាប្រភពឯកសារសម្រាប់សិស្ស និស្សិតដែលមានបំណងចង់ដឹង និងស្វែងយល់ឲ្យកាន់តែច្បាស់ទាក់ទងនឹងវិស័យនេះ ពោលគឺអាចយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋានក្នុងស្រាវជ្រាវបន្ថែម
  - ដើម្បីបង្កើតបាននូវចំណេះ ជំនាញថ្មីៗដែលខ្លួនមិនធ្លាប់បានដឹងពីមុនមកអាចយកទៅអនុវត្តជាក់ស្តែងក្នុងជីវភាពរស់នៅបាន

   - អាចមានចំណេះ ក្នុងការប្រៀបធៀបនូវទិដ្ឋភាពច្បាប់ដែលបានចែងពីការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំជាមួយនឹងការអនុវត្តក្នុងសង្គមបច្ចុប្បន្នបានផងដែរ។
- **ចំពោះយើងខ្ញុំទាំងពីរ៖**
   - តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវនៃប្រធានបទនេះ គឺដើម្បីបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រនៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
   - ដើម្បីពង្រឹងនូវចំណេះដឹងរបស់យើងខ្ញុំឲ្យកាន់តែមានភាពល្អប្រសើរជាងមុន
   - ដើម្បីឈ្វេងយល់ឲ្យកាន់តែពិស្តារទាក់ទិននឹងនីតិកិច្ចសន្យាបន្ថែមបានមួយកម្រិតទៀត ដែលអាចផ្តល់នូវភាពងាយស្រួល នៅពេលដែលយើងខ្ញុំយកទៅអនុវត្តនៅថ្ងៃខាងមុខប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពបាន
   - ជាពិសេសអាចយល់ច្បាស់ពីនីតិវិធីក្នុងការអនុវត្តរបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ
   - បន្ទាប់ពីធ្វើការស្រាវជ្រាវនៃប្រធានបទនេះចប់ យើងខ្ញុំអាចផ្តល់នូវការប្រឹក្សាទៅដល់បុគ្គលដែលមានចម្ងល់ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តនូវកិច្ចសន្យាប្រភេទនេះបានមួយចំណែកផងដែរ។

៦. វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

- **តម្រូវការព័ត៌មាន៖** ដើម្បីឲ្យដំណើរការនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រកបដោយភាពជោគជ័យ គឺត្រូវកំណត់ទិន្នន័យចំនួន ២ (ពីរ) សំខាន់ៗគឺ៖ ទិន្នន័យចម្បង និងទិន្នន័យបន្ទាប់បន្សំ។
- **ទិន្នន័យចម្បង៖** រាល់ឯកសារទាំងឡាយណាដែលជាបទដ្ឋានគតិយុត្ត ហើយដែលត្រូវបានប្រកាសចូលជាធរមានឲ្យអនុវត្ត ពោលគឺ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧ ដែលនៅតែមានអានុភាពអនុវត្តរហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។
- **ទិន្នន័យបន្ទាប់បន្សំ៖** គឺជាទិន្នន័យដែលបានមកពី៖
   - ឯកសារដែលបានតម្កល់ទុកនៅបណ្ណាល័យនីតិសាស្ត្រ និងបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិចរបស់សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
   - សៀវភៅដែលបានចងក្រងឡើងដោយ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
   - សារណាបញ្ចប់ការសិក្សារបស់និស្សិតគ្រប់ជំនាន់
   - តាមរយៈប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត (Internet)
   - និងតាមរយៈកម្មវិធីដែលពាក់ព័ន្ធនៅវិស័យច្បាប់ នៅក្នុងបណ្តាញសង្គមនានា។
- **វិធីសាស្ត្រវិភាគទិន្នន័យ៖** បើនិយាយពីវិធីសាស្ត្រនៃការវិភាគត្រូវបានគេបែងចែកជា ២ (ពីរ)ផ្នែកគឺ៖ វិភាគទិន្នន័យតាមបរិមាណ និងវិភាគទិន្នន័យបែបគុណភាព។
   - ការវិភាគទិន្នន័យតាមបែបបរិមាណ គឺជាការវិភាគមួយប្រភេទដែលមានប្រើនូវទិន្នន័យជាតួលេខច្បាស់លាស់។
   - រីឯការវិភាគទិន្នន័យតាមបែបគុណភាពវិញ គឺជាវិធីមួយដែលធ្វើការវិភាគទិន្នន័យដែលមាន ឬ

ទិន្នន័យដែលទទួលបានពីការចុះកម្មសិក្សា ឬ បានមកពីការសាកសួរដោយប្រើកម្រងសំណួរដើម្បីចេញជាលទ្ធផលណាមួយ។

ដោយឡែកសម្រាប់ការវិភាគទិន្នន័យរបស់ក្រុមយើងខ្ញុំ យើងខ្ញុំបានធ្វើការវិភាគដោយប្រមូលនូវទិន្នន័យ គឺ តាមរយៈ ការស្នើសុំការផ្តល់ការប្រឹក្សាពីលោកបណ្ឌិតសាស្ត្រាចារ្យណែនាំ លោកបេក្ខបណ្ឌិតច្បាប់ សិស្សច្បងរួមសាលា និងមិត្តនិស្សិតរួមជំនាន់ដែលមានបទពិសោធន៍ចំណេះដឹងទាក់ទងនឹងចំណុចនេះ រួចធ្វើការវិភាគឲ្យលេចចេញជាលទ្ធផលមួយដែលល្អប្រសើរ។

ជាដំបូងត្រូវធ្វើការប្រមូលប្រភពទិន្នន័យ និងទិន្នន័យឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងគ្រប់គ្រាន់។ បន្ទាប់ពីទទួលបានគ្រប់អស់ហើយ យើងខ្ញុំនឹងធ្វើការវិភាគដោយធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយនឹង៖

- អត្ថបទច្បាប់ដែលមានជាធរមាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ក្រមរដ្ឋប្បវេណីឆ្នាំ ២០០៧ ក៏ដូចជាបទដ្ឋានគតិយុត្តដទៃទៀតដូចជា ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១ ឬអនុក្រឹត្យនានាជាដើម)
- ទ្រឹស្តីនានាដែលបានសិក្សាកន្លងមកជាមួយលោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ ដែលពោរពេញទៅដោយសមត្ថភាព និងមានបទពិសោធន៍ជាច្រើនឆ្នាំក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលសិស្សនិស្សិតខាងផ្នែកនីតិសាស្ត្រ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងដែលជាពិសេសខាងផ្នែកនីតិរដ្ឋប្បវេណី ដូចជានីតិកាតព្វកិច្ច នីតិកិច្ចសន្យាជាដើមនោះ
- និងឯកសារពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។

ចំពោះការវិភាគនូវទិន្នន័យនេះផងដែរ យើងខ្ញុំបានធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយនឹងការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅក្នុងសង្គមទៅនឹងបទបញ្ញត្តិច្បាប់ដែលបានចូលជាធរមានរួច ថាតើមានលក្ខណៈដូចគ្នា ឬខុសគ្នាយ៉ាងណាខ្លះ។

៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ក្របខណ្ឌនៃការសក្សាស្រាវជ្រាវ ៖

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ គឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើការអនុវត្តតាមគោលការណ៍របស់ក្រមរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចែងទាក់ទងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលផ្តោតជាពិសេសទៅលើសិទ្ធិការបញ្ចាំ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គល។

- **ដំណាក់កាលទី១៖** ការស្រាវជ្រាវរៀបចំបង្កើតគម្រោងផែនការស្រាវជ្រាវ ធ្វើការរៀបចំកំណត់គោលដៅដែលជាកម្មវត្ថុ ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ។ ការសិក្សាទៅលើទ្រឹស្តីដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីរកពាក្យគន្លឹះឆ្ពោះទៅរកដំណោះស្រាយនៃប្រធានបទ។
- **ដំណាក់កាលទី២៖** ធ្វើការសិក្សាទៅលើប្រភពនៃឯកសារសំខាន់ៗ ដោយធ្វើការវិភាគវាយតម្លៃទៅលើទិន្នន័យដែលទទួលបានបន្ទាប់ពីបានធ្វើការសិក្សារួច ព្រមទាំងរៀបចំលំដាប់នៃគំនិតដែលស្របទៅតាមខ្លឹមសារនៃប្រធានបទដែលខ្លួនបាននឹងកំពុងរៀបចំតាក់តែងឡើង។

ដើម្បីឲ្យមានភាពយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងជ្រួតជ្រាបកាន់តែច្បាប់លាស់បន្ថែមទៀតនោះ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដែលបានចងក្រងជាសារណានេះ ត្រូវបានធ្វើការរៀបចំ និង ចងក្រងឡើងដោយធ្វើការបែងចែកជា ៤ (បួន) ជំពូកដែលមានខ្លឹមសារដូចតទៅនេះ៖

- **ជំពូកទី ១ ៖ សិក្សាពីសញ្ញាណទូទៅនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ**
  - ដែលនឹងលើកបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពជាទូទៅដែលទាក់ទងនឹងអត្ថន័យនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឧបាទេសកម្មលើវត្ថុ ក៏ដូចជាលក្ខខណ្ឌសុពលនៃការបង្កើតនូវកិច្ចសន្យាបញ្ចាំជាដើម។
- **ជំពូកទី២ ៖ ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ**
  - បង្ហាញពីលក្ខខណ្ឌក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ លក្ខខណ្ឌតតាំង អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់គូភាគីជាដើម។
- **ជំពូកទី ៣ ៖ ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ**
  - បង្ហាញពីអត្ថន័យនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ លក្ខខណ្ឌទម្រង់ក្នុងបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ដែលមានភាពផ្ទុយពីលក្ខខណ្ឌបង្កើតកិច្ចសន្យា អាជ្ញាយុកាលនៃការកាន់កាប់ សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុល និង ម្ចាស់បំណុលជាដើម។
- **ជំពូកទី ៤ ៖ ការបញ្ចាំសិទ្ធិ**
  - បង្ហាញពីលក្ខណៈពិសេសដែលច្បាប់បានការពារនូវផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់បំណុល តាមរយៈការបានផ្តល់នូវសិទ្ធិពិសេសជាអាទិភាពមួយទៅដល់ម្ចាស់បំណុលដែលមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ។

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

មុននឹងឈានទៅដល់ការបកស្រាយពីការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនៃជំពូកនេះ យើងនឹងធ្វើការពន្យល់បង្ហាញពីសញ្ញាណខ្លះៗដែលទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារជាទូទៅនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដូចតទៅនេះ៖

១. អត្ថន័យនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

សញ្ញាណជាទូទៅនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានបង្កប់នូវអត្ថន័យនៃពាក្យគន្លឹះមួយចំនួននៅក្នុងខ្លឹមសារនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះ ដែលយើងគប្បីស្វែងយល់ មុននឹងឈានទៅដល់និយមន័យដែលបានកំណត់ទុកជាស្រេចដោយបទដ្ឋានគតិយុត្តិជាតិនោះ ដែលរួមមានពាក្យថា ការបញ្ចាំ ដែលមានភ្ជាប់ទាំងអត្ថន័យនៃការធានាបំណុលរួមទាំងសញ្ញាណនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដូចខាងក្រោមនេះ។

ការបញ្ចាំ គឺសំដៅទៅលើការធានាកាព្វកិច្ចលើបំណុល ដោយដាក់ទ្រព្យធានា។ ប៉ុន្តែ ទ្រព្យធានា ដែលត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ស្តីពី ប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធាននានេះ[3] គឺសំដៅតែទៅលើចលនវត្ថុតែប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនរាប់បញ្ចូលការធានាលើអចលនវត្ថុទេ។

ការធានាបំណុល គឺមានចែងជារួមនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើងដែលទើបតែចូលជាធរមានក្រោយច្បាប់ស្តីពី ប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា កាលពីឆ្នាំ ២០០៧ កន្លងទៅនេះ ដែលការធានាបំណុលនៅក្រមរដ្ឋប្បវេណីនេះ គឺមានទាំងការធានាបំណុលដោយបុគ្គល និងការធានាបំណុលដោយទ្រព្យ(ទាំងចលនទ្រព្យ និងអចលនទ្រព្យ)។

- ការធានាបំណុលដោយបុគ្គល (កិច្ចសន្យាធានា) គឺមានន័យថា បុគ្គលទី៣ណាមួយ ជាអ្នកចេញ មុខធានា ចំពោះម្ចាស់បំណុលថានឹងសងបំណុលជំនួសកូនបំណុល ក្នុងករណីកូនបំណុលមិន សង។
- ការធានាបំណុលដោយដាក់ទ្រព្យធានា គឺ ជាកិច្ចសន្យាមួយដែលកូនបំណុល ឬ ក៏បុគ្គលទី៣ ណាមួយផ្សេងទៀត ព្រមព្រៀងដាក់ទ្រព្យរបស់ខ្លួនជា កិច្ចធានា ដើម្បីឲ្យម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិទាមទារលក់ទ្រព្យធានានេះ ដើម្បីអាចយកលុយមកសងបំណុលដោយមានអាទិភាពលើម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត។ ប្រតិបត្តិការដាក់ទ្រព្យធានាបំណុលនេះអាចធ្វើចំពោះចលនទ្រព្យដូចជា ការបញ្ចាំ ចលនទ្រព្យ ជាដើម ឬ ក៏ចំពោះអចលនទ្រព្យដូចជា ការបញ្ចាំអចលនទ្រព្យ ឬ ក៏ហ៊ីប៉ូតែក។

ជារួម **សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ** ត្រូវបានក្រមរដ្ឋប្បវេណីឲ្យនិយមន័យថា សំដៅទៅលើសិទ្ធិដែលម្ចាស់សិទ្ធិមានសិទ្ធិកាន់កាប់វត្ថុដែលទទួលបានពីកូនបំណុល ឬតតិយជន ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន និងទទួលបានការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនពីវត្ថុនោះ ដោយមានអាភិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងៗទៀត[4]។

២. ប្រភេទកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

កម្មវត្ថុ គឺវត្ថុ ឬទ្រព្យទាំងឡាយណាដែលអាចជាទ្រព្យរូបី និងទ្រព្យអរូបី។ កម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ រួមមាន ៣ (បី) ប្រភេទសំខាន់គឺ៖ ចលនវត្ថុ ឬចលនទ្រព្យ អចលនវត្ថុ ឬអចលនទ្រព្យរួមទាំង សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

[3] មាត្រា ៦ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា, អនុម័តថ្ងៃទី ៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០៧

[4] មាត្រា ៨១៦ និង មាត្រា ៨៤០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

សិទ្ធិដែលត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាកម្មវត្ថុពិសេសនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះ។

២.១ ចលនវត្ថុ

ចលនវត្ថុ គឺជាវត្ថុ ឬទ្រព្យដែលអាចកម្រើកបាន ដែលអាចលើកដាក់ ឬដឹកនាំពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀតបានមានដូចជា តុ ទូជាដើម[5]។

ចលនវត្ថុ គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិ គ្រឿងចក្រ និងឧបករណ៍ទាំងអស់ដែលលើកលែងតែដី និងអគារ[6]។ ពោលគឺ សំដៅទៅលើវត្ថុក្រៅអចលនវត្ថុ[7]។

២.២ អចលនវត្ថុ

អចលនវត្ថុ សំដៅលើ ដីធ្លី និងវត្ថុជាប់នៅនឹងដី ហើយមិនអាចផ្លាស់ទីបាន ដូចជាអគារ សំណង់ ដំណាំរុក្ខជាតិជាអាទិ៍[8]។

អចលនវត្ថុ អាចជាអចលនវត្ថុពីកំណើត និងអាចជាអចលនវត្ថុតាមការកំណត់របស់ច្បាប់។

- អចលនវត្ថុពីកំណើត៖ សំដៅទៅដល់ ដីធម្មជាតិ ដូចជា ដីព្រៃឈើ ដីកាប់រាន ដីដាំដុះ ដីទុកទំនេរ ឬមិនអាចដាំដុះ ដីលិចទឹកដោយទឹកនៅនឹងដី ឬទឹកហូរ និងសំណង់ ឬការរៀបចំទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅជាប់មួយកន្លែង កើតឡើងដោយអំពើរបស់មនុស្ស ហើយមិនអាចរំកិល ឬផ្លាស់ប្តូរកន្លែងបាន។
- អចលនវត្ថុតាមការកំណត់របស់ច្បាប់៖មានសិទ្ធិភណ្ឌិកទាំងឡាយលើអចលនវត្ថុ និងចលនវត្ថុទាំងទាំងឡាយដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ជាអចលនវត្ថុ[9]។

រីឯអចលនវត្ថុពីភ័ព្វវាសនាវិញ អាចចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងសមាសភាគនៃអចលនវត្ថុ និងវត្ថុចំណុះបាន (ភ្ជាប់ទៅនឹងវត្ថុចម្បង) ហេតុដូច្នេះ អចលនវត្ថុនេះ អាចនឹងមិនត្រូវបានយកមកធ្វើជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុបានឡើយ។

២.៣ សិទ្ធិលើបំណុល

ការបញ្ចាំសិទ្ធិ គឺសំដៅទៅលើសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលអាចមានកម្មវត្ថុជាសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិ។ ការបញ្ចាំសិទ្ធិនេះ អាចបង្កើតបានមិនត្រឹមតែចំពោះសិទ្ធិលើវត្ថុតែមួយប៉ុណ្ណោះនោះទេ គឺសំដៅពិសេសទៅលើសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ម្ចាស់បំណុលទៅលើកូនបំណុល ដែលម្ចាស់បំណុលអាចប្រើសិទ្ធិលើបំណុលជាអាទិភាពក្នុងការយកទៅប្រតិបត្តិលើកិច្ចលើបំណុលចំពោះតតិយបានជាដើម។

៣. គោលការណ៍នៃការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ត្រូវបានកើតមានឡើងតាមរយៈការធ្វើនូវកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ។

កិច្ចសន្យា គឺជាកិរិយារបស់បុគ្គលពីរនាក់ ឬច្រើននាក់មានឆន្ទៈត្រូវគ្នាព្រមបង្កើត កែប្រែ ឬរំលត់កាតព្វកិច្ច។ ជាគោលការណ៍ផងដែរ ការបង្កើតកិច្ចសន្យា គឺជាការព្រមព្រៀងរវាងបុគ្គលពីរនាក់ ឬច្រើននាក់ ដោយភាគី

[5] ដកស្រង់ចេញពីវចនានុក្រមខ្មែរ សម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត (https://g.co/kgs/9fa1mR)
[6] វាក្យខណ្ឌទី៣ មាត្រា ៤ នៃច្បាប់ស្តីពីភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ, អនុម័តថ្ងៃទី ២៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩
[7] វាក្យខណ្ឌទី៣ មាត្រា ១២០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧
[8] មាត្រា ១២០, ១២១ និងមាត្រា ១២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧
[9] មាត្រា ២ នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១

ម្ខាងបានបង្ហាញឆន្ទៈដោយសេរី ពិតប្រាកដ តាមរយៈការភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌនូវសំណើរបស់ខ្លួនទៅកាន់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយភាគីម្ខាងទៀតបានធ្វើស្វីការតបទទួលយកសំណើពីភាគីម្ខាងនៃដំណើរការដោយគ្មានវិការៈ ឬហៅម្យ៉ាងទៀតថា កិច្ចសន្យាបានបង្កើតឡើងតាមរយៈសំណើ និងស្វីការជួបគ្នា[10]។

សំណើ គឺជាការស្នើសុំដល់ភាគីម្ខាងទៀតនៃកិច្ចសន្យាឲ្យបានដឹង និងទទួលយកនូវលក្ខខណ្ឌដែលបានដាក់ស្នើសុំបង្កើតកិច្ចសន្យា ចំណែកឯស្វីការ គឺជាការឆ្លើយតបរបស់ភាគីម្ខាងទៀតដែលបានបង្ហាញឆន្ទៈព្រមទទួលយកសំណើពីភាគីម្ខាងនៃអ្នកធ្វើសំណើ[11]។

ម៉្យាងវិញទៀត កិច្ចសន្យានឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលដែលដំណឹងអំពីស្វីការនោះត្រូវបានមកដល់អ្នកស្នើវិញ[12]។ ហើយអានុភាពដែលបានបង្កើតឡើងតាមកិច្ចសន្យានេះរួមមាន ការកើតឡើងវិញនៃសិទ្ធិលើបំណុល ឬកាតព្វកិច្ចជាដើម។

យ៉ាងណាមិញកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ គឺជាសកម្មភាពមួយដែលកើតឡើងតាមរយៈការព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីដោយគ្មានវត្តមាននៃវិការៈចូលរួមក្នុងការព្រមព្រៀងនោះ ដែលក្នុងនោះអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (កូនបំណុល) ឬ តតិយជនដែលធានាដោយវត្ថុដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ មានកាតព្វកិច្ចត្រូវធ្វើការប្រគល់វត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (ម្ចាស់បំណុល)។

ហេតុនេះ ការព្រមព្រៀងបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយកូនបំណុលជាលក្ខខណ្ឌដាច់ខាត។ នេះមានន័យថា ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺជាអ្នកកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំ រីឯអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនអាចធ្វើការកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំនោះបានទេ។ នៅក្នុងករណីនេះផងដែរ ម្ចាស់បំណុល គឺមានសិទ្ធិក្នុងការឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំ បើកូនបំណុលមិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចសងបំណុលមកម្ចាស់បំណុលវិញ នៅពេលដល់កំណត់សងនោះ។ ប៉ុន្តែសិទ្ធិនេះ មិនអាចយកមកធ្វើការតតាំងចំពោះម្ចាស់បំណុលដែលមានអាទិភាពជាងខ្លួនបានឡើយ[13]។

ថ្វីត្បិតតែការបង្កើតកិច្ចសន្យាមួយ ត្រូវបានធ្វើឡើងតាមគោលការណ៍ខាងលើដែលសំណើ និងស្វីការត្រូវបានជួបគ្នាក៏ដោយ ប៉ុន្តែដើម្បីឲ្យកិច្ចសន្យាមួយមានសុពលភាពពេញលេញដោយបង្កើតឲ្យមានសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចបាន និងស្របតាមការបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យា និងច្បាប់របស់ប្រទេសនោះ គឺភាគីទាំងសងខាងត្រូវតែបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ (ពីរ) យ៉ាងដូចខាងក្រោមនេះ៖

៣.១ លក្ខខណ្ឌគ្រឹះ

កិច្ចសន្យា ត្រូវចាត់ទុកថាមានសុពលភាពអនុវត្តទៅបាន កាលណាកាតព្វកិច្ចដែលកើតពីកិច្ចសន្យានោះគឺ៖

- កើតចេញពីការព្រមព្រៀងដោយពិតប្រាកដ និងសេរី
- កើតចេញពីជនដែលមានសមត្ថភាពចុះកិច្ចសន្យា

[10] មាត្រា ៣៣៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីឆ្នាំ ២០០៧

[11] មាត្រា ៣៣៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[12] មាត្រា ៣៤០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[13] មាត្រា ៨២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

➢ មានកម្មវត្ថុជាក់លាក់ដែលអាចធ្វើកើត ស្របច្បាប់ របៀបរៀបរយសាធារណៈ ឬ ទំនៀមទម្លាប់ល្អ[14]។

៣.១.១ ការព្រមព្រៀងរវាងគូភាគី

ការព្រមព្រៀង គឺជាឆន្ទៈរបស់គូភាគីក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយពិតប្រាកដ និង ដោយសេរីគ្មានការគំរាមគំហែង ឆបោក ឬក្លែងបន្លំពីភាគីណាឡើយ ។

កិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ត្រូវបានកើតមានឡើងនៅពេលដែលអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(កូនបំណុល) ឬ តតិយជនបានព្រមព្រៀងប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំនោះទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ប៉ុន្តែកិច្ចសន្យានេះ មិនអាចកើតឡើងបានទេ បើការព្រមព្រៀងប្រគល់វត្ថុនោះកើតចេញពីការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានភ្ជាប់មកជាមួយនឹងវិការៈ[15] ដូចជា ការភាន់ច្រឡំ ការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត ការរំលោភលើស្ថានភាពបុគ្គល ការគំរាមគំហែង អំពើកេងចំណេញហួសហេតុជាដើម[16]។ សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ត្រូវកើតឡើងដោយកូនបំណុល ឬតតិយជនដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ប្រគល់នូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំទៅម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ[17]។ បានន័យថា សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចកើតមានឡើងទៅបាន លុះត្រាតែមានការប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំនោះ ទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំធ្វើការកាន់កាប់ ។ ពោលគឺ ករណីនេះមិនអនុញ្ញាតឲ្យប្រគល់នូវវត្ថុបញ្ចាំនោះ តាមរយៈការប្តូរលក្ខន្តិកៈនៃការកាន់កាប់ទេ បានន័យថា អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនបានប្រគល់វត្ថុជាក់ស្តែងទេ ហើយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំទទួលការកាន់កាប់ដោយប្រយោលតែប៉ុណ្ណោះ គឺមិនត្រូវបានច្បាប់ហាមឃាត់ចំពោះករណីបែបនេះ[18]។

៣.១.២ សមត្ថភាពរបស់គូភាគី

សមត្ថភាព គឺជាលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដែលអាចក្លាយជាម្ចាស់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចដែលអាចវិនិច្ឆ័យបានអំពីលទ្ធផលនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ដែលអាចធ្វើឲ្យសកម្មភាពរបស់ខ្លួនមានអានុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ ។

សមត្ថភាពរបស់ភាគីត្រូវបានគេបែងចែកជា ៣ (បី) គឺ៖

➢ សមត្ថភាពទទួលសិទ្ធិ

➢ សមត្ថភាពខាងឆន្ទៈ

➢ និងសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើសកម្មភាព។

ជាគោលការណ៍ បុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការយល់ដឹង និងអាចវិនិច្ឆ័យបានអំពីលទ្ធផលតាមផ្លូវច្បាប់ ដែលកើតចេញពីសមត្ថភាព និងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន អាចបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុបាន គឺសំដៅដល់នីតិជនដែលមានអាយុចាប់ពី ១៨(ដប់ប្រាំបី)ឆ្នាំឡើងទៅ លើកលែងតែនីតិជន ដែលជាជនគំហាត់ស៊ីវិលតែ

---

[14] មាត្រា ៣ នៃក្រឹត្យច្បាប់លេខ៣៨

[15] វិការៈ គឺសំដៅដល់ការប្រែប្រួលចាកពីភាពប្រក្រតី។ ដកស្រង់ចេញពី សទ្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរអង់គ្លេស-បារាំង ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី បោះពុម្ពដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ឆ្នាំ២០០៧។ ក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨ ៖ វិការៈនៃការព្រមព្រៀងមាន ៣ គឺ ការភាន់ច្រឡំ ការបន្លំបោកប្រាស់ និង ហិង្សា។

[16] មាត្រា ៣៤៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[17] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ៨១៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[18] មាត្រា ៨២៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ប៉ុណ្ណោះដែលតុលាការហាមឃាត់[19]។ ករណីនេះ ច្បាប់មិនបានកំហិតសិទ្ធិស៊ីវិល ឬហាមឃាត់ដោយប្រការណាមួយទេ ជាហេតុនាំឲ្យបុគ្គលនោះមានគុណសម្បត្តិអាចក្លាយជាប្រធាននៃសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចបាន។

ចំណែកឯក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨ ត្រង់មាត្រា ១៤ ក៏បានចែងទៀតថា *ជនទាំងឡាយដែលមានអាយុ ១៨ (ដប់ប្រាំបី)ឆ្នាំ អាចធ្វើកិច្ចសន្យាបានគ្រប់ពេលវេលាលើកលែងតែជនគំហាត់ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ផងដែរ។*

ប៉ុន្តែការបង្ហាញខាងលើនេះ មិនមែនមានន័យថា រាល់នីតិជនទាំងអស់សុទ្ធតែអាចធ្វើសកម្មភាពប្រកបដោយសុពលភាពនោះទេ ហើយរាល់សកម្មភាពរបស់អនីតិជនទាំងអស់ពុំមែនសុទ្ធតែចាត់ទុកថា គ្មានសុពលភាពពេញលេញនោះដែរ។ ករណីនេះ បានន័យថា ជនដែលខ្វះសមត្ថភាពក្នុងការយល់ដឹង និងវិនិច្ឆ័យនូវលទ្ធផលនានាដែលកើតចេញពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ដោយសារតែមានវិបត្តិផ្នែកវិបល្លាសស្មារតី[20] (ប្រាជ្ញាស្មារតី) ទោះមួយផ្នែក ឬទាំងស្រុងក្តី ទោះជាបានដល់នីតិភាពក៏ដោយ ក៏ច្បាប់មិនអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើសកម្មភាពបង្កើតកិច្ចសន្យាបានដែរ។ ជនទាំងនោះមាន ២(ពីរ) ប្រភេទគឺ ជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ និងជននៅក្រោមហិតូបត្ថម្ភ[21]។

ម៉្យាងវិញទៀត អនីតិជនដែលមានគំនិតចាស់ទុំអាចប្រកបរបរ ឬធ្វើអាជីវកម្មបាន ឬអាចទ្រទ្រង់ជីវភាពខ្លួនឯងបានដោយឯករាជ្យ ត្រូវបានច្បាប់អនុញ្ញាតឲ្យធ្វើសកម្មភាព ឬកិច្ចទាំងពួងបានប្រកបដោយសុពលភាព ឬមានអានុភាពអនុវត្តបានតែម្តង។ ជនទាំងនោះរួមមាន៖ អនីតិជនដែលអនុញ្ញាតឲ្យចាត់ចែងទ្រព្យ អនីតិជនដែលអនុញ្ញាតឲ្យប្រកបអាជីវកម្មដោយអ្នកមានសិទ្ធិអំណាចមេបា ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន និងអនីតិជនមានអាត្តាធីនភាព[22] ។ ជាលទ្ធផល យើងអាចធ្វើការសន្និដ្ឋានបានថា អនីតិជនដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ គឺមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រាន់ និងពេញលេញស្របទៅតាមច្បាប់ក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ជាំបានដោយមានអានុភាពក្នុងការអនុវត្តបានដោយមានសុពលភាពពេញលេញតែម្តង។

៣.១.៣ កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា

កម្មវត្ថុ គឺជាខ្លឹមសារសំខាន់នៃកិច្ចសន្យាដែលកម្មវត្ថុនោះត្រូវតែ ជាក់លាក់ ដែលអាចធ្វើទៅបាន ឬបំពេញបាន និង ស្របច្បាប់ ហើយមិនប៉ះពាល់ដល់របៀបរៀបរយសាធារណៈ ឬទំនៀមទំលាប់ល្អរបស់ប្រពៃណីជាតិ[23]។

កិច្ចសន្យានឹងមិនមានសុពលភាពឡើយ ក្នុងករណីប្រសិនបើភាគីណាមួយមិនបានបំពេញតាវកាលិក ឬកាតព្វកិច្ចដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា ភាគីផ្សេងៗទៀតអាចប្រើប្រាស់យន្តការតុលាការ ដើម្បីសុំរំលាយកិច្ចសន្យា ឬប្តឹងសុំរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិយកមកលក់ឡៃឡុង ក្នុងករណីដែលភាគីនោះគ្មានប្រាក់សង ឬប្តឹងដាក់ពន្ធនាគារបង្ខំលើរូបកាយ ប្រសិនភាគីនោះមិនព្រមអនុវត្តកាតព្វកិច្ចទៀត។

កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា សំដៅលើប្រតិបត្តិការគតិយុត្តដែលភាគីទាំងឡាយត្រូវបំពេញចំពោះគ្នាទៅវិញទៅ

[19] សៀវភៅនីតិរដ្ឋប្បវេណី, រៀបរៀងដោយសាស្ត្រាចារ្យ អម សុផាណារ៉ាត, ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩,ទំព័រ ៣៨

[20] មាត្រា ៣១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ ២០១១

[21] កថាភាគទី២ ទំព័រ៧,កថាភាគទី៣ ទំព័រ៨ ដល់១០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីឆ្នាំ ២០០៧ និងកថាភាគទី២ និងទី៣,ទំព័រ ៧,៨,៩នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០១១

[22] មាត្រា ១៩,២០ និងមាត្រា ២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[23] វាក្យខណ្ឌទី៣ មាត្រា ៣ នៃក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨

មកដែលអាចសន្មត់បានថា វាជាកម្មវត្ថុនៃកាតព្វកិច្ចរបស់គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះ។ កម្មវត្ថុនៃកាតព្វកិច្ចនេះ សំដៅទៅលើតាវកាលិក ឬរបស់អ្វីមួយដែលគូភាគីត្រូវផ្តល់ឲ្យគូភាគីម្ខាងទៀតនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំដែលខ្លួនបាន សន្យាចំពោះគ្នាដែលដូចទៅនឹងកិច្ចសន្យាលក់ទិញដែរ ដូចជាអ្នកទិញមានកាតព្វកិច្ចបង់ថ្លៃ ឯអ្នកលក់មាន កាតព្វកិច្ចប្រគល់វត្ថុជាដើម ។ល។

កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ត្រូវតែជាកម្មវត្ថុដែលមានបច្ចុប្បន្ន កម្មវត្ថុដែលមាននៅពេលអនាគត និងកម្ម វត្ថុដែលអាចធ្វើបាន។

៣.១.៣.១ កម្មវត្ថុមានបច្ចុប្បន្ន

នៅពេលដែលមានការចុះកិច្ចសន្យាត្រូវមានវត្ថុមួយជាក់លាក់ និងមានតម្លៃជាពាណិជ្ជកម្ម អាចជួញដូរ បាន ហើយភាគីនៃកិច្ចសន្យាបានដឹងច្បាស់ថា កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ជាប្រភេទនៃវត្ថុអ្វីមួយពិតប្រាកដដែលមានរូប រាង បរិមាណ គុណភាព ពណ៌........នៅពេលចុះកិច្ចសន្យា និងជាវត្ថុមិនត្រូវបានហាមឃាត់ដោយច្បាប់នោះទេ ដែលជារួមភាគីអាចយកមកអនុវត្តបានចំពោះកិច្ចសន្យានោះ។

៣.១.៣.២ កម្មវត្ថុមាននៅពេលអនាគត

នៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះ កម្មវត្ថុដែលនឹងមាននៅពេលអនាគត គឺសំដៅលើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ដែល ត្រូវបានគេសន្មត់ថា មានជាក់លាក់នៅពេលចុះកិច្ចសន្យាតែកត់សម្គាល់ឃើញជាវិជ្ជមាននៅពេលអនាគត។

៣.១.៣.៣ កម្មវត្ថុដែលអាចធ្វើកើត

ដូចដែលបានលើកឡើងខាងលើនេះ កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំត្រូវតែជាវត្ថុដែលមានតម្លៃជាពាណិជ្ជកម្ម អាចធ្វើការជួញដូរ បម្លែងបាន ហើយមិនស្ថិតនៅក្រោមការហាមឃាត់ដោយច្បាប់ និងមិនផ្ទុយនឹងរបៀបរៀបរយ សាធារៈ ឬទំនៀមទំលាប់ល្អជាដើម។ ជាក់ស្តែង វត្ថុដែលច្បាប់មិនបានហាមឃាត់មានដូចជា កម្មវត្ថុនៃកិច្ច សន្យាត្រូវតែជាកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់ភាគីម្ខាងទៀតដែលជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដូចជា ផ្ទះ អគារ ឬថយន្ត ដែល ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិបានទិញពីក្រុមហ៊ុនមានអាជ្ញាប័ណ្ណត្រឹមត្រូវជាដើម ផ្ទុយមកវិញបើក្រុមហ៊ុនពុំមានអាជ្ញាប័ណ្ណត្រឹម ត្រូវស្របតាមច្បាប់ទេ ឃើញថាក្រុមហ៊ុនបានធ្វើសកម្មភាពលក់ទិញរថយន្តដោយមិនស្របច្បាប់ ដែលជាហេតុ នាំឲ្យកិច្ចសន្យាអសុពលភាពក្នុងការអនុវត្តតែម្តង។

៣.២ លក្ខខណ្ឌទម្រង់

ជាគោលការណ៍ កិច្ចសន្យាមួយមានសុពលភាព និងមានអានុភាពអនុវត្តលើភាគីនៃកិច្ចសន្យាបាន ដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌសមត្ថភាព កម្មវត្ថុ និងស្វ័យភាពនៃការបង្ហាញឆន្ទៈដោយគ្មានវិការៈនៅពេលចុះកិច្ច សន្យាហើយនោះ វានឹងក្លាយទៅជាច្បាប់សម្រាប់គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាក្នុងការអនុវត្ត គឺមិនផ្តោតតែទៅលើកិច្ច សន្យាដែលបានធ្វើជាទម្រង់លាយល័ក្ខណ៍អក្សរតែប៉ុណ្ណោះទេ (លិខិតឯកជន សំដៅលើលិខិតទាំងឡាយណា ដែលបង្កើតឡើងដោយបុគ្គលឯកជនមានចុះហត្ថលេខា និងស្នាមផ្តិតម្រាមដៃរបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យា) តែច្បាប់ក៏ បានទទួលស្គាល់ផងដែរនូវការសន្យា ឬការព្រមព្រៀងដោយផ្ទាល់មាត់សម្រាប់គូភាគីអនុវត្តបានដែរ គ្រាន់តែវា មានភាពលំបាកជាងការព្រមព្រៀងដែលធ្វើជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ឬជាឯកសារ ព្រោះពេលដែលមានវិវាទកើត ឡើង គឺភាគីអាចយកលិខិតដែលជាឯកសារនោះមកធ្វើជាភ័ស្តុតាងដើម្បីអះអាងបាន។

មាត្រា ៤ នៃក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨ ក្រ.ច ២៨/១០/១៩៨៨ បានបញ្ជាក់ថា កិច្ចសន្យាអាចធ្វើឡើងដោយ

ផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ។ ច្បាប់អាចកំណត់ឲ្យមានទម្រង់ណាមួយជាក់លាក់ក្នុងកិច្ចសន្យាបាន។ ហើយកិច្ចសន្យាណាដែលមិនបានធ្វើឡើងតាមការកំណត់របស់ច្បាប់ត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈ។

ដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍កិច្ចសន្យាតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង កិច្ចសន្យាអាចធ្វើឡើងក្រោមទម្រង់២ (ពីរ) យ៉ាងគឺ៖

- ត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ដែលគេហៅថាជា លិខិតយថាភូត
- ឬធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់មាត់ក៏បាន ដែលគេហៅថាជា លិខិតឯកជន ទើបមានអានុភាពអនុវត្តស្របតាមគោលការណ៍ច្បាប់កំណត់។

ដោយឡែក ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ មិនបានតម្រូវឲ្យបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំទៅតាមទម្រង់លិខិតយថាភូត ឬលិខិតឯកជននោះ គឺគ្រាន់តែទាមទារឲ្យមានការព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីជាចំណុចចាំបាច់តែប៉ុណ្ណោះ។

យ៉ាងណាមិញមាត្រា ៨៤៥ នៃក្រមដដែលនេះក៏បានចែង និងកំណត់ថា ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកមិនអាចយកហ៊ីប៉ូតែកនោះមកតតាំងចំពោះតតិយជនក្រៅពីអ្នកបង្កើតបានឡើយ ប្រសិនបើមិនបានធ្វើកិច្ចសន្យាបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកនោះជាលិខិតយថាភូត និងមិនបានចុះបញ្ជីក្នុងសៀវភៅបញ្ជីដីធ្លីទេនោះ។

៤. អានុភាពនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ

កិច្ចសន្យាមានអានុភាពទៅបាន លុះត្រាតែធ្វើឡើងដោយគោរពទៅតាមលក្ខខណ្ឌគ្រឹះ និងលក្ខខណ្ឌទម្រង់ស្របតាមច្បាប់រដ្ឋដែលនឹងក្លាយជាច្បាប់របស់ភាគី ហើយមានអានុភាពទៅលើភាគី និងបង្កើតឲ្យមានសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចតែចំពោះភាគីនៃកិច្ចសន្យាតែប៉ុណ្ណោះ។

ដូច្នេះ នៅពេលដែលកិច្ចសន្យាបានក្លាយទៅជាច្បាប់របស់ភាគីហើយនោះ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាត្រូវគោរពនៅគ្រប់លក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលមានបញ្ញត្តិនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ដោយភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យានេះមិនអាចកែប្រែ ផ្លាស់ប្តូរ ឬរំលត់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចបានទេ បើពុំមានការពិភាក្សា ឬការព្រមព្រៀងណាមួយជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ឬផ្ទាល់មាត់ជាមុនជាមួយភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យា ដោយហេតុថា កិច្ចសន្យាបញ្ចាំត្រូវយកទៅអនុវត្តដោយសុចរិត និង កើតចេញពីឆន្ទៈរបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យា តែបើសិនជាកិច្ចសន្យាមិនបានចែងឲ្យបានច្បាស់លាស់ ត្រង់ចំណុចណាមួយដែលនាំឲ្យមានការផលវិបាកនៅក្នុងការអនុវត្ត ភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំមានសិទ្ធិលើកចំណុចដែលជាវិមតិសង្ស័យមកពិភាក្សា ចរចា សម្រេចសម្របសម្រួល និងកែតម្រូវ ឬបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងបំពេញបន្ថែមទៅលើចំណុចណាដែលមិនច្បាស់លាស់នោះបាន។

៤.១ កាតព្វកិច្ចក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ

នៅពេលដែលកិច្ចសន្យាមួយមានសុពលភាពលើគូភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ នោះភាគីទាំងសងខាងត្រូវអនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាដោយសុចរិត និងស្មោះត្រង់ មានន័យថាភាគីម្ខាងៗត្រូវប្រកាន់យកនូវឥរិយាបទសមស្របត្រឹមត្រូវ ជៀសវាងក្នុងការបង្កផលវិបាកឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងន័យនេះផងដែរ គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំដែលរួមមានអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ត្រូវតែសហការគ្នាក្នុងការប្រើសិទ្ធិ និងអនុវត្តកាតព្វកិច្ចឲ្យបានល្អ មិនកេងចំណេញខុសច្បាប់ឡើយ។ ដូច្នេះ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាប្រភេទនេះត្រូវតែគោរពទៅតាមលក្ខខណ្ឌនៃប្រការទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះ។ ការដែលភាគី

មិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចទៅតាមកិច្ចសន្យាទេ វានឹងបង្កើតបានជាទណ្ឌកម្មនៃកិច្ចសន្យា ដែលឈានទៅរកការរំលាយនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ក៏ដូចជាការសងសំណងខូចខាតចំពោះភាគីដែលរងការខូចខាតផលប្រយោជន៍ជាដើម។

៤.២ ទណ្ឌកម្មនៃការបំពានកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ

កាលណាកិច្ចសន្យាមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានសុពលភាពតាមផ្លូវច្បាប់រួចហើយ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាត្រូវតែគោរពឲ្យបានម៉ត់ចត់ និងម៉ឺងម៉ាត់ ដោយមូលហេតុកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះ បានបង្កើតអានុភាពទៅដល់ភាគីនៃកិច្ចសន្យា។ ក្នុងករណី ភាគីណាមួយមិនអនុវត្តតាមត្រូវចាត់ទុកថា ជាការរំលោភ ឬបំពានកិច្ចសន្យាដែលនាំឲ្យភាគីដែលខូចខាតផលប្រយោជន៍ មានសិទ្ធិក្នុងការស្នើសុំឲ្យភាគីម្ខាងទៀតឲ្យធ្វើការពិនិត្យទៅលើខ្លឹមសារនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះឡើងវិញ និងត្រូវគោរពឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ពោល គឺត្រូវធ្វើការអនុវត្តទៅតាមកាតព្វកិច្ចដែលមានចែង។ ប្រសិនបើភាគីនៅតែមិនអនុវត្តទៀត ត្រូវចាត់ទុកថា ជាការរំលោភបំពានកិច្ចសន្យា[24] ដែលបណ្តាលមកពីកំហុសធ្ងន់ធ្ងររបស់ភាគីម្ខាងទៀត។ ក្នុងករណីនេះដែរ ភាគីមានសិទ្ធិអាចរំលាយកិច្ចសន្យាបានភ្លាមៗតែម្តង[25]។

៥.សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ

៥.១ សិទ្ធិកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំ

ការបញ្ចាំត្រូវធ្វើឡើងដោយការព្រមព្រៀង និងត្រូវមានការប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំរបស់អ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬតតិយជនទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ហេតុនេះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំនោះ ដោយមានការប្រុងប្រយ័ត្នបំផុតក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងដោយសុច្ចរិត។ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មានសិទ្ធិទទួលបានផលដែលកើតចេញពីវត្ថុបញ្ចាំនោះបាន និងអាចយកផលនោះ មកកាត់សិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនបាន។ ផលនោះទៀតសោត ត្រូវយកមកកាត់ការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលជាមុនសិន ក្នុងករណីបើមានសំណល់ត្រូវយកទៅកាត់ជាមួយប្រាក់ដើម (យោងតាម មាត្រា ៨២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧)។ ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យដាក់បញ្ចាំ ដោយម្ចាស់បំណុលអាចជំនួសការសងបំណុលនេះជាការប្រាក់តែមួយមុខ ឬជាប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ផងក៏បាន បើសិនមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះបាន។

៥.២. សិទ្ធិឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំ

តាមរយៈការកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំនេះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺមានសិទ្ធិជាអាទិភាពក្នុងការឃាត់ទុកនូវវត្ថុបញ្ចាំបាន។ ហើយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំបាន រហូតដល់ពេលដែលទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលបានកំណត់។ ប៉ុន្តែសិទ្ធិនេះមិនអាចយកទៅតតាំងជាមួយនឹងម្ចាស់បំណុលដែលមានអាទិភាពជាងខ្លួនបានឡើយ[26]។

៥.៣ សិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសោហ៊ុយរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ប្រសិនបើ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានចេញចំណាយជាចាំបាច់សម្រាប់គ្រប់គ្រង និងថែរក្សាវត្ថុបញ្ចាំ

---

[24] មាត្រា ៤០៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[25] មាត្រា ៤០៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[26] មាត្រា ៨២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះអាចទាមទារឲ្យកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុនោះសងនូវចំណាយនោះមកវិញបាន[27]។ ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានចេញចំណាយបង្កើនតម្លៃនៃវត្ថុបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះអាចទាមទារឲ្យកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុបញ្ចាំនោះ សងនូវចំណាយទាំងអស់ដែលបានចេញ ឬសងនូវតម្លៃប្រាក់ដែលកើន នោះវិញតាមជម្រើសរបស់ខ្លួនបានក្នុងករណីដែលកំណើនតម្លៃនៅតែមាន។ ប៉ុន្តែតុលាការអាចកំណត់ពេលមួយដែលសមរម្យ ដើម្បីឲ្យភាគីម្ខាងទៀតអាចសងតាមការទាមទាររបស់កម្មសិទ្ធិករបាន (កថាខណ្ឌទី២ មាត្រា៨២៤នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

៥.៤ សិទ្ធិទាមទារសំណងរបស់អ្នកធានាដោយវត្ថុ

ប្រសិនបើអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកដែលបានសងចំពោះកាតព្វកិច្ចនោះ ឬបានបាត់បង់នូវកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុបញ្ចាំ ដោយសារការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អ្នកនោះ គឺមានសិទ្ធិក្នុងការទាមទារសំណងពីកូនបំណុលបាន ដោយយោងទៅតាមបទបញ្ញត្តិស្តីពីការធានា[28]។

៥.៥ សិទ្ធិហាមឃាត់ការកាន់កាប់ដោយផ្ទាល់ ចំពោះអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ម្ចាស់បំណុល ឬម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះ មានសិទ្ធិអាចធ្វើការហាមឃាត់មិនឲ្យកូនបំណុល ឬអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះធ្វើការកាន់កាប់ដោយផ្ទាល់ទៅលើវត្ថុបញ្ចាំនោះបានឡើយ[29]។

៦. ឧបាទេសកម្មលើវត្ថុ

យោងតាមសន្ទានុក្រម ពាក្យច្បាប់ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧ បានផ្តល់និយមន័យនៃពាក្យ **ឧបាទេសកម្ម**ថា គឺជា ឋានៈមួយ ដែលបុគ្គលម្នាក់ ទទួលជំនួសបុគ្គលណាមួយតាមផ្លូវច្បាប់។

ចំពោះឧបាទេសកម្មលើវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះ គឺអាចអនុវត្តបានចំពោះទឹកប្រាក់ ឬវត្ថុផ្សេងៗទៀតដែលអ្នកបង្កើតត្រូវទទួល ដោយការលក់ ការបាត់បង់ ឬការខូចខាតនូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំ។ ប៉ុន្តែម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំពុំអាចមានសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានឡើយ នៅក្រោយពេលដែលទឹកប្រាក់ត្រូវបានបង់ ឬវត្ថុផ្សេងត្រូវបានប្រគល់ ទៅឲ្យអ្នក បង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ។ ករណីដែលតម្លៃថ្នូរនឹងសិទ្ធិប្រត្យក្សដែលបានបង្កើតឡើង ដោយអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ លើវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ក៏ត្រូវបានយកមកអនុវត្តដូចគ្នាទៅនឹងចំណុចដែលបានលើកបង្ហាញខាងលើនេះផងដែរ[30]។

ប៉ុន្តែឧបាទេសកម្មលើវត្ថុនេះ ត្រូវបានធ្វើការបកស្រាយទៅតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា៨៤៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេ-ណីមកបកស្រាយទៅតាមហ៊ីប៉ូតែក ប្រសិនបើការបញ្ចាំនោះ គឺជាការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ។ ហ៊ីប៉ូតែក គឺជាសិទ្ធិដើម្បីប្តូរនឹងតម្លៃនៃកម្មវត្ថុជាក់លាក់ណាមួយ។ ម្ចាស់សិទ្ធិហ៊ីប៉ូតែក (អ្នកទទួលការបញ្ចាំ) អាចអនុវត្តនូវសិទ្ធិលើការបញ្ចាំរបស់ខ្លួនបានចំពោះប្រាក់ ឬវត្ថុផ្សេងទៀត ដែលកើតចេញពីការលក់ ឬការបាត់បង់ កម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំនោះ ពីព្រោះថា ហេតុទាំងនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាការទទួលស្គាល់ ឬបំប្លែងនូវតម្លៃនៃអចលនវត្ថុដែលបញ្ចាំនោះ។ ប៉ុន្តែម្ចាស់សិទ្ធិនៃការបញ្ចាំពុំអាចអនុវត្តការបញ្ចាំ(ហ៊ីប៉ូតែក) អចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនបានឡើយ នៅក្រោយ

[27] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ៨២៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[28] មាត្រា ៨២៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[29] មាត្រា ៨១៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[30] មាត្រា ៨១៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ពេលដែលប្រាក់ត្រូវបង់ ឬវត្ថុផ្សេងទៀតត្រូវបានប្រគល់ឲ្យអ្នកបង្កើត។ ហេតុផលដែលបានចែងយ៉ាងដូច្នេះ ដោយសារតែការបញ្ចាំអចលនវត្ថុត្រូវបានបង្កើតឡើង និងអាចអនុវត្តបានតែចំពោះកម្មវត្ថុណាមួយដែលជាក់លាក់តែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែនៅក្រោយពេលដែលតម្លៃបានបំប្លែង ឬកើតចេញពីការលក់ ឬ បាត់បង់វត្ថុជាក់លាក់នោះត្រូវបានប្រគល់ឲ្យអ្នកបង្កើតនៃការបញ្ចាំនោះហើយ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកវាមិនអាចធ្វើការបែងចែកពីទ្រព្យសម្បត្តិផ្សេងបានទេ។ ហេតុនេះ ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុមិនអាចអនុវត្តចំពោះទ្រព្យនោះបានទៀតទេ។ ដូច្នេះ បើសិនជាម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកចង់អនុវត្តឧបាទេសកម្មលើអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនឲ្យបានមុនការប្រគល់ប្រាក់ ឬវត្ថុដែលកើតចេញពីការលក់ ឬ ការបាត់បង់ ឬការខូចខាតចំពោះកម្មវត្ថុនោះឲ្យទៅកូនបំណុលហ៊ីប៉ូតែក។

៧. ការហាមឃាត់ចំពោះការបញ្ចាំផ្តាច់

ទោះបីជាកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈការព្រមព្រៀងដោយគ្មានវិការៈរវាងកូនបំណុល និងម្ចាស់បំណុលក៏ដោយ ក៏ច្បាប់មិនធ្វើការអនុញ្ញាតឲ្យបង្កើតឡើងនូវកិច្ចសន្យាបញ្ចាំផ្តាច់ ដែលត្រូវធ្វើមុនពេលកំនត់សងនោះទេ។

ប៉ុន្តែច្បាប់បានកម្រិតនូវសិទ្ធិមួយចំនួនចំពោះភាគីនៃការបញ្ចាំ ដែលអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មិនអាចព្រមព្រៀងឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ទទួលកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុបញ្ចាំ ឬធ្វើការចាត់ចែងវត្ថុបញ្ចាំ ដែលបានធ្វើមុនកំណត់ពេលត្រូវសងតាមការព្រមព្រៀងរបស់ភាគីបានឡើយ[31]។

[31] មាត្រា ៨២៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ជំពូកទី២

ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

ចំពោះការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងអនុវត្តទៅតាមវិធានដូចខាងក្រោមនេះ ៖

១. អត្ថន័យនៃការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ សំដៅទៅលើបបគតិយុត្តិមួយដែលត្រូវបានចែង និងកំណត់ថា គឺជាការដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានយកចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនមកធ្វើជាកម្មវត្ថុនៃការដាក់បញ្ចាំ ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនជាមួយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ កិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះ មិនបានតម្រូវឲ្យមានការចុះបញ្ជីទេ គឺគ្រាន់តែប្រគល់ការកាន់កាប់ចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំ ពីកូនបំណុលទៅម្ចាស់បំណុល នោះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះនឹងមានអានុភាពអនុវត្ត។ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(ម្ចាស់បំណុ ល) អាចយកសិទ្ធិនៃការកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំទៅតតាំងជាមួយតតិយជនបាន។

២. ការបង្កើតលក្ខខណ្ឌអានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

ការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ចំពោះចលនវត្ថុ ត្រូវតែមានការគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោមនេះ៖

២.១ លក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ

ចំពោះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ គឺត្រូវអនុលោមទៅតាមលក្ខខណ្ឌគ្រឹះ និងលក្ខខណ្ឌទម្រង់ដោយស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីដែលបានចែង ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងលក្ខខណ្ឌជាទូទៅនៅក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាដែរ។ ដូចដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងជំពូកទី១ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌគ្រឹះយើងសង្កេតឃើញថារួមមាន៖ ការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីដែលគ្មានវិការៈចូលរួម សមត្ថភាពរបស់គូភាគី និងកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ដែលកម្មវត្ថុនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ គឺត្រូវតែជាចលនទ្រព្យ។

ចំណែកឯលក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃកិច្ចសន្យានេះវិញ គឺត្រូវតែធ្វើជាលិខិតឯកជន ដែលជាច្បាប់របស់គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុនេះ។

២.១.១ លិខិតឯកជន

លិខិតឯកជន គឺជាលិខិតទាំងឡាយណាដែលបង្កើតឡើងដោយបុគ្គលឯកជន មានចុះហត្ថលេខា និងស្នាមផ្តិតម្រាមដៃ[32] ដែលលិខិតឯកជននោះមានច្រើនប្រភេទ នៅក្នុងសកម្មភាពរស់នៅជាក់ស្តែងដូចជា លិខិតឯកតោភាគី កិច្ចសន្យាទ្វេភាគី ប្រាតិភោគអចលនវត្ថុជាដើម...។

កិច្ចសន្យាទាំងនេះ ទោះបីមានការព្រមព្រៀងដែលគ្មានវិការៈពីភាគីនៃកិច្ចសន្យាក៏ដោយ ក៏កិច្ចសន្យានោះពុំមានសុពលភាពពេញលេញក្នុងការអនុវត្តបានដែរ បើពុំបានចុះបញ្ជីនៅក្រសួង ឬស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធដែលច្បាប់តម្រូវនោះ។ លិខិតឯកជននេះ អាចធ្វើឡើងក្រោមរូបភាព ២ (ពីរ) យ៉ាងអាស្រ័យទៅលើឆន្ទៈនៃការព្រមព្រៀងរបស់ភាគី គឺ៖ ការធ្វើដោយផ្ទាល់មាត់ក៏បាន និងធ្វើជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរក៏បាន។

[32] សទ្ធានុក្រម រដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧, ទំព័រ ១៩

យើងឃើញថាមានការសន្យា ឬការព្រមព្រៀងជាច្រើនដែលភាគីនៃកិច្ចសន្យាមានសិទ្ធិសម្រេចថា ធ្វើលិខិតជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ ឬដោយផ្ទាល់មាត់ និងមិនតម្រូវចុះបញ្ជីទេ បើភាគីនៃកិច្ចសន្យាយល់ថា ត្រឹមត្រូវអាចទទួលយកបាន វាមានភាពងាយស្រួលសម្រាប់ភាគីជាដើម។

ជាក់ស្តែង មាត្រា ៤ នៃក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨ បានចែងថា កិច្ចសន្យាគ្រប់ប្រភេទ ស្តីពីប្រាក់ ឬវត្ថុមួយចំនួន ឬមានតម្លៃលើសពី ៥០០០ (ប្រាំពាន់) រៀល ត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ និងមាត្រា ៥៧ ច្បាប់ដដែលនេះ បានចែងចំពោះការអនុវត្តជាក់ស្តែងភាគីនៃកិច្ចសន្យាមានសិទ្ធិធ្វើជាលិខិត ឬមិនធ្វើបានអាស្រ័យទៅតាមការព្រមព្រៀងរបស់ភាគីជាកត្តាសំខាន់។

២.១.២ ការផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់ចលនវត្ថុ

ដើម្បីឲ្យកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុមួយមានអានុភាពអនុវត្តបាន ត្រូវបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ❖ ការព្រមព្រៀងរវាងអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ។
- ❖ ការផ្ទេរការកាន់កាប់នូវវត្ថុបញ្ចាំ[33]៖ សិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវកើតមានឡើងដោយកូនបំណុល ឬតតិយជនដែលបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ប្រគល់នូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំកាន់កាប់។
  - ➢ ប្រភេទនៃការផ្ទេរការកាន់កាប់នូវវត្ថុបញ្ចាំ មាន ៤ (បួន) ប្រភេទគឺ៖
    - ការផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយជាក់ស្តែង
    - ការផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយសង្ខេប
    - ការផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយបញ្ជា
    - ការផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយប្តូរលក្ខណៈនៃការកាន់កាប់(មិនប្រើ)[34]។

លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃការបញ្ចាំចលនវត្ថុ គឺមានលក្ខណៈខុសពីអចលនវត្ថុត្រង់មិនមានការចុះបញ្ជីទេ វាមានលក្ខខណ្ឌតតាំងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុត្រង់មាន ការកាន់កាប់ជានិរន្តរ៍នូវវត្ថុបញ្ចាំនោះ ដោយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។

ជារួម ចំពោះគោលការណ៍នៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុនេះ អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុបន្ទាប់ពីបានបង្កើតកិច្ចសន្យាហើយ ខ្លួនមានកាតព្វកិច្ចត្រូវតែប្រគល់ចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំនោះទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះធ្វើការគ្រប់គ្រង។ ហើយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុនឹងត្រូវបានបាត់បង់សិទ្ធិតតាំងនៅពេលដែលវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការដាក់បញ្ចាំនោះ ត្រូវបានបាត់បង់ដោយករណីណាមួយ។

គូភាគីនៃការបញ្ចាំចលនវត្ថុរួមមានដូចជា៖

- ❖ អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (មានកូនបំណុល ឬតតិយជនធានាដោយវត្ថុ)
- ❖ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (មានម្ចាស់បំណុល)។

[33] មាត្រា ៨១៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧

[34] មាត្រា ៨២៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

២.២ អានុភាពនៃការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

អានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុចំពោះគូភាគី គឺមានទៅលើទំហំសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាដូចជា[35]៖

- ប្រាក់ដើម
- ការប្រាក់ (ចំពោះ ២ ឆ្នាំចុងក្រោយតែប៉ុណ្ណោះ)
- ប្រាក់ធានាសំណង ក្នុងករណីបំពានកិច្ចសន្យាដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយគូភាគីដោយការព្រមព្រៀងគ្នា។
- សោហ៊ុយដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ
- សោហ៊ុយលើការថែរក្សាទៅលើវត្ថុបញ្ចាំ
- សំណងការខូចខាតដោយសារការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬវិការៈកំបាំងនៃវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំ។

២.៣ សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ គឺមានលក្ខណៈខុសគ្នាពីសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ជាគោលការណ៍ ច្បាប់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ពុំមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងជួលវត្ថុបញ្ចាំបានទេ ប្រសិនបើគ្មានការយល់ព្រមណាមួយចេញពីកូនបំណុល។ លើកលែងតែមានការប្រើប្រាស់ត្រឹមកម្រិតចាំបាច់ដើម្បីថែរក្សាវត្ថុបញ្ចាំ[36]។
- កូនបំណុលអាចទាមទារឲ្យរំលត់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបាន ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិមិនបានគោរពតាមបទបញ្ញត្តិដែលបានកំណត់នោះទេ។ វាមានចែងនៅក្នុង ច្បាប់សារធាតុ ដែលកូនបំណុលអាចទាមទារតាមផ្លូវតុលាការបាន។ ប៉ុន្តែ គឺវារលត់តែសិទ្ធិលើការបញ្ចាំតែប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើបំណុល គឺនៅតែមានដដែល ដែលនៅតែមានអត្ថិភាពសិទ្ធិលើបំណុល។
- ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មានសិទ្ធិឃាត់ទុកនូវវត្ថុបញ្ចាំ រហូតដល់ពេលដែលបានទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនត្រូវបានរលត់ដោយអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(កូនបំណុល)[37]។
- ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលទទួលបានផល ដែលកើតចេញពីវត្ថុបញ្ចាំត្រូវយកមកកាត់សិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន ដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត[38]។
- ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ត្រូវកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំដោយមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងដោយសុចរិតឲ្យដូចជារបស់ខ្លួនដែរ[39]។ កូនបំណុលអាចធ្វើការទាមទារឲ្យរំលត់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបាន នៅក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះមិនបានគោរពករណីយកិច្ច ដូចដែលច្បាប់សារធាតុបានកំណត់

[35] មាត្រា ៨២០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧
[36] មាត្រា ៨៣១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧
[37] មាត្រា ៨២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧
[38] មាត្រា ៨២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧
[39] មាត្រា ៨២៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ទុក។ វា គឺជាគោលការណ៍សុចរិតនៃការគ្រប់គ្រង។

- ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ប្រសិនបានចំណាយចាំបាច់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងថែរក្សាទៅលើវត្ថុបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចទាមទារឲ្យកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុបញ្ចាំ (អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬ ហៅថាកូនបំណុល) ឲ្យសងនូវរាល់ការចំណាយនោះមកវិញបាន។
- ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានចំណាយដើម្បីបង្កើនតម្លៃទៅលើវត្ថុបញ្ចាំ នោះម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អាចទាមទារឲ្យកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុបញ្ចាំនោះសងសំណងដែលខ្លួនបានចំណាយទាំងអស់ ឬតម្លៃកំណើនវត្ថុនោះបាន (យោងតាមមាត្រា ៨២៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

៣. ការបញ្ចាំបន្ត

ការបញ្ចាំបន្ត ត្រូវតែមានលក្ខខណ្ឌចម្បងដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ដោយមានការយល់ព្រមពីអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ (តាមរយៈការធ្វើឡើងជាទម្រង់លាយល័ក្ខណ៍ជាកំណត់)។
- ការបញ្ចាំបន្ត ក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំទាំងស្រុង ប្រសិនបើមានការខូចខាតណាមួយ ដោយមិនមានការយល់ព្រមពីអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(កូនបំណុល)[40]។

៤. ការហាមឃាត់ការបញ្ចាំផ្តាច់

រាល់ការបញ្ចាំទាំងអស់ គឺច្បាប់មិនអនុញ្ញាតឲ្យមានការបញ្ចាំផ្តាច់នោះទេ។ វាមានលក្ខណៈដូចតទៅនេះ៖

- ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ ត្រង់មាត្រា ៨២៧ នៃក្រមនេះ បានចែង និងធ្វើការកំណត់ថា៖ មិនមានការអនុញ្ញាតឲ្យមានការបញ្ចាំផ្តាច់ជាដាច់ខាត ទោះបីជាមានការព្រមព្រៀងណាមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាងគូភាគីនៃអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំក៏ដោយ ឬក៏ជាកិច្ចសន្យាដែលបានធ្វើឡើងទុកមុនពេលកំណត់ត្រូវសង ដើម្បីឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំទទួលបានជាកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុបញ្ចាំ ឬចាត់ចែងវត្ថុបញ្ចាំនោះឡើយ។
- ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើជាគូភាគីបានធ្វើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំផ្តាច់នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទ នៃការសងនោះបានមកដល់ ការបង្ហាញឆន្ទៈរបស់គូភាគី ជាពិសេស គឺអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ បានបង្ហាញឆន្ទៈដោយគ្មានវិការៈទេ នាំឲ្យកិច្ចសន្យានោះមានអានុភាពអនុវត្តបាន ដោយឈរលើគោលការណ៍ស្វ័យគ្រចិត្តរបស់គូភាគី។ នេះបានន័យថា មិនឲ្យមានការធ្វើការបង្កើតកិច្ចសន្យាមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការសងបានទេ[41]។

៥. ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុមានលក្ខណៈសំខាន់ ២ (ពីរ) យ៉ាងគឺ៖

៥.១ ការលក់ដោយបង្ខំ

ដើម្បីធ្វើការយកប្រាក់ មកសងសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយមានអាទិភាពជាង

[40] មាត្រា ៨២៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[41] មាត្រា ៨២៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ម្ចាស់បំណុលផ្សេងៗទៀត។ តាមរយៈការដាក់ពាក្យសុំទៅអាជ្ញាសាលា ដើម្បីអនុវត្តការលក់ដោយបង្ខំក្នុងការយកប្រាក់មកចាត់ចែងសងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ជាទូទៅ គឺជាចំណាយទៅលើសោហ៊ុយនានាដែលកើតពីកម្មវត្ថុបញ្ចាំនោះ។

៥.២ ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយសង្ខេប

ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយសង្ខេប គឺត្រូវធ្វើការស្នើរសុំដីកាសម្រេចពីតុលាការអនុវត្ត ដើម្បីឲ្យយកវត្ថុបញ្ចាំមកសងផ្ទាល់តែម្តង តាមការវាយតម្លៃរបស់អ្នកវាយតម្លៃបាន លុះត្រាតែមានមូលហេតុច្បាស់លាស់ (កថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ៨៣២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។ ដោយត្រូវតែអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដូចខាងក្រោមនេះ ដែលរួមមានដូចជា៖

- មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ
- ជូនដំណឹងអំពីការទាមទារនោះទៅកាន់កូនបំណុលជាមុន
- តុលាការអនុវត្តខុសពីអាជ្ញាសាលា ដែលយើងត្រូវតែធ្វើការដាក់ពាក្យសុំឲ្យតុលាការអនុវត្តចេញដីកាសម្រេច ដោយយកវត្ថុបញ្ចាំមកសងដល់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(ម្ចាស់បំណុល) ដើម្បីកាត់កងជាមួយសិទ្ធិលើបំណុលផ្ទាល់តែម្តង។ នីតិវិធីនេះ មានលក្ខណៈចំណាយតិចជាងការអនុវត្តលក់ដោយបង្ខំជាមួយលំហូរនីតិវិធីរបស់អាជ្ញាសាលា ក្នុងរឿងការអនុវត្តការលក់ដោយបង្ខំ[42]។

---

[42] មាត្រា ៥០៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ជំពូកទី៣
ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

ការដាក់បញ្ចាំ មិនមែនមានត្រឹមតែការបញ្ចាំចលនវត្ថុតែមួយនោះទេ ក្នុងនោះអចលនទ្រព្យក៏ត្រូវបានគេយកមកធ្វើជាកម្មវត្ថុក្នុងការដាក់បញ្ចាំ ដើម្បីធានាបំណុលរបស់ខ្លួនផងដែរ។ ចំពោះការបញ្ចាំអចលនវត្ថុនេះ យើងនឹងធ្វើការបកស្រាយនូវខ្លឹមសារដូចតទៅនេះ៖

១. អត្ថន័យនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (កូនបំណុល) ប្រគល់អចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំឲ្យទៅម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (ម្ចាស់បំណុល) របស់ខ្លួនធ្វើការកាន់កាប់ ដើម្បីធានាបំណុល។ បានន័យថា ដើម្បីធានាបំណុលរបស់ខ្លួន ច្បាប់នេះតម្រូវឲ្យកូនបំណុលប្រគល់អចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំទៅឲ្យម្ចាស់បំណុលជាចាំបាច់[43]។

ម៉្យាងវិញទៀត ក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានឲ្យនិយមន័យជាទូទៅថា ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានសិទ្ធិកាន់កាប់វត្ថុដែលបានទទួលពីកូនបំណុល ឬតតិយជន ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន និងទទួលបានការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនពីវត្ថុនោះ ដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត។ មានន័យថា ការបញ្ចាំ គឺអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់បំណុលធ្វើការកាន់កាប់នូវវត្ថុបញ្ចាំដែលបានទទួលពីកូនបំណុល និងទទួលបានសំណងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន ដែលបានមកពី តម្លៃថ្លៃនៃវត្ថុដែលមានអទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងៗទៀត[44]។

២. ការបង្កើតលក្ខខណ្ឌអានុភាពនៃសិទ្ធិលើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

ជាគោលការណ៍ ដើម្បីឲ្យកិច្ចសន្យាមួយមានសុពលភាព និងមានលក្ខណៈគតិយុត្ត គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាត្រូវគោរពតាមលក្ខខណ្ឌគ្រឹះ និងលក្ខខណ្ឌទម្រង់នៅពេលបង្កើតកិច្ចសន្យានោះឡើង។

កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុនឹងអាចកើតឡើងនៅពេលដែលអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(កូនបំណុល) ឬតតិយជនបានព្រមព្រៀងប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំនោះទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ប៉ុន្តែ កិច្ចសន្យានេះមិនអាចកើតឡើងបានទេ បើការព្រមព្រៀងប្រគល់វត្ថុនោះកើតចេញពីការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានភ្ជាប់មកជាមួយនឹងវិការៈមកជាមួយនោះ។

ចំពោះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុនេះ មានភាពខុសប្លែកពីទម្រង់នៃកិច្ចសន្យាទូទៅ ដែលយើងបានដឹងរួចមកហើយថា កិច្ចសន្យាអាចធ្វើក្រោមទម្រង់ជាលាយក្ខណ៍អក្សរក៏បាន ឬជាទម្រង់ផ្ទាល់មាត់ក៏បាននោះ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ចាំបាច់គឺ ត្រូវតែធ្វើឡើងក្រោមទម្រង់ជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរតែប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺធ្វើជាលិខិតយថាភូតដែលផ្ទុយពីការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ដែលត្រូវធ្វើជាលិខិតឯកជននោះ (យោងតាម មាត្រា ៩ នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០១១)។

[43] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ២០៦ នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១

[44] មាត្រា ២១៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

២.១ លិខិតយថាភូត

លិខិតយថាភូត ជាលិខិតដែលធ្វើឡើងតាមរូបមន្តច្បាប់ ដោយមន្ត្រីសាធារណៈ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យប្រតិបត្តិមុខងារនោះ។ តាមន័យចង្អៀត គឺជាលិខិតទាំងឡាយណាដែលបានរៀបចំឡើងដោយសាការី[45]។

កិច្ចសន្យាអាចធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ។

ការកំណត់ត្រូវធ្វើដោយទម្រង់លិខិតយថាភូត និងចុះបញ្ជី ដោយកត់សម្គាល់ថា កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងដោយអាជ្ញាធរដែនដី និងច្បាប់រដ្ឋជាដើម។ ដូច្នេះ ករណីនេះកិច្ចសន្យាដែលមិនបានចុះបញ្ជីនៅស្ថាប័នគ្រប់គ្រងគល់បញ្ជីនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាជាមោឃៈ ឬមិនទាន់បានធ្វើឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមនីតិវិធីច្បាប់ ដូច្នេះតតិយជនដែលប៉ះពាល់ផលប្រយោជន៍មានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាបាន ឬភាគីនៃកិច្ចសន្យាត្រូវធ្វើកិច្ចសន្យាចំពោះអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។ ជាក់ស្តែង ដូចជា កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុនេះ[46]។

ចំណែកឯច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១ វិញបានកំណត់ថា ចំពោះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុត្រូវតែបង្កើតឡើងតាមទម្រង់លិខិតយថាភូត ទើបអាចយកជាការបាន និងអាចធ្វើការតតាំងជាមួយតតិយជនបានផងដែរ។

ចំណែកឯមាត្រា ២០៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ វិញបានចែងថា "កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលតាមកិច្ចសន្យានោះ កូនបំណុលត្រូវប្រគល់ឲ្យម្ចាស់បំណុលនូវទ្រព្យមួយដែលជារបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាបំណុល។ ម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិ ក្នុងការសុំលក់វត្ថុនោះ ដើម្បីធ្វើការសងបំណុលតាមបុព្វសិទ្ធិ និងសិទ្ធិបុរិមា ដែលខ្លួនមានជាងម្ចាស់បំណុលដទៃ។"

ជារួម សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចកើតមានឡើងទៅបាន លុះត្រាតែមានការប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំនោះទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំធ្វើការកាន់កាប់ ។ ពោលគឺ ករណីនេះមិនអនុញ្ញាតឲ្យប្រគល់នូវអចលនវត្ថុបញ្ចាំតាមរយៈការប្តូរលក្ខន្តិកៈនៃការកាន់កាប់ទេ បានន័យថាអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនបានប្រគល់វត្ថុជាក់ស្តែងទេ ហើយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំទទួលការកាន់កាប់ដោយប្រយោលតែប៉ុណ្ណោះ គឺមិនត្រូវបានច្បាប់ធ្វើការហាមឃាត់ចំពោះករណីបែបនេះទេ (យោងតាមមាត្រា ៨២៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។ ទន្ទឹមនឹងនេះផងដែរ ក្រមរដ្ឋប្បវេណីមិនអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការប្រគល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិជំនួសការប្រគល់អចលនវត្ថុ ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំនោះទេ ដោយសារតែសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ដោយមិនប្រគល់ការកាន់កាប់នេះ អាចជំនួសដោយហ៊ីប៉ូតែកបាន។

២.២ ការផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ

ការផ្ទេរការកាន់កាប់នេះ មាន ៤ (បួន) ប្រភេទសំខាន់ៗ ដែលរួមមានដូចជា[47]៖

❖ **ត្រូវតែមានការប្រគល់ដោយជាក់ស្តែង**៖ គឺមានការប្រគល់ដោយជាក់ស្តែងនូវវត្ថុបញ្ចាំដោយផ្ទាល់រវាងម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុលនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ។

ឧទាហរណ៍៖ លោក ក ជាអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ បានដាក់បញ្ចាំដី ១ កន្លែង ទៅឲ្យលោក ខ ដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយលោក ក បានធ្វើការប្រគល់ដី ១ កន្លែងនោះ ទៅឲ្យលោក ខ

[45] សទ្ទានុក្រម នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧ ,ទំព័រ ១៩

[46] មាត្រា ៦៥ នៃក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨

[47] មាត្រា ២២៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ធ្វើការកាន់កាប់។ នេះ គឺជារូបភាពនៃការប្រគល់ដោយជាក់ស្តែង។

❖ **ការប្រគល់ឲ្យសង្ខេប៖** គឺជាការព្រមព្រៀងដោយសង្ខេប ពីការប្រគល់ដល់ភាគីដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយសារម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានបង្កើតភតិសន្យា មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ[48]។

ឧទាហរណ៍៖ នៅឆ្នាំ ២០១៩ លោក ក ជាភតិបតី បានធ្វើកិច្ចសន្យាជួលនូវដី១កន្លែងជាមួយលោក ខ ដែលភតិកៈ ។ នៅឆ្នាំ ២០២០ លោក ក ដែលជាអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានដាក់បញ្ចាំដី១កន្លែងនោះទៅឲ្យលោក ខ ដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ហើយលោក ក និង លោក ខ បានព្រមព្រៀងគ្នាថា មានការផ្ទេរការកាន់កាប់។ នេះ គឺជារូបភាពនៃការប្រគល់ដោយសង្ខេប។

❖ **ការផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយបញ្ជា៖** គឺសំដៅទៅលើការព្រមព្រៀងរវាងអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយបញ្ជាថា កម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវជូនដំណឹងទៅតតិយជន ដែលកំពុងបានធ្វើការកាន់កាប់ដោយកិច្ចសន្យា (ភតិសន្យា ឬសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍) គឺជាលក្ខខណ្ឌចម្បងនៃការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ជាគោលការណ៍ ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌ ២ (ពីរ) សំខាន់នៅក្នុងករណី៖

➢ មានការព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីនៃម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។

➢ ជូនដំណឹងទៅតតិយជន ដែលបានកំពុងកាន់កាប់ដោយកិច្ចសន្យា (ដែលអាចជាភតិសន្យា ឬសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ជាអាទិ៍)។

ឧទាហរណ៍៖ កាលពីឆ្នាំ ២០១៩ លោក ក ជាភតិបតី បានធ្វើកិច្ចសន្យាជួលដី១កន្លែង ជាមួយលោក ខ ដែលជាភតិកៈ។ នៅឆ្នាំ ២០២០ លោក ក ដែលជាអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានធ្វើការដាក់បញ្ចាំដី១កន្លែងនោះ ទៅឲ្យលោក គ ដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយលោក ក និង លោក គ បានព្រមព្រៀងថា ផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយបញ្ជា លោក ក ជូនដំណឹងទៅ លោក ខ ថាដី១កន្លែងនោះត្រូវបានបញ្ចាំឲ្យលោក គ។ នេះ គឺជារូបភាពនៃការផ្ទេរការកាន់កាប់ដោយបញ្ជា។

❖ **ការប្តូរលក្ខណៈនៃការកាន់កាប់៖** មិនត្រូវបានគេយកមកប្រើប្រាស់ទេ ដោយយោងតាមមាត្រា ៨១៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧។ វាជាយន្តការនៃការបញ្ចាំដោយមានការអនុញ្ញាតដោយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយឲ្យអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំរក្សាការកាន់កាប់ដដែល។ វានឹងក្លាយទៅជារូបភាពដែលមានលក្ខណៈជាហ៊ីប៉ូតែកវិញ[49]។

ឧទាហរណ៍៖ លោក ក ជាអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានដាក់បញ្ចាំដី១កន្លែង ទៅឲ្យ លោក ខ ដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយលោក ក និងលោក ខ បានព្រមព្រៀងគ្នាថា មានការផ្ទេរការកាន់កាប់ ប៉ុន្តែមិនអនុញ្ញាតឲ្យលោក ក នៅបន្តកាន់កាប់លើដី១កន្លែងជាដដែល។ នេះ គឺជារូបភាពនៃការប្តូរលក្ខណៈនៃការកាន់កាប់ ប៉ុន្តែករណីនេះ មិនត្រូវបានគេយកមកប្រើប្រាស់នោះទេ។

[48] មាត្រា ៥៩៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[49] មាត្រា ៨១៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

៣. ការមិនអនុញ្ញាតឲ្យបញ្ចាំផ្ដាច់

ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១ បានហាមឃាត់ភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុមិនអាចធ្វើការបញ្ចាំផ្ដាច់ជាដាច់ខាត។

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ម្ចាស់បំណុល មិនអាចក្លាយជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិករនៃទ្រព្យជាប់កិច្ចសន្យានោះបានឡើយ ហើយខសន្យាណាដែលផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនេះត្រូវទុកជាមោឃៈ[50]។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ចំពោះអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនអាចព្រមព្រៀងឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំទទួលនូវសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬចាត់ចែងវត្ថុបញ្ចាំទៅតាមវិធីផ្សេងដែលច្បាប់បានកំណត់ដោយសកម្មភាពបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬដោយកិច្ចសន្យាដែលបានធ្វើមុនពេលកំណត់សងបានទេ។ មានន័យថាមិនអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំក្លាយជាកម្មសិទ្ធិករ ឬធ្វើការចាត់ចែងលើវត្ថុបញ្ចាំតាមរយៈការលក់ក្ដី ការដូរក្ដី ឬធ្វើប្រទានកម្មក្ដី ទោះបីជាអ្នកបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានព្រមព្រៀងនៅពេលបង្កើតកិច្ចសន្យាក៏ដោយនោះ។ ប៉ុន្តែផ្ទុយមកវិញ វានឹងមានអានុភាព កាលបើមានការអនុញ្ញាតពីច្បាប់[51]។

៤. ការកំណត់រយៈពេលនៃការបញ្ចាំ

នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុមិនអនុញ្ញាតឲ្យគូភាគីព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុមានរយៈពេលលើសពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំឡើងទៅបានទេ ប៉ុន្តែកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះ អាចធ្វើបន្តទៀតបានទៅលើអចលនវត្ថុដដែលនោះ។

មាត្រា ៨៣៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់ថា៖

១. អំឡុងពេលដែលមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលវត្ថុមិនអាចលើសពី៥ (ប្រាំ)ឆ្នាំបានឡើយ។ ប្រសិនបើ បានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុលើសពីអំឡុងពេលនេះ អំឡុងពេលត្រូវបន្ថយមកត្រឹម ៥ឆ្នាំ។

២. កិច្ចសន្យាបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចធ្វើបន្តទៀតបាន។ ប៉ុន្តែ អំឡុងពេលនៃការបន្តនេះមិនអាចឲ្យលើសពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីពេលបន្តបានឡើយ[52]។

៥. អានុភាពនៃសិទ្ធិលើកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

៥.១ ទំហំអានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

នៅពេលដែលមានការបញ្ចាំអចលនវត្ថុមួយ ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅលើដីមួយកន្លែងការបញ្ចាំនោះមានអានុភាពលើវត្ថុដែលភ្ជាប់នឹងដីនោះ រួមទាំងអាគារដែលមាននៅលើដីផងដែរ។ ទោះបីជាអាគារនោះ ត្រូវបានសង់នៅមុនពេល ឬក្រោយពេលដែលមានការបញ្ចាំក៏ដោយ ហើយដែលភាគីមិនអាចធ្វើការកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌផ្សេងពីនេះ ក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំបានឡើយ[53]។

ការកំណត់បែបនេះ ដោយហេតុថា យោងតាមមាត្រា ១២២ នៃក្រមនេះ បានចែងថា វត្ថុដែលនៅជាប់នឹងដី ឬវត្ថុដែលក្លាយជាភាគមួយនៃដី ជាពិសេស អាគារ ឬ សំណង់ដែលសាងសង់នៅលើដីហើយមិនអាច

[50] មាត្រា ២១០ នៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១

[51] មាត្រា ៨២៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[52] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ៨៣៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[53] មាត្រា ៨៤៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ប្តូរកន្លែងបាន គឺជាសមាសភាគនៃដី។ ហេតុនេះហើយ ទើបនាំឲ្យសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលមាននៅលើដីមួយកន្លែងនឹងមានអានុភាពទៅលើអ្វី ដែលជាសមាសភាគនៃដីនោះ។

សិទ្ធិនៃការបញ្ចាំនៅលើអចលនវត្ថុមួយកន្លែង មិនមានអានុភាពទៅលើផលដែលកើតចេញពីអចលនវត្ថុនោះទេ មិនថាជាផលស៊ីវិល ឬធម្មជាតិឡើយ។ ដោយសារតែ ការបញ្ចាំត្រូវបានបង្កើតជាថ្នូរទៅនឹងតម្លៃនៅលើអចលនវត្ថុមួយ ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ច ប៉ុន្តែអ្នកបង្កើតការបញ្ចាំនៅលើអចលនវត្ថុមួយ គឺនៅតែមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុនោះដដែល ដូចនេះ ផលជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកធានាដោយវត្ថុ។ មានន័យថាទោះបីជាដី ឬអាគារ ត្រូវបានបញ្ចាំទៅហើយក្តី ក៏ថ្លៃឈ្នួលដែលកើតចេញពីដី ឬអាគារនោះនៅតែជារបស់អ្នកធានាវត្ថុដដែល។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលអចលនវត្ថុដែលបានដាក់បញ្ចាំនោះត្រូវបានដាក់លក់ដោយការអនុវត្តការបញ្ចាំ អ្នកទិញនឹងធ្វើនូវលទ្ធកម្មសិទ្ធិពេញលេញ ហើយម្ចាស់វត្ថុ និងត្រូវបាត់បង់កម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំនេះដែរ។ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុរបស់ម្ចាស់វត្ថុក៏ត្រូវរលត់ដែរ។

អានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ គឺម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានសិទ្ធិទទួលបានការសង ដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងៗទៀត ប៉ុន្តែបានតែប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ចុងក្រោយប៉ុណ្ណោះ ដែលជាទំហំនៃសិទ្ធិដែលត្រូវបានធានា[54]។

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មានសិទ្ធិធ្វើការប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុបញ្ចាំ តាមវិធីប្រើប្រាស់នៃអចលនវត្ថុនោះ។ តែម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មិនអាចធ្វើការទាមទារការប្រាក់លើសិទ្ធិលើបំណុលបានឡើយ (យោងតាម មាត្រា ៨៣៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

ចំពោះបន្ទុកក្នុងការគ្រប់គ្រង និងបន្ទុកផ្សេងៗទៀតទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុ គឺម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំជាអ្នកទទួលបន្ទុកចេញសោហ៊ុយនេះ (យោងតាមមាត្រា ៨៣៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។ ប៉ុន្តែ ក៏នៅមានករណីលើកលែងដែរ ពោលគឺ គូភាគីអាចធ្វើការព្រមព្រៀងគ្នាផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិខាងលើនេះបាន (យោងតាម មាត្រា ៨៣៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

៥.២ សិទ្ធិទាមទារសំណងរបស់អ្នកធានាដោយវត្ថុ

ប្រសិនបើបុគ្គលដែលបានបង្កើតការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកដទៃបានសងចំពោះកាតព្វកិច្ចនោះ ឬបាត់បង់នូវកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដោយសារ ការអនុវត្តការបញ្ចាំនោះ អ្នកនោះត្រូវមានសិទ្ធិទាមទារសំណងពីកូនបំណុលដោយយោងទៅតាមបទបញ្ញត្តិស្តីពី ការធានា នៅក្នុងមាត្រា ៨៥០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី។ បទបញ្ញត្តិនេះបានចែង និងបានកំណត់ដោយធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងមាត្រា ៩១១ និង បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រាដែលទាក់ទងមួយចំនួនផ្សេងទៀតនៃក្រមនេះ។

៥.៣ លំដាប់នៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

ក្នុងករណីដែលបានបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកទៅលើអចលនវត្ថុ ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលច្រើន លំដាប់នៃហ៊ីប៉ូតែកនោះ ត្រូវអនុលោមតាមពេលវេលាដែលបានចុះបញ្ជី[55]។ ចំណុចនេះផងដែរ កូនបំណុលអាចបង្កើតសិទ្ធិហ៊ីប៉ូ

[54] មាត្រា ៨៣៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[55] មាត្រា ៨៥១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

តែកលើទ្រព្យតែមួយទៅឲ្យម្ចាស់បំណុលច្រើនគ្នា ដែលនេះជាចំណុចដែលមានប្រយោជន៍បំផុត ក្នុងចំណោមចំណុចជាច្រើនបើប្រៀបធៀបទៅនឹងការធានា។

នៅក្នុងការអនុវត្តហ៊ីប៉ូតែកចំពោះអចលនវត្ថុនេះដែរ មានបទបញ្ញត្តិមួយចំនួនដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ដែលមានការពាក់ព័ន្ធយ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងប្រធានបទនេះដែលនឹងត្រូវលើកយកមកអធិប្បាយនៅពេលនេះ ទោះបីជាយើងកំពុងសិក្សាពីច្បាប់សារធាតុក្តី។ នីតិវិធីនៃការអនុវត្តនេះ ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទនៃហ៊ីប៉ូតែកច្រើន ឬវិវាទនានារវាងហ៊ីប៉ូតែកជាមួយនឹងម្ចាស់សិទ្ធិប្រត្យក្ស ឬសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សផ្សេងទៀតនៅលើអចលនវត្ថុតែមួយដែលជាកម្មវត្ថុនៃការអនុវត្តហ៊ីប៉ូតែកនោះ។ ចំណុចទាំងនេះនឹងត្រូវបានធ្វើការបកស្រាយបង្ហាញដូចខាងក្រោមនេះ៖

ជាគោលការណ៍ ការអនុវត្តសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស គឺធ្វើឡើងតាមវិធីលក់ដោយបង្ខំ ដើម្បីទទួលសំណងជាអាទិភាពពីប្រាក់ដែលបានមកពីការលក់នោះ។ **តើសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សផ្សេងដទៃទៀតក្រៅពីសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សដែលត្រូវបានអនុវត្តលើអចលនវត្ថុនោះ ដូចជាហ៊ីប៉ូតែក នឹងត្រូវបានរលត់ក្រោយការលក់ឬយ៉ាងណា?** យោងតាម មាត្រា ៥១០ កថាខណ្ឌទី១ និង ទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ៖ *សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ សិទ្ធិប្រត្យក្សប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុ និង សិទ្ធិជួលអចលនវត្ថុដែលអាចតតាំងនឹងសិទ្ធិប្រាតិភោគរបស់ម្ចាស់បំណុលនៃការអនុវត្ត ត្រូវបន្តអត្ថិភាពក្រោយការលក់ដោយបង្ខំដែលជាការអនុវត្តសិទ្ធិប្រាតិភោគ។ ក្រៅពីសិទ្ធិដែលបានកំណត់ខាងលើនេះ សិទ្ធិលើអចនវត្ថុត្រូវបានរលត់ដោយការលក់។*

តាមរយៈមាត្រានេះ យើងឃើញថា បើពាក្យសុំឲ្យចាប់ផ្តើមនីតិវិធីអនុវត្តសិទ្ធិប្រាតិភោគ ត្រូវធ្វើឡើងដោយម្ចាស់បំណុល ដែលមានសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សណាមួយមុននោះ សិទ្ធិប្រត្យក្សផ្សេងទៀតរួមទាំង សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សផងដែរ ដែលឋិតនៅក្នុងអាទិភាពខ្ពស់ជាងម្ចាស់សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សដែលបានដាក់ពាក្យសុំអនុវត្តមុននោះ មិនរលត់ដោយនីតិវិធីដែលបានដាក់ពាក្យអនុវត្តមុនទេ (មាត្រា ៥១០ កថាខណ្ឌទី១)ផ្ទុយទៅវិញបើសិទ្ធិប្រត្យក្ស ឬ សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សនោះមានលំដាប់អាទិភាពទាបជាងពាក្យសុំអនុវត្តមុននោះពេលនោះសិទ្ធិប្រត្យក្ស ឬសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុនោះ ត្រូវរលត់ដោយការអនុវត្ត (មាត្រា ៥១០ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

ដូច្នេះ នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីកម្ពុជាបានអនុម័តយកគោលការណ៍ទទួលបន្តចំពោះសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស មានន័យថាកំណត់ឲ្យអ្នកទិញនូវអចលនវត្ថុនៃការអនុវត្តទទួលបន្តនូវបន្ទុកទាំងឡាយដែលមានលើអចលនវត្ថុនោះ ក្រោយពេលអនុវត្តដោយបង្ខំ។ គោលការណ៍នេះ យកចិត្តទុកដាក់ លើការការពារអ្នកដែលមានសិទ្ធិប្រាតិភោគលើអចលនវត្ថុ។ គោលការណ៍ទទួលបន្តចំពោះសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សនេះដែរ អ្នកទិញអាចអចលនវត្ថុមួយក្នុងតម្លៃមួយថោកជាងតម្លៃពិតប្រាកដនៃអចលនវត្ថុនោះដោយគ្មានជាប់បន្ទុកសិទ្ធិប្រត្យក្ស ឬសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សផ្សេងទៀតនោះទេ ដោយសារខ្លួនត្រូវទទួលបន្តនូវបន្ទុកនៃកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវធានាដោយសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សជាលក្ខខណ្ឌមូលដ្ឋាន។

ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ មាត្រា ៤៩៩ កថាខណ្ឌទី១ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី បានចែងថា អ្នកទិញត្រូវទទួលខុសត្រូវ សងនូវសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាដោយសិទ្ធិប្រាតិភោគ ដែលអ្នកទិញបានទទួលបន្ត។

ហើយអ្វីដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់នោះ គឺថាម្ចាស់សិទ្ធិហ៊ីប៉ូតែកដែលបិតនៅក្នុងលំដាប់ទី១ អាចទទួលបានការសងដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកដែលបិតក្នុងលំដាប់បន្ទាប់។

៥.៤ ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា

ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកមានសិទ្ធិទាមទារការប្រាក់ ឬប្រាក់ធនលាភផ្សេងទៀត ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក អាចអនុវត្តហ៊ីប៉ូតែកនោះបានតែចំពោះចំនួននៃការសងដែលបានកំណត់ពេលសម្រាប់អំឡុងពេល ២ (ពីរ) ឆ្នាំចុងក្រោយតែប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែចំពោះធនលាភដែលបានមកពីមុនមក ប្រសិនបើបានចុះបញ្ជីពិសេស ក្រោយពីបានដល់ពេលកំណត់ត្រូវសងហ៊ីប៉ូតែកនេះអាចអនុវត្តចាប់ពីពេលដែលបានចុះបញ្ជីនោះ[56]។ ចំពោះប្រាក់ដែលត្រូវបានបង់ក្នុងអំឡុងពេល ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ចុងក្រោយ ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកមានសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសំណងនៃការខូចខាតព្រមទាំងការប្រាក់ និងធនលាភផ្សេងទៀត មិនអាចលើសចំនួនសរុបសម្រាប់អំឡុងពេល ២ (ពីរ)ឆ្នាំបានឡើយ។ បានជាច្បាប់កំណត់ដូច្នេះ ពីព្រោះថាវាមានភាពចាំបាច់សម្រាប់ការពារម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកដទៃផ្សេងទៀត ដែលស្ថិតនៅលំដាប់ទាបជាង ដើម្បីឲ្យដឹងថា តើតម្លៃនៃអចលនវត្ថុ ដែលត្រូវបានយកមកដាក់ជាប្រាតិភោគនោះចំនួនប៉ុន្មាន[57]ជាដើម។

៦. ការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

៦.១ សិទ្ធិ និងភាតព្វកិច្ចរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

៦.១.១ សិទ្ធិនៃម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

៦.១.១.១ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផល

ច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ បានធ្វើការកម្រិតនូវសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលរបស់ម្ចាស់បំណុលលើអចលនវត្ថុដែលបានដាក់បញ្ចាំ ពោលគឺ ម្ចាស់បំណុលដែលបានកាន់កាប់ទ្រព្យដាក់បញ្ចាំ មានសិទ្ធិអាស្រ័យផលពីពីទ្រព្យនោះ ដូចជា ផលុបភោគដែរ តែលុះត្រាតែមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាដាក់បញ្ចាំ[58]។

ចំពោះក្រមរដ្ឋប្បវេណីវិញ បានអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលពីអចលវត្ថុដាក់បញ្ចាំ ដោយពុំចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំទេ ព្រោះក្រមនេះបានប្រើពាក្យ *អាចប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផល* ហើយឲ្យតែយកទៅប្រើប្រាស់តាមវិធីនៃអចលនវត្ថុនោះ គឺប្រើទៅតាមលក្ខណៈដើមវត្ថុ។

ឧទាហរណ៍៖ បើអចលនវត្ថុបញ្ចាំជា ដីសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនអាច យកដីនោះមកសង់ជាផ្ទះល្វែងសម្រាប់ជួលបានទេ ពោលគឺ ត្រូវប្រើប្រាស់ដីនោះសម្រាប់ធ្វើជាដីកសិកម្មដូចទៅនឹងលក្ខណៈដើមរបស់ដី ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការដាក់បញ្ចាំនោះ។

មាត្រា ៨៣៤ ត្រង់កថាខណ្ឌទី១ នៃក្រមនេះ បានចែង និងកំណត់ថា ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផល ពីអចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ តាមវិធីប្រើប្រាស់នៃអចលនវត្ថុនោះ។

[56] មាត្រា ៨៥១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[57] មាត្រា ៨៥២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[58] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ២១២ នៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១

៦.១.១.២ ការសន្យាពិសេសនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

ដូចដែលបានលើកឡើងហើយថា ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលពីអចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងត្រូវចេញសោហ៊ុយគ្រប់គ្រង និងទទួលបន្ទុកផ្សេងៗ ចំពោះអចលនវត្ថុនោះ ហើយមិនអាចទាមទារការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនបានទេ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ អាចធ្វើការព្រមព្រៀងទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌដែលផ្ទុយពីនេះនៅក្នុងកិច្ចសន្យារបស់ខ្លួនបានផ្អែកលើ ការសន្យាពិសេសនៅក្នុងសកម្មភាពបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ[59]។

ឧទាហរណ៍៖ បើសិនជាកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចរួចផុតពីការចេញសោហ៊ុយគ្រប់គ្រង ឬបន្ទុកផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុ បើទោះបីជា ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលក្តី ដូចគ្នាផងដែរ បើសិនជាមានកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់បំណុលទាមទារការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុល ទោះបីជា ម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំក៏ដោយ កិច្ចព្រមព្រៀងនោះនឹងត្រូវទទួលស្គាល់អានុភាពហើយម្ចាស់បំណុលអាចទាមទារការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលនោះបាន។

៦.១.១.៣ បទបញ្ញត្តិពិសេស ស្តីពីដីសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម

៦.១.១.៣.១ សិទ្ធិលើបំណុលដែលគ្មានកំណត់ពេល

បើសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ពេលច្បាស់លាស់ ម្ចាស់បំណុលនឹងធ្វើការត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេចក្នុងការប្រគល់ដីសម្រាប់ធ្វើកសិកម្មនោះទៅឲ្យកូនបំណុលវិញនៅពេលដល់កំណត់នៃកិច្ចសន្យា ដែលវាមិនអាចធ្វើឲ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ប្រយោជន៍ម្ចាស់បំណុលទេ។ ផ្ទុយមកវិញ ម្ចាស់សិទ្ធិលើបំណុលដែលគ្មានកំណត់ពេល អាចធានាដោយវត្ថុ អាចធ្វើការរំលត់ហ៊ីប៉ូតែកនៅពេលណាក៏បាន ដោយអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវបានធានាហ៊ីប៉ូតែក។ ដូច្នេះ បើកូនបំណុលរំលត់ហ៊ីប៉ូតែកក្នុងពេលដែលម្ចាស់បំណុល បានដាំដំណាំនៅលើដីដែលសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម ហើយច្បាប់បានតម្រូវឲ្យម្ចាស់បំណុលប្រគល់ដីនោះឲ្យកូនបំណុល វានឹងធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ប្រយោជន៍យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ម្ចាស់បំណុល។ កត្តានេះហើយ ទើបច្បាប់ផ្តល់សិទ្ធិដល់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់កសិកម្មនេះ ទោះបីជាបំណុលនោះបានរលត់ដោយការសងក៏ដោយ បើរដូវប្រមូលកសិផលដែលម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ(ម្ចាស់បំណុល) បានដាំ ឬសាបពីមុនមក នឹងមកដល់ក្នុងអំឡុងពេល ១(មួយ) ឆ្នាំក្រោយការសងបំណុលក៏ដោយ ក៏ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីនោះរហូតដល់រដូវប្រមូលកសិផលនោះ[60]។

៦.១.១.៣.២ សិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ពេល

ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ពេលច្បាស់លាស់វិញ ទោះបីជាម្ចាស់បំណុលបានសាប ឬដាំដំណាំនៅលើដីសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម បើពេលកំណត់បានមកដល់ ហើយកូនបំណុលបានសងធ្វើឲ្យសិទ្ធិលើបំណុលបានរលត់ម្ចាស់បំណុលត្រូវប្រគល់ដីនោះមកឲ្យកូនបំណុលវិញ ម្ចាស់បំណុលមិនអាចអះអាងមិន

[59] មាត្រា ៨៣៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[60] កថាខណ្ឌទី២ មាត្រា ៨៣៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ប្រគល់ដីដោយមូលហេតុដូរប្រមូលផលនឹងមកដល់ក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ ដូចសិទ្ធិលើបំណុលដែលគ្មានកំណត់ពេលទេ។ ប៉ុន្តែ បើសិនជាសិទ្ធិលើបំណុលបានរលត់មុនពេលកំណត់ដោយការសង នោះម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អាចប្រើដីនោះសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម បើរដូវប្រមូលផលពីដំណាំដែលខ្លួនបានសាប ឬដាំពីមុនមកនឹងដល់ក្នុងអំឡុងពេល ១(មួយ) ឆ្នាំ រហូតរដូវប្រមូលផល ព្រោះសិទ្ធិលើបំណុលបានរលត់មុនពេលកំណត់ និងមិនមែនជាកំហុសរបស់ម្ចាស់បំណុល។ ប៉ុន្តែទោះបីជានៅក្នុងករណីនេះក៏ដោយ ប្រសិនបើកាលបរិច្ឆេទនៃការកំណត់សងនឹងដល់មុនពេលប្រមូលផល បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវបានគេយកមកអនុវត្តបានឡើយ ពីព្រោះការបាត់បង់នូវការប្រមូលផល គឺអាចរំពឹងបានចាប់តាំងពីពេលចាប់ផ្តើម[61]។

៦.១.១.៤ សិទ្ធិបញ្ចាំបន្ត

ជាគោលការណ៍ច្បាប់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មិនអាចយកវត្ថុបញ្ចាំទៅដាក់បញ្ចាំបន្តបានទេ បើគ្មានការយល់ព្រមពីអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ប៉ុន្តែ មានអញ្ញត្រកម្មមួយដែលអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចយកវត្ថុបញ្ចាំនោះទៅដាក់បញ្ចាំបន្តទៀតបាន ដោយពុំចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះទេ ក្រោមការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ខ្លួន រួមទាំងការខូចខាតដែលកើតពីប្រធានសក្តិផងដែរ[62]។

ម៉្យាងទៀតច្បាប់បានអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អាចយកវត្ថុបញ្ចាំទៅដាក់បញ្ចាំបន្តទៀតបានដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន និងតតិយជន។ ហើយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបន្ត មានសិទ្ធិទទួលបានជាមុននូវប្រាក់ ដែលបានមកពីការលក់ដោយបង្ខំនូវអចលនវត្ថុ ដោយមិនលើសពីទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលបានធានាដោយសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដើមបានឡើយ (យោងតាម មាត្រា ៨៥៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

ឧទាហរណ៍៖ លោក ក បានទទួលបញ្ចាំដីមួយកន្លែង ដើម្បីធានាបំណុល១០០០$ ពីលោក ខ។

លោក ក បានជំពាក់ លោក គ ចំនួន ១៥០០$ ហើយ លោក ក បានយកដីនោះទៅបញ្ចាំឲ្យលោក គ ដើម្បីធានាបំណុល។ នៅពេលលក់ដីនោះ លោក គ អាចទទួលបានតែ ១០០០$ ប៉ុណ្ណោះ ដោយមានអាទិភាពជាង លោក ក។

៦.១.១.៥ សិទ្ធិឃាត់ទុកអចលនវត្ថុបញ្ចាំ

ម្ចាស់បំណុល ដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អាចធ្វើការឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំបាន រហូតដល់ពេលដែលទទួលបានការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ៨២០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី (ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា)។ ប៉ុន្តែ សិទ្ធិនេះមិនអាចតតាំង ចំពោះម្ចាស់បំណុលដែលមានអាទិភាពជាងខ្លួនបានឡើយ[63]។

៦.១.១.៦ សិទ្ធិប្តឹងឲ្យលក់ដោយបង្ខំ

បើសិនជាកូនបំណុលមិនអាចអនុវត្តកាតព្វកិច្ច នៅពេលដែលត្រូវកំណត់សងនោះទេ ម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិប្តឹងទៅតុលាការឲ្យដាក់លក់អចលនវត្ថុនោះដោយបង្ខំ ដើម្បីសងខ្លួនជាអាទិភាពដោយសិទ្ធិបុរិមា និងបុព្វសិទ្ធិមុនម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត (យោងតាម កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ២១១ នៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១)។

[61] វាក្យខណ្ឌទី២ កថាខណ្ឌទី៣ មាត្រា ៨៣៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[62] កថាខណ្ឌទី១ និងទី២ មាត្រា ៨២៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីឆ្នាំ ២០០៧

[63] មាត្រា ៨២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ក្នុងករណីដែលអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំពុំបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចទេ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចស្នើសុំទៅតុលាការឲ្យដាក់លក់នូវអចលនវត្ថុនោះបាន[64]។ ទន្ទឹមនឹងនេះផងដែរ បើនៅក្រោយពេលបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានសាងសង់ និងមានកម្មសិទ្ធិលើអាគារដែរនោះ លើដីដាក់បញ្ចាំនោះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចលក់ដោយបង្ខំនូវដី និងអាគារនោះបាន។ ប៉ុន្តែបើថ្លៃលក់ដីគ្មានអាគារមានតម្លៃខ្ពស់ជាងដីដែលមានអាគារពីលើ នោះម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចរុះរើ ឬទាមទារឲ្យរុះរើអាគារនោះមុនពេលលក់បាន។

ម្យ៉ាងវិញទៀត បើអាគារនៅលើដីដែលបានដាក់បញ្ចាំជាកម្មសិទ្ធិរបស់តតិយជន ដោយផ្អែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ផលុបភោគ ឬ សិទ្ធិជួល ប្រសិនបើតតិយជននោះមិនអាចយកសិទ្ធិទាំងនោះរបស់ខ្លួនមកតតាំងជាមួយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានទេ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំក៏អាចលក់ដោយបង្ខំនូវអាគារនោះ និងដីបញ្ចាំបានដែរ[65]។

៦.១.២. ភាតព្វកិច្ច

៦.១.២.១ ប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំ

អចលនវត្ថុ ដែលជាប់កិច្ចសន្យាបញ្ចាំនឹងត្រូវសងជាចាំបាច់មកកូនបំណុលវិញចាប់ពីពេលដែលកូនបំណុលបានសងបំណុលទាំងស្រុងរួចហើយ។ មានន័យថា បើដល់ពេលត្រូវកំណត់សង ហើយកូនបំណុលបានសងបំណុលនោះរួចរាល់ នោះម្ចាស់បំណុលត្រូវប្រគល់ទាំងវត្ថុ និងប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិទៅឲ្យកូនបំណុលវិញ។

ម៉្យាងទៀតនៅពេលផុតរយៈនៃការបញ្ចាំ ដោយកូនបំណុលបានសងប្រាក់អស់វិញក្តី ឬ ដោយផុតរយៈពេលប្តឹងក្តីក៏ម្ចាស់បំណុលត្រូវសងមកកូនបំណុលវិញនូវទ្រព្យ ឬតម្លៃនៃទ្រព្យ ក្នុងករណីបើសិនជាទ្រព្យនោះត្រូវបានវិនាសដោយកំហុសរបស់ខ្លួន[66]។

៦.១.២.២ ថែរក្សា ឬចេញសោហ៊ុយ

ម្ចាស់បំណុលមានកាតព្វកិច្ចថែរក្សាទុកទ្រព្យនោះដោយមានការប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ច ប្រៀបដូចជាការមើលថែទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនយ៉ាងនោះដែរ ពោលគឺកាន់កាប់ថែទាំក្នុងនាមជាអ្នកកាន់កាប់ដោយស្មោះត្រង់ និងសុច្ចរិត។ បើសិនជាទ្រព្យនោះ បានខូចខាតដោយអំពើ ឬកំហុសណាមួយរបស់ខ្លួន នោះត្រូវសងតម្លៃខូចខាតនោះដោយកាត់ប្រាក់ក្នុងបំណុល ពោលគឺត្រូវប្រើប្រាស់ និងធ្វើការថែរក្សាឲ្យបានល្អ ដើម្បីជៀសវាងការវិនាសខូចខាតដោយប្រការណាមួយ[67]។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ម្ចាស់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវទទួលបន្ទុកនូវសោហ៊ុយគ្រប់គ្រង និងបន្ទុកផ្សេងៗទៀតចំពោះ អចលនវត្ថុបញ្ចាំ ដោយហេតុខ្លួនមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុនោះ[68]។

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ពុំអាចទាមទារការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនពីអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានទេ ដោយសារតែខ្លួនអាចប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើអចលនវត្ថុនោះបាន។ ហេតុដូចនេះ ត្រូវចាត់

[64] មាត្រា ៨៥៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[65] មាត្រា ៨៥៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[66] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ២០៩ និង មាត្រា ២១៣ នៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១

[67] វាក្យខណ្ឌទី២ និងទី៣ នៃមាត្រា ២១២ នៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១

[68] មាត្រា ៨៣៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

ទុកថាថ្នូរនឹងការប្រាក់ដែលខ្លួនត្រូវទទួលពីកូនបំណុល (នេះបើយោងតាមមាត្រា ៨៣៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

៦.២ សិទ្ធិ និងភារកិច្ចនៃអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

៦.២.១ សិទ្ធិទាមទារវត្ថុបញ្ចាំ និងសំណងខូចខាត

ម្ចាស់បំណុលត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការវិនាសបាត់បង់ទ្រព្យបញ្ចាំ ពោលគឺ ត្រូវសងតម្លៃខូចខាតនៃការបញ្ចាំដោយកាត់ប្រាក់ក្នុងបំណុលរបស់ខ្លួនបាន ប្រសិនបើទ្រព្យនោះត្រូវបានខូចខាតដោយអំពើ ឬកំហុសណាមួយរបស់ខ្លួន[69]។ ម៉្យាងទៀតកូនបំណុល មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បញ្ចាំមកវិញ បើខ្លួនបានសងបំណុលគ្រប់ចំនួនហើយ។ ម្ចាស់បំណុលមិនអាចបដិសេធដោយយកលេសថា កូនបំណុលនៅជំពាក់មួយផ្សេងទៀតបានទេ ទោះបីជាបំណុលនោះដល់ពេលកំណត់ត្រូវទារក៏ដោយ។ ប៉ុន្តែម្ចាស់បំណុលអាចបដិសេធមិនប្រគល់បាន បើមានកិច្ចសន្យាបញ្ចាំថ្មីមួយទៀតលើទ្រព្យដដែល ហើយបានរៀបចំឡើងតាមទម្រង់នៃច្បាប់[70]។

៦.២.២ ភារកិច្ចសងសំណង

បើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានចេញចំណាយជាចាំបាច់ ដើម្បីគ្រប់គង និងថែរក្សាវត្ថុបញ្ចាំ អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានករណីយកិច្ចសងនូវចំណាយនោះវិញ តាមការទាមទាររបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំទទួលបន្ទុកសងនូវចំណាយទាំងអស់ ឬសងនូវតម្លៃប្រាក់ដែលកើនទៅម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បើអ្នកនោះបានចេញចំណាយធ្វើឲ្យកើនថ្លៃវត្ថុបញ្ចាំនោះ[71]។

៧. ការរលត់សិទ្ធិនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

យោងតាមមាត្រា ៧៦៩ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនេះ ក្នុងករណីដែលសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាបានរលត់ដោយការសង ឬអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិ ឬហេតុផ្សេងទៀត នោះសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សក៏ត្រូវបានរលត់ដែរ។ ករណីនេះ ហៅថា ភាពបន្ទាប់បន្សំនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស[72]។

៧.១ ការរលត់ដោយការទាមទារ

ត្រង់ផ្នែកនេះ យើងនឹងលើកយកនូវបទបញ្ញត្តិស្ដីពី ហ៊ីប៉ូតែកមកធ្វើការបកស្រាយ ពីព្រោះថា បទបញ្ញត្តិនេះគឺ អាចយកមកប្រតិបត្តិបានដូចទៅនឹងការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដែរ។

ក្នុងករណីដែលតតិយជនដែលបានទិញនូវកម្មសិទ្ធិ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ឬផលុបភោគចំពោះអចលនវត្ថុបានសងថ្លៃលក់នោះទៅម្ចាស់បំណុល តាមការទាមទាររបស់ម្ចាស់បំណុលអចលនវត្ថុ ហើយការអចលនវត្ថុត្រូវរលត់សម្រាប់តតិយជននោះ។

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុនឹងត្រូវរលត់ ប្រសិនបើតតិយជន ដែលបានធ្វើលទ្ធកម្មនៃអចលនវត្ថុបញ្ចាំ សងថ្លៃលក់អចលនវត្ថុដែលខ្លួនត្រូវបង់ដើម្បីធ្វើលទ្ធកម្មអចលនវត្ថុនោះ តាមការទាមទាររបស់ម្ចាស់បំណុលនៃការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ។ មានន័យថា ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុនឹងត្រូវរលត់ ប្រសិនបើម្ចាស់បំណុលនៃការបញ្ចាំនោះទាមទារឲ្យ

---

[69] វាក្យខណ្ឌទី៣ មាត្រា ២១២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[70] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ២១៨ នៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១

[71] មាត្រា ៨២៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[72] មាត្រា ៧៧១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

តតិយជនដែលបានធ្វើលទ្ធកម្មសងថ្លៃលក់អចលនវត្ថុ ហើយតតិយជនដែលបានធ្វើលទ្ធកម្មនោះបានសងថ្លៃលក់តាមការទាមទារនោះ។

៧.២ ការរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាល

ចំពោះអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ត្រង់មាត្រា ៨៦៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ស្តីពីហ៊ីប៉ូតែក មិនបានបញ្ញត្តិថា "ហ៊ីប៉ូតែកត្រូវមិនរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាលចំពោះកូនបំណុល និងអ្នកដែលបានបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកឡើយ" ប្រសិនបើសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាដោយហ៊ីប៉ូតែកនោះមិនរលត់ព្រមគ្នាទេ។

ដោយហេតុថា ហ៊ីប៉ូតែកបង្កើតឡើងដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុល ដែលត្រូវបានធានា ទោះបីជាម្ចាស់បំណុលមិនបានធ្វើនីតិវិធីផ្អាកអាជ្ញាយុកាលចំពោះហ៊ីប៉ូតែកក៏ដោយ ក៏ហ៊ីប៉ូតែកមិនត្រូវបានរលត់ដោយឯកឯងបានឡើយ[73]។

៧.៣ ការរលត់ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដោយលទ្ធកម្មនូវការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដោយអាជ្ញាយុកាល

ហ៊ីប៉ូតែក ត្រូវបានរលត់នៅពេលដែលតតិយជនក្រៅពីកូនបំណុល ឬអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកបានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌ សម្រាប់អាជ្ញាយុកាលនៃលទ្ធកម្មចំពោះអចលនវត្ថុហ៊ីប៉ូតែក[74]។ បទបញ្ញត្តិនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយសារតែលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិដោយអាជ្ញាយុកាល គឺមិនមែនជាលទ្ធកម្មបន្តទេ តែវាជាលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិដំបូង។ មានន័យថា លទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិតាំងពីដំបូង គឺជាការធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិពេញលេញដោយគ្មានជាប់បន្ទុកដែលមាននោះ។

ចំណែកឯលទ្ធកម្មបន្តដូចជា លទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិតាមរយៈការលក់ទិញវិញ ប្រសិនបើអ្នកទិញបានទិញដីដែលមានបន្ទុកជាហ៊ីប៉ូតែក អ្នកទិញនោះអាចធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិដែលមានបន្ទុកហ៊ីប៉ូតែក។ ម៉្យាងវិញទៀត ហ៊ីប៉ូតែកជាសិទ្ធិប្រត្យក្សហើយត្រូវបានយកមកតតាំងចំពោះតតិយជននៅពេលចុះបញ្ជី។ ដូចនេះទោះបីជា អ្នកទិញបានដឹងពីអត្ថិភាពនៃហ៊ីប៉ូតែក ក៏ដោយក៏ម្ចាស់ហ៊ីប៉ូតែក អាចអះអាងពីហ៊ីប៉ូតែករបស់ខ្លួនចំពោះអ្នកទិញអចលនវត្ថុដែលជាប់ហ៊ីប៉ូតែកបានដែរ។ ប៉ុន្តែមានករណីបុគ្គលមួយចំនួនធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិ តាមរយៈការលក់ទិញតែបែរជាអះអាងថា ខ្លួនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃអាជ្ញាយុកាលលទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិនៅពេលជាមួយគ្នា។ នៅក្នុងករណីនេះ តតិយជនអាចធ្វើលទ្ធកម្មនូវកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្តែហ៊ីប៉ូតែកមិនត្រូវរលត់ទេ ប្រសិនបើតតិយជនដែលបានធ្វើលទ្ធកម្ម នូវអចលនវត្ថុដែលជាប់ហ៊ីប៉ូតែកបានដឹងថា ហ៊ីប៉ូតែកត្រូវបានបង្កើតឡើងលើអចលនវត្ថុនោះ (យោងកថាខណ្ឌទី២ មាត្រា ៨៦៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧)។

៨. ការអនុវត្តដូចគ្នាតាមបទបញ្ញត្តិស្តីពីហ៊ីប៉ូតែក

យោងតាមមាត្រា ៨៣៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានចែងថា ក្រៅពីបទបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី៣ ដែលស្តីពីការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ និងបញ្ញត្តិនៃជំពូកទី ៥ (ស្តីអំពីហ៊ីប៉ូតែក) ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាឧទាហរណ៍មួយចំនួនស្តីពីការអនុវត្តដូចគ្នានឹងបទបញ្ញត្តិស្តីពីហ៊ីប៉ូតែក។

[73] មាត្រា ៨៦៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[74] កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ៨៦៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

បទបញ្ញត្តិស្តីពីការតតាំងហ៊ីប៉ូតែក ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៨៤៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ក៏ត្រូវបានយកមកអនុវត្តដូចគ្នានឹងការបញ្ចាំដែរ។ ហេតុនេះ ដើម្បីឲ្យការបញ្ចាំមួយអាចតតាំងនឹងតតិយជនបាន សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ត្រូវធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត និងត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជី។

ចំពោះទំហំអានុភាពនៃហ៊ីប៉ូតែក ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៨៤៦ ក៏អនុវត្តដូចគ្នាជាមួយនឹងការបញ្ចាំដែរ ពោលគឺ នៅពេលដែលការបញ្ចាំមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅលើដីមួយកន្លែង ការបញ្ចាំនោះមានអានុភាពលើវត្ថុដែលភ្ជាប់នឹងដីនោះរួមទាំងអាគារ ដែលមាននៅលើដីដែលជាប់ការបញ្ចាំនោះផងដែរ។ ទោះបីជាអាគារនោះត្រូវបានសង់នៅមុនពេល ឬក្រោយពេលបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំក៏ដោយ ហើយដែលភាគីមិនអាចកំណត់លក្ខខណ្ឌផ្សេងពីនេះនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំរបស់ខ្លួនបានឡើយ។ ដោយហេតុថា ជាទូទៅ យោងតាមមាត្រា ១២២ នៃក្រមដដែលនេះ បានចែងកំណត់ថា វត្ថុដែលនៅជាប់នឹងដី ឬវត្ថុដែលក្លាយជាភាគមួយនៃដីពិសេសអាគារ ឬសំណង់ដែលសង់នៅលើដីហើយមិនអាចប្តូរកន្លែងបាន គឺជាសមាសភាគនៃដី។ ហេតុនេះ នាំឲ្យសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលមាននៅលើដីមួយកន្លែងនឹងមានអានុភាពទៅលើអ្វីដែលជា សមាសភាគនៃដីនោះដែរ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ មាត្រា ៨៥១ ដែលស្តីអំពីលំដាប់នៃហ៊ីប៉ូតែក ក៏ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នានឹងការបញ្ចាំដែរមានន័យថា អាទិភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺអាស្រ័យលើពេលវាលានៃការចុះបញ្ជីសុរិយោដីនៃសិទ្ធិទាំងនោះ។

ដូចគ្នាដែរ មាត្រា ៨៥២ ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាដែលអនុវត្តចំពោះហ៊ីប៉ូតែក ក៏ត្រូវគេអនុវត្តចំពោះសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែរ។ មានន័យថា ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានសិទ្ធិក្នុងការទាមទារការប្រាក់ ឬធនលាភផ្សេងទៀត ម្ចាស់បំណុលនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះបានតែចំពោះចំនួននៃការសងដែលកំណត់ពេលវេលាសម្រាប់អំឡុងពេល ២ (ពីរ) ឆ្នាំចុងក្រោយតែប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែចំពោះធនលាភដែលមានពីមុនមក ប្រសិនបើបានចុះបញ្ជីពិសេសក្រោយពីបានដល់ពេលកំណត់ត្រូវសងសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះអាចអនុវត្តបានចាប់ពីពេលដែលបានចុះបញ្ជីនោះ។

ការកំណត់ដូច្នេះ ពីព្រោះវាមានភាពចាំបាច់សម្រាប់ការពារម្ចាស់បំណុលនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សដទៃទៀតដែលស្ថិតក្នុងលំដាប់ទាបជាង ដើម្បីឲ្យដឹងថា តើនៅសល់ចំនួនប៉ុន្មានដែលមិនត្រូវបានធានា ដើម្បីឲ្យពួកគេដឹងថា តើពួកគេត្រូវខ្ចីចំនួនប៉ុន្មានជាដើម។

ជំពូកទី៤
ការបញ្ចាំសិទ្ធិ

ការបញ្ចាំសិទ្ធិ គឺមានលំហូរនីតិវិធីនៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំដូចទៅនឹងការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ និង ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដែរ ប៉ុន្តែការបញ្ចាំសិទ្ធិនៅមានចំណុចបន្ថែមផ្សេងទៀតដូចតទៅនេះ៖

១. អត្ថន័យនៃការបញ្ចាំសិទ្ធិ

យើងអាចធ្វើការបកស្រាយថា ការបញ្ចាំសិទ្ធិ គឺជាយន្តការមួយដែលម្ចាស់សិទ្ធិលើបំណុលណាមួយជាកំណត់របស់ខ្លួនដាក់ប្រាតិភោគសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន ដោយយកទៅដាក់ប្រាតិភោគបន្តសម្រាប់ការធានាសិទ្ធិលើបំណុលមួយផ្សេងទៀត។

២. ការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ

២.១ លក្ខខណ្ឌបង្កើតអានុភាពចំពោះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំសិទ្ធិ

ដើម្បីឲ្យមានអានុភាពអនុវត្តបាន ការបញ្ចាំសិទ្ធិ គឺត្រូវមានការព្រមព្រៀងរវាងភាគី។ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ចាំសិទ្ធិ ជាទូទៅ ការព្រមព្រៀងត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាលក្ខខណ្ឌដើម្បីបង្កើតឲ្យមានអានុភាពសម្រាប់ការបង្កើត ពីព្រោះថាសិទ្ធិ គឺជាទ្រព្យអរូបីយ៍ ហើយមិនអាចប្រគល់បានទេ។ ជាករណីលើកលែងប្រសិនបើ ការអនុវត្តសិទ្ធិនោះ តម្រូវឲ្យមានការកាន់កាប់នូវឯកសារដូចជា មូលប្បទានប័ត្រ ការបង្កើតសិទ្ធិនោះតម្រូវឲ្យមានការប្រគល់នូវឯកសារនោះតាមលក្ខណៈនៃការបញ្ចាំ។

២.១.១ ការព្រមព្រៀង

ចំពោះលក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំសិទ្ធិនេះ ត្រូវធ្វើឡើងការព្រមព្រៀងរវាងអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ និងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ ។

ការបញ្ចាំសិទ្ធិ គឺតម្រូវឲ្យមានវត្តមានរបស់ភាគីសំខាន់ៗចូលរួមដែលរួមមានដូចជា៖

- អ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ (កូនបំណុល និងតតិយជនដែលធានាដោយវត្ថុធានា)
- ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ (ម្ចាស់បំណុល)
- និងកម្មវត្ថុ៖ សិទ្ធិលើចលនវត្ថុ អចលនវត្ថុ និងសិទ្ធិលើបំណុល។

ដូច្នេះ លក្ខខណ្ឌសុពលក្នុងការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ គឺមានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងលក្ខខណ្ឌក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ និងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុដែរ។

- **លិខិតមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ គឺជាលិខិតដែលមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖**

១. លិខិតយថាភូត (កាលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើលិខិតយថាភូត គឺជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ)

២. លិខិតឯកជន ដែលសាការី ឬ ក្រឡាបញ្ជីតុលាការចុះនិទ្ទេសអំពីកាលបរិច្ឆេទដែលខ្លួនត្រូវបានបង្ហាញលិខិតឯកជននោះ និងបានចុះហត្ថលេខា។ កាលបរិច្ឆេទនោះ គឺជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ។

៣. លិខិតឯកជនដែលមានជនណាម្នាក់ ក្នុងចំណោមជនដែលបានចុះហត្ថលេខា លើលិខិតនោះបានទទួលមរណៈភាព។ ថ្ងៃដែលជននោះបានទទួលមរណៈភាពត្រូវក្លាយជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ។ នេះជាការសន្មត់របស់ច្បាប់។

៤. លិខិតឯកជនដែលត្រូវបានយកជាអាគតដ្ឋាន[75] នៅក្នុងលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ។ ក្នុងករណីនេះ កាលបរិច្ឆេទនៅក្នុងលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ គឺជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ (យោងតាម មាត្រា ៨ នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

២.១.២ លក្ខខណ្ឌតតាំង

ការបង្កើតការបញ្ចាំសិទ្ធិ ត្រូវមានលក្ខណៈ និងលក្ខខណ្ឌតតាំង[76]ដូចខាងក្រោម៖

- ចំពោះកូនបំណុលទី៣៖ ត្រូវតែមានការជូនដំណឹងពីការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬព្រមទាំងត្រូវតែមានការយល់ព្រមពីកូនបំណុលទី៣។
- ចំពោះតតិយជនផ្សេងទៀត៖ ការជូនដំណឹងត្រូវតាមលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ ទើបអាចមកតតាំងជាមួយតតិយជនបានតាមផ្លូវច្បាប់។

កូនបំណុលទី៣ គឺជាតតិយជនដែលមិនមានជាកូនបំណុលរបស់ខ្លួនតែផ្ទុយទៅវិញកូនបំណុលទី៣ គឺជាកូនបំណុលរបស់កូនបំណុលរបស់ខ្លួនតាមរយៈលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ។

២.២ ការអនុវត្តនៃការបញ្ចាំសិទ្ធិ

ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិ[77] អាចធ្វើទៅបានក្នុងករណី ២ (ពីរ) យ៉ាងដូចខាងក្រោម៖

១. កម្មវត្ថុនៃបំណុល គឺជាប្រាក់៖ ម្ចាស់សិទ្ធិប្រមូលសិទ្ធិលើបំណុលដោយផ្ទាល់ពីកូនបំណុលទី៣ តែម្តង និងជាក់ស្តែង។

២. កម្មវត្ថុនៃបំណុល មិនមែនជាប្រាក់ ពោលគឺជា វត្ថុ (ចលនវត្ថុ ឬអចលនវត្ថុ)៖ ម្ចាស់សិទ្ធិដែលមានសិទ្ធិលើការបញ្ចាំលើវត្ថុដែលខ្លួនបានទទួលជាការសងមុនម្ចាស់បំណុលផ្សេងៗទៀត[78]។

៣.ការប្រៀបធៀប ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ការញ្ចាំអចលនវត្ថុ និងការបញ្ចាំសិទ្ធិលើបំណុល

ការប្រៀបធៀបនេះ គឺយើងនឹងលើកមកបង្ហាញតែ ៤ (បួន) ចំណុចសំខាន់ៗតែប៉ុណ្ណោះ។

ខាងក្រោមនេះ គឺជាតារាងប្រៀបធៀបនៅការបញ្ចាំទាំងបីប្រភេទ ដែលមានខ្លឹមសារដូចតទៅនេះ៖

តារាងប្រៀបធៀបរវាងការបញ្ចាំទាំងបីប្រភេទនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ

	ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ	ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ	ការបញ្ចាំសិទ្ធិលើបំណុល
កម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំ	ចលនវត្ថុ	អចលនវត្ថុ	សិទ្ធិលើបំណុល

[75] អាគតដ្ឋាន៖ ទីដែលមក ឬទីដែលស្រង់ ឬចម្លងយកមក,ទីដើម(ប្រភពដើម) ,ដំណើរសេចក្តីរឿង ។ល។ ឧទាហរណ៍៖ រឿងនិទាននេះមានអាគតដ្ឋានពុំប្រាកដ។ ដកស្រង់ពីវចនានុក្រមខ្មែរ សម្តេង សង្ឃរាជ ជួន ណាត។

[76] មាត្រា ៨៤១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[77] មាត្រា ៨៤២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

[78] មាត្រា ៨៤២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧

លក្ខខណ្ឌសុពលភាពនៃកិច្ចសន្យាចំពោះគូភាគី	ការព្រមព្រៀង	ការព្រមព្រៀង	ការព្រមព្រៀង
លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃកិច្ចសន្យាចំពោះតតិយជន	ការកាន់កាប់ជានិរន្តន៍នៃវត្ថុបញ្ចាំនោះ	លិខិតយថាភូត និង ការចុះបញ្ជី សុរិយោដី	ការជូនដំណឹងទៅកូនបំណុលទី៣ (បី) ឬការយល់ព្រមពីកូនបំណុលទី៣ (បី) ដែលត្រូវធ្វើឡើងដោយលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្គាល់
លំដាប់នៃអាទិភាពក្នុងករណីប្រជែងជាមួយសិទ្ធិប្រត្យក្សផ្សេងទៀត	អាស្រ័យទៅលើលំដាប់នៃការចាប់ផ្តើមកាន់កាប់	អាស្រ័យលើពេលវេលានៃការចុះបញ្ជីសុរិយោដី	អាស្រ័យទៅលើកាលបរិច្ឆេទស្គាល់នៃលិខិតជូនដំណឹងនោះ។

សន្និដ្ឋាន

យោងតាមការបកស្រាយនៃប្រធានបទខាងលើ យើងសង្កេតឃើញថា សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ គឺជាប្រភេទមួយនៃនីតិប្រាតិភោគដែលស្ថិតក្នុងប្រាតិភោគប្រត្យក្ស ដែលត្រូវបានចែង និងកំណត់សំដៅទៅដល់សិទ្ធិក្នុងការកាន់កាប់វត្ថុដែលបានមកពីកូនបំណុល ឬតតិយជនធានាដោយវត្ថុ ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលឲ្យកូនបំណុល និងទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ម្ចាស់បំណុលពីវត្ថុនោះ ដោមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត។ តាមរយៈកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ យើងឃើញថា វាមានលក្ខណៈពិសេសជាងកិច្ចសន្យាទូទៅដែលមានតែចលនវត្ថុ ឬអចលវត្ថុប៉ុណ្ណោះដែលជាកម្មវត្ថុចម្បងនៅក្នុងកិច្ចសន្យានោះ ប៉ុន្តែសិទ្ធិលើបំណុល ឬអាចហៅបានថា សិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ម្ចាស់បំណុលក៏ត្រូវបានច្បាប់បញ្ញត្តិជាកម្មវត្ថុនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំផងដែរ។

យ៉ាងណាមិញ ការបញ្ចាំត្រូវបានកើតឡើងតាមរយៈការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាដោយគ្មានវិការៈ ដែលក្នុងនោះអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (កូនបំណុល) ឬតតិយជនដែលធានាដោយវត្ថុនោះត្រូវធ្វើការប្រគល់វត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំទៅឲ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (ម្ចាស់បំណុល)។ ហេតុនេះការព្រមព្រៀងបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយកូនបំណុល និងម្ចាស់បំណុល គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ និងដាច់ខាតតែម្តង។

ក្រោយពីបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃច្បាប់កំណត់ហើយនោះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មានសិទ្ធិក្នុងការកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំនោះ រីឯអ្នកដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ (កូនបំណុល) មិនអាចធ្វើការបន្តការកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំបានទៀតទេ។ ក្នុងករណីប្រសិនបើកូនបំណុលមិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចសងបំណុលកទៅតាមពេលកំណត់សងទេ យើងឃើញថា ច្បាប់បានអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិជាអាទិភាពក្នុងការឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំនោះបាន ប៉ុន្តែម្ចាស់បំណុលមិនអាចធ្វើការតតាំងដោយអនុវត្តសិទ្ធិនេះចំពោះម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀតដែលមានអាទិភាពនៃសិទ្ធិខ្ពស់ជាងខ្លួនបានឡើយ។ក្រៅពីសិទ្ធិកាន់កាប់ និងសិទ្ធិឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំនេះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានសិទ្ធិធ្វើការទទួលយកផលដែលទទួលបានពីវត្ថុបញ្ចាំ ក៏ដូចជាសិទ្ធិដែលអាចទាមទារឲ្យកូនបំណុលធ្វើការទូរទាត់សងនូវការចំណាយជាចាំបាច់សម្រាប់គ្រប់គ្រង និងថែរក្សាវត្ថុបញ្ចាំដែលជាសោហ៊ុយនានាមកឲ្យខ្លួនវិញបាន ជាពិសេសគឺម្ចាស់សិទ្ធិអាចធ្វើការបញ្ចាបន្តនូវសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនបានជាដើម។

ទោះបីជាកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ អាចចាត់ទុកថាជាកិច្ចសន្យាភាគី ឬបុគ្គលក៏ដោយ បើទោះជាកិច្ចសន្យាបញ្ចាំបានបង្កើតឡើងដោយគ្មានវិការៈយ៉ាងណាក្តីក៏ច្បាបមិនអនុញ្ញាតឲ្យភាគីទាំងសងខាងអាចបងកើតបាននូវកិច្ចសន្យាបញ្ចាំផ្តាច់ដែលបានធ្វើមុនពេលកំណត់ត្រូវសងបានឡើយ។ ប៉ុន្តែច្បាប់បានកំណត់ចែងនូវករណីលើកលែងដល់ម្ចាស់បំណុល ពោលគឺច្បាប់មិនបានធ្វើការហាមឃាត់ម្ចាស់បំណុលក្នុងការទទួលកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុបញ្ចាំ ឬចាត់ចែងវត្ថុបញ្ចាំដែលធ្វើក្រោយពេលកំណត់សងនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះទេ។ ទាំងនេះសុទ្ធតែជាលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់អនុម័ត ដែលជាពិសេសគឺ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧ តែម្តងដែលបានបញ្ញត្តិទុក ដើម្បីជាប្រយោជន៍ទៅដល់គូភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនេះផងដែរ។

អនុសាសន៍

ដោយសារតែការអនុវត្តជាក់ស្តែង ដែលបានកំពុងតែមានវត្តមានក្នុងពេលបច្ចុប្បន្នភាពនៅកម្ពុជាយើងនេះ នៅមានកង្វះខាតនៅឡើយ ដូច្នេះដើម្បីចូលរួមអោយមាននូវអត្ថិភាពនៃប្រសិទ្ធិភាព ព្រមទាំងប្រសិទ្ធិផលនៃការអនុវត្តនៃកិច្ចនីតិវិធីដែលមានលក្ខណៈសុពល និងអានុភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់វិជ្ជមាន និង នៅជាធរមានរបស់ច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះទៅលើកិច្ចសន្យាបញ្ជាំនៅក្នុងសកម្មភាព សង្គមនាពេលបច្ចុប្បន្នឲ្យមានលក្ខណៈល្អប្រសើរជាងមុន និងលក្ខណៈត្រឹមត្រូវទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់បានតម្រូវសម្រាប់គូភាគីនោះ យើងខ្ញុំសូមចូលរួមចំណែកក្នុងការផ្តល់មតិយោបល់ ក៏ដូចជាអនុសាសន៍មួយចំនួនជាសារវន្តបំផុតដែលអាចជាកត្តា និងជាពុទ្ធិដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបានទៅដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម ជាពិសេសនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃវិស័យពាណិជ្ជកម្មនៃពាណិជ្ជកិច្ចរបស់ពួកគេដែលតែងតែមាននូវអន្តរទំនាក់ទំនង ឬ ក៏ដូចជាមាននូវសម្ព័ន្ធភាពនឹងគ្នាក្នុងវិស័យមួយនេះ របស់ពលរដ្ឋទូទៅដែលជាសមាជិកភាពរបស់រដ្ឋនៃសង្គមជាតិនីតិរដ្ឋនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានមួយចំណែកដូចខាងក្រោមនេះ៖

- សូមសំណូមពរទៅដល់ប្រជាជនគ្រប់រូប គប្បីចូលរួមសិក្សាស្វែងយល់ឲ្យបានស៊ីជម្រៅបន្ថែមទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ជាំ ក៏ដូចជាកិច្ចសន្យាប្រាតិភោគផ្សេងៗឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ក៏ដូចជាភាគីទាំងសងខាងដើម្បីទទួលបានពីការការពារដោយច្បាប់ (ដូចមានសុភាសិតច្បាប់មួយបានពំនោលពោលថា "ប្រសិនបើ ជារាស្ត្រប្រជាដែលបានកំពុងរស់នៅក្នុងសង្គមជាតិនីតិរដ្ឋមួយ ហើយរាស្ត្រប្រជាដែលជាសមាជិភាពនៃសង្គមនីតិរដ្ឋនោះបានធ្វើការបំភ្លេចច្បាប់ នោះច្បាប់នៃសង្គមនីតិរដ្ឋនោះនឹងបំភ្លេចអ្នកនោះវិញដូចគ្នា")។ នេះបានសរបញ្ជាក់ និងស្តែងអោយឃើញថា ប្រសិនជាយើងចូលរួមគោរពច្បាប់នៃសង្គមនីតិរដ្ឋ នោះសង្គមនៃនីតិរដ្ឋនោះក៏បានធ្វើការគោរព និងការពារនូវសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ជាសារវន្តដល់បុគ្គលនោះត្រឡប់មកវិញជាក់ជាមិនខានឡើយ។ វាជាតក្កវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រដែលជាច្បាប់សកលមួយ។ ប្រសិនបើយើងនិយាយទៅដល់ច្បាប់នៃទស្សនៈវិជ្ជាសកលវិញបានលើកឡើងថា "ប្រសិនជាយើងគោរពគេ នោះគេនឹងគោរពយើងវិញ"។ តម្លៃរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗត្រូវមានជាអត្ថិភាព ឬ នត្ថិភាពវាស្រ័យលើទង្វើដែលយើងបានប្រព្រឹត្តទៅគេមុនប៉ុណ្ណោះ។
- គ្រប់បុគ្គលដែលបានអនុវត្តនូវកិច្ចប្រភេទនេះ មិនត្រូវបង្កើតកិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដោយកំណត់តែទៅលើប្រយោជន៍ខ្លួនតែម្ខាង ឬបង្កើតដោយមានការលោភបំពានសិទ្ធិភាគីម្ខាងទៀត ដែលជាហេតុនាំឲ្យមានផលប៉ះពាល់សិទ្ធិបុគ្គល ក៏ដូចជាការប៉ះពាល់ទៅដល់ការបំពេញនូវកិច្ចការប្រកបរបរនានាប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលដែលជាធាតុដ៏សំខាន់នៅក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងសង្គមជាតិនៃនីតិរដ្ឋមួយឡើយ។ ហើយ ចំពោះកិច្ចទាំងឡាយណាដែលបានប្រតិបត្តិទៅក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យាលើការបញ្ជាំនេះ ដែលស្តែងឡើងដោយមានគំនិតទុច្ចរិត និង មានឧបាយកលក្នុងភាពកេងយកចំណេញហួសហេតុពីសំណាក់ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យា នោះច្បាប់របស់សង្គមជាតិនៃនីតិរដ្ឋនោះនឹងមិនឈរឱបដៃមើលសមាជិកភាពរបស់ខ្លួនត្រូវបានរងគ្រោះតាមរយៈអំពើមួយ ដែលធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍បុគ្គល ឬអាចជាបច្ច័យដែលជាធាតុនាំទៅដល់ផលប្រយោជន៍ទូទៅរបស់រដ្ឋ ឬ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារ

ណៈ ព្រមទាំងរបៀបរៀបរយ ទំនៀមទម្លាប់ល្អរបស់សង្គមជាតិដែលមានអរិយធម៌ដោយឈរលើគោលការណ៍នៃការគោរពនៃនីតិរដ្ឋ ដែលគ្រប់បុគ្គលទាំងអស់ដែលមានទំនាក់ទំនងគតិយុត្តរវាងខ្លួននឹងរដ្ឋត្រូវតែ មានកាតព្វកិច្ចចូលរួមធ្វើ និងចូលរួមក្នុងការគោរពច្បាប់អោយខានតែបានទាំងអស់គ្នា។ ទាំងនេះជាកត្តាលីករមួយនៃឧបករណ៍គតិយុត្តដែលតម្រូវអោយសមាជិកភាពសង្គមទាំងអស់ ត្រូវអនុវត្តនៃការចូលរួមសិក្សាស្វែងយល់អោយបានជាអតិបរមា ធ្វើយ៉ាងណាអោយខ្លួនមានការយល់ដឹង និង មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងការអនុវត្តរាល់លើកិច្ចសន្យាទាំងឡាយជាពិសេសគឺកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ដែលខ្លួនបង្កើតឡើងក្នុងឆន្ទៈទទួលខុសត្រូវ ក្នុងឋានៈភាព ជាបុគ្គលភាពគតិយុត្តទៅលើគ្រប់លទ្ធផលទៅតាមផ្លូវច្បាប់ដែលត្រូវបានកំណត់ថា បុគ្គលគ្រប់រូប គឺជាប្រធាននៃនីតិ ឬ ជាប្រធាននៃសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចក្នុងរាល់កិច្ចទាំងឡាយដែលបានទទួលបានក្នុងឋានៈមួយដែលច្បាប់ធ្វើការផ្តល់អោយដោយសមភាពនិង តុល្យភាពគ្នាព្រមទាំងកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវតែប្រតិបត្តិអោយខានតែបាន នូវគណនេយ្យភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ក្នុងសកម្មភាពនៃការរស់នៅក្នុងជីវភាពរបស់សង្គម ជាពិសេស ក្នុងកិច្ចទាំងឡាយណាដែលមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសន្យាដែលខ្លួនបានបង្កើតឡើង។ ហើយដើម្បីអនុញ្ញាត និង នាំខ្លួនកុំអោយក្លាយជាជនរងគ្រោះដោយសារការបង្កើតកិច្ចសន្យាក្នុងក្របខ័ណ្ឌពាណិជ្ជកម្មក្តី សាជីវកម្មក្តី កិច្ចសន្យាឯកត្តោភាគីក្តី ជាពិសេសកិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងការកំណត់អំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគី នោះភាគីគួរគប្បីមានការសិក្សាស្វែងយល់តាមរយៈនៃការស្វ័យសិក្សាពីឯកសារគតិយុត្តតាមរយៈនៃ ការអានអត្ថបទផ្សព្វផ្សាយពីចំណេះដឹងពីការបង្កើតកិច្ចសន្យា ព្រមទាំងចំណេះផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់ការឈានទៅដល់ការមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាទាំងឡាយទាំងពួងដោយខ្លួនមានគុណភាពនៃចំណេះដឹងដ៏សមស្របមួយសម្រាប់ការយល់ដឹងនៃការការពារផលប្រយោជន៍ និង សិទ្ធិផ្សេងៗរបស់ខ្លួនដែលត្រូវបានធ្វើការការពារដោយច្បាប់នៃសង្គមនីតិរដ្ឋដែលរាស្ត្រប្រជាគ្រប់រូប គឺត្រូវតែមានការរស់នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃភាពក្រោមច្បាប់ទាំងអស់គ្នា។

- ចំពោះបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិលើបំណុល ដែលជាពិសេសគឺ ម្ចាស់បំណុលនោះ មិនត្រូវបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ដោយឆ្លៀតពេលយកឱកាសនេះ ដើម្បីធ្វើការកេងចំណេញទៅលើទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ភាគីដែលជាកូនបំណុល ដែលក្នុងកាលៈទេសៈនេះកូនបំណុល គឺជាជនដែលគ្មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការយល់ដឹងពីលក្ខខណ្ឌទាំងនោះជាដើម។ ក្នុងន័យផងដែរ ច្បាប់ គឺមានយុត្តិធម៌ណាស់សម្រាប់គូរភាគីនៃកិច្ចសន្យាទាំងឡាយទាំងពួង ពិសេស គឺកិច្ចសន្យាបញ្ចាំតែម្តង ដែលក្នុងបុព្វហេតុនៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ គឺបានធ្វើការការពារគូរភាគីដោយសមភាព និងតុល្យភាពបំផុតសម្រាប់ភាគីដែលត្រូវបានរងគ្រោះដោយការបំពារបំពានទៅលើការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ដែលត្រូវបង្កើតឡើងដោយឆន្ទៈរបស់ភាគីដោយអវត្តមាននៃការបង្ហាញឆន្ទៈដោយនត្ថិភាពនៃវិការៈរបស់គូរភាគីនៃកិច្ចសន្យា។ ទោះបីជាភាគីនៃម្ចាស់សិទ្ធិនៃការបញ្ចាំនោះមានឥទ្ធិពលទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងចំណេះដឹង ព្រមទាំងផ្នែកផ្សេងៗទៀតក្តី ក៏ច្បាប់មានការពារដល់ជននោះក្នុងក្របខ័ណ្ឌទំហំមួយដែលច្បាប់បានកំណត់ទុកជាមុនក្នុង

ច្បាប់វិជ្ជមាន និងនៅជាធរមាន ក្នុងកម្រិតដែលមានភាពយុត្តិធម៌បំផុតដល់ភាគី មិនថាភាគីខាងអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ជាំ ឬម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ជាំនោះទេ។ នេះស្តែងអោយយើងទាំងអស់គ្នាដែលជាសមាជិកភាពរបស់សង្គមជាតិនៃនីតិរដ្ឋ គឺបានធ្វើការការពារដល់ជនគ្រប់រូបដោយសមភាព ស្មើភាពយុត្តិធម៌ ពិសេស គឺតុល្យភាព និងគណនេយ្យភាពរបស់គូរភាគីនៃកិច្ចសន្យាដោយមិនលំអៀងទៅកាន់ភាគីណាទៅភាគីណាមួយឡើយ។ ច្បាប់ គឺជាពុម្ពអក្សរ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយកិច្ចសន្យាសង្គមក្នុងការសំដែងឆន្ទៈរបស់រាស្ត្រប្រជារបស់រដ្ឋទាំងមូល នៅក្នុងការជ្រើសរើសសភាតំណាងអោយខ្លួននៅក្នុងការទទួលបាននីតិសម្បទា ក្នុងការអនុម័តច្បាប់ទាំងឡាយសម្រាប់គ្រប់គ្រងសណ្តាប់ធ្នាប់របស់សង្គមទាំងមូលអោយមានរបៀបរៀបរយ ថ្លៃថ្នូរ សមភាពមិនចំពោះ មិនថាបុគ្គលណាមួយដែលជាសមាជិករបស់សង្គមដោយសារ វណ្ណៈ ធនធាន ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ នយោបាយ សាសនា ។ល។ និង ។ល។ ឡើយ។

- ម្យ៉ាងវិញទៀត យើងខ្ញុំក៏សូមសំណូមពរទៅដល់មន្ត្រីអ្នកអនុវត្តច្បាប់ និងពលរដ្ឋទាំងអស់ មេត្តាគោរពឲ្យមានម៉ត់ចត់នូវក្រមសីលធម៌ ព្រមទាំងគោលការណ៍ទាំងឡាយណាដែលបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ជាធរមានឲ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ម៉ត់ចត់ជាទីបំផុត ព្រោះដើម្បីជាប្រយោជន៍ទៅដល់ខ្លួន ក៏ដូចជាទៅដល់ភាគីដែលអនុវត្តនូវកិច្ចសន្យាបញ្ជាំផ្ទាល់ និងសង្គមជាតិទាំងមូលមានការរីកចម្រើនផងដែរ។ ជាពិសេសបំផុតយើងខ្ញុំ ក៏សូមសំណូមពរទៅដល់ស្ថាប័នធំរបស់ជាតិពិសេសតែម្តង គឺក្រសួងយុត្តធម៌ជាមួយក្រសួងពត៌មាន មេត្តាបំផុសនៅការផ្សព្វផ្សាយការអប់រំអោយបានទូលំទូលាយដល់ក្នុងកម្រិតជាអតិបរមាធ្វើយ៉ាងណាអោយការផ្សព្វផ្សាយអប់រំនោះ អោយដល់សំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ទាំងអស់ដែលជាសមាជិកភាពរបស់សង្គម ដើម្បីអោយទទួលបាននូវចំណេះដឹងនៅក្នុងការអនុវត្តទៅលើកិច្ចសន្យាទាំងឡាយទាំងពួង ដែលជាពិសេស គឺកិច្ចសន្យានៃការបញ្ជាំដែលមានលក្ខណៈ និងមានប្រជាប្រិយភាព ចំពោះការអនុវត្តជាប្រចាំនៅក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការរស់នៅរបស់បងប្អូនប្រជាជនខ្មែរយើងតែម្តង គឺត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយអប់រំយ៉ាងណាអោយពលរដ្ឋរបស់យើង បានទទួលនូវការយល់ដឹងអោយមានភាពស៊ីជម្រៅទៅលើនីតិវិធីនៃការអនុវត្តសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ដើម្បីចៀសអោយខានតែបាននូវការខ្វះខាត ឬ កង្វះនៃចំណេះដឹងផ្នែកនេះដែលជាហេតុ និងជាបច្ច័យអោយពួកគេក្លាយខ្លួនជាជនរងគ្រោះដោយការកង្វះការចេះដឹងក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តកិច្ចសន្យាបញ្ជាំដោយមិនដឹងខ្លួនពីការដែលនាំអោយពួកគេបានបាត់បង់នូវសិទ្ធិ និង ផលប្រយោជន៍ជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់គេ។ ពិសេសទៀតនោះ គឺភាគីនៃអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ជាំ ដែលជាភាគីដែលគ្មានអំណាចទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ព្រមទាំងចំណេះដឹង ចាញ់ប្រៀបធៀបជាមួយនឹងគូភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាបញ្ជាំដែលជាភាគីម្ចាស់បំណុលនៃក្នុងកិច្ចសន្យា។ ដែលយើងអាចនិយាយបានថាគឺអាចប្រឈមនឹងភាពងាយរងគ្រោះបំផុតសម្រាប់ភាគីនៃអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ជាំ ប្រសិនជាពួកគេមិនមានការយល់ដឹងអោយមានលក្ខណៈសមស្របទៅតាមការកំណត់ អំពីសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចគូភាគីនៃកិច្ចសន្យាដែលបានមានការចែងនិងកំណត់ទុកក្នុងច្បាប់សារធាតុនៃនីតិឯកជន សម្រាប់ជាយន្តការ

គតិយុត្តនៅក្នុងការការពារជនគ្រប់រូបពីការបំពាន ឬការរំលោភលើសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ជាសារវ័ន្ត របស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យាពិសេស គឺភាគីនៃអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំតែម្តង។

ដូច្នោះ ជាអនុនសាសន៍ចុងក្រោយគឺ យើងខ្ញុំសូមធ្វើការសំណូមពរយ៉ាងដាច់អង្គាការទៅដល់ក្រសួង ដែលសមត្ថកិច្ចស្អួលបំផុត នៅក្នុងការចូលរួមផ្សព្វផ្សាយអប់រំទោះក្នុងតម្លៃណា ឬ ទោះក្នុងរូបភាពនៃការ ផ្សព្វផ្សាយអប់រំបែបណានោះទេ គឺថាត្រូវតែប្រើអោយអស់នូវគ្រប់យន្តការតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ក្នុងបេសកម្ម ដ៏មានតម្លៃដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន ដើម្បីឈានទៅដល់ការដែលអាចកាត់បន្ថយនូវភាពងាយរងគ្រោះរបស់ភា គីនៃកិច្ចសន្យាដោយសារភាពនៃការខ្វះការចេះដឹងពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ហើយវាក៏ ជាយានឈានទៅដល់ការមានជម្លោះ ឬ វិវាទរវាងគ្នានឹងគ្នាដែលជាបុព្វហេតុនាំអោយសមាជិកភាពរបស់សង្គម មិនមានសុភមង្គលសុខដុមនីយកម្មនៃការរស់នៅដោយការមានវិវាទនោះ ហើយវាក៏ជាប្រភពដែលនាំអោយ សង្គមមានការបែកបាក់ បែងចែកវណ្ណៈសង្គម ហើយក៏ជាគ្រោះមួយរបស់ជាតិដែលតម្រូវអោយមានការអប់រំ ផ្សព្វផ្សាយធ្វើយ៉ាងណាអោយពលរដ្ឋទូទៅ ត្រូវតែទទួលអោយបាននូវការយល់ដឹងអោយខានតែបានសម្រាប់ ការចូលរួមការកាត់បន្ថយនៃវិវាទដែលជាប្រភពនៃកង្វះការយល់ដឹង ដែលបានស្តែងឡើងតាមរយៈការមិនទទួល បាននូវការផ្សព្វផ្សាយអប់រំផ្នែកច្បាប់ ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ និងមានសម្ព័ន្ធភាពយ៉ាងជិតស្និតក្នុងទិដ្ឋទូទៅនៃកា រស់នៅរបស់ពួកគេនៅក្នុងសង្គមជាតិទាំងមូលនៃនីតិរដ្ឋមួយនេះ។

ឯកសារយោង

១. ប្រភពឯកសារជាបទដ្ឋានគតិយុត្ត

- ក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨ ក្រ.ច ស្តីពីកិច្ចសន្យា និងការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា៖ ប្រកាសឲ្យប្រើនៅថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៨៨
- ច្បាប់ភូមិបាល ៖ អនុម័តនៅថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ១៩៩២
- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ ១៩៩៣
- ច្បាប់ភូមិបាល៖ ប្រកាសឲ្យប្រើនៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០១
- ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានអនុម័តនៅថ្ងៃទី២៦ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៦
- ច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា, អនុម័តថ្ងៃទី ៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០៧
- អនក្រ-១១៤ ស្តីពីការដាក់បញ្ចាំ-ផ្ទេរ-នូវសិទ្ធិជួលរយៈពេលវែង- ឬសិទ្ធិលើដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច នៅថ្ងៃទី២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៧ (យោងតាមភាពចាំបាច់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានប្រកាសឲ្យប្រើ)
- ក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧ និងប្រកាសឲ្យនៅថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧
- សទ្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ-អង់គ្លេស-បារាំង ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី,បោះពុម្ពដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ឆ្នាំ២០០៧
- ច្បាប់ស្តីពីភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ, អនុម័តថ្ងៃទី ២៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩
- សេចក្តីកំណត់ចំពោះមាត្រានីមួយៗនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ភាគ៤ ៖ គន្លឹទី៦ ។ រៀបចំឡើងដោយគណៈកម្មការទទួលបន្ទុកសេចក្តីព្រាងក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រុមការងារជប៉ុនដែលទទួលបន្ទុកធ្វើសេចក្តីព្រាងក្រមរដ្ឋប្បវេណី , បោះពុម្ពនៅឆ្នាំ ២០១០
- ច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, អនុម័ត ថ្ងៃទី៦ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១១។

២. ប្រភពឯកសារជាសៀវភៅ

- វចនានុក្រមខ្មែរ សម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត https://g.co/kgs/9fa1mR
- សៀវភៅក្រមរដ្ឋប្បវេណី ភាគ៥ , បោះពុម្ពនៅខែ មីនា ឆ្នាំ២០១២
- សៀវភៅមេរៀនស្តីពីក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ១៖ រៀបរៀងដោយគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការ, ក្រសួងយុត្តិធម៌, រាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, និងសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច, បោះពុម្ពលើកទី១ នៅភ្នំពេញ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥
- មេរៀនសង្ខេបនីតិរដ្ឋប្បវេណីស្តីពី សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស៖ រៀបរៀងដោយមេធាវី អ៊ីវ ប៉ូលី ថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១
- អត្ថបទមេរៀនផ្នែករដ្ឋប្បវេណីស្តីពី នីតិប្រាតិភោគ៖ រៀបរៀងដោយអ្នកស្រីបណ្ឌិត ចាំង ស៊ីណាត ដែល

ជាសាស្ត្រាចារ្យនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំ ២០១៨

- សៀវភៅនីតិរដ្ឋប្បវេណី៖ រៀបរៀងដោយសាស្ត្រាចារ្យ អម សុផាណារ៉ាត នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ នីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩
- សៀវភៅ នីតិកាតព្វកិច្ច ភាគទី១ ៖ រៀបរៀងដោយលោកបណ្ឌិត ញឹក វុធ្ធី នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំសិក្សា ២០១៩-២០២០
- អត្ថបទមេរៀនផ្នែកនីតិរដ្ឋប្បវេណីស្តីពី នីតិកិច្ចសន្យាពិសេស៖ រៀបរៀងដោយលោកសាស្ត្រាចារ្យ គី ប៊ុនទ្រាន ឆ្នាំសិក្សា ២០២០-២០២១
- អត្ថបទមេរៀនផ្នែកវិធីសាស្ត្រគតិយុត្ត៖ ដែលរៀបរៀងដោយលោកស្រីបណ្ឌិត ព្រុំ ទេវី , អនុប្រធានវិទ្យាស្ថានសង្គមសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមនៃរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា ឆ្នាំសិក្សា ២០២០-២០២១។

៣. ប្រភពឯកសារជាទេបសាយ

- https://www.khsearch.com/qna/30744ចូលមើលថ្ងៃទី២ ឧសភា ២០២១, វេលាម៉ោង ១៦ និង ៣២ នាទីរសៀល។
- https://www.khsearch.com/qna/25625 ចូលមើលថ្ងៃទី ២ ឧសភា ២០២១, វេលាម៉ោង ១៦ និង ១៨នាទីរសៀល។

ឧបសម្ព័ន្ធ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/១២០៧/០៣០

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរជ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌
- បានទ្រង់យល់ សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី០៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៧ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី៧ នីតិកាលទី៣ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្រប តាមទម្រង់ និងគតិនៃក្រមនេះទាំងស្រុង ដោយគ្មានការកែប្រែអ្វីឡើយ កាលពីថ្ងៃទី២១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គព្រឹទ្ធសភាលើកទី ៤ នីតិកាលទី២ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅនេះ ៖

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL •

ជំពូកទី ៤
សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ផ្នែកទី ១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ៨១៦.- អត្ថន័យនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មានសិទ្ធិកាន់កាប់វត្ថុដែលបានទទួលពីកូនបំណុល ឬ តតិយជនដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន និង ទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនពីវត្ថុនោះ ដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៨១៧.- ឧបាទេសកម្មលើវត្ថុ

១-សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចអនុវត្តបានចំពោះទឹកប្រាក់ ឬ វត្ថុផ្សេងទៀតដែលអ្នកបង្កើតត្រូវទទួល ដោយការលក់ ការបាត់បង់ ឬ ការខូចខាតនូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំ ។ ប៉ុន្តែ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំពុំអាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានឡើយ នៅក្រោយពេលដែលទឹកប្រាក់ត្រូវបានបង់ ឬ វត្ថុផ្សេងត្រូវបានប្រគល់ ទៅឱ្យអ្នកបង្កើត ។

២-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះតម្លៃថ្នូរនឹងសិទ្ធិប្រត្យក្សដែលបង្កើតឡើង ដោយអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ លើវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ។

មាត្រា ៨១៨.- ការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និង ការប្រគល់វត្ថុជាចាំបាច់

១-សិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវកើតឡើង ដោយកូនបំណុល ឬ តតិយជនដែលបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ប្រគល់នូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំ ទៅឱ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ។

២-ការប្រគល់ដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវរាប់បញ្ចូលទាំងការប្រគល់ដោយសង្ខេប ដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ២២៩

(ការផ្ទេរការកាន់កាប់) នៃក្រមនេះ ។

មាត្រា ៨១៩.– ការហាមការកាន់កាប់ដោយផ្ទាល់ ដោយអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមិនអាចឱ្យអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះកាន់កាប់ដោយផ្ទាល់លើវត្ថុបញ្ចាំនោះ បានឡើយ ។

មាត្រា ៨២០.– ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា

សិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវធានានូវ ប្រាក់ដើម ការប្រាក់ ប្រាក់ធានាសងក្នុងករណីមិនគោរពកិច្ចសន្យា សោហ៊ុយដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ សោហ៊ុយដើម្បីថែរក្សាវត្ថុបញ្ចាំ ព្រមទាំងសំណងនៃការខូចខាតដែលកើតឡើងដោយសារការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬ វិការៈកំបាំងនៃវត្ថុបញ្ចាំ ។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលមានកំណត់ផ្សេង ក្នុងសកម្មភាពបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ។

មាត្រា ៨២១.– អានុភាពនៃការឃាត់ទុក

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចឃាត់ទុកវត្ថុបញ្ចាំបាន រហូតដល់ពេលដែលទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ៨២០ (ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា) ខាងលើនេះ ។ ប៉ុន្តែ សិទ្ធិនេះមិនអាចតតាំង ចំពោះម្ចាស់បំណុលដែលមានអាទិភាពជាងខ្លួនបានឡើយ ។

មាត្រា ៨២២.– សិទ្ធិទទួលការសងពីផលដោយមានអាទិភាព

១-ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចទទួលផលដែលកើតពីវត្ថុបញ្ចាំ និង អាចយកផលនោះមកកាត់សិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន ដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀតបាន ។

២-ផលដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវយកមកកាត់ការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលជាមុនសិន ហើយ ប្រសិនបើមានសំណល់ ត្រូវយកទៅកាត់ប្រាក់ដើម ។

មាត្រា ៨២៣.- ករណីយកិច្ចរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំក្នុងការរក្សាទុកនូវវត្ថុបញ្ចាំ

១-ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ត្រូវកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំនោះដោយប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងដោយសុចរិត ។

២-ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានធ្វើផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ កូនបំណុលអាចទាមទាររំលត់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះបាន ។

មាត្រា ៨២៤.- សិទ្ធិទាមទារឱ្យសងសោហ៊ុយរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

១-ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានចេញចំណាយជាចាំបាច់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រង និង ថែរក្សាវត្ថុ ចំពោះវត្ថុបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ អាចទាមទារឱ្យកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុនោះសងនូវចំណាយនោះវិញបាន ។

២-ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានចេញចំណាយបង្កើនតម្លៃនៃវត្ថុបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះអាចទាមទារឱ្យកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុនោះសងនូវចំណាយទាំងអស់ដែលខ្លួនបានចេញ ឬ សងនូវតម្លៃប្រាក់ដែលកើននោះវិញ តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួនបាន ក្នុងករណីដែលកំណើនតម្លៃនោះនៅតែមាន ។ ប៉ុន្តែ តុលាការអាចកំណត់ពេលសមរម្យដើម្បីសង តាមការទាមទាររបស់កម្មសិទ្ធិករបាន ។

មាត្រា ៨២៥.- អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

ការប្រើសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មិនរារាំងដំណើរការនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលឡើយ ។

មាត្រា ៨២៦.- ការបញ្ចាំបន្ត

១-ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចយកវត្ថុបញ្ចាំនោះទៅដាក់បញ្ចាំបន្តទៀតបាន ដោយទទួលការយល់ព្រមពីអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ដើម្បីធានានូវកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

២-ក្នុងអំឡុងពេលដែលមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិនោះអាចយកវត្ថុបញ្ចាំនោះទៅដាក់បញ្ចាំបន្តទៀត ក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនបាន ។ ក្នុងករណី

នេះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះក៏ត្រូវទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការខូចខាតដោយប្រធានសក្តិ ដែលមិនអាចកើតមានឡើងប្រសិនបើមិនបានដាក់បញ្ចាំបន្តទេ ។

៣-នៅពេលចែកចំណែកថ្លៃលក់ដោយបង្ខំនៃវត្ថុបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបន្ត អាចទទួលនូវការសងចំនួនទឹកប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនទាំងអស់ ដោយមានកម្រិត នៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលត្រូវចែកចំណែកទៅឱ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ។ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើ សិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួន មិនទាន់ដល់ពេលកំណត់ត្រូវសងទេ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបន្ត គ្រាន់តែអាចទាមទារឱ្យតម្កល់នូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលខ្លួនអាចទទួលការសងបានប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៨២៧.- ការហាមកិច្ចសន្យាបញ្ចាំផ្តាច់

បើពុំមានបញ្ញត្តិពិសេសនៅក្នុងក្រមនេះ ឬ ច្បាប់ផ្សេងទៀតទេ អ្នកដែលបង្កើត សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មិនអាចព្រមព្រៀង ឱ្យម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំទទួលកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុបញ្ចាំ ឬ ចាត់ចែងវត្ថុបញ្ចាំ តាមវិធីផ្សេងពីវិធីដែលច្បាប់បានកំណត់ ដោយសកម្មភាពបង្កើត សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬ ដោយកិច្ចសន្យាដែលធ្វើមុនកំណត់ពេលត្រូវសងបានទេ ។

មាត្រា ៨២៨.- សិទ្ធិទាមទារសំណងរបស់អ្នកធានាដោយវត្ថុ

ប្រសិនបើអ្នកដែលបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកដទៃ បានសងចំពោះកាតព្វកិច្ចនោះ ឬ បានបាត់បង់នូវកម្មសិទ្ធិលើវត្ថុបញ្ចាំ ដោយសារការ អនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ អ្នកនោះត្រូវមានសិទ្ធិទាមទារសំណង ចំពោះកូនបំណុល ដោយយោងទៅតាមបញ្ញត្តិស្តីពីការធានា ។

ផ្នែកទី ២

ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

មាត្រា ៨២៩.- លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ មិនអាចតតាំងសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះចំពោះតតិយ-

ផនបានឡើយ ប្រសិនបើខ្លួនមិនបានកាន់កាប់ជានិរន្តរ៍នូវវត្ថុបញ្ចាំនោះ ។

មាត្រា ៨៣០.- ករណីដែលការកាន់កាប់ត្រូវបានដកយក

ក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុត្រូវបានដកយកនូវការកាន់កាប់វត្ថុបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ អាចយកវត្ថុបញ្ចាំមកវិញបាន តាមរយៈបណ្តឹងទាមទារឱ្យប្រគល់វត្ថុកាន់កាប់មកវិញ តែប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៨៣១.- ការប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យផលពីវត្ថុបញ្ចាំ ដោយម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

១-បើពុំមានការយល់ព្រមពីសំណាក់កូនបំណុលទេ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ មិនអាចប្រើប្រាស់ ឬ ជួលវត្ថុបញ្ចាំបានឡើយ ។ ប៉ុន្តែ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចប្រើប្រាស់បាន ត្រឹមតែកម្រិតដែលចាំបាច់ក្នុងការរក្សាវត្ថុបញ្ចាំនោះ ។

២-បើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបានប្រព្រឹត្តផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ កូនបំណុលអាចទាមទារឱ្យរំលត់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំបាន ។

មាត្រា ៨៣២.- ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយសង្ខេប

១-ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុមិនបានទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនទេ ម្ចាស់សិទ្ធិនោះអាចទាមទារទៅតុលាការឱ្យយកវត្ថុបញ្ចាំមកសងផ្ទាល់តែម្តង តាមការវាយតម្លៃរបស់អ្នកវាយតម្លៃបាន លុះត្រាតែមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ ។ ក្នុងករណីនេះ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវជូនដំណឹងអំពីការទាមទារនោះទៅកូនបំណុលជាមុន ។

២-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ បើចំនួនទឹកប្រាក់ដែលវាយតម្លៃដោយអ្នកវាយតម្លៃនោះ លើសពីចំនួននៃកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវសងម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ត្រូវសងនូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលនៅសល់ ទៅកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុបញ្ចាំនោះវិញ ។

មាត្រា ៨៣៣.- លំដាប់នៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

ក្នុងករណីដែលបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំលើចលនវត្ថុតែមួយ ដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលច្រើន លំដាប់នៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំទាំងនោះត្រូវអនុលោមតាមពេលវេលាដែលបានបង្កើតនោះ ។

ផ្នែកទី ៣
ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

មាត្រា ៨៣៤.- សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យផលរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

១-ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យផលពីអចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ តាមវិធីប្រើប្រាស់នៃអចលនវត្ថុនោះ ។

២-ចំពោះដីដែលសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានបង្កើតដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលដែលគ្មានពេលកំណត់ ក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំប្រើដីនោះដើម្បីធ្វើកសិកម្ម ទោះបីជាសិទ្ធិលើបំណុលរលត់ដោយការសងក៏ដោយ បើរដូវប្រមូលផលពីដំណាំដែលម្ចាស់សិទ្ធិបំណុលបានសាប ឬ ដាំពីមុន នឹងដល់ នៅក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ ក៏ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ អាចប្រើដីនោះ រហូតដល់ពេលដល់រដូវប្រមូលផលនោះ ។

៣-ចំពោះដីដែលសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ បានបង្កើតដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានពេលកំណត់ ក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំប្រើដីនោះដើម្បីធ្វើកសិកម្ម ទោះបីជាសិទ្ធិលើបំណុលរលត់ដោយការសងនៅមុនពេលកំណត់ក៏ដោយ បើរដូវប្រមូលផលពីដំណាំដែលម្ចាស់សិទ្ធិបំណុលបានសាប ឬ ដាំពីមុន នឹងដល់ នៅក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ ក៏ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចប្រើដីនោះ រហូតដល់ពេលដល់រដូវប្រមូលផលនោះ ។ ប៉ុន្តែ ទោះបីជារដូវប្រមូលផលនោះ នឹងដល់ នៅក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំក្រោយការសងនៅមុនពេលកំណត់ក៏ដោយ បើរដូវប្រមូលផលនោះ នឹងដល់ ក្រោយពេលកំណត់នៃការសងកាតព្វកិច្ច ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ត្រូវប្រគល់ដីវិញភ្លាម ក្រោយពេលទទួលការសង ។

មាត្រា ៨៣៥.– បន្ទុកសោហ៊ុយគ្រប់គ្រង

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុត្រូវចេញសោហ៊ុយគ្រប់គ្រង និង ត្រូវទទួលបន្ទុកផ្សេងៗចំពោះអចលនវត្ថុនោះ ។

មាត្រា ៨៣៦.– ការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុល

ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ មិនអាចទាមទារការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនបានទេ ។

មាត្រា ៨៣៧.– អានុភាពនៃការសន្យាពិសេស

បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៨៣៤ (សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យផលរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ) មាត្រា ៨៣៥ (បន្ទុកសោហ៊ុយគ្រប់គ្រង) និង មាត្រា ៨៣៦ (ការប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុល) ខាងលើនេះ មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលមានការសន្យាពិសេសនៅក្នុងសកម្មភាពបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ។

មាត្រា ៨៣៨.– រយៈពេលដែលមានអត្ថិភាព

១-រយៈពេលដែលមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ មិនអាចលើសពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំបានឡើយ ។ ប្រសិនបើបានបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុលើសពីរយៈពេលនេះ រយៈពេលត្រូវបន្ថយមកត្រឹម ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ ។

២-កិច្ចសន្យាបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុអាចធ្វើបន្តទៀតបាន ។ ប៉ុន្តែរយៈពេលនៃការបន្តនេះមិនអាចធ្វើឱ្យលើសពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីពេលបន្តបានឡើយ ។

មាត្រា ៨៣៩.– ការអនុវត្តដូចគ្នា តាមបញ្ញត្តិស្តីពីហ៊ីប៉ូតែក

ក្រៅពីបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី ៣ (ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ) នេះ បញ្ញត្តិនៃជំពូកទី ៩ (ហ៊ីប៉ូតែក) ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ។

ផ្នែកទី ៤
ការបញ្ចាំសិទ្ធិ

មាត្រា ៨៤០.– កម្មវត្ថុនៃការបញ្ចាំសិទ្ធិ

១-សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចមានកម្មវត្ថុជាសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិបាន ។

២-ក្រៅពីបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី ៤ (ការបញ្ចាំសិទ្ធិ) នេះ បញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី ២ (ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ) និង ផ្នែកទី ៣ (ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ) ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ។

មាត្រា ៨៤១.– ល័ក្ខខ័ណ្ឌតតាំងនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ឈ្មោះ

១-ក្នុងករណីដែលយកសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ឈ្មោះ មកធ្វើជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះ មិនអាចតតាំងចំពោះកូនបំណុលទី ៣ និងតតិយជនផ្សេងទៀតបានឡើយ លើកលែងតែករណីដែលបានជូនដំណឹងអំពីការបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដល់កូនបំណុលទី ៣ ឬ មានការយល់ព្រមពីកូនបំណុលទី ៣ នោះ ។

២-ការជូនដំណឹង ឬ ការយល់ព្រមដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ មិនអាចតតាំងចំពោះតតិយជន ក្រៅពីកូនបំណុលទី ៣ បានឡើយ ប្រសិនបើមិនបានធ្វើឡើងដោយលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ ។

មាត្រា ៨៤២.– ការអនុវត្តសិទ្ធិលើការបញ្ចាំដោយប្រមូលសិទ្ធិលើបំណុល

១-ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចប្រមូលសិទ្ធិលើបំណុលដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំបាន ។

២-ប្រសិនបើកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើបំណុលជាប្រាក់ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំអាចប្រមូលសិទ្ធិលើបំណុល ត្រឹមតែភាគដែលស្មើនឹងចំនួនប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

៣-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ បើកំណត់ពេល

ត្រូវសងនៃសិទ្ធិលើបំណុលបានមកដល់ មុនកំណត់ពេលត្រូវសងនៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំនេះ អាចឱ្យកូនបំណុលទី ៣ តម្កល់ប្រាក់សងនេះបាន ។ ក្នុងករណីនេះ សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានអត្ថិភាពលើប្រាក់តម្កល់នោះ ។

៤-ប្រសិនបើកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើបំណុលមិនមែនជាប្រាក់ទេ ម្ចាស់សិទ្ធិលើការបញ្ចាំមានសិទ្ធិលើការបញ្ចាំលើវត្ថុដែលខ្លួនបានទទួលជាការសង ។

ជំពូកទី ៥
ហ៊ីប៉ូតែក

ផ្នែកទី ១
អត្ថន័យនៃហ៊ីប៉ូតែក

មាត្រា ៨៤៣.- អត្ថន័យនៃហ៊ីប៉ូតែក

១-ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកមានសិទ្ធិទទួលការសងចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត ចំពោះអចលនវត្ថុដែលបានដាក់ជាប្រាតិភោគនៃកាតព្វកិច្ច ដោយកូនបំណុល ឬ តតិយជនមិនផ្ទេរការកាន់កាប់ ។

២-សិទ្ធិផ្លូវលអចិន្ត្រៃយ៍ និង ផលុបភោគ ក៏អាចយកមកធ្វើជាកម្មវត្ថុនៃហ៊ីប៉ូតែកបានដែរ ។ ក្នុងករណីនេះ បញ្ញត្តិនៃជំពូកទី ៥ (ហ៊ីប៉ូតែក) នេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ។

៣-ក្នុងករណីដែលច្បាប់ពិសេសទទួលស្គាល់ការយកទ្រព្យសម្បត្តិផ្សេងក្រៅពីអចលនវត្ថុ មកធ្វើជាកម្មវត្ថុនៃហ៊ីប៉ូតែក បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ពិសេសនោះត្រូវយកមកអនុវត្ត ។

ផ្នែកទី ២
ការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក

មាត្រា ៨៤៤.- ការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក

ហ៊ីប៉ូតែកនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយការព្រមព្រៀងគ្នារវាងម្ចាស់បំណុល និង

ច្បាប់

ស្ដីពី

ការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/០៥១១/០០៧

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរជ្ជបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩០៨/១០៥៥ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌
- បានទ្រង់យល់ សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

ប្រកាសឲ្យប្រើ

ច្បាប់ ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដែលរដ្ឋសភា បានអនុម័ត កាលពីថ្ងៃទី០៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី៦ នីតិកាលទី៤ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុង ដោយគ្មានការកែប្រែអ្វីឡើយ កាលពីថ្ងៃទី០៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទី៩ នីតិកាលទី២ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុង ដូចតទៅនេះ ៖

ROYAUME DU CAMBODGE

ជំពូកទី ១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.- គោលដៅ

ច្បាប់នេះ បញ្ញត្តិអំពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២០៧/០៣០ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧ (តទៅហៅថា "ក្រមរដ្ឋប្បវេណី") ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ មាត្រា ១៣០៥ (កាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តជាអាទិ៍) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី និង អំពីវិធានការអន្តរកាល និង ចំណុចចាំបាច់ផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១៣០៥ នោះ ។

មាត្រា ២.- គោលបំណង

ច្បាប់នេះ មានគោលបំណងធានាស្ថិរភាពនៃទំនាក់ទំនងគតិយុត្តផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និង ធានាឲ្យមានការអនុវត្តបានត្រឹមត្រូវនូវបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៣.- វិសាលភាព

ច្បាប់នេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៤.- កាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ក្រមរដ្ឋប្បវេណីត្រូវអនុវត្តចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ៥.- គោលការណ៍នៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី

១-ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះបញ្ហាដែលបានកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ដែលកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ៤ (កាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី) ខាងលើនេះ (តទៅហៅថា "កាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត") ឡើយ លើកលែងតែមានបញ្ញត្តិផ្សេងទៀត។ ប៉ុន្តែទំនាក់ទំនងគតិយុត្តជាបន្តដែលបានកើតឡើង មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ហើយនៅតែមានអត្ថិភាពក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី គិតត្រឹមពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

ROYAUME DU CAMBODGE · LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

២-អានុភាពដែលបានកើតឡើងដោយបទដ្ឋានគតិយុត្ត ឬ បញ្ញត្តិទំនៀមទម្លាប់នៃកម្ពុជានៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវបានរារាំងឡើយ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត លើកលែងតែមានបញ្ញត្តិផ្សេងទៀតនៅក្នុងជំពូកទី ៥ (អន្តរប្បញ្ញត្តិ) នៃច្បាប់នេះ ។

៣-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ និង កថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ មិនត្រូវរារាំងការយកក្រមរដ្ឋប្បវេណីមកអនុវត្តជាគោលការណ៍សមធម៌ ចំពោះបញ្ហាដែលកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ក្នុងករណីពុំមានបទដ្ឋានគតិយុត្ត ឬ បញ្ញត្តិទំនៀមទម្លាប់ ដែលកំណត់អំពីបញ្ហានេះ ឬ ក្នុងករណីមិនដឹងច្បាស់ថាមានបញ្ញត្តិទំនៀមទម្លាប់ ។

ជំពូកទី ២
បញ្ញត្តិសារធាតុ

មាត្រា ៦.- ការដាក់ជូនបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ ជាអាទិ៍ ទៅតុលាការ

១-តុលាការដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ មាត្រា ៧២ (ករណីយកិច្ចធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីការស្រាវជ្រាវទ្រព្យសម្បត្តិនីតិបុគ្គល) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី គឺជាសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចលើទីកន្លែងនៃទីស្នាក់ការកណ្តាលរបស់នីតិបុគ្គល ។

២-តុលាការដែលទទួលការដាក់ជូនបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌជាអាទិ៍ ពីនីតិបុគ្គល អាចស្រាវជ្រាវនីតិបុគ្គលនោះ បង្គាប់ឲ្យនីតិបុគ្គលនោះធ្វើនីតិវិធីដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៧៨ (ធនក្ស័យនៅក្នុងពេលជម្រះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីភ្លាមៗ និង ធ្វើការចាត់ចែងចាំបាច់ផ្សេងទៀត ដើម្បីធ្វើការជម្រះបញ្ជីឲ្យបានឆាប់រហ័សនិងត្រឹមត្រូវ ។

មាត្រា ៧.- ការជូនដំណឹងអំពីការបង្ហាញឆន្ទៈទៅអ្នកនៅឆ្ងាយ

១-ការបង្ហាញឆន្ទៈទៅអ្នកនៅឆ្ងាយ អាចបញ្ជាក់បានដោយប្រើ "ការផ្តល់ដំណឹងឆ្លើយតបពីការបានទទួល" នៃលិខិតអនុសិដ្ឋដែលមាន "ការផ្តល់ដំណឹងឆ្លើយតបពីការបានទទួល" និងឯកសារចម្លងនៃលិខិតដែលត្រូវបានចុះនិទ្ទេសដោយក្រឡាបញ្ជីតុលាការ តាមវិធីខាងក្រោម :

ក-អ្នកបង្ហាញឆន្ទៈត្រូវយកមកនូវលិខិតដែលនឹងត្រូវផ្ញើជូនតាមរយៈលិខិតអនុសិដ្ឋ ឯកសារចម្លងនៃលិខិតនេះ និងរូបមន្តនៃ "ការផ្តល់ដំណឹងឆ្លើយតបពីការបានទទួល" ឲ្យក្រឡាបញ្ជីតុលាការ ។

ប្រសិនបើក្រឡាបញ្ជីតុលាការអាចធ្វើឯកសារចម្លងនៃលិខិតនោះដោយខ្លួនឯង ក្រឡាបញ្ជីតុលាការអាចលើកលែងឲ្យអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈពីការបង្ហាញឯកសារចម្លងនៃលិខិតនោះបាន ។

ខ-ក្រឡាបញ្ជីតុលាការត្រូវ :

-ពិនិត្យ និង បញ្ជាក់ថា ឯកសារនោះពិតជាឯកសារចម្លងនៃលិខិតដែលនឹងត្រូវផ្ញើជូនតាមរយៈលិខិតអនុសិដ្ឋ ឬ ធ្វើឯកសារចម្លងនៃលិខិតដែលនឹងត្រូវផ្ញើជូនតាមរយៈលិខិតអនុសិដ្ឋនោះ

-ដាក់លិខិតដើមនៅក្នុងស្រោមសំបុត្រ និងបិទស្រោមសំបុត្រនោះ

-ចុះលេខដូចគ្នា និងបោះត្រាផ្លូវការនៅរឹមទំព័រនៃឯកសារចម្លង ស្រោមសំបុត្រ និងរូបមន្តនៃ "ការផ្តល់ដំណឹងឆ្លើយតបពីការបានទទួល"

-ចុះនិទ្ទេសលើឯកសារចម្លងថា បានធ្វើតាមបែបបទខាងលើនេះ

-ប្រគល់ឯកសារទាំងនេះ ទៅអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ។

នៅពេលធ្វើនីតិវិធីខាងលើនេះ ក្រឡាបញ្ជីតុលាការត្រូវសរសេរថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ លេខ និង ឈ្មោះអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈនៅក្នុងសៀវភៅ ។

គ-អ្នកបង្ហាញឆន្ទៈត្រូវផ្ញើជូនឯកសារដើមដែលត្រូវបានដាក់ក្នុងស្រោមសំបុត្រ តាមបែបបទខាងលើនេះ តាមលិខិតអនុសិដ្ឋ ។

២-ដើម្បីធ្វើនីតិវិធីដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ អ្នកបង្ហាញឆន្ទៈត្រូវបង់ពន្ធដែលត្រូវបានកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរវាងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។ ចំណូលពន្ធនេះ ត្រូវបង្វែរចូលទៅថវិការដ្ឋ ។

៣-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ មិនត្រូវរារាំងវិធីបញ្ជាក់ផ្សេងទៀតឡើយ ។

មាត្រា ៨.- និយមន័យនៃលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ

"លិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ" ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា ៤៥៩ (ឧបាទេសកម្មដោយការសង) កថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៥០៣ (លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃអនុប្បទានសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ឈ្មោះ) កថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៨៤១ (លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ឈ្មោះ) និង កថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៥០៣ (លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃអនុប្បទានសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានកំណត់ឈ្មោះ) ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ តាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២

នៃមាត្រា ៤៥៩ (ឧបាទេសកម្មដោយការសង) និង មាត្រា ៥១៣ (ការបង្កើតអនុប្បទានហានៈក្នុងកិច្ចសន្យា) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សំដៅលើលិខិតខាងក្រោម :

ក-លិខិតយថាភូត ។

ចំពោះលិខិតយថាភូត កាលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើលិខិតនោះ ត្រូវក្លាយជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ ។

ខ-លិខិតឯកជនដែលសារការី ឬ ក្រឡាបញ្ជីតុលាការចុះនិទ្ទេសអំពីកាលបរិច្ឆេទដែលខ្លួនត្រូវបានបង្ហាញលិខិតឯកជននេះ និង ចុះហត្ថលេខា ។

ក្នុងករណីនេះ កាលបរិច្ឆេទនោះត្រូវក្លាយជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ ។

គ-លិខិតឯកជនដែលមានជនណាម្នាក់ក្នុងចំណោមជនដែលបានចុះហត្ថលេខាលើលិខិតនោះ បានទទួលមរណភាព។

ក្នុងករណីនេះ ថ្ងៃដែលជននោះទទួលមរណភាព ត្រូវក្លាយជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ។

ឃ-លិខិតឯកជនដែលត្រូវបានយកជាអាគតដ្ឋាន នៅក្នុងលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរ ។

ក្នុងករណីនេះ កាលបរិច្ឆេទនៅក្នុងលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរនោះ ត្រូវក្លាយជាកាលបរិច្ឆេទស្ថាពរសម្រាប់លិខិតឯកជនដែលត្រូវបានយកជាអាគតដ្ឋាននោះ។

មាត្រា ៩.- អត្ថន័យនៃលិខិតយថាភូត

"លិខិតយថាភូត" ដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី សំដៅទៅលើលិខិតខាងក្រោម :

ក-លិខិតយថាភូតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា៣៣៦ (ការបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយសំណើ និងស្នើការ) មាត្រា ៥១៦ (ការបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញ) និង មាត្រា ៨៦២ (អានុភាពនៃការចាត់ចែងហ៊ីប៉ូតែក) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សំដៅទៅលើលិខិតដែលត្រូវធ្វើឡើងដោយសារការី ឬ លិខិតឯកជនដែលសារការីចុះនិទ្ទេសថា លិខិតនោះមានភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងចុះកាលបរិច្ឆេទ និងហត្ថលេខាក្រោយពេលខ្លួនបញ្ជាក់ថា លិខិតនោះមានភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។ ប៉ុន្តែ ចំពោះលិខិតយថាភូតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៣៣៦ (ការបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយសំណើ និងស្នើការ) និងមាត្រា៨៦២ (អានុភាពនៃការចាត់ចែងហ៊ីប៉ូតែក) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី លិខិតដែលមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចធ្វើឡើង ដើម្បីធ្វើនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីក៏ជាលិខិតយថាភូតដែរ ។

ខ-លិខិតយថាភូតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៨៤៥ (ការតាំងនៃហ៊ីប៉ូតែក) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សំដៅទៅលើលិខិតដែលមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចធ្វើឡើងដើម្បីធ្វើនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជី ។

Kol

គ-លិខិតយថាភូតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១១៧២ (បុគ្គលដែលមិនអាចក្លាយជាសាក្សី ជាអាទិ៍) មាត្រា ១១៧៣ (មរតកសាសន៍ដោយលិខិតយថាភូត) និង មាត្រា ១១៨១ (បទប្បញ្ញត្តិពិសេសចំពោះមរតកសាសន៍របស់ជនជាតិខ្មែរដែលរស់នៅបរទេស) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សំដៅទៅលើលិខិតដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសារការី ឬ កុងស៊ុលតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រានីមួយៗ ខាងលើនេះ ។

មាត្រា ១០.– ការកំណត់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី

១-រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវកំណត់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ដែលត្រូវទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការីជាបណ្តោះអាសន្នតាមតម្រូវការចាំបាច់ នៅក្នុងអំឡុងពេលរហូតដល់មានការកំណត់ផ្សេងនៅក្នុងច្បាប់មិនលើសពី ២ នាក់ នៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចនៃសាលាដំបូង ក្នុងចំណោមចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ឥស្សរជនជាមន្ត្រីរាជការសាធារណៈ ដែលមានបទពិសោធន៍ការងារផ្នែកវិស័យច្បាប់ និង មានសញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រចាប់ពីបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ ។

២-ចៅក្រមដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ត្រូវបានចាត់ទុកថា មានហេតុនៃការដកហូតសមត្ថកិច្ចដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ២៧ (ការដកហូតចៅក្រមពីសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះ) នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះរឿងក្តីដែលខ្លួនបានចាត់ចែងកិច្ចការសារការី ។

៣-ចំពោះសារការី និងមន្ទីរសារការីដែលបានតែងតាំងនិងបង្កើតឡើងមុនច្បាប់នេះ ត្រូវបន្តមានសមត្ថកិច្ចបំពេញកិច្ចការសារការីស្របតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី និង ច្បាប់ជាធរមាន ។

មាត្រា ១១.– សិទ្ធិអំណាចរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ជាអាទិ៍

១-មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ត្រូវធ្វើកិច្ចការរបស់សារការី ដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងច្បាប់នេះ ដូចជាការផ្តល់សេចក្តីបញ្ជាក់លើលក្ខន្តិកៈ ការធ្វើលិខិតយថាភូត ជាអាទិ៍ ជាបណ្តោះអាសន្ន ។

២-ដើម្បីធ្វើលិខិតយថាភូតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៩ (អត្ថន័យនៃលិខិតយថាភូត) នៃច្បាប់នេះ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ត្រូវពិនិត្យ និង បញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណរបស់ភាគីដោយសាក្សី ឬ សំបុត្រកំណើត ឬ សំបុត្របញ្ជាក់កំណើត ហើយក្រៅពីនេះត្រូវធ្វើការចាត់ចែងដែលកំណត់ក្នុងប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

៣-បុគ្គលដែលប្រើប្រាស់សេវារបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការីដែលបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវបង់ពន្ធ ។ ចំណូលពន្ធនេះត្រូវបង្វែរចូលទៅថវិការដ្ឋ ។

៤-ការបង្កើតលិខិតយថាភូត ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ការប្រគល់ឯកសារចម្លងដែលមានសេចក្តីបញ្ជាក់ ដែលមានអានុភាពដូចគ្នានឹងច្បាប់ដើមនៃលិខិតយថាភូត និងចំណុចចាំបាច់ផ្សេងទៀត ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

៥-ប្រាក់ពន្ធ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរវាងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

មាត្រា ១២.- ការប្រកាសជាសាធារណៈ

១-ការប្រកាសជាសាធារណៈដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ មាត្រា ១៩១ (កម្មសិទ្ធិវត្ថុបាត់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវធ្វើឡើងដោយប្រធានប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌដដែលនោះ ដោយវិធីបិទប្រកាសដែលសរសេរអំពីប្រភេទ និង លក្ខណៈនៃវត្ថុរើស ព្រមទាំងកាលបរិច្ឆេទ និង ទីកន្លែងដែលរើសវត្ថុនោះនៅកន្លែងបិទប្រកាសរបស់ប៉ុស្តិ៍នគរបាលនោះ ។

២-ការប្រកាសជាសាធារណៈដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១២៨១ (ការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ និង ការដាស់តឿន) កថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១២៩១ (ការជ្រើសតាំងអ្នកគ្រប់គ្រង) មាត្រា ១២៩៦ (ការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ និង ការដាស់តឿនចំពោះម្ចាស់បំណុលជាអាទិ៍) ឬ កថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១២៩៧ (ការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ ស្វែងរកសន្តតិជន) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវធ្វើឡើងដោយបិទប្រកាសរបស់តុលាការ និងការចុះក្នុងព្រឹត្តិបត្ររបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ១៣.- សិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករនៃដី

១-ចំពោះកម្មសិទ្ធិលើដី "ការប្រើប្រាស់ និងការអាស្រ័យផលវត្ថុដែលជាកម្មសិទ្ធិ" ដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១៣៨ (និយមន័យនៃកម្មសិទ្ធិ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវរួមបញ្ចូលការរៀបចំ ឬ ការកែប្រែដោយសេរីនូវប្រភេទ និងរចនាសម្ព័ន្ធដើមនៃដី ស្របតាមការប្រើប្រាស់ដែលកម្មសិទ្ធិករចង់ធ្វើតាមការកំណត់នៃច្បាប់ និង បទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត ។

២-ត្រូវចាត់ទុកជាការកែប្រែនូវប្រភេទ ឬ រចនាសម្ព័ន្ធដើមនៃដី ចំពោះការអនុវត្តកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ មានការគាស់រានដី ការកាប់ព្រៃឈើ ការដាំដំណាំលើដីនោះ ការចាក់បំពេញដី ការឈូសពង្រាបភ្នំ ការជីកយកដីចេញ ការជីកអណ្តូងរ៉ែ ឬ កន្លែងយកថ្ម ការរៀបចំ ឬ ការធ្វើឲ្យស្ងួតដែនវារិជាត ការរៀបចំដីកសិកម្មទៅជាដីប្រជុំជន ការបង្កើតតំបន់ឧស្សាហកម្ម និង ការបង្កើតទីតាំងរោងចក្រ ជាអាទិ៍ ។

ROYAUME DU CAMBODGE

មាត្រា ១៤.‒ ភោគៈ

១-ចំពោះដីដែលប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ឬប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី ត្រូវបានចេញ ក្រៅពីត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ភូមិបាលដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០១/១៤ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០១ (តទៅហៅថា "ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១") និង មាត្រា ២៤២ (ការការពារភោគីអចលនវត្ថុដែលមានប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះដីនោះ ដោយចាត់ទុកថាភោគៈដែលប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ឬ ប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លីនោះត្រូវបានចេញជាកម្មសិទ្ធិ លើកលែងតែបញ្ញត្តិនោះមានភាពផ្ទុយនឹងលក្ខណៈភោគៈនោះ ។

២-បុគ្គលដែលទទួលការចេញប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ឬ ប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ឬ អនុប្បទានិករបស់បុគ្គលនោះ អាចបង្កើតសិទ្ធិប្រត្យក្ស ប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យផល ឬ សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សបាន ដោយអនុលោមទៅតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ។

មាត្រា ១៥.‒ ករណីលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិ

១-ក្នុងករណីដែលបុគ្គលដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១៤ (ភោគៈ) ខាងលើនេះបានធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិលើដី ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១ សិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតលើដីនោះ មុនពេលលទ្ធកម្មនោះ ត្រូវក្លាយទៅជាសិទ្ធិដែលយកកម្មសិទ្ធិលើដីនោះ ឬ ដីដដែលជាកម្មវត្ថុនៃកម្មសិទ្ធិនោះមកធ្វើជាកម្មវត្ថុ ។

២-ក្នុងការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើបញ្ហាអំពីអំឡុងពេលកើតឡើង ចំពោះសិទ្ធិដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ អំឡុងពេលត្រូវគណនា ចាប់ពីពេលដែលសិទ្ធិនោះត្រូវបានបង្កើតជាដំបូង ។ ប៉ុន្តែ ចំពោះអាជ្ញាយុកាលនៃលទ្ធកម្មអំឡុងពេលនោះ ត្រូវគណនាចាប់ពីពេលដែលដីដែលនឹងត្រូវបានធ្វើលទ្ធកម្មនោះ បានក្លាយទៅជាកម្មវត្ថុនៃកម្មសិទ្ធិ ។

មាត្រា ១៦.‒ អន្តរប្បញ្ញត្តិ

បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៣៨ (អានុភាពនៃសិទ្ធិប្រត្យក្សដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត) បញ្ញត្តិចាប់ពីមាត្រា ៤១ (អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិជួលរយៈពេលវែងតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តមានអត្ថិភាព) ដល់មាត្រា ៤៣ (អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ដែលត្រូវ

បានចុះបញ្ជី) និង បញ្ញត្តិចាប់ពីមាត្រា ៥៤ (ការធានាកាតព្វកិច្ច តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត) ដល់មាត្រា ៥៧ (អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុមានអត្ថិភាព) នៃច្បាប់នេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះដីដែលប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ឬ ប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី ត្រូវបានចេញនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ១៧.- អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ជាអាទិ៍

១-អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៥៨៥ (ការកម្រិតការប្រាក់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រឹមអត្រាចាប់ពី ១០ (ដប់) ភាគរយទៅ ៣០ (សាមសិប) ភាគរយក្នុង ១ (មួយ) ឆ្នាំ ។

២-ចំពោះការព្រមព្រៀងអំពីការកំណត់ជាមុននូវចំនួននៃសំណង ក្នុងករណីមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគដែលមានកម្មវត្ថុជាប្រាក់ ប្រសិនបើផលចែកនៃចំនួនប្រាក់សំណងការខូចខាតដែលបានកំណត់មុន នោះជាមួយនឹងប្រាក់ដើម លើសពីអត្រាដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ភាគដែលលើសនោះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

៣-ប្រកាសខាងលើអាចកំណត់អត្រាដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើបាន ត្រឹមទំហំពី ១,២ ទៅ ២ ដង នៃអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រានេះ ។

៤-កថាខណ្ឌទី ៣ និង កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ៥៨៥ (ការកម្រិតការប្រាក់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះករណីកូនបំណុលដែលបានបង់ផ្នែកលើស ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើ ។

៥-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២ និង កថាខណ្ឌទី ៤ ខាងលើ ត្រូវអនុវត្តចំពោះប្រាក់ធានាសំណងក្នុងករណីបំពានកិច្ចសន្យា ដោយចាត់ទុកថា ប្រាក់ធានានោះជាការកំណត់ជាមុននូវចំនួននៃសំណងក្នុងកម្រិតនៃការអនុវត្តបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២ និង កថាខណ្ឌទី ៤ ខាងលើនេះ ។

៦-ក្នុងករណីមិនមានការសន្យាពិសេសណាមួយស្តីពីប្រាក់សំណងការខូចខាតចំពោះការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគដែលមានកម្មវត្ថុជាប្រាក់ដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងការប្រាក់ បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ និង មាត្រា ៥៨៥ (ការកម្រិតការប្រាក់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវអនុវត្តចំពោះប្រាក់សំណងការខូចខាតចំពោះការយឺតយ៉ាវ ដោយចាត់ទុកថា ប្រាក់សំណងការខូចខាតចំពោះការយឺត

ROYAUME DU CAMBODGE * LE MINISTÈRE DU PALAIS ROYAL *

យ៉ាវនោះជាការប្រាក់ ក្នុងកម្រិតនៃការអនុវត្តបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ និង មាត្រា ៥៨៥ (ការកម្រិតការប្រាក់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីនោះ ។

ជំពូកទី ៣
ការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល

មាត្រា ១៨.- សមត្ថកិច្ចលើការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល

១-កិច្ចការដែលទាក់ទងនឹងការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

២-រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវចាត់តាំងមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការដែលទាក់ទងនឹងការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ។ បញ្ជីនីតិបុគ្គល ត្រូវរក្សាទុកនៅក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ១៩.- បែបបទ និង ទម្រង់នៃការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល

បែបបទ និង ទម្រង់នៃការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គលត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ២០.- ពាក្យសុំចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល

១-ពាក្យសុំចុះបញ្ជីត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។

២-ចំណុចដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ មាត្រា ៥០ (ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវសរសេរចូលទៅក្នុងពាក្យសុំ ហើយអ្នកតំណាងរបស់សាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលនឹងត្រូវក្លាយទៅជានីតិបុគ្គលត្រូវចុះបញ្ជី។ ពាក្យសុំ ត្រូវសរសេរចូលផងដែរនូវចំណុចដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៨៧ (ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី និង អំឡុងពេលចុះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើជាសាជីវកម្មទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ឬចំណុចដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១០២ (ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី និង អំឡុងពេលចុះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើជាសាជីវកម្មទទួលខុសត្រូវគ្មានកម្រិត ឬ ចំណុចដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១១៥ (ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី និង អំឡុងពេលចុះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើជាមូលនិធិ ។

៣-ពាក្យសុំត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនូវលក្ខន្តិកៈ លិខិតអនុញ្ញាតដែលចេញដោយស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យ ក្នុងករណីជាមូលនិធិ និងឯកសារផ្សេងទៀតដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ២១.- ការប្រតិបត្តិការចុះបញ្ជី

មន្ត្រីដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១៨ (សមត្ថកិច្ចលើការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល) នៃច្បាប់នេះ មិនអាចប្រតិបត្តិការចុះបញ្ជីឲ្យនីតិបុគ្គលណាមួយបានទេ ហេតុទាល់តែអាចបញ្ជាក់បានថា ពាក្យសុំនោះត្រឹមត្រូវតាម ក្រមរដ្ឋប្បវេណី និង បទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ២២.- ការចុះបញ្ជីចំពោះការផ្លាស់ប្តូរ ជាអាទិ៍

១-ប្រសិនបើមានការផ្លាស់ប្តូរនូវចំណុចដែលបានសរសេរចូលនៅពេលចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល អ្នកតំណាងនីតិបុគ្គលត្រូវដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីចំពោះការផ្លាស់ប្តូរនោះ ។

២-ប្រសិនបើនីតិបុគ្គលត្រូវបានរំលាយ អ្នកជម្រះបញ្ជីត្រូវដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៧០ (ការចុះបញ្ជីអំពីអ្នកជម្រះបញ្ជី និងការរំលាយ) និង មាត្រា ៨០ (ការចុះបញ្ជីអំពីការបញ្ចប់ការជម្រះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

៣-ចំណុចដែលត្រូវសរសេរចូលក្នុងពាក្យសុំ និង ឯកសារដែលត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនឹងពាក្យសុំសម្រាប់ការដាក់ពាក្យសុំដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ និង កថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ២៣.- ការបញ្ជាក់

១-បុគ្គលណាក៏ដោយ ក៏អាចសុំឲ្យធ្វើការបញ្ជាក់ ចំពោះចំណុចដែលបានចុះ ឬ មិនបានចុះនៅក្នុងបញ្ជីនីតិបុគ្គលបានដែរ ដោយត្រូវបង់សោហ៊ុយ ។

២-បុគ្គលដែលមានផលប្រយោជន៍អាចទាមទារមើលពាក្យសុំ និងឯកសារភ្ជាប់ជាមួយនឹងពាក្យសុំនោះបាន ដោយត្រូវបង់សោហ៊ុយ ។

មាត្រា ២៤.- ករណីលើកលែងចំពោះការចុះបញ្ជីទីស្នាក់ការសាខា

ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃជំពូកទី ២ (នីតិបុគ្គល) ក្នុងគន្ថីទី ២ ស្តីពីបុគ្គលនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ការចុះបញ្ជីដែលត្រូវធ្វើឡើងនៅទីតាំងនៃទីស្នាក់ការកណ្តាលនៃនីតិបុគ្គល ត្រូវធ្វើនៅក្រសួងយុត្តិធម៌ ហើយមិនចាំបាច់ដាក់ពាក្យសុំដើម្បីចុះបញ្ជីនៅទីតាំងនៃទីស្នាក់ការសាខានៃនីតិបុគ្គលទេ ហេតុដល់ពេលមានការកំណត់ផ្សេងដោយច្បាប់ ។

មាត្រា ២៥.- ការប្រគល់សិទ្ធិឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ធ្វើប្រកាស

ទម្រង់នៃពាក្យសុំ និង បញ្ហាផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់សម្រាប់ការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

ចំនួនសោហ៊ុយត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរវាងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។

ជំពូកទី ៤
ការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ

មាត្រា ២៦.- សមត្ថកិច្ចលើការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ

១-កិច្ចការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ច របស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

២-រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវចាត់តាំងមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការដែលទាក់ទងនឹងការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ។ បញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធត្រូវរក្សាទុកនៅក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ២៧.- បែបបទ និង ទម្រង់នៃការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ

បែបបទ និង ទម្រង់នៃការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ២៨.- ពាក្យសុំចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ

១-ពាក្យសុំចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ត្រូវធ្វើរួមគ្នា និងជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរដោយប្តីប្រពន្ធ ឬដោយបុគ្គលដែលនឹងត្រូវរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

២-ពាក្យសុំត្រូវសរសេរចូលនូវឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ កាលបរិច្ឆេទចុះកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ខ្លឹមសារនៃកិច្ចសន្យានោះ និង ចំណុចផ្សេងទៀតដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

៣-ពាក្យសុំត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនូវកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ និងឯកសារផ្សេងទៀតដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

K.L

មាត្រា ២៩.- ការប្រតិបត្តិការចុះបញ្ជី

មន្ត្រីដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ២៦ (សមត្ថកិច្ចលើការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ) នៃច្បាប់នេះ មិនអាចប្រតិបត្តិការចុះបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធបានទេ ហេតុទាល់តែអាចបញ្ជាក់បានថា ពាក្យសុំនោះត្រឹមត្រូវតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី និង បទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៣០.- ការចុះបញ្ជីចំពោះការផ្លាស់ប្តូរ ជាអាទិ៍

១-ប្រសិនបើមានការផ្លាស់ប្តូរនូវចំណុចដែលបានចុះក្នុងបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ប្តីប្រពន្ធ ឬ បុគ្គលដែលនឹងត្រូវរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយគ្នា ត្រូវដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីចំពោះការផ្លាស់ប្តូរនោះ ។

២-ប្រសិនបើប្តីប្រពន្ធបានរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬ ប្រសិនបើបុគ្គលដែលនឹងត្រូវរៀបអាពាហ៍-ពិពាហ៍ជាមួយគ្នាបានរំលាយកំជាប់ពាក្យប្តីប្រពន្ធ ឬ បុគ្គលដែលនឹងត្រូវរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយគ្នានោះ ត្រូវដាក់ពាក្យលុបចោលការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធជាមួយគ្នា ។

៣-ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះក៏ដោយ ជនដែលបានកំណត់ខាងក្រោមនេះ អាចដាក់ពាក្យសុំលុបចោលការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធតែឯកឯងបាន ប្រសិនបើមានហេតុដូចតទៅនេះ :

ក-ប្រសិនបើសហព័ទ្ធណាម្នាក់បានស្លាប់ គឺ សហព័ទ្ធដែលនៅរស់ ។

ខ-ប្រសិនបើមានសេចក្តីសម្រេចអំពីការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ ក្នុងសាលក្រម ឬ សាលដី-ការរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលបានចូលជាស្ថាពរ គឺ អតីតសហព័ទ្ធណាម្នាក់ ។

គ-ប្រសិនបើតុលាការបានសម្រេចសេចក្តីអំពីការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ ដោយការរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីនៃរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង ហើយសេចក្តីសម្រេចនោះចូលជាស្ថាពរ គឺ អតីតសហព័ទ្ធណាម្នាក់ ។

ឃ-ប្រសិនបើហេតុការណ៍ដែលរំលាយកំជាប់ពាក្យ ត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយជាក់លាក់ នៅក្នុងសាលក្រម ឬ សាលដីកាស្ថាពរ ដែលសម្រេចអំពីការទាមទារដោយផ្អែកលើហេតុការណ៍រំលាយកំ-ជាប់ពាក្យ គឺ ភាគីណាម្នាក់ ។

មានគោលបំណងបម្រើផលប្រយោជន៍សាធារណៈនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវធ្វើតាមនីតិវិធីដែលកំណត់ចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ខាងក្រោមនេះទៅ ។ បញ្ញត្តិនេះត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះសាជីវកម្មដែលមានទ្រព្យសម្បត្តិឯករាជ្យ មានតម្លៃតិចជាង ២០.០០០.០០០ (ម្ភៃលាន) រៀល ហើយដែលត្រូវនឹងនីតិបុគ្គលសាជីវកម្មទទួលខុសត្រូវគ្មានកម្រិត ដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១០១ (ការបង្កើត និង លក្ខន្តិកៈ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

២-ក្នុងករណីដែលសាជីវកម្មដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវនឹងនីតិបុគ្គលសាជីវកម្មទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៨២ (ការបង្កើត និង លក្ខន្តិកៈ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អ្នកតំណាងសាជីវកម្មនោះ ត្រូវធ្វើឯកសារដែលបញ្ជាក់អំពីចំណុចនីមួយៗ ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រាដដែល និង ចំណុចផ្សេងទៀតដែលបានកំណត់ដោយសមាជិក ហើយចាំបាច់មានការទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការីចំពោះឯកសារនេះ ក្នុងអំឡុងពេល ៣ (បី) ខែចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

៣-ក្នុងករណីដែលសាជីវកម្មដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវនឹងនីតិបុគ្គលសាជីវកម្មទទួលខុសត្រូវគ្មានកម្រិតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១០១ (ការបង្កើត និង លក្ខន្តិកៈ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អ្នកតំណាងសាជីវកម្មនោះ ត្រូវធ្វើឯកសារដែលបញ្ជាក់អំពីចំណុចនីមួយៗ ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រាដដែល និង ចំណុចផ្សេងទៀតដែលបានកំណត់ដោយសមាជិក ហើយចាំបាច់មានការទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការីចំពោះឯកសារនេះក្នុងអំឡុងពេល ៣ (បី) ខែ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

៤-ក្នុងករណីដែលមូលនិធិដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវនឹងនីតិបុគ្គលមូលនិធិដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១១០ (ការបង្កើត និង លក្ខន្តិកៈ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អ្នកតំណាងមូលនិធិនោះ ត្រូវធ្វើឯកសារដែលបញ្ជាក់អំពីចំណុចនីមួយៗ ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រាដដែល និង ចំណុចផ្សេងទៀតដែលបានកំណត់ដោយអ្នកដែលបានធ្វើវិភាគទានទ្រព្យសម្បត្តិ និង ត្រូវទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការីចំពោះឯកសារនេះ ហើយចាំបាច់ដាក់ជូនឯកសារនោះ ទៅស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យ និង ទទួលការអនុញ្ញាតពីសំណាក់ស្ថាប័ននោះ ក្នុងអំឡុងពេល ៣ (បី) ខែ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើឃើញថា ឯកសារនោះ មានភាពផ្ទុយនឹងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឬ បទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត ឬ យល់ឃើញថាចាំបាច់សម្រាប់ ផលប្រយោជន៍សាធារណៈនោះ ស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យ ចាំបាច់ត្រូវបង្គាប់ឲ្យកែប្រែឯកសារនោះ ។

៥-ឯកសារដែលកំណត់ចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ ខាងលើនេះ ត្រូវមានអានុភាពជាលក្ខន្តិកៈ ចាប់ពីពេលទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការី ។

៦-សាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអនុក្រឹត្យ ឬ ដោយប្រកាស នៅមុនកាលបរិច្ឆេទ នៃការអនុវត្ត ក្នុងទំហំនៃការអនុវត្តចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៥ ខាងលើនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាបានទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ដោយសារការី ឬ ការអនុញ្ញាតដោយស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៣៥.- ការចុះបញ្ជីសាជីវកម្ម ឬមូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ជាអាទិ៍

១-ក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាងសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៣៤ (ការចាត់ចែងអំពីសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត) ខាងលើនេះ បានទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការី ឬ ការអនុញ្ញាតពីសំណាក់ស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យដោយយោងតាមបញ្ញត្តិ ចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រាដដែលនេះ សាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិ នោះចាំបាច់ត្រូវចុះបញ្ជីអំពីចំណុចខាងក្រោមនេះ នៅក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្នុងអំឡុងពេល ២ (ពីរ) សប្តាហ៍ :

ក-ចំណុចដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៥០ (ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

ខ-ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការី ឬ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ដែលបានទទួលការអនុញ្ញាតពីសំណាក់ស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យ ។

២-អំឡុងពេលដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលលិខិតបញ្ជាក់អំពីសេចក្តីបញ្ជាក់ពីសារការី ឬ ថ្ងៃដែលលិខិតអនុញ្ញាតបានមកដល់ ។

មាត្រា ៣៦.- បញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិ ឬ បញ្ជីរាយនាមសមាជិក

ក្នុងករណីដែលសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៣៤ (ការចាត់ចែងអំពីសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត) នៃច្បាប់នេះ គ្មានបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិ ឬបញ្ជីរាយនាមសមាជិកទេ សាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិនោះ ចាំបាច់ត្រូវធ្វើបញ្ជីនោះដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវ នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ហើយត្រូវទុកបញ្ជីនោះនៅទីស្នាក់ការនីមួយៗ ។

មាត្រា ៣៧.- បញ្ញត្តិពិសេសអំពីពេលដែលនីតិបុគ្គលត្រូវបានបង្កើត

ក្នុងករណីដែលសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៣៤ (ការចាត់ចែងអំពីសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត) នៃច្បាប់នេះ បានអនុវត្ត

ROYAUME DU CAMBODGE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

នីតិវិធីដែលកំណត់ចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រាដដែល និង នៅក្នុងមាត្រា ៣៥ (ការចុះបញ្ជីសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តជាអាទិ៍) នៃច្បាប់នេះ មុនកាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ក្នុងបញ្ញត្តិទាំងនោះ សាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិនោះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាមាននីតិបុគ្គលភាពដោយប្រតិសកម្មតាំងពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៣៨.– អានុភាពនៃសិទ្ធិប្រត្យក្សដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត

១-សិទ្ធិប្រត្យក្សដែលកំណត់ក្នុងគន្ថីទី ៣ ស្តីពីសិទ្ធិប្រត្យក្សនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ទោះបីសិទ្ធិប្រត្យក្សនោះ បានកើតឡើងនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក៏ដោយ ក៏មានអានុភាពដូចដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តដែរ ។

២-សិទ្ធិជួលរយៈពេលវែង ផលុបភោគ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ឬ សេវភាពកើតពីការព្រមព្រៀង ដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ មុនពេលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្ម ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៨០ (ការធ្វើវិសោធនកម្មលើបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១) នៃច្បាប់នេះ ត្រូវចាត់ទុកជាសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ផលុបភោគ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ឬសេវភាព ដោយផ្អែកលើក្រមរដ្ឋប្បវេណី គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។ ក្នុងករណីនេះ អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិទាំងនោះមានអត្ថិភាព ត្រូវគណនាចាប់ពីថ្ងៃដែលសិទ្ធិនោះត្រូវបានបង្កើតដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ។

មាត្រា ៣៩.– ការកាន់កាប់ចលនវត្ថុតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត

១-ប្រសិនបើជនដែលកាន់កាប់ចលនវត្ថុ តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត បំពេញលក្ខខណ្ឌដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ១៩៣ (លទ្ធកម្មដោយសុចរិតនូវកម្មសិទ្ធិលើចលនវត្ថុ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ជននោះត្រូវទទួលសិទ្ធិ ដែលអាចអនុវត្តលើចលនវត្ថុនោះនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត។ ក្នុងករណីនេះ បញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាធ្វើអនុប្បទានកម្មសិទ្ធិ ត្រឹមកម្រិតនៃការអនុវត្តមាត្រា ១៩៣ (លទ្ធកម្មដោយសុចរិតនូវកម្មសិទ្ធិលើចលនវត្ថុ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីតែប៉ុណ្ណោះ ។

២-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ មិនត្រូវរារាំងក្នុងការអនុវត្តបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១៩៤ (អនុប្បទាននូវវត្ថុ លួច ឬវត្ថុបាត់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៤០.- ឧបាគមន៍តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត

១-ជនដែលស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដែលអាចធ្វើលទ្ធកម្មលើកម្មសិទ្ធិ បើយោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១៩៨ (ការជាប់គ្នា ការលាយច្របល់គ្នានៃចលនវត្ថុ) ឬ មាត្រា ១៩៩ (ការកែច្នៃចលនវត្ថុ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវចាត់ទុកជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិឯកត្តជន ឬ ម្ចាស់នៃកម្មសិទ្ធិអវិភាគ ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះ មិនរារាំងសិទ្ធិដែលតតិយជនបានធ្វើលទ្ធកម្មដោយត្រឹមត្រូវឡើយ ។

២-ជនដែលបាត់បង់សិទ្ធិ ដោយសារអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ អាចទាមទារប្រាក់សំណង ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២០១ (ឧបាគមន៍ និង សិទ្ធិទាមទារប្រាក់សំណង) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៤១.- អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិជួលរយៈពេលវែងតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត មានអត្ថិភាព

ចំពោះពោះសិទ្ធិជួលចំរយៈពេលវែងដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ហើយដែលអំឡុងពេលនៅសល់មានលើសពី ៥០ (ហាសិប) ឆ្នាំ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២៤៧ (អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍មានអត្ថិភាព) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ក៏សិទ្ធិនោះត្រូវមានអត្ថិភាពក្នុងអំឡុងពេលដែលបានកំណត់ដោយការព្រមព្រៀងដែរ។ ប៉ុន្តែ ចំពោះសិទ្ធិជួលរយៈពេលវែងដែលអំឡុងពេលនៅសល់ មានលើសពី ៩៩ (កៅសិបប្រាំបួន) ឆ្នាំ វិញ អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិនោះមានអត្ថិភាព ត្រូវកំណត់ជា ៩៩ (កៅសិបប្រាំបួន) ឆ្នាំ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៤២.- ផលុបភោគដែលត្រូវបានដាក់ធានារ៉ាប់រង

ចំពោះផលុបភោគដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ហើយវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃផលុបភោគនោះបានដាក់ធានារ៉ាប់រង ក្នុងករណីដែលកម្មវត្ថុនោះត្រូវវិនាស ដោយករណីប្រធានសក្តិ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការធានារ៉ាប់រងដោយបុព្វលាភ ធានារ៉ាប់រងដែលបានបង់នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ហើយបើកម្មសិទ្ធិករ ឬ ផលុបភោគីបានទទួលថ្លៃ

ព្រះបរមរាជវាំង

ជានាក់ប់រង នោះភាគីម្ខាងទៀតអាចទាមទារ ឲ្យជួសជុល ឬសាងសង់ឡើងវិញនូវវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនោះ ដោយយកថ្លៃជានាក់ប់រងនោះបាន ទោះបីនៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក៏ដោយ ។

មាត្រា ៤៣.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ដែលត្រូវបាន ចុះបញ្ជី

ប្រសិនបើសិទ្ធិប្រើប្រាស់ ឬសិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ដែលត្រូវបានបង្កើតដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ត្រូវបានចុះបញ្ជី ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ៣ មាត្រា ១២០ នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ដែលត្រូវយកមកអនុវត្ត ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១៣៩ នៃច្បាប់ដដែល ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២៧៧ (លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងសិទ្ធិអាស្រ័យនៅ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ហើយទោះបីមិនប្រើប្រាស់ ឬអាស្រ័យនៅជាក់ស្តែងក៏ដោយ ក៏សិទ្ធិនោះអាចតតាំងចំពោះតតិយជនបានដែរ ។

មាត្រា ៤៤.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្រាក់សមាស

១-បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៣១៩ (ការប្រាក់សមាស) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះការប្រាក់ដែលបានកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

២-ចំពោះការអនុវត្តកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៥៨៦ (ពេលវេលានៃការបង់ការប្រាក់ និងការប្រាក់សមាសដែលកំណត់ដោយច្បាប់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ។

មាត្រា ៤៥.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច

១-ប្រសិនបើបុគ្គលដែលបានទទួលបន្ទុកកាតព្វកិច្ចតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត មិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត បុគ្គលនោះត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះ ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

២-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលប្រកែកមិនទទួលនូវការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬមិនអាចទទួលការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចបាន ។

៣-ក្នុងករណីដែលកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចសន្យាដែលបានធ្វើឡើងនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវបានអនុវត្តនៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីការទទួលខុសត្រូវក្នុងការធានា នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះ ។

មាត្រា ៤៦.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីបញ្ញត្តិពិសេសអំពីកាតព្វកិច្ចជាប្រាក់

ក្នុងករណីដែលបុគ្គលទទួលបន្ទុកកាតព្វកិច្ចដែលមានគោលបំណងឲ្យសងជាប្រាក់ មិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះ តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តទេ បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៣៩៩ (បញ្ញត្តិពិសេសអំពីកាតព្វកិច្ចជាប្រាក់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្ត ចំពោះចំនួនទឹកប្រាក់ដែលជាសំណងនៃការខូចខាតដែលកើតឡើងនៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៤៧.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការទូទាត់

១-ទោះបីកាតព្វកិច្ចបានកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក៏ដោយ ក៏អាចរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចនោះដោយការទូទាត់ ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានដែរ ។

២-ក្នុងករណីដែលកាតព្វកិច្ចទាំងសងខាងស្របនឹងលក្ខខណ្ឌទូទាត់ទៅវិញទៅមកតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត អានុភាពនៃការរលត់កាតព្វកិច្ចដោយការទូទាត់ ត្រូវកើតឡើងដោយប្រតិសកម្មមកដល់ត្រឹមកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៤៨.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិ

១-បញ្ញត្តិស្តីពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលមិនទាន់រលត់ដោយអាជ្ញាយុកាល មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

២-ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើក៏ដោយ ប្រសិនបើអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិដែលបានចាប់ផ្តើមគិតមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តវែងជាងអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិលើបំណុល ដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី សិទ្ធិលើបំណុលនោះ មិនត្រូវផុតអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិ រហូតដល់ពេលផុតអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តកន្លងមក ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលដែលនៅសល់នោះវែងជាងអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិលើបំណុលដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដោយគណនាចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត នោះបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្ត ដោយគណនាចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តនោះទៅ ។

ROYAUME DU CAMBODGE · LE MINISTRE du PALAIS ROYAL

៣-ចំពោះសិទ្ធិដែលគ្មានកំណត់អំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិ បញ្ញត្តិស្តីពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តដោយគណនាពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៤៩.- ពេលចាប់ផ្តើមការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាកអាជ្ញាយុកាល និង ការបង្អង់ការសម្រេចអាជ្ញាយុកាល

ក្នុងករណីដែលបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៤៨ (អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិ) ខាងលើនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាកអាជ្ញាយុកាល និងការបង្អង់ការសម្រេចអាជ្ញាយុកាល នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៥០.- ការអនុវត្តដូចគ្នាចំពោះអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់

បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៤៨ (អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិ) និង មាត្រា ៤៩ (ពេលចាប់ផ្តើមការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាកអាជ្ញាយុកាល និង ការបង្អង់ការសម្រេចអាជ្ញាយុកាល) ខាងលើនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់ដែលគ្មានលក្ខណៈជាអំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាល ។

មាត្រា ៥១.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគដោយភ្ជាប់ការប្រាក់

ក្នុងករណីដែលអ្នកខ្ចីនៃកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគដោយភ្ជាប់ការប្រាក់ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត បានទទួលមរណភាព នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត បញ្ញត្តិនៃវាក្យខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា ៦១ នៃក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ៣៨ ក្រ.ច ចុះនៅថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៨៨ ស្តីពីកិច្ចសន្យា និង ការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា (តទៅហៅថា "ក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ៣៨ ក្រ.ច") មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ។

មាត្រា ៥២.- អន្តរប្បញ្ញត្តិក្នុងករណីដែលវត្ថុជួលមានវិការៈ

១-ក្នុងករណីដែលកតិសន្យាដែលបានធ្វើឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត នៅតែមានអត្ថិភាពក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តនេះ បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៦០៥ (ការទទួលខុសត្រូវរបស់កតិបតីចំពោះវិការៈនៃវត្ថុជួល) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះកតិសន្យានោះ ។ ក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើអំឡុងពេលដែលកំណត់ក្នុង កថាខណ្ឌទី ៦ នៃមាត្រា ៦០៥ (ការទទួលខុសត្រូវរបស់កតិបតីចំពោះវិការៈនៃវត្ថុ

ROYAUME DU CAMBODGE * SECRETARIAT ROYAL * LE MINISTRE DU PALAIS

ជួល) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានចាប់ផ្តើមមានដំណើរការមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត អំឡុងពេលនោះ គឺ ១ (មួយ) ឆ្នាំ ដោយគណនាចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

២-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ ដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី៦ នៃមាត្រា៦០៥ (ការទទួលខុសត្រូវរបស់កតិបតីចំពោះវិការៈនៃវត្ថុជួល) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានកន្លងផុត ១ (មួយ) ឆ្នាំ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៥៣.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីសេចក្តីចម្រើនដោយឥតហេតុ

បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧៤១ (ការផ្តល់តាវកាលិកដោយមូលហេតុខុសច្បាប់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តផងដែរ ចំពោះសេចក្តីចម្រើនដោយឥតហេតុដែលបានកើតឡើង មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៥៤.- ការធានាភាពឥតប្រតិបត្តិកាតព្វកិច្ចតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត

១-ទោះបីជាសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានកើតឡើងនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក៏ដោយ ក៏សិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សនោះ មានអានុភាពដូចដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីដែរ នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

២-សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬ ហ៊ីប៉ូតែក ដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ត្រូវចាត់ទុកថាជាសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ឬហ៊ីប៉ូតែក ដោយផ្អែកលើក្រមរដ្ឋប្បវេណី នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

៣-ការបញ្ចាំសិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ហើយដែលអាចតតាំងចំពោះកូនបំណុលទី៣ ឬតតិយជនផ្សេងទៀត តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ក៏អាចតតាំងចំពោះកូនបំណុលទី ៣ ឬតតិយជនផ្សេងទៀតក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តបានដែរ ។

៤-ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ដោយផ្អែកលើក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ៣៨ ក្រ.ច ត្រូវចាត់ទុកថាជាសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយផ្អែកលើក្រមរដ្ឋប្បវេណី នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៥៥.- ការចាត់ចែងអំពីការដាក់ធានា

១-ការដាក់ធានា ដោយផ្អែកលើច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ត្រូវចាត់ទុកជាហ៊ីប៉ូតែក ដោយផ្អែកលើក្រមរដ្ឋប្បវេណី ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

២-ការចុះបញ្ជីអំពីការដាក់ធានា ត្រូវចាត់ទុកជាការចុះបញ្ជីហ៊ីប៉ូតែកដែលត្រូវបានចាត់ទុកដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនរាំងភាគីក្នុងការចុះបញ្ជីហ៊ីប៉ូតែក

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS

ដោយលុបចោលការចុះបញ្ជីអំពីការដាក់ធានា ។

៣-ម្ចាស់សិទ្ធិលើការដាក់ធានា ត្រូវប្រគល់នូវប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិទៅអ្នកបង្កើតវិញភ្លាមក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត។

មាត្រា ៥៦.– ការចាត់ចែងអំពីកិច្ចសន្យាបង្កើតសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សដែលមិនទាន់ចុះបញ្ជី

១-ក្នុងករណីធ្វើកិច្ចសន្យាបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដោយលិខិតយថាភូតដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ២០៧ នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ហើយវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ត្រូវបានប្រគល់រួច តែមិនទាន់ចុះបញ្ជីនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តទេ អានុភាពនៃសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះ ត្រូវកើតឡើងតាំងពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

២-ក្នុងករណីធ្វើកិច្ចសន្យាបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក ដោយលិខិតយថាភូតដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ២០១ នៃ ច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ តែមិនទាន់ចុះបញ្ជីនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តទេ អានុភាពនៃហ៊ីប៉ូតែកនោះ ត្រូវកើតឡើងតាំងពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

៣-ក្នុងករណីធ្វើកិច្ចសន្យាបង្កើតសិទ្ធិលើការដាក់ធានា ដោយលិខិតយថាភូតដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ២២០ នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ តែមិនទាន់ចុះបញ្ជី នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តទេ ត្រូវចាត់ទុកថាធ្វើកិច្ចសន្យា បង្កើតហ៊ីប៉ូតែក នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

៤-ប្រសិនបើហ៊ីប៉ូតែកដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ ខាងលើនេះត្រូវបានចុះបញ្ជី ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកត្រូវប្រគល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិទៅអ្នកបង្កើតវិញ ។

មាត្រា ៥៧.– អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ មានអត្ថិភាព

ចំពោះការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ហើយដែលអំឡុងពេលនៅសល់ ដែលសិទ្ធិលើការបញ្ចាំនោះមានអត្ថិភាព មានលើសពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត នោះអំឡុងពេលដែលសិទ្ធិនោះមានអត្ថិភាព ត្រូវកំណត់ជា ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៥៨.- ការកំណត់ការធានាបំណុលអណ្តែតសាកល

ក្នុងករណីធ្វើកិច្ចសន្យាធានាបំណុលអណ្តែត ដោយមិនកំណត់ទំនាក់ទំនងគតិយុត្តជានិរន្តរ៍ ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការកើតកាតព្វកិច្ចចម្បង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ប្រាក់ដើមនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា ដោយកិច្ចសន្យាធានាបំណុលអណ្តែតនោះ ត្រូវកំណត់ជាស្ថាពរនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៥៩.- ការបាត់ខ្លួនរបស់សហព័ទ្ធ

ក្នុងករណីមានពាក្យសុំឲ្យប្រកាសអំពីការបាត់ខ្លួនរបស់សហព័ទ្ធ ដែលបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃ មាត្រា១០ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើដោយក្រឹត្យលេខ ៥៦ ក្រ. ចុះនៅ ថ្ងៃទី ២៦ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៨៩ (តទៅហៅថា "ច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ") នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តការប្រកាសអំពីការបាត់ខ្លួននោះ ត្រូវអនុលោមទៅតាមកិច្ចការដែលបានធ្វើពីមុនមក។

មាត្រា ៦០.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍

ការប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈ ដែលបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិចាប់ពីមាត្រា ១១ ដល់មាត្រា ១៣ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវចាត់ទុកថាជាការជូនដំណឹងជាសាធារណៈដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៩៥៥ (ការដាក់ពាក្យសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងការចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៦១.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្តឹងជំទាស់ និង ការប្តឹងទាស់មិនឲ្យរៀបអាពាហ៍-ពិពាហ៍

ការប្តឹងជំទាស់ និង ការប្តឹងទាស់មិនឲ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ក្នុងករណីដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៦០ (អន្តរប្បញ្ញត្តិ ស្តីពីការប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍) ខាងលើនេះ ត្រូវអនុលោមតាមកិច្ចការដែលបានធ្វើពីមុនមក ។

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTÈRE DU PALAIS ROYAL

មាត្រា ៦២.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាអាទិ៍

១-ទោះបីអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលបានធ្វើឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តអាចត្រូវបានប្រកាសជាមោឃៈបាន ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិចាប់ពីមាត្រា ២១ ដល់មាត្រា ២៦ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារក៏ដោយ ប្រសិនបើអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះ មិនអាចលុបចោលបាន ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិចាប់ពីមាត្រា ៩៥៩ (ការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍) ដល់មាត្រា ៩៦៣ (ការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយការឆបោក ឬ ការគំរាម) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីទេ អាពាហ៍ពិពាហ៍នោះមិនអាចត្រូវបានប្រកាសជាមោឃៈបានឡើយ ។

២-ទោះបីអាពាហ៍ពិពាហ៍បានធ្វើឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក៏ដោយ ប្រសិនបើមានហេតុដែលកំណត់ចាប់ពីមាត្រា ៩៤៨ (អាយុគ្រប់លក្ខណៈរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍) ដល់មាត្រា ៩៥៤ (ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អាពាហ៍ពិពាហ៍នោះអាចលុបចោលបាន ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិចាប់ពីមាត្រា ៩៥៩ (ការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍) ដល់មាត្រា ៩៦៣ (ការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយការឆបោក ឬ ការគំរាម) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។ ក្នុងករណីនេះ ចំពោះអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលភាគីរួចខ្លួនពីការគំរាម នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត តែមិនទាន់កន្លងផុតអំឡុងពេល ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ គិតពីពេលរួចខ្លួនពីការគំរាម នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២ មាត្រា ៩៦៣ (ការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយការឆបោក ឬ ការគំរាម) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ក៏ដោយ ភាគីនោះអាចលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍បានដោយ យកការគំរាមមកជាមូលហេតុ រហូតដល់អំឡុងពេល ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ កន្លងផុត គិតពីពេលដែលភាគីនោះបានរួចខ្លួនពីការគំរាម ។

៣-ក្នុងករណីដែលជនពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍ ក្រៅពីជនដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៩៦០ (ការលុបចោល អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ជាអាទិ៍) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានដាក់ពាក្យសុំប្រកាសមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២៦ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ ជនពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍នោះ ក៏មានលក្ខណសម្បត្តិជាដើមចោទនៃបណ្តឹងនោះ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តដែរ ។

មាត្រា ៦៣.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីមូលហេតុនៃការលែងលះគ្នា

១-ក្នុងករណីដែលហេតុដែលបានកើតឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវនឹងមូលហេតុនៃការលែងលះគ្នាដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៩៧៨ (មូលហេតុនៃការលែងលះគ្នា) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្តី ឬប្រពន្ធអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងសុំលែងលះគ្នាបាន ។

២-ចំពោះបណ្តឹងសុំលែងលះគ្នាដែលបានដាក់មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ប្តីប្រពន្ធ ក៏អាចលែងលះគ្នាបានដែរ ប្រសិនបើមានមូលហេតុដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ ។ ក្នុងករណីនេះ បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២ និងកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ៩៧៨ (មូលហេតុនៃការលែងលះគ្នា) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ។

មាត្រា ៦៤.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីនីតិវិធីលែងលះគ្នា

១-ការដាក់ពាក្យសុំលែងលះគ្នាទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងការបញ្ជូនសំណុំរឿងដែលបានធ្វើឡើងដោយ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទៅតុលាការ ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៤២ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍-ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវចាត់ទុកថា បានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៩៨២ (បណ្តឹងនៃការលែងលះគ្នា) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

២-ការចាត់វិធានការបណ្តោះអាសន្នដែលបានធ្វើឡើង ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៤៤ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ ដោយតុលាការដែលបានទទួលពាក្យបណ្តឹង នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវចាត់ទុកជាការចាត់ចែងរក្សាការពារដែលបានធ្វើឡើង ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៨៣ (ការចាត់ចែងរក្សាការពារ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

៣-ក្នុងករណីដែលប្រពន្ធសម្រាលកូន នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ឬមានផ្ទៃពោះ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ប្តីមិនអាចសុំលែងលះគ្នា ក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ ក្រោយកំណើតកូននោះបានឡើយ ។ ប្រសិនបើ ប្រពន្ធសម្រាលកូនក្នុងអំឡុងពេល ៣០០ (បីរយ) ថ្ងៃ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តនោះត្រូវសន្មតថាប្រពន្ធនោះមានផ្ទៃពោះ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៦៥.- ការសន្មតបិតុភាព ជាអាទិ៍

១-ការសន្មតបិតុភាព និងការបដិសេធនូវបិតុភាពដែលបានកើតឡើងដោយជនដែលត្រូវបានសន្មតថាជាឪពុកជាអាទិ៍ ចំពោះកូនដែលបានកើតនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវអនុលោមតាមកិច្ចការដែលបានធ្វើពីមុនមក ។

២-ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះក៏ដោយ កូនដែលបានកើតមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត អាចដាក់ពាក្យប្តឹងបដិសេធបិតុភាពបាន ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៩១ (បណ្តឹងបដិសេធបិតុភាព ពីកូន) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះជនដែលត្រូវបានសន្មតថាជាឪពុក។ ប៉ុន្តែការសន្មតបិតុភាពក្នុងករណីនេះ ត្រូវអនុលោមតាមកិច្ចការដែលបានធ្វើពីមុនមក ។

៣-ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះក៏ដោយ ចំពោះលក្ខណសម្បត្តិរបស់ជនដែលអាចដាក់ពាក្យប្តឹងបដិសេធបិតុភាពបាន នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលទាយាទរបស់ជនដែលត្រូវបានសន្មតថាជាឪពុក បានដាក់ពាក្យប្តឹងបដិសេធបិតុភាពសម្រាប់ជននោះ នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៨៧ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ ទាយាទនោះអាចរក្សាបន្តនូវបណ្តឹងនោះ សម្រាប់ជនដែលត្រូវបានសន្មតថាជាឪពុក ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តបានដែរ ។

មាត្រា ៦៦.- ការទទួលស្គាល់ដោយបង្ខំ

១-ក្នុងករណីដែលជនដែលបានក្លាយទៅជានីតិជន លើសពីអំឡុងពេល ២ (ពីរ) ឆ្នាំ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត បានដឹងជាដំបូងថាជាឪពុកក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ជននោះអាចប្តឹងទាមទារឲ្យទទួលស្គាល់ ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបាន ក្នុងអំឡុងពេល ១ (មួយ) ឆ្នាំ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៩៧ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារក៏ដោយ ។ ក្នុងករណីនេះ បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ១០០១ (បណ្តឹងទាមទារឲ្យទទួលស្គាល់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ។

២-ក្នុងករណីដែលជនដែលបានក្លាយទៅជានីតិជន ក្នុងអំឡុងពេល ២ (ពីរ) ឆ្នាំ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ជននោះអាចប្តឹងទាមទារឲ្យទទួលស្គាល់ ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបាន ក្នុងអំឡុងពេល ១(មួយ) ឆ្នាំ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ៣ និង កថាខណ្ឌទី៤ នៃមាត្រា ១០០១ (បណ្តឹងទាមទារឲ្យទទួលស្គាល់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ។

មាត្រា ៦៧.- សុំកូនដែលបានធ្វើមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត

ចំពោះសុំកូនដែលត្រូវបានធ្វើនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ដោយកិច្ចសន្យាសុំកូនដែលបានទទួលការបញ្ជាក់ ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១១៣ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារបញ្ញត្តិស្តីពីសុំកូនពេញលេញ នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្ត នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនប៉ះពាល់ដល់ហេតុការណ៍ដែលបានកើតឡើង មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តឡើយ ។

មាត្រា ៦៨.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការដាក់ពាក្យសុំកូន

ក្នុងករណីដែលកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត បានចូលមកដល់ នៅពេលកំពុងតែដាក់ពាក្យសុំឲ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់បញ្ជាក់អំពីកិច្ចសន្យាសុំកូន ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១១៣ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍-

ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងនោះទៅតុលាការ ។ ក្នុងករណីនេះ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ អាចភ្ជាប់មតិរបស់ខ្លួនបាន ហើយតុលាការគិតពិចារណាមតិនោះ ។

មាត្រា ៦៩._ អំណាចមេបាក្រោយការលែងលះគ្នា

ឪពុក ឬម្តាយ ដែលត្រូវបានសម្រេចឲ្យរក្សាកូន ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧៣ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវចាត់ទុកថា ត្រូវបានកំណត់ជាអ្នកមានអំណាច មេបា ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១០៣៧ (ការសម្រេចអំពីអ្នកមានអំណាចមេបានៅពេលលែងលះគ្នា) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៧០._ អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការសុំដកហូតអំណាចមេបា ជាអាទិ៍

១-តុលាការអាចប្រកាសព្យួរ ឬដកហូតអំណាចមេបា ឬសិទ្ធិអំណាចនៃការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ ដោយអង្គហេតុដែលបានកើតឡើង មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តបាន ។

២-ជនដែលបានដាក់ពាក្យសុំឲ្យដកហូតអំណាចមេបា ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១២០ នៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ត្រូវមានលក្ខណសម្បត្តិជាអ្នកដាក់ពាក្យសុំ ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១០៤៨ (ការប្រកាសព្យួរ ឬការដកហូតអំណាចមេបា) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ។

មាត្រា ៧១._ ការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីសន្តតិកម្ម

បញ្ញត្តិស្តីពីសន្តតិកម្ម ត្រូវយកមកអនុវត្ត ចំពោះតែសន្តតិកម្មដែលបានចាប់ផ្តើមក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងករណីនេះ បញ្ញត្តិស្តីពីសន្តតិកម្ម ត្រូវយកមកអនុវត្ត ចំពោះហេតុការណ៍ដែលបានកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តផងដែរ ។

ជំពូកទី ៦
ប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា

មាត្រា ៧២._ គោលបំណងនៃជំពូកនេះ

១-ជំពូកនេះមានគោលបំណងសម្របសម្រួល រវាងប្រតិបត្តិការដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដូចជាប្រាតិភោគលើចលនវត្ថុ ជាអាទិ៍ និងប្រតិបត្តិការដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមាន

ROYAUME DU CAMBODGE LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

កិច្ចធានា ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៥០៧/០១២ ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៧ (តទៅ ហៅថា "ច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា") ។

២-បញ្ញត្តិនៃជំពូកនេះ ត្រូវបានបញ្ចូលនៅក្នុងចំណោមច្បាប់ផ្សេងដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ មាត្រា ១ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ។

មាត្រា ៧៣.- អានុភាពនៃប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ដែលត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ប្រតិបត្តិការដែលត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ត្រូវមានអានុភាពបន្ត នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

មាត្រា ៧៤.- ការប្តូរទៅប្រតិបត្តិការដោយផ្អែកលើក្រមរដ្ឋប្បវេណី

១-ក្នុងករណីដែលប្រតិបត្តិការដែលកំណត់ក្នុងមាត្រា ៧៣ (អានុភាពនៃប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ដែលត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី) ខាងលើនេះ បំពេញលក្ខខណ្ឌដែលកំណត់ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើភាគីបង្ហាញឆន្ទៈថា ប្តូរទៅប្រតិបត្តិការដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី នោះត្រូវចាត់ទុកថាភាគីបានធ្វើប្រតិបត្តិការនោះ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។ ប៉ុន្តែ ការប្តូរនេះមិនអាចធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់សិទ្ធិរបស់តតិយជនឡើយ ។

២-ក្នុងករណីដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ភាគីនៃប្រតិបត្តិការដែលត្រូវបានប្តូរនោះ មិនអាចអះអាងអានុភាពនៃប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានាឡើយ ។

មាត្រា ៧៥.- បញ្ញត្តិសន្មត

ចំពោះប្រតិបត្តិការដែលត្រូវបានធ្វើឡើង នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ប្រសិនបើមានភាពមិនច្បាស់លាស់រវាងភាគីនៃប្រតិបត្តិការនោះថា ប្រតិបត្តិការនោះ ត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឬ បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ប្រតិបត្តិការនោះត្រូវសន្មតថា ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

មាត្រា ៧៦.– អាទិភាពរវាងប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា និង ប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ប្រសិនបើប្រតិបត្តិការដែលត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ចំពោះកម្មវត្ថុណាមួយ និងប្រតិបត្តិការដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះកម្មវត្ថុដដែលមានវិសមិតភាពអាទិភាពរវាងប្រតិបត្តិការទាំងនោះ ត្រូវសម្រេចតាមពេលវេលាដែលអាចយកប្រតិបត្តិការនោះមកតតាំងចំពោះតតិយជន ។

មាត្រា ៧៧.– ការការពារបុគ្គលសុច្ចរិត

បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧៦ (អាទិភាពរវាងប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា និង ប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី) ខាងលើនេះ មិនរារាំងការអនុវត្តមាត្រា ១៩៣ (លទ្ធកម្មដោយ សុច្ចរិតនូវកម្មសិទ្ធិលើចលនវត្ថុ) និង មាត្រា ១៩៤ (អនុប្បទាននូវវត្ថុលួច ឬ វត្ថុបាត់) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

ជំពូកទី ៧
វិសោធនកម្ម និង និរាករណ៍នូវបទបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ជាធរមាន

មាត្រា ៧៨.– និរាករណ៍នូវបទបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ

ច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ ត្រូវបាត់បង់អានុភាពចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត លើកលែងតែបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧៦ មាត្រា ៧៧ និង បញ្ញត្តិពីមាត្រា៧៩ ដល់មាត្រា ៨១ នៃច្បាប់នោះនៅតែមានអានុភាពនៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត រហូតដល់ពេលដែលកំណត់ផ្សេងដោយច្បាប់ ។

មាត្រា ៧៩.– និរាករណ៍នូវបទបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ ៣៨ ក្រ.ច ស្តីពីកិច្ចសន្យា និង ការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា

ក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ ៣៨ ក្រ.ច ត្រូវបាត់បង់អានុភាពចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត លើកលែងតែមាត្រា ៨៣ ដល់មាត្រា៨៨ នៃក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ ៣៨ ក្រ.ច នោះនៅតែមានអានុភាព នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត រហូតដល់ពេលដែលកំណត់ផ្សេងដោយច្បាប់ ។

មាត្រា ៨០.- វិសោធនកម្មនូវបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១

ច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មដូចខាងក្រោម :

ត្រូវលុបកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ៦ ។

ត្រូវលុបកថាខណ្ឌទី ១ និង កថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ១០ ។

ត្រូវកែចំណងជើងនៃជំពូកទី ៦ ទៅជា "អំពីលទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិ" ។

ត្រូវលុបមាត្រា ៦៣ ដល់មាត្រា ៦៨ ។

ត្រូវលុបកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៦៩ ។

ត្រូវកែផ្នែកទី ២ នៃជំពូកទី ៦ ដូចតទៅ :

"ផ្នែកទី ២ ត្រូវបានលុបមាត្រា ៧០ ដល់មាត្រា ៧១" ។

ត្រូវលុបមាត្រា ៧៥ និង មាត្រា ៧៦ ។

ត្រូវកែមាត្រា ៧៨ ថា "ដីដែលធ្លាក់ទៅជាទ្រព្យរដ្ឋ ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១៣០០ (មរតក ដែលធ្លាក់ទៅជាទ្រព្យរដ្ឋ) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបញ្ចូលក្នុងទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ ។

ត្រូវលុបចាប់ពីមាត្រា ៧៩ ដល់មាត្រា ៨២ ។

ត្រូវលុបមាត្រា ៨៤ ។

ត្រូវកែចំណងជើងនៃមាតិកាទី ៣ ទៅជា"អំពីវិធានដី និង សេវភាព" ។

ត្រូវកែចំណងជើងនៃជំពូកទី ៧ ទៅជា"អំពីវិធានដី" ។

ត្រូវកែផ្នែកទី ១ ដល់ផ្នែកទី ៤ នៃជំពូកទី ៧ ដូចតទៅ :

"ផ្នែកទី ១ ដល់ផ្នែកទី ៤ ត្រូវបានលុប

មាត្រា ៨៥ ដល់មាត្រា ១១៣ ត្រូវបានលុប" ។

ត្រូវកែចំណងជើងនៃជំពូកទី ៨ ទៅជា"អំពីសេវភាព" ។

ត្រូវលុបមាត្រា ១១៧ និង មាត្រា ១១៨ ។

ត្រូវកែផ្នែកទី ១ និង ផ្នែកទី ២ នៃជំពូកទី ៨ ដូចតទៅ :

"ផ្នែកទី ១ និង ផ្នែកទី ២ ត្រូវបានលុប

មាត្រា ១១៩ ដល់មាត្រា ១៤១ ត្រូវបានលុប" ។

K.l

ត្រូវលុបចាប់ពីមាត្រា ១៤២ ដល់មាត្រា ១៤៧ ។

ត្រូវលុបចាប់ពីមាត្រា ១៤៩ ដល់មាត្រា ១៦៧ ។

ត្រូវកែចំណងជើងនៃមាតិកាទី ៤ ទៅជា "អំពីសហកម្មសិទ្ធិ" ។

ត្រូវកែជំពូកទី ៩ ដូចតទៅ :

"ជំពូកទី ៩ ត្រូវបានលុប

មាត្រា ១៦៨ ដល់មាត្រា ១៧៤ ត្រូវបានលុប" ។

ត្រូវកែជំពូកទី ១១ ដូចតទៅ :

"ជំពូកទី ១១ ត្រូវបានលុប

មាត្រា ១៨៦ ដល់មាត្រា ១៩៦ ត្រូវបានលុប"។

ត្រូវកែមាតិកាទី ៥ ដូចតទៅ :

"មាតិកាទី ៥ ត្រូវបានលុប

មាត្រា ១៩៧ ត្រូវបានលុប

ជំពូកទី ១២ ដល់ជំពូកទី ១៤ ត្រូវបានលុប

មាត្រា ១៩៨ ដល់មាត្រា ២២៥ ត្រូវបានលុប" ។

ត្រូវកែពាក្យ "ការដាក់ធានា" ទៅជា "ផលុបភោគ" នៅក្នុងមាត្រា ២២៩ និង មាត្រា ២៣៨ ។

ត្រូវកែឃ្លា "ដោយលិខិតលក់ ឲ្យ ដូរ ឬ ជម្រះមរតក ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ បុគ្គលដែលមាននីតិសម្បទា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦៥ នៃច្បាប់នេះ" ទៅជា "ដោយលិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមទម្រង់លិខិតយថាភូតធ្វើ ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ មាត្រា ២៤៤ ។

ត្រូវកែមាត្រា ២៤៥ ទៅជា "កិច្ចសន្យាដើម្បីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមទម្រង់លិខិតយថាភូត ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យានោះនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី" ។

ត្រូវលុបមាត្រា ២៤៦ ។

ត្រូវលុបឃ្លា "ហើយការខូចខាតទាំងឡាយដែលបណ្តាលមកពីអំពើនេះ ត្រូវដោះស្រាយដោយសំណងរដ្ឋប្បវេណី" នៅក្នុងមាត្រា ២៤៧ ។

ត្រូវលុបកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ២៥៣ ។

មាត្រា៨១._ វិសោធនកម្មនូវបទបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម លេខ នស/រកម/១២០៧/០៣០ ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧ ត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មដូចខាងក្រោម :

ត្រូវកែឃ្លា "លក្ខណៈដើមនៃសមាសភាគនោះ" ទៅជា "លក្ខណៈដើមនៃវត្ថុនោះ" នៅក្នុងមាត្រា១២១(សមាសភាគនៃវត្ថុ) ។

ត្រូវកែឃ្លា "ក្នុងទំហំដែលច្បាប់បានកម្រិត" ទៅជា "ក្នុងទំហំដែលច្បាប់ និង បទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងៗទៀតបានកម្រិត" នៅក្នុងមាត្រា ១៣៨ (និយមន័យនៃកម្មសិទ្ធិ)។

ត្រូវកែពាក្យ "អាជ្ញាធរខេត្ត ក្រុង" ទៅជា "អាជ្ញាធររាជធានី ខេត្ត" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ៣ និង វាក្យខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ១៨៥ (កម្មសិទ្ធិនៃបាតទន្លេ ឬ ស្ទឹងចាស់ ដោយសារការបង្កើតផ្លូវទឹកថ្មី) ។

ត្រូវកែឃ្លា "ដោយបានដឹងថាខ្លួនគ្មានសិទ្ធិកាន់កាប់ទេ" ទៅជា "ដោយបានដឹងថាខ្លួនគ្មានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការកាន់កាប់ទេ" និង កែឃ្លា "ដោយមិនបានដឹងថាខ្លួនគ្មានសិទ្ធិទេ" ទៅជា "ដោយមិនបានដឹងថាខ្លួនគ្មានសិទ្ធិអំណាចទេ" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ១ កថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ២៣៣ (ការកាន់កាប់ ដោយមានវិការៈ) ។

ត្រូវបន្ថែមពាក្យ "ឬ ប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី" បន្ទាប់ពីពាក្យ "ប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ និង កថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ២៤២ (ការការពារភោគីអចលនវត្ថុដែលមានប័ណ្ណ សំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់) ។

ត្រូវកែពាក្យ "ផលុបភោគី" ទៅជា"ម្ចាស់សេវភាព" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៤ មាត្រា ២៩១ (ករណីយកិច្ចរបស់ម្ចាស់សេវភាព) ។

ត្រូវកែឃ្លា "បើភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាបានប្រើឋានៈខ្លួនដែលមានអាទិភាពជាងភាគីម្ខាងទៀតខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬ ផ្នែកសង្គម ឬ បានប្រើស្ថានភាពផ្សេងទៀតដែលភាគីម្ខាងទៀតមិនអាចប្រឆាំងតបបានទេ" ទៅជា "បើភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាបានប្រើដោយមិនត្រឹមត្រូវនូវឋានៈខ្លួនដែលមានអាទិភាពជាងភាគីម្ខាងទៀត ខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬ ផ្នែកសង្គម ឬ បានប្រើដោយមិនត្រឹមត្រូវនូវស្ថានភាពផ្សេងទៀតដែលភាគីម្ខាងទៀតមិនអាចប្រឆាំងតបបានទេ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៣៤៩ (ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព) ។

ត្រូវបន្ថែមពាក្យ "ក្រៅផ្លូវតុលាការ ឬ" មុនពាក្យ "តាមផ្លូវតុលាការ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៣៨៥ (សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលក្នុងការទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ច) ។

ត្រូវកែពាក្យ "ការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច" ទៅជា "ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចមិនបានពេញលេញ" នៅក្នុងមាត្រា ៣៩៣ (ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចមិនបានពេញលេញ) ។

ត្រូវលុបឃ្លា "ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៤១២ (សិទ្ធិរំលាយក្នុងករណីដែលកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាត្រូវបានខូចខាត ឬ បាត់បង់) ។

ត្រូវកែពាក្យ "ប៉ុន្តែ" ទៅជា "ក្នុងករណីនេះ" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៤២០ (ការទទួលបន្ទុកហានិភ័យចំពោះកិច្ចសន្យាអញ្ញមញ្ញដែលមានអត្ថន័យត្រូវធ្វើ ឬ មិនត្រូវធ្វើ) ។

ត្រូវកែឃ្លា "សិទ្ធិលើបំណុលនោះ" ទៅជា "ម្ចាស់បំណុល" ហើយបន្ថែម "ឬ អ្នកដែលទទួលបន្ទុកបន្តវត្តពីអ្នកនោះ" បន្ទាប់ពីពាក្យ "អ្នកដែលបានទទួលផលប្រយោជន៍ពីអំពើរបស់កូនបំណុលនោះ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៤២៨ (លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោលនូវអំពើដែលនាំឲ្យខូចខាតផលប្រយោជន៍)។

ត្រូវកែឃ្លា "ពេលដែលការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់" ទៅជា "ពេលបញ្ចប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា៤២៩ (សិទ្ធិដែលត្រូវបានរក្សាការពារ) ។

ត្រូវកែឃ្លា "នៅពេលដែលម្ចាស់បំណុលមិនព្រមចំពោះការតម្កល់ ឬ សាលក្រម ឬ សាលដីកាដែលប្រកាសថាការតម្កល់នោះមានសុពលភាព មិនទាន់ចូលជាស្ថាពរទេ" ទៅជា "នៅក្នុងអំឡុងពេលដែលម្ចាស់បំណុលមិនទាន់ព្រមចំពោះការតម្កល់ ឬ ក្នុងអំឡុងពេលដែលសាលក្រម ឬ សាលដីកាដែលប្រកាសថាការតម្កល់នោះ មានសុពលភាពមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរទេ" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ១ កថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៤៥៧ (ការតម្កល់) ។

ត្រូវកែឃ្លា "មិនអាចយកហេតុនោះតតាំងចំពោះអនុប្បទាយីបានឡើយ" ទៅជា "មិនអាចយកហេតុនោះ តតាំងចំពោះអនុប្បទានិកបានឡើយ" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ១ កថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៥០៥ (អានុភាពនៃការជូនដំណឹង និង ការយល់ព្រម) ។

ត្រូវកែឃ្លា "នៅក្នុងមាត្រា ១៣៣ (ការបង្កើត ការផ្ទេរ និង ការកែប្រែនូវសិទ្ធិប្រត្យក្សដោយការព្រមព្រៀង) មាត្រា ១៣៤ (លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃការបង្កើត ការផ្ទេរ និង ការកែប្រែនូវសិទ្ធិប្រត្យក្ស) មាត្រា ១៣៥ (លក្ខខណ្ឌដើម្បីបង្កើតអានុភាពនៃការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដោយការព្រមព្រៀង)

Kol

មាត្រា ១៦០ (លទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិលើ អចលនវត្ថុ) និង មាត្រា ១៨៧ (លទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិលើចលនវត្ថុ) ទៅជា "ចាប់ពីមាត្រា ១៣៣ (ការបង្កើត ការផ្ទេរ និង ការកែប្រែនូវសិទ្ធិប្រត្យក្សដោយការព្រមព្រៀង) ដល់មាត្រា ១៣៥ (លក្ខខណ្ឌដើម្បីបង្កើតអានុភាពនៃការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដោយការព្រមព្រៀង)" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៥២៨ (ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ) ។

ត្រូវកែពាក្យ "សិទ្ធិជួលជាអចិន្ត្រៃយ៍" ទៅជា "សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍" និង បន្ថែមពាក្យ "សិទ្ធិអាស្រ័យនៅ" បន្ទាប់ពីពាក្យ "សិទ្ធិប្រើប្រាស់" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៥៣៤ (ការទទួលខុសត្រូវក្នុងការធានាក្នុងករណីដែលមានសិទ្ធិប្រត្យក្សជាផលុបភោគជាអាទិ៍) ។

ត្រូវកែឃ្លា "អ្នកទិញត្រូវបានបង្ហាញ" ទៅជា "អ្នកលក់ត្រូវបានបង្ហាញ" នៅក្នុងចំណុច គ កថាខណ្ឌទី ២ នៃ មាត្រា ៥៣៩ (ករណីយកិច្ចផ្តល់វត្ថុដែលគ្មានវិការៈ) ។

ត្រូវបន្ថែមពាក្យ "ស្រូវ" បន្ទាប់ពីពាក្យ "ស្បៀងអាហារ" នៅក្នុងមាត្រា ៥៧៨ (និយមន័យនៃការខ្ចីបរិភោគ) ។

ត្រូវកែឃ្លា "ការទាមទារដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ" ទៅជា "ការទាមទារដែលកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ៦០៥ (ការទទួលខុសត្រូវរបស់ភតិបតី ចំពោះវិការៈនៃវត្ថុជួល) ។

ត្រូវកែពាក្យ "សមាជិកគណៈកម្មការនាយក" ទៅជា "អភិបាល" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៧៤៨ (អំពើអនីត្យានុកូលរបស់នីតិបុគ្គល) ។

ត្រូវកែពាក្យ "ចំនួនទឹកប្រាក់នៃការខូចខាត" ទៅជា "ចំនួនទឹកប្រាក់នៃសំណងការខូចខាត" នៅក្នុងមាត្រា ៧៦៣ (ការទូទាត់ប្រាក់ចំណេញ និង ខាត) និង មាត្រា ៧៦៤ (ការទូទាត់នូវកំហុស) ។

ត្រូវលុបឃ្លា "សិទ្ធិលើការបញ្ចាំដើម្បីធានាបំណុលអណ្តែត ឬ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា៧៧០ (ភាពទៅជាមួយគ្នានៃសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្ស) ។

ត្រូវកែពាក្យ "អាហារកិច្ច" ទៅជា "អាហារកាតព្វកិច្ច" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៧៨៦ (ឯកសិទ្ធិ ចំពោះសោហ៊ុយសម្រាប់បុណ្យសព) និង មាត្រា៧៨៧ (ឯកសិទ្ធិចំពោះការផ្តល់នូវវត្ថុសម្រាប់ប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ) ។

ROYAUME DU CAMBODGE LE MINISTRE ... PALAIS

ក.ជ

ត្រូវកែឃ្លា "ចំពោះប្រាក់ដែលអនុប្បទានិក ឬ ភតិកៈបន្តនោះទទួល" ទៅជា "ចំពោះប្រាក់ដែលអនុប្បទាយី ឬ ភតិបតីបន្តទទួល" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៧៩១ (ទំហំនៃវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃឯកសិទ្ធិចំពោះការជួលអចលនវត្ថុ ក្នុងករណីអនុប្បទាននូវសិទ្ធិជួល ឬ ជួលបន្ត) ។

ត្រូវកែឃ្លា "ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់បំណុលផ្សេងទៀត" ទៅជា "ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកផ្សេងទៀត" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ១ កថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៨៦១ (អនុប្បទាន ឬ ការបោះបង់ និង ការផ្លាស់ប្តូរនូវលំដាប់នៃហ៊ីប៉ូតែក) ។

ត្រូវកែពាក្យ "បញ្ចូល" ទៅជា "បញ្ចូល" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ មាត្រា ៩០៣ (ទំហំនៃការធានាកាតព្វកិច្ច) ។

ត្រូវលុបឃ្លា "ដោយមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីកូនបំណុលផ្សេងទៀត" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ៩២២ (ការបង្កើតកាតព្វកិច្ចដោយសាមគ្គីភាព) ។

ត្រូវកែឃ្លា "តាមសមាមាត្រនៃបន្ទុករបស់កូនបំណុលផ្សេងទៀត" ទៅជា "តាមសមាមាត្រនឹងចំនួនភាគរយនៃចំនួនទឹកប្រាក់សរុបនៃកាតព្វកិច្ច" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៩៣២ (សិទ្ធិទាមទារសំណងរបស់កូនបំណុលដែលបានសង) ។

ត្រូវលុបឃ្លា "ឬ លែងទទួលស្គាល់" នៅក្នុងចំណងជើង និង បញ្ញត្តិនៃមាត្រា៩៤២ (ការរលត់ញាតិភាព ដោយការកាត់កាល់ ឬ លែងទទួលស្គាល់) ។

ត្រូវកែឃ្លា "ប្តី ឬ ប្រពន្ធទាំងសងខាង" ទៅជា "ប្តីប្រពន្ធទាំងសងខាង" នៅចំណុច ខ នៃមាត្រា ៩៧៥ (ការទទួលខុសត្រូវដោយសាមគ្គីភាព ចំពោះកាតព្វកិច្ច) ។

ត្រូវកែឃ្លា "អចលនវត្ថុ" ទៅជា "អចលនវត្ថុសម្រាប់ការអាស្រ័យនៅរបស់គ្រួសារ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ៩៧៦ (ការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរួមរបស់ប្តីប្រពន្ធ) ។

ត្រូវកែពាក្យ "ខេត្ត ក្រុង" ទៅជា "រាជធានី ខេត្ត" នៅក្នុងចំណុច ខ នៃមាត្រា ១០៤២ (ករណីយកិច្ចពិភាក្សាអំពីចំណុចសំខាន់ៗ ទាក់ទងទៅនឹងកូន) ។

ត្រូវកែឃ្លា "សហព័ទ្ធ និង ញាតិនៅក្នុង ៤ (បួន) ថ្នាក់ របស់អនីតិជននៅក្រោមអាណាព្យាបាល" ទៅជា "សហព័ទ្ធ និង ញាតិនៅក្នុង ៤ (បួន) ថ្នាក់ របស់អ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន" នៅក្នុងមាត្រា ១០៧៦ (បុគ្គលដែលមិនអាចក្លាយជាអ្នកត្រួតពិនិត្យអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន) ។

ត្រូវកែពាក្យ "ខេត្ត ក្រុង" ទៅជា "រាជធានី ខេត្ត" នៅក្នុងចំណុច ខ នៃមាត្រា ១០៤២ (ករណីយកិច្ចពិភាក្សាអំពីចំណុចសំខាន់ៗ ទាក់ទងទៅនឹងកូន) ។

ត្រូវកែឃ្លា "សហព័ទ្ធ និង ញាតិនៅក្នុង ៤ (បួន) ថ្នាក់ របស់អនីតិជននៅក្រោមអាណាព្យាបាល" ទៅជា "សហព័ទ្ធ និង ញាតិនៅក្នុង ៤ (បួន) ថ្នាក់ របស់អ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន" នៅក្នុងមាត្រា ១០៧៦ (បុគ្គលដែលមិនអាចក្លាយជាអ្នកត្រួតពិនិត្យអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន) ។

ត្រូវកែឃ្លា "សហព័ទ្ធ និង ញាតិនៅក្នុង ៤ (បួន) ថ្នាក់ របស់ជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ" ទៅជា "សហព័ទ្ធ និង ញាតិនៅក្នុង ៤ (បួន) ថ្នាក់របស់អ្នកអាណាព្យាបាលទូទៅ" នៅក្នុងមាត្រា ១១១១ (បុគ្គលដែលមិន អាចក្លាយជាអ្នកត្រួតពិនិត្យអ្នកអាណាព្យាបាលទូទៅ) ។

ត្រូវកែឃ្លា "នៅមុនពេលចាប់ផ្តើមសន្តតិកម្ម" ទៅជា "នៅមុន ឬ ព្រមគ្នានឹងពេលចាប់ផ្តើមសន្តតិកម្ម" នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី១ កថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា១១៥៧ (សន្តតិកម្មជំនួស) ។

ត្រូវបន្ថែមឃ្លា "ចំពោះសន្តតិកម្មនោះ" បន្ទាប់ពីឃ្លា "បុគ្គលនោះមិនមែនជាសន្តតិជន" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១២៦១ (អានុភាពនៃការបោះបង់) ។

ត្រូវកែឃ្លា "ការបែងចែកត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតាមទម្រង់នីមួយៗដែលចាំបាច់នៅក្នុងការផ្ទេរសិទ្ធិនោះ" ទៅជា "ការបែងចែកត្រូវធ្វើទៅតាមទម្រង់ចាំបាច់ដើម្បីផ្ទេរសិទ្ធិនីមួយៗនោះ ដូចជាលិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាអាទិ៍" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១២៦៦ (ការពិភាក្សាបែងចែកមរតក) ។

មាត្រា ៨២.- ការចាត់ចែងអំពីក្រមរដ្ឋប្បវេណីចាស់

ក្រមរដ្ឋប្បវេណីចាស់ ដែលបានអនុញ្ញាតប្រកាសឲ្យប្រើ ដោយព្រះមហាក្សត្រ នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩២០ និង ដែលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មបន្តបន្ទាប់រហូតដល់មុនថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ មិនមានអានុភាពឡើយ ។

មាត្រា ៨៣.- អានុភាពនៃច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត

ក្រៅពីច្បាប់ និង បទដ្ឋានគតិយុត្តដែលកំណត់ចាប់ពីមាត្រា ៧៨ (ការធ្វើឲ្យនិរាករនូវច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រួសារ) ដល់មាត្រា ៨២ (ការចាត់ចែងអំពីក្រមរដ្ឋប្បវេណីចាស់) ច្បាប់ និង បទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតដែល មានអានុភាពនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ហើយផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងត្រូវមានអានុភាពត្រឹមទំហំ ដែលផ្ទុយនឹងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ។

ជំពូកទី ៨
អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា៨៤.– ការលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត

ក្រោយពេលចូលជាធរមាននៅទូទាំងប្រទេស ច្បាប់នេះត្រូវផ្សព្វផ្សាយក្នុងរយៈពេល ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ ទើបត្រូវអនុវត្ត ។

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំងរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី *៣១* ខែ *ឧសភា* ឆ្នាំ ២០១១

ព្រះហស្តលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

៣រល.១១០៥.៥០៩

នរោត្តម សីហមុនី

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ
សូមឡាយព្រះហស្តលេខាព្រះមហាក្សត្រ
នាយករដ្ឋមន្ត្រី
ហត្ថលេខា
សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

បានជម្រាបជូនសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌
ហត្ថលេខា
អង្គ វង្ស វឌ្ឍានា

លេខៈ ៤៦៦ ច.ល
ដើម្បីចម្លងចែក
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១
...ជាតិបាល

ឃុន ជិនកេន

មាតិកា

ទំព័រ

ជំពូកទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ១
មាត្រា ១.- គោលដៅនៃច្បាប់នេះ ១
មាត្រា ២.- គោលបំណងនៃច្បាប់នេះ ១
មាត្រា ៣.- វិសាលភាពនៃច្បាប់នេះ ១
មាត្រា ៤.- កាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ១
មាត្រា ៥.- គោលការណ៍នៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ១
ជំពូកទី ២ បញ្ញត្តិសារធាតុ ២
មាត្រា ៦.- ការដាក់ជូនបញ្ជីសារពើភណ្ឌ ជាអាទិ៍ ទៅតុលាការ ២
មាត្រា ៧.- ការជូនដំណឹងអំពីការបង្ហាញឆន្ទៈទៅអ្នកនៅឆ្ងាយ ២
មាត្រា ៨.- និយមន័យនៃលិខិតដែលមានកាលបរិច្ឆេទស្អាពរ ៣
មាត្រា ៩.- អត្ថន័យនៃលិខិតយថាភូត ៤
មាត្រា ១០.- ការកំណត់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ៥
មាត្រា ១១.- សិទ្ធិអំណាចរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការសារការី ជាអាទិ៍ ៥
មាត្រា ១២.- ការប្រកាសជាសាធារណៈ ៦
មាត្រា ១៣.- សិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករនៃដី ៦
មាត្រា ១៤.- ភោគៈ ៧
មាត្រា ១៥.- ក្នុងករណីដែលលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិ ៧
មាត្រា ១៦.- អន្តរប្បញ្ញត្តិ ៧
មាត្រា ១៧.- អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ជាអាទិ៍ ៨
ជំពូកទី ៣ ការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ៩
មាត្រា ១៨.- សមត្ថកិច្ចលើការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ៩

ROYAUME DU CAMBODGE · LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

មាត្រា ១៩.- បែបបទ និងទម្រង់នៃការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ៩
មាត្រា ២០.- ពាក្យសុំចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គល ៩
មាត្រា ២១.- ការប្រតិបត្តិការចុះបញ្ជី ១០
មាត្រា ២២.- ការចុះបញ្ជីចំពោះការផ្លាស់ប្តូរ ជាអាទិ៍ ១០
មាត្រា ២៣.- ការបញ្ជាក់ ១០
មាត្រា ២៤.- ករណីលើកលែងចំពោះការចុះបញ្ជីទីស្នាក់ការសាខា ១០
មាត្រា ២៥.- ការប្រគល់សិទ្ធិឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ធ្វើប្រកាស ១១
ជំពូកទី ៤ ការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ១១
មាត្រា ២៦.- សមត្ថកិច្ចលើការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ១១
មាត្រា ២៧.- បែបបទ និងទម្រង់នៃការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ១១
មាត្រា ២៨.- ពាក្យសុំចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ១១
មាត្រា ២៩.- ការប្រតិបត្តិការចុះបញ្ជី ១២
មាត្រា ៣០.- ការចុះបញ្ជីចំពោះការផ្លាស់ប្តូរ ជាអាទិ៍ ១២
មាត្រា ៣១.- ការបញ្ជាក់ ១៣
មាត្រា ៣២.- ការប្រគល់សិទ្ធិឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ធ្វើប្រកាស ១៣
ជំពូកទី ៥ អន្តរប្បញ្ញត្តិ ១៣
មាត្រា ៣៣.- ការអនុញ្ញាតឲ្យអនីតិជនប្រកបអាជីវកម្ម ១៣
មាត្រា ៣៤.- ការចាត់ចែងអំពីសាជីវកម្ម ឬ មូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ១៣
មាត្រា ៣៥.- ការចុះបញ្ជីសាជីវកម្ម ឬមូលនិធិដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ជាអាទិ៍ ១៥
មាត្រា ៣៦.- បញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិ ឬបញ្ជីរាយនាមសមាជិក ១៥

ROYAUME DU CAMBODGE * LE MINISTÈRE DU PALAIS

មាត្រា ៣៧.. បញ្ញត្តិពិសេសអំពីពេលដែលនីតិបុគ្គលត្រូវបានបង្កើត....................១៥
មាត្រា ៣៨.. អានុភាពនៃសិទ្ធិប្រត្យក្សដែលមានអត្ថិភាពតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត....១៦
មាត្រា ៣៩.. ការកាន់កាប់ចលនវត្ថុតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត....................១៦
មាត្រា ៤០.. ឧបាគមន៍តាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត....................១៦
មាត្រា ៤១.. អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិជួលរយៈពេលវែងតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តមាន អត្ថិភាព....................១៧
មាត្រា ៤២.. ផលុបភោគដែលត្រូវបានដាក់ជានាវ៉ាប់វង....................១៧
មាត្រា ៤៣.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងសិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ដែលត្រូវបានចុះបញ្ជី..........១៨
មាត្រា ៤៤.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្រាក់សមាស....................១៨
មាត្រា ៤៥.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច....................១៨
មាត្រា ៤៦.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីបញ្ញត្តិពិសេសអំពីកាតព្វកិច្ចជាប្រាក់....................១៩
មាត្រា ៤៧.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការទូទាត់....................១៩
មាត្រា ៤៨.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិ....................១៩
មាត្រា ៤៩.. ពេលចាប់ផ្តើមការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាកអាជ្ញាយុកាល និងការបង្អង់ការសម្រេច អាជ្ញាយុកាល....................២០
មាត្រា ៥០.. ការអនុវត្តដូចគ្នាចំពោះអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់....................២០
មាត្រា ៥១.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគដោយភ្ជាប់ការប្រាក់....................២០
មាត្រា ៥២.. អន្តរប្បញ្ញត្តិក្នុងករណីដែលវត្ថុជួលមានវិការៈ....................២០
មាត្រា ៥៣.. អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីសេចក្តីចម្រើនដោយឥតហេតុ....................២១
មាត្រា ៥៤.. ការធានាកាតព្វកិច្ចតាំងពីមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត....................២១
មាត្រា ៥៥.. ការចាត់ចែងអំពីការដាក់ធានា....................២១
មាត្រា ៥៦.. ការចាត់ចែងអំពីកិច្ចសន្យាបង្កើតសិទ្ធិប្រាតិភោគប្រត្យក្សដែលមិនទាន់ចុះបញ្ជី....២២
មាត្រា ៥៧.. អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិលើការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ មានអត្ថិភាព....................២២
មាត្រា ៥៨.. ការកំណត់ការធានាបំណុលអណ្តែតសាកល....................២៣

មាត្រា ៥៩.- ការបាត់ខ្លួនរបស់សហព័ទ្ធ ២៣
មាត្រា ៦០.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ២៣
មាត្រា ៦១.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការប្តឹងជំទាស់ និងប្តឹងទាស់មិនឲ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ២៣
មាត្រា ៦២.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការលុបចោលអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាអាទិ៍ ២៤
មាត្រា ៦៣.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីមូលហេតុនៃការលែងលះគ្នា ២៤
មាត្រា ៦៤.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីនីតិវិធីលែងលះគ្នា ២៥
មាត្រា ៦៥.- ការសន្មតបិតុភាព ជាអាទិ៍ ២៥
មាត្រា ៦៦.- ការទទួលស្គាល់ដោយបង្ខំ ២៦
មាត្រា ៦៧.- សុំកូនដែលបានធ្វើមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ២៦
មាត្រា ៦៨.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការដាក់ពាក្យសុំកូន ២៦
មាត្រា ៦៩.- អំណាចមេបាក្រោយការលែងលះគ្នា ២៧
មាត្រា ៧០.- អន្តរប្បញ្ញត្តិស្តីពីការសុំដកហូតអំណាចមេបា ជាអាទិ៍ ២៧
មាត្រា ៧១.- ការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីសន្តតិកម្ម ២៧
ជំពូកទី ៦ ប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ២៧
មាត្រា ៧២.- គោលបំណងនៃជំពូកនេះ ២៧
មាត្រា ៧៣.- អានុភាពនៃប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងនៅមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ២៨
មាត្រា ៧៤.- ការប្តូរទៅប្រតិបត្តិការដោយផ្អែកលើក្រមរដ្ឋប្បវេណី ២៨
មាត្រា ៧៥.- បញ្ញត្តិសន្មត ២៨
មាត្រា ៧៦.- អាទិភាពរវាងប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមច្បាប់ស្តីពីប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា និង ប្រតិបត្តិការដោយយោងតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណី ២៩
មាត្រា ៧៧.- ការការពារបុគ្គលសុចរិត ២៩
ជំពូកទី ៧ វិសោធនកម្ម និងនិរាករណ៍នូវបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ជាធរមាន ...២៩
មាត្រា ៧៨.- និរាករណ៍នូវបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ........... ២៩

LE MINISTERE DU PALAIS ROYAL

មាត្រា ៧៩.- និរាករណ៍នូវបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួននៃក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ ៣៨ ក្រ.ច ស្តីពីកិច្ចសន្យា និងការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា ២៩

មាត្រា ៨០.- វិសោធនកម្មនូវបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួននៃច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០១ ..... ៣០

មាត្រា ៨១.- វិសោធនកម្មនូវបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួននៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ៣២

មាត្រា ៨២.- ការចាត់ចែងអំពីក្រមរដ្ឋប្បវេណីចាស់ ៣៦

មាត្រា ៨៣.- អានុភាពនៃច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត ៣៦

ជំពូកទី ៨ អវសានបញ្ញត្តិ ៣៧

មាត្រា ៨៤.- កាលបរិច្ឆេទនៃការអនុវត្ត ៣៧

ក្រឹត្យច្បាប់លេខ ៣៨

ស្តីពី

កិច្ចសន្យា

និង

ការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

ក្រឹត្យ-ច្បាប់

ក្រឹត្យ-ច្បាប់ លេខ ៣៨ ក្រ.ច

ស្តីពី

កិច្ចសន្យានិងការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
- បានឃើញច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលប្រកាសឱ្យប្រើតាមក្រឹត្យលេខ ០៤ ក្រ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៨២
- បានឃើញច្បាប់ ស្តីពីអង្គការចាត់តាំង និងសកម្មភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលប្រកាសអោយប្រើតាមក្រឹត្យលេខ ០៣ ក្រ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ កុម្ភ : ឆ្នាំ ១៩៨២
- បានឃើញច្បាប់ ស្តីពីការចាត់តាំងអង្គការតុលាការ និងអយ្យការ ដែលប្រកាសអោយប្រើតាមក្រឹត្យលេខ ០២ ក្រ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ កុម្ភៗ ឆ្នាំ ១៩៨២
- បានឃើញច្បាប់ ស្តីពីការបង្កើតតុលាការកំពូល និងមហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនកំពូល ដែលប្រ-កាសអោយប្រើតាមក្រឹត្យលេខ ២៨ ក្រ ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៨៥
- បានឃើញក្រឹត្យ ច្បាប់លេខ ៣៤ ក្រ.ច ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៨៧ ស្តីពីការចាត់តាំង និងសកម្ម-ភាពរបស់តុលាការកំពូល និងមហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនកំពូល
- បានឃើញក្រឹត្យ-ច្បាប់លេខ ០៧ ក្រ.ច ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៨២ ស្តីពីសមត្ថកិច្ច និងនីតិវិធីនៃការធ្វើច្បាប់ និងបទបញ្ជា
- តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

សំរេច

ជំពូកទី ១

ស្តីអំពីកិច្ចសន្យា

ផ្នែកទី : ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.-

កិច្ចសន្យា គឺជាឆន្ទៈព្រមព្រៀងរវាងបុគ្គលពីរនាក់ ឬច្រើននាក់ដើម្បីបង្កើតកែប្រែ ឬរំលត់កាតព្វកិច្ចមួយ ឬច្រើន ដែលទាក់ទិននឹងខ្លួន ។

ក្នុងអត្ថន័យខាងលើ បុគ្គលអាចជារូបវន្តបុគ្គល ឬជានីតិបុគ្គល ។

នីតិបុគ្គល អាចធ្វើកិច្ចសន្យាតាមរយៈបុគ្គលដែលជាតំណាងរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ២.-

កិច្ចសន្យាទាំងឡាយត្រូវរួមចំណែកក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ផលប្រយោជន៍បុគ្គល និងផលប្រយោជន៍សង្គម ។

ភាគីនៃកិច្ចសន្យា ត្រូវសហការនឹងគ្នាក្នុងបរិយាសទុកចិត្ត ស្មោះត្រង់នឹងគ្នា អនុវត្តសមស្របនឹងគោលការណ៍សីល-ធម៌សង្គម ហើយជាពិសេស កំចាត់ចោលនូវគំនិត "មនុស្សជិះជាន់មនុស្ស" ។

ផ្នែកទី ២ : សុពលភាព និងទម្រង់នៃកិច្ចសន្យា

មាត្រា ៣.-

កិច្ចសន្យាទាំងឡាយនឹងយកជាការបាន លុះណាតែកាតព្វកិច្ចដែលកើតអំពីកិច្ចសន្យានោះ :

- កើតចេញពីការព្រមព្រៀងដោយពិតប្រាកដ និងដោយសេរី
- កើតចេញពីជនដែលមានសមត្ថភាពចុះកិច្ចសន្យា
- មានវត្ថុមួយដែលជាក់លាក់ ដែលអាចធ្វើកើត និងដែលស្របច្បាប់ របៀបរៀបរយសាធារណៈ ឬទំនៀមទំ-លាប់ដ៏ល្អប្រពៃ ។

មាត្រា ៤.-

កិច្ចសន្យា អាចធ្វើដោយផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ ច្បាប់អាចកំណត់អោយមានទម្រង់មួយជាក់លាក់ក្នុងការធ្វើកិច្ចសន្យា ។ កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលមិនបានធ្វើតាមទម្រង់ដែលច្បាប់បានកំណត់ ត្រូវទុកជាមោឃៈ លើកលែងតែមានបទបញ្ញត្តិនៃវិធានច្បាប់ណាមួយកំណត់ផ្ទុយពីនេះ ។

កិច្ចសន្យាគ្រប់ប្រភេទ ស្តីពីប្រាក់ ឬវត្ថុដែលមានចំនួន ឬមានតម្លៃលើសពីប្រាំពាន់រៀលត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខអក្សរ។

ផ្នែកទី ៣ : មោឃភាពនៃកិច្ចសន្យា

មាត្រា ៥.-

ត្រូវទុកជាមោឃៈដាច់ខាត :

- កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលមិនស្របនឹងច្បាប់ របៀបរៀបរយសាធារណៈ ឬទំនៀមទំលាប់ដ៏ល្អប្រពៃ ។
- កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលមិនស្របនឹងផលប្រយោជន៍សង្គម ឬមិនស្របនឹងគោលការណ៍សីលធម៌សង្គម ។
- កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលមានតាវកាលិក "កម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា" មិនអាចធ្វើកើត ។

មាត្រា ៦.-

អាចទុកជាមោឃៈបាន :

- កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលមិនកើតចេញពីការព្រមព្រៀងដោយពិតប្រាកដ ឬដោយសេរី ។
- កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលកើតចេញពីបុគ្គលគ្មានសមត្ថភាពចុះកិច្ចសន្យា ។

មាត្រា ៧.-

មិនអាចចាត់ទុកថា មានការព្រមព្រៀងត្រឹមត្រូវទេ កាលណាការព្រមព្រៀងនោះធ្វើដោយការភ័ន្តច្រឡំ ដោយមានហិង្សា ឬដោយការបន្លំបោកប្រាស់ ។

មាត្រា ៨.-

ការភ័ន្តច្រឡំនឹងទៅជាមូលហេតុមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យាបាន បើមានការភ័ន្តច្រឡំទៅលើសារជាតិនៃរបស់ដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ។

ការភ័ន្តច្រឡំទៅលើបុគ្គល មិនអាចចាត់ទុកជាមូលហេតុមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យាបានឡើយលើកលែងតែបុគ្គលនោះជាមូលហេតុចម្បងនៃកិច្ចសន្យា ។

មាត្រា ៩.-

ហិង្សានឹងទៅជាមូលហេតុមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យាបាន កាលណាហិង្សានោះជាការគំរាមកំហែង បង្ខិតបង្ខំតាមផ្លូវកាយ ឬផ្លូវចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅលើភាគីណាមួយ ឬទៅលើប្ដី ឬប្រពន្ធ បុព្វញាតិ ឬបច្ឆាញាតិណាមួយរបស់ភាគីនោះ ។

មាត្រា ១០.-

ការបន្លំបោកប្រាស់ ជាមូលហេតុមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យា កាលណាមានឧបាយកល អំពើបញ្ឆោត អំពើបន្លំភូតភរប្រព្រឹត្តដោយភាគីណាមួយ ដែលជាហេតុបញ្ជាក់ច្បាស់ថា បើគ្មានកិច្ចកលទាំងនោះទេ ភាគីម្ខាងទៀតប្រាកដជាមិនធ្វើកិច្ចសន្យានោះឡើយ ។

មាត្រា ១១.-

កាលណានៅពេលចុះកិច្ចសន្យា ភាគីណាមួយឆ្លៀតទាញយកផលប្រយោជន៍ពីស្ថានភាពរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ធ្វើកិច្ចសន្យាដោយមានចំណេញច្រើនមិនសមស្របមកលើខ្លួន ភាគីរងគ្រោះអាចប្ដឹងបដិសេធកិច្ចសន្យានោះបានជានិច្ច ។

មាត្រា ១២.-

នៅពេលចុះកិច្ចសន្យា កាលណាមានភាពខុសគ្នា មិនសមស្របរវាងតម្លៃនៃតាវកាលិក និងតម្លៃតាវកាលិកតបវិញភាគីរងគ្រោះអាចប្ដឹងបដិសេធកិច្ចសន្យាបាន ក្នុងលក្ខណៈដែលខ្លួនពុំដែលមានបំណងធ្វើអំណោយទេនោះ ។

មាត្រា ១៣.-

ភាគីដែលដោះសារ សំអាងថា ខ្លួនបានចុះកិច្ចសន្យាដោយមានការភ័ន្តច្រឡំ ដោយមានហិង្សា ឬដោយមានការបន្លំបោកប្រាស់ ដើម្បីមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដែលកើតចេញពីកិច្ចសន្យានេះ ត្រូវជូនភស្តុតាងអំពីរឿងនេះ ។

មាត្រា ១៤.-

ជនទាំងឡាយដែលមានអាយុគ្រប់ ១៨ឆ្នាំ អាចធ្វើកិច្ចសន្យាបានគ្រប់ពេលវេលា លើកលែងតែជនគំហាត់ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ១៥.-

អនីតិជន អាយុតិចជាង ១៨ ឆ្នាំ មិនអាចធ្វើអោយកើតសិទ្ធិ ឬករណីយកិច្ចនានា ជាពិសេស មិនអាចចុះកិច្ចសន្យាដោយគ្មានការយល់ព្រមពីអ្នកអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់ខ្លួនបានឡើយ ។

កិច្ចសន្យាដែលធ្វើដោយអនីតិជន គ្មានការយល់ព្រមជាបឋមពីអ្នកអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់ខ្លួននឹងអាចយកទៅអនុវត្តបាន លុះត្រាតែអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់ឯកភាពលើកិច្ចសន្យានោះ ក្រោយពេលដែលអនីតិជន បានចុះកិច្ចសន្យានោះរួច ។

ប៉ុន្តែ ចំពោះកិច្ចសន្យាទាំងឡាយណា ធ្វើដោយអនីតិជនសំរាប់បំពេញការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃនោះមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីអ្នកអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់នៃអនីតិជននោះឡើយ ។

មាត្រា ១៦.-

គូសន្យានៃអសមត្ថជន មិនអាចដោះសា ដើម្បីគេចកែពីកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចសន្យា ដោយសំអាងថា រូបជនដែលចុះកិច្ចសន្យាជាមួយនឹងខ្លួននោះជាអសមត្ថជន បានឡើយ ។

មាត្រា ១៧.-

កិច្ចសន្យាទាំងឡាយ ត្រូវមានជាវត្ថុស្ថិតក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ។ វត្ថុនោះត្រូវចែងអោយប្រាកដ ដោយឡែកពីគ្នា តាមប្រភេទ តាមបរិមាណ និងតាមគុណភាព ។

វត្ថុដែលនឹងមានក្នុងអនាគតកាល ក៏អាចជាវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបានដែរ ។ ប៉ុន្តែកិច្ចសន្យាលក់មរតក ដែលមានម្ចាស់នៅរស់ពុំអាចធ្វើបានឡើយ ទោះបីម្ចាស់មរតកនោះយល់ព្រមផងក៏ដោយ ។

មាត្រា ១៨.-

ជនគ្រប់រូប អាចនឹងប្តឹងសុំមោឃភាពដាច់ខាតនៃកិច្ចសន្យាដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៥ បានគ្រប់ពេលវេលា ។

មាត្រា ១៩.-

ក្នុងករណីមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យា បណ្តាលមកពីមូលហេតុអសមត្ថភាព ការភ័ន្តច្រឡំ ហិង្សា ឬការបន្លំបោកប្រាស់ ការសុំមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យានេះ អាចនឹងធ្វើបានដោយភាគីរងគ្រោះ ឬដោយជនទាំងឡាយណាដែលមានប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ ក្នុងការសុំមោឃភាពនោះ ។

ភាគីរងគ្រោះ ឬជនដែលមានប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ក្នុងការសុំមោឃភាព ត្រូវអោយដំណឹងទៅភាគីម្ខាងទៀត ។ ភាគីដែលទទួលដំណឹងត្រូវឆ្លើយតបជាបន្ទាន់ ។ ក្រោយពេលអោយដំណឹង ភាគីរងគ្រោះ ឬជនដែលមានប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ក្នុងការសុំមោឃភាព អាចប្តឹងសុំមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យានោះក្នុងរយៈពេល ១២ខែ យ៉ាងយូរ ។

មាត្រា ២០.-

សិទ្ធិសុំប្តឹងមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១៩ ត្រូវរលត់ ប្រសិនបើក្រោយពីពេលប្តឹងសុំមោឃភាពនោះមក ជនដែលមានសិទ្ធិប្តឹងនេះយល់ព្រមអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ឬសុំឈប់ប្តឹងវិញដោយលាយល័ក្ខអក្សរ អំពីមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យានោះ ។

មាត្រា ២១.-

ក្នុងករណីមានមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យា ស្ថានភាពដែលមាននៅមុនពេលចុះកិច្ចសន្យាត្រូវមានឡើងវិញ ។

ផ្នែកទី ៤ : អានុភាព និងការបកស្រាយនៃកិច្ចសន្យា

មាត្រា ២២.-

កិច្ចសន្យាទុកជាច្បាប់របស់គូភាគី ។

កិច្ចសន្យានឹងអាចកែប្រែបាន លុះត្រាតែមានការយល់ព្រមរបស់គូភាគី ។ កិច្ចសន្យាត្រូវយកទៅអនុវត្តដោយសុចរិត និងតាមបំណងនៃគូភាគី ។

កិច្ចសន្យាមានអានុភាពតែទៅលើភាគីនៃកិច្ចសន្យាតែប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ២៣.-

កាលបើកិច្ចសន្យាធ្វើឡើងដោយមានន័យមិនច្បាស់ កិច្ចសន្យានោះត្រូវបកស្រាយតាមទម្លាប់ប្រើ ឬតាមទំនៀមទំលាប់នៃកន្លែងដែលកិច្ចសន្យានោះបានធ្វើ កុំអោយតែការបកស្រាយនោះផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនៃក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះ ។

ក្នុងករណីសង្ស័យ កិច្ចសន្យាត្រូវបានបកស្រាយជាប្រយោជន៍នៃភាគីកូនបំណុល ។

មាត្រា ២៤.-

ភាគីកូនបំណុលនៃកិច្ចសន្យា មានកាតព្វកិច្ចសងដោយទ្រព្យសម្បត្តិជាចលនវត្ថុ និងអចលនវត្ថុ បច្ចុប្បន្ន និងអនាគត ។

ផ្នែកទី ៥ : អាជ្ញាយុកាលនៃកិច្ចសន្យា

មាត្រា ២៥.-

លើកលែងតែច្បាប់ចែងផ្សេងពីនេះ កាតព្វកិច្ចទាំងឡាយដែលកើតចេញពីកិច្ចសន្យាត្រូវផុតអាជ្ញាយុកាល កាលបើភាគីដើមបំណុលមិនប្តឹងទាមទារអោយអនុវត្តក្នុងអំឡុងពេល ៥ ឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃកំណត់ក្នុងកិច្ចសន្យា ឬបើគ្មានកំណត់ថ្ងៃទេ ត្រូវគិតពីថ្ងៃចុះកិច្ចសន្យា ។

មាត្រា ២៦.-

អាជ្ញាយុកាលត្រូវបានផ្អាកសិន កាលបើភាគីកូនបំណុលអវត្តមានពីលំនៅស្ថានហើយអវត្តមាននេះត្រូវបានរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។

បណ្តឹងរបស់ភាគីដើមបំណុល ក៏ត្រូវផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃកិច្ចសន្យាដែរ ។

មាត្រា ២៧.-

កូនបំណុល ឬអ្នកធានា អាចនឹងលើកយកអាជ្ញាយុកាលមកតវ៉ាបាន ។ បើកូនបំណុល ឬអ្នកធានាពុំបានលើកយកអាជ្ញាយុកាលមកតវ៉ាទេ តុលាការប្រជាជន ត្រូវលើកជូសសាមីខ្លួន ។

មាត្រា ២៨.-

ភាគីកូនបំណុល ឬអ្នកធានាដែលបានបំពេញកាតព្វកិច្ចដែលផុតអាជ្ញាយុកាលរួចទៅហើយ ពុំអាចទាមទារយកចំនួនទឹកប្រាក់ ឬតម្លៃនេះយកវិញបានឡើយ ។

ផ្នែកទី ៦ : ការអនុវត្តកិច្ចសន្យា

មាត្រា ២៩.-

កាតព្វកិច្ចទាំងឡាយដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា ត្រូវតែអនុវត្តយ៉ាងទៀងទាត់ និងត្រឹមត្រូវ ជាពិសេសអំពីបរិមាណ គុណភាព ទីកន្លែង និងរយៈពេលកំណត់ ។

មាត្រា ៣០.-

ភាគីនីមួយៗ នៃកិច្ចសន្យាគឺ :

- កូនបំណុល ចំពោះកាតព្វកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ
- ដើមបំណុល ចំពោះកាតព្វកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវទារ

មាត្រា ៣១.-

ភាគីដើមបំណុលមិនអាចត្រូវបានបង្ខំ :

- អោយទទួលយកវត្ថុផ្សេងពីវត្ថុដែលខ្លួនត្រូវបាននោះឡើយ ថ្វីត្បិតតែតម្លៃនៃវត្ថុបង្ខំអោយយកនោះស្មើ ឬលើសតម្លៃនៃវត្ថុដែលត្រូវបាន ។
- អោយព្រមទទួលយកការអនុវត្តមួយផ្នែកនៃកិច្ចសន្យា ។ ប៉ុន្តែដោយយោលទៅលើស្មារតីសុចរិត និងស្ថានភាពក្រលំបាករបស់ភាគីកូនបំណុល តុលាការប្រជាជនអាចអោយបន្ថយរយៈពេលអនុវត្ត និងបង្គាប់ឱ្យបង្អង់បណ្តឹងសិន ។ ក្នុងករណីពិសេសនេះ សេចក្តីសំរេចត្រូវតែដាក់មូលហេតុអោយបានច្បាស់លាស់ ហើយតុលាការប្រជាជនត្រូវប្រើអំណាចនេះដោយប្រុងប្រយ័ត្នបំផុត ។

មាត្រា ៣២.-

ការអនុវត្តតាមកិច្ចសន្យា ត្រូវប្រព្រឹត្តទៅនៅលំនៅឋានរបស់កូនបំណុលក្នុងករណីដែលកិច្ចសន្យាពុំបានកំណត់កន្លែងផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៣៣.-

ក្នុងករណីគ្មានកំណត់រយៈពេលដើម្បីអនុវត្តកិច្ចសន្យា កូនបំណុលអាចសង ឬផ្តល់ទៅនៅពេលណាក៏បាន ហើយដើមបំណុលក៏អាចទារនៅពេលណាក៏បាន ។

ជំពូកទី ២
អំពីកិច្ចសន្យាមួយចំនួន ដែលត្រូវធ្វើញឹកញាប់
ផ្នែកទី ១ : ការលក់

មាត្រា ៣៤.-

ការលក់ ជាកិច្ចសន្យាមួយដែលបុគ្គលម្នាក់មានកាតព្វកិច្ចផ្ទេរកម្មសិទ្ធិនៃវត្ថុមួយ ឬសិទ្ធិណាមួយអោយទៅបុគ្គលម្នាក់ទៀតដែលមានកាតព្វកិច្ច ត្រូវប្រគល់ប្រាក់ថ្លៃវត្ថុ ឬសិទ្ធិនោះមកវិញ ។

មាត្រា ៣៥.-

ត្រូវទុកជាមោឃៈ :

- ការលក់វត្ថុរបស់អ្នកដទៃ
- ការលក់វត្ថុពីប្តីអោយទៅប្រពន្ធ ឬពីប្រពន្ធអោយទៅប្តី
- ការលក់វត្ថុអវិភាគ "ដែលបំបែកពីគ្នាមិនបាន" ដោយសហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ដោយគ្មានបានទទួលការព្រមព្រៀងពីសហកម្មសិទ្ធិករឯទៀត ។

១-កាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកលក់ :

មាត្រា ៣៦.-

អ្នកលក់ត្រូវរក្សាវត្ថុអោយបានល្អរហូតដល់ថ្ងៃកំណត់ ដើម្បីអាចបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដែលត្រូវប្រគល់វត្ថុនោះ ។

មាត្រា ៣៧.-

អ្នកលក់ត្រូវចៀសវាងកុំផ្លាស់ប្តូរ កែប្រែវត្ថុតាមរបៀបណាក៏ដោយ ចាប់តាំងពីថ្ងៃលក់រហូតដល់ថ្ងៃប្រគល់វត្ថុ ។

មាត្រា ៣៨.-

អ្នកលក់ត្រូវទទួលខុសត្រូវអំពីការអន្តរាយដែលបណ្តាលឡើងដល់វត្ថុនោះរហូតដល់ថ្ងៃដែលត្រូវប្រគល់ ។ ការលក់អាចរំលាយចោលបាន ប្រសិនបើវត្ថុដែលលក់នោះបាត់ ឬខូចខាតច្រើន មុនពេលប្រគល់ ឬក្នុងករណីដែលអ្នកលក់រកវត្ថុដូចគ្នាមកជំនួសមិនបាន ។ ប្រសិនបើការលក់ត្រូវរំលាយ អ្នកលក់ត្រូវបង់ជំងឺចិត្តអោយអ្នកទិញចំពោះការបាត់វត្ថុ ឬការខូចខាតវត្ថុបណ្តាលមកពីកំហុសរបស់អ្នកលក់ ។

មាត្រា ៣៩.-

អ្នកលក់ត្រូវប្រាប់អ្នកទិញនូវគុណភាពជាសារវ័ន្តនៃវត្ថុ ព្រមទាំងស្ថានភាពទាំងឡាយសំខាន់ៗទាក់ទងនឹងវត្ថុនោះ ជាពិសេសប្រាប់អំពីសិទ្ធិដែលអ្នកដទៃមានលើវត្ថុនោះ ឬអំពីបន្ទុកដែលមានលើវត្ថុនោះ ។ ម្យ៉ាងទៀតអ្នកលក់ក៏ត្រូវប្រគល់ដល់ដៃអ្នកទិញនូវឯកសារទាំងឡាយទាក់ទងនឹងស្ថានភាពទាំងនោះ ។

មាត្រា ៤០.-

អ្នកលក់ត្រូវប្រគល់ពុំមែនតែវត្ថុដើមប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវប្រគល់ផល ឬវត្ថុរាយរងទាក់ទងនឹងវត្ថុដើមទៀតផង ។

ក្នុងរឿងលក់អចលនវត្ថុ ការប្រគល់ប័ណ្ណនៃអចលនវត្ថុ ទុកជាការប្រគល់អចលនវត្ថុដោយត្រឹមត្រូវ ។ ប្រាក់ចំណាយក្នុងការប្រគល់វត្ថុត្រូវធ្លាក់មកលើអ្នកលក់ ប្រសិនបើគ្មានចែងផ្សេងពីនេះនៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទេនោះ ។

មាត្រា ៤១.-

ចំពោះអចលនវត្ថុ ការផ្ទេរសិទ្ធិរបស់អ្នកលក់អោយទៅអ្នកទិញទុកជាត្រឹមត្រូវបាន លុះត្រាតែសំបុត្រលក់នោះមានសេចក្តីបញ្ជាក់ និងប្រថាប់ត្រា ។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលសំបុត្រនោះមានសេចក្តីបញ្ជាក់ និងប្រថាប់ត្រា តតិយជនជំទាស់លែងបាន ។

ចំពោះអចលនវត្ថុ ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិទុកជាត្រឹមត្រូវបាន ហើយតតិយជនក៏ជំទាស់លែងបាន ចាប់តាំងពីពេលដែលប្រគល់វត្ថុនោះដល់ដៃអ្នកទិញ លើកលែងតែការលក់ត្រូវធ្វើជាសំបុត្រមានសេចក្តីបញ្ជាក់ ។ ក្នុងករណីខាងក្រោយនេះ តតិយជនជំទាស់លែងបាន ចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលសំបុត្រនោះមានសេចក្តីបញ្ជាក់ ។

មាត្រា ៤២.-

អ្នកលក់ពុំទទួលខុសត្រូវចំពោះវិការៈដែលមើលឃើញពីក្រៅទេ ប៉ុន្តែត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះវិការៈដ៏កំបាំងដែលមានមុនពេលលក់ ។

បើអ្នកទិញមានភស្តុតាងថា វិការៈនោះមានមុនពេលលក់ អ្នកទិញអាចទាមទារអោយរំលាយការលក់នោះចោល ឬក៏បន្ថយថ្លៃបាន ។ ទោះនឹងលែងទិញក្តី ទោះនឹងទាមទារអោយបន្ថយថ្លៃក្តី អ្នកទិញត្រូវតវ៉ាក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំចាប់ពីថ្ងៃប្រគល់វត្ថុ ។ បើមិនតវ៉ាក្នុងរយៈពេលមួយនេះទេ ការនៅស្ងៀមរបស់ខ្លួនទុកជាការយល់ព្រម ។

មាត្រា ៤៣.-

អ្នកលក់ត្រូវធានាដល់អ្នកទិញ ចំពោះការរំខានណាដែលតតិយជនគំរាមថានឹងប្តឹងអោយដកហូតវត្ថុអ្នកទិញ ។ សេចក្តីគំរាមថា ប្តឹងអោយដកហូតនោះកើតឡើងក្នុងគ្រាដែលតតិយជនទាមទារអោយអ្នកទិញទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនលើវត្ថុនោះ។

មាត្រា ៤៤.-

ខណៈណាដែលមានតតិយជនគំរាមថានឹងប្តឹងអោយដកហូត   អ្នកទិញអាចទៅហៅអ្នកលក់អោយមកធានារ៉ាប់រងភ្លាមបាន ។ ខណៈនោះអ្នកលក់ត្រូវបញ្ចេញប័ណ្ណរបស់ខ្លួនប្រើគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីអោយតតិយជនលែងប្តឹងទៅវិញ ឬក៏អោយ បានឈ្នះតតិយជននោះតាមអំណាចសាលក្រមរបស់តុលាការ ។

មាត្រា ៤៥.-

បើអ្នកលក់ដែលអ្នកទិញបានហៅអោយធានារ៉ាប់រងជួសខ្លួនរំងាប់សេចក្តីដែលតតិយជនប្រកាន់នោះបាន   អ្នកទិញមិនត្រូវបានជំងឺចិត្តអ្វីឡើយ ។ បើអ្នកលក់រំងាប់សេចក្តីរំខាននោះមិនបានទេ ការប្តឹងផ្តល់ក៏ត្រូវប្រព្រឹត្តទៅតាមដំណើរ ។

មាត្រា ៤៦.-

បើតុលាការកាត់សេចក្ដីអោយដកហូតវត្ថុ អ្នកលក់ត្រូវបង្វិលថ្លៃទាំងអស់ដែលខ្លួនបានទទួលអោយអ្នកទិញវិញ ។ ម៉្យាងទៀតអ្នកលក់ត្រូវចេញជំងឺចិត្តផង នៅក្នុងជំងឺចិត្តនោះត្រូវគិតប្រាក់បង់ខាតក្នុងការធ្វើកិច្ចសន្យា និងប្រាក់ចំណាយផ្សេងៗដែលអ្នកទិញគិតបញ្ចូលទៅក្នុងវត្ថុនោះ តាំងពីថ្ងៃលក់មក ។

មាត្រា ៤៧.-

បើអ្នកលក់ស្លាប់ កាតព្វកិច្ចនៃការទទួលរ៉ាប់រងត្រូវធ្លាក់ទៅលើទាយាទទាំងអស់នៃអ្នកលក់ ។

មាត្រា ៤៨.-

បើវត្ថុដែលលក់នោះ បានមកដោយអំពើល្មើសជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬជាបទល្មើសមធ្យម អ្នកទិញកាលបើដឹងហើយ អាចនឹងទាមទារអោយរំលាយការលក់នោះវិញបាន ទោះបីគ្មានតតិយជនណាគំរាមកំហែងដកហូតវត្ថុនោះវិញក៏ដោយ ។

កិច្ចសន្យាដែលផ្ទុយពីសេចក្ដីនេះ ត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ៤៩.-

ប្រសិនបើវត្ថុដដែល ហើយលក់អោយច្រើននាក់តៗគ្នា អ្នកទិញក្រោយបង្អស់ត្រូវហៅអ្នកដែលលក់អោយខ្លួនមកធានារ៉ាប់រង ។ អ្នកលក់នេះនិងប្រកាន់អ្នកដែលលក់អោយខ្លួនតៗគ្នាទៅទៀតតាមត្រូវការ ។

២-កាតព្វកិច្ចនៃអ្នកទិញ

មាត្រា ៥០.-

អ្នកទិញត្រូវប្រគល់ប្រាក់នៅថ្ងៃ និងនៅទីកន្លែងដែលបានកំណត់ ។ ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាពុំមានកំណត់ទីកន្លែង និងថ្ងៃដែលត្រូវប្រគល់ប្រាក់ទេត្រូវសន្មត់ថា ការប្រគល់ប្រាក់ត្រូវធ្វើនៅទីកន្លែង និងនៅពេលដែលប្រគល់វត្ថុ ។

មាត្រា ៥១.-

កិច្ចសន្យា អាចតម្រូវអោយអ្នកទិញបង់ប្រាក់នៃតម្លៃវត្ថុ ក្នុងករណីមានការប្រគល់យឺតយ៉ាវ ។ អត្រានៃការប្រាក់នោះ មិនអាចគិតអោយលើសពី ៥ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ ។

ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាមិនកំណត់អំពីការប្រាក់ទេ អ្នកទិញត្រូវចេញតែថ្លៃវត្ថុដែលចុះកិច្ចសន្យា ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលវត្ថុនោះបង្កើតជាផល ឬជាផលទុន ការប្រាក់ត្រូវគិតតាមអត្រាដែលច្បាប់កំណត់ ។

មាត្រា ៥២.-

បើអ្នកទិញបានទទួលវត្ថុហើយ ហើយមានគេប្រកាន់ថានឹងប្ដឹងអោយដកហូតវត្ថុនោះវិញ អ្នកទិញអាចមិនទាន់បង់ថ្លៃវត្ថុនោះបាន ។ អ្នកទិញត្រូវប្រគល់ថ្លៃវត្ថុនោះទៅអោយអ្នកលក់កាលណាការរំខានបានត្រូវរំងាប់វិញហើយ ។

មាត្រា ៥៣.-

ដរាបណាអ្នកទិញមិនទាន់ចេញថ្លៃអោយ ដរាបនោះអ្នកលក់មានសិទ្ធិឃាត់វត្ថុនោះទុកដែរ ។

មាត្រា ៥៤.-

បើដល់ថ្ងៃសន្មត់ហើយ អ្នកទិញមិនបានបង់ថ្លៃ អ្នកលក់អាចសុំរំលាយការលក់នោះវិញបាន ប្រសិនបើអ្នកលក់មិនចង់ប្តឹងទាមទារថ្លៃនោះទេ ។ ដរាបណាភាគខ្លះនៃថ្លៃមិនទាន់សងអស់ ដរាបនោះអ្នកលក់អាចសុំរំលាយការលក់បាន ។

មាត្រា ៥៥.-

ការរំលាយការលក់តម្រូវអោយភាគីទាំងសងខាងនៃកាតព្វកិច្ចបង្វិលរបស់ដែលខ្លួនបានទទួលអោយគ្នាវិញ ។

អ្នកទិញត្រូវបង្វិលវត្ថុព្រមទាំងផល ឬផលទុនដែលខ្លួនបានយក ។

អ្នកលក់ត្រូវសងទៅអ្នកទិញវិញនូវប្រាក់ដែលអ្នកទិញបានចេញក្នុងថ្លៃវត្ថុ ហើយត្រូវគិតការប្រាក់តាមអត្រាដែលច្បាប់កំណត់ តាំងពីថ្ងៃដែលបានសងថ្លៃមួយលើក ៗ។

ផ្នែកទី ២ : ការខ្ចីមានការប្រាក់

មាត្រា ៥៦.-

ការខ្ចីមានការប្រាក់ ជាកិច្ចសន្យាដែលបុគ្គលម្នាក់ប្រគល់ប្រាក់អោយទៅបុគ្គលម្នាក់ទៀត ហើយបុគ្គលក្រោយនេះមានកាតព្វកិច្ចសងវិញដោយមានតម្លើងទឹកប្រាក់ទៅតាមពេលវេលានៃកិច្ចសន្យា ។

មាត្រា ៥៧.-

កិច្ចសន្យាត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខអក្សរ ។ កិច្ចសន្យាត្រូវកំណត់អោយច្បាស់អំពីទីលំនៅរបស់គូភាគី ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលខ្ចី ចំនួនការប្រាក់រយៈពេលខ្ចី និងថ្ងៃសងវិញ ។ កូនបំណុលត្រូវចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសន្យានោះ ។

មាត្រា ៥៨.-

បើកិច្ចសន្យាមិនកំណត់ថ្ងៃសង និងមិនកំណត់ការប្រាក់ទេនោះ សន្មតថាគូភាគីព្រមព្រៀងចុះកិច្ចសន្យាសំរាប់រយៈពេលមួយឆ្នាំ ដោយគ្មានការប្រាក់ ។

មាត្រា ៥៩.-

នឹងអាចអោយយកការប្រាក់នៃប្រាក់ខ្ចីបាន លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងនៃគូភាគីក្នុងកិច្ចសន្យា ។ អត្រានៃការប្រាក់មិនត្រូវអោយលើសពី ៥ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ លើកលែងតែមានបទបញ្ញត្តិចែងផ្ទុយពីនេះ ។

មាត្រា ៦០.-

ការប្រាក់ដែលអ្នកអោយខ្ចីបានយកលើសរហូតមកក្នុងពេលដែលជំពាក់ ត្រូវកាត់ដាក់ជាសំណងប្រាក់ដើម ។

បើអ្នកខ្ចីបានសងលើសពីប្រាក់ដើម និងការប្រាក់តាមច្បាប់កំណត់ អ្នកអោយខ្ចីនឹងត្រូវបង្ខំអោយសងប្រាក់ដែលខ្លួនបានយកលើសខុសច្បាប់នោះទៅអ្នកខ្ចីវិញ ព្រមទាំងតម្រូវអោយបង់ការប្រាក់ផង គិតពីថ្ងៃដែលបានសង ។ ក្នុងករណីនេះ អ្នកអោយខ្ចីត្រូវជាប់ចោទតាមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមានថែមទៀត ។

មាត្រា ៦១.-

ការប្តឹងទារប្រាក់មុនពេលផុតកំណត់នៃកិច្ចសន្យាមិនអាចធ្វើបានទេ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកជំពាក់បំណុលស្លាប់ ប្រាក់ដែលជំពាក់នោះតម្រូវឱ្យទារភ្លាមបាន ហើយទាយាទនៃអ្នកស្លាប់ត្រូវកាត់មរតកសងជាមុនសិន រួចសឹមចែកមរតជាក្រោយ ។

មាត្រា ៦២.-

ដើមបំណុល ត្រូវប្រគល់សំបុត្រជំពាក់ ឬសំបុត្របញ្ជាក់អំពីការសងប្រាក់អោយកូនបំណុលនៅពេលកូនបំណុលសងប្រាក់ទៅខ្លួន ។

មាត្រា ៦៣.-

ការខ្ចីមានការប្រាក់ លើទ្រព្យសម្បត្តិចលនវត្ថុឯទៀត ត្រូវប្រតិបត្តិតាមបទបញ្ញត្តិកំណត់សំរាប់ការខ្ចីប្រាក់ដែរ ។

ផ្នែកទី ៣ : ការបញ្ចាំចលនវត្ថុ

មាត្រា ៦៤.-

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ជាកិច្ចសន្យាដែលកូនបំណុលយកទ្រព្យសម្បត្តិចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនទៅទុកនៅដៃដើមបំណុលដើម្បីធានាសំណងបំណុល ។

ដើមបំណុលមានចលនវត្ថុនៅក្នុងដៃ មានសិទ្ធិយកប្រាក់សំណងដែលបានមកពីការលក់ចលនវត្ថុបញ្ចាំមុនដើមបំណុលឯទៀត ។

មាត្រា ៦៥.-

កិច្ចសន្យាបញ្ចាំចលនវត្ថុ ត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខអក្សរ ។ ទ្រព្យដាក់ធានាត្រូវបានប្រគល់ដល់ដៃនៃដើមបំណុល ទើបកិច្ចសន្យានោះទុកជាបានការ ។

កិច្ចសន្យាត្រូវកំណត់ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលជំពាក់ និងវត្ថុដែលបញ្ចាំ អោយច្បាស់លាស់ ។

បើកិច្ចសន្យាមិនកំណត់ថា ត្រូវមានការប្រាក់ទេ មិនកំណត់ពេលវេលាដែលត្រូវសងទេ បំណុលនេះត្រូវទុកអោយខ្ចីដោយឥតយកការប្រាក់ក្នុងកំណត់១ឆ្នាំគិតពីថ្ងៃដែលចុះកិច្ចសន្យានោះ ។ បំណុលនេះត្រូវទុកអោយខ្ចីដោយឥតការប្រាក់ក្នុងកំណត់១ឆ្នាំគិតពីថ្ងៃដែលចុះកិច្ចសន្យានោះ ។

មាត្រា ៦៦.-

ដើមបំណុលគ្មានសិទ្ធិចាត់ចែងវត្ថុបញ្ចាំតាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួនបានទេ ។ ដើមបំណុលមានករណីយកិច្ចទុកវត្ថុនោះឱ្យបានគង់វង់ និងថែរក្សាឱ្យបានល្អ ។ ក្នុងករណីដែលវត្ថុបញ្ចាំនោះត្រូវខូចខាត ឬបាត់បង់បណ្តាលមកពីកំហុសរបស់ខ្លួន ដើមបំណុលត្រូវជូសជុលសំណងវត្ថុបញ្ចាំនោះ ។

មាត្រា ៦៧.-

ប្រសិនបើគ្មានកំណត់ក្នុងកិច្ចសន្យាជាលាយល័ក្ខអក្សរច្បាស់លាស់ទេ ដើមបំណុលមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយយកវត្ថុបញ្ចាំនោះទៅប្រើប្រាស់ ឬទាញយកផលប្រយោជន៍ពីវត្ថុបញ្ចាំនោះបានទេ ។ ប៉ុន្តែដើមបំណុលត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយទទួលផលធម្មជាតិនៃវត្ថុបញ្ចាំនោះបាន ។ ផលនោះទុកជាអាទិ៍សំរាប់ចំណាយចាំបាច់ទាំងឡាយ ។

ប្រសិនបើដើមបំណុលប្រើវត្ថុបញ្ចាំនោះដោយរំលោភលើកិច្ចសន្យា កូនបំណុលអាចប្តឹងសុំដកវត្ថុបញ្ចាំមកវិញបាន ។

មាត្រា ៦៨.-

ប្រសិនបើដើមបំណុលចាត់ចែងចំណាយវត្ថុបញ្ចាំដោយគ្មានបានទទួលការព្រមព្រៀងជាមុនពីកូនបំណុល នោះដើមបំណុលនឹងត្រូវជាប់ទោសតាមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន ។

មាត្រា ៦៩.-

កាលណាដល់ថ្ងៃកំណត់ ហើយសំណងក៏ត្រូវបានប្រគល់អោយគ្រប់ចំនួនរួចស្រេចនោះដើមបំណុលត្រូវប្រគល់វត្ថុបញ្ចាំទៅម្ចាស់ដើមវិញ ។ បើកូនបំណុលមិនទាន់សងគ្រប់ចំនួនទេ ដើមបំណុលនឹងរក្សាទុកវត្ថុដែលបញ្ចាំនោះសិនបាន ។

មាត្រា ៧០.-

ប្រសិនបើដល់ថ្ងៃកំណត់ ហើយកូនបំណុលមិនលោះ ដើមបំណុលអាចទាមទារតាមរយៈតុលាការប្រជាជនឱ្យលក់វត្ថុបញ្ចាំ ។ ប្រាក់ដែលបានមកពីការលក់ ត្រូវសងទៅដើមបំណុលដែលបានទទួលបញ្ចាំវត្ថុនោះ ។ ប្រាក់សល់ពីនោះត្រូវប្រគល់អោយកូនបំណុល ឬដើមបំណុលឯទៀតដែលមានបំណុលដល់កំណត់ត្រូវសង ។

បើប្រាក់ថ្លៃលក់នោះមិនគ្រប់គ្រាន់នឹងសងបំណុលដែលបញ្ចាំវត្ថុនោះទេ កូនបំណុលត្រូវនៅជំពាក់បំណុលដែលនៅសល់តទៅទៀត ។

មាត្រា ៧១.-

ត្រូវទុកជាមោឃៈ កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលកំណត់អោយដើមបំណុលទៅជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃវត្ថុបញ្ចាំក្នុងករណីដែលកូនបំណុលមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ច ។

ផ្នែកទី ៤ : កិច្ចសន្យាសហគ្រាស

មាត្រា ៧២.-

កិច្ចសន្យាសហគ្រាស ជាកិច្ចសន្យាដែលបុគ្គលមួយទទួលបន្ទុកធ្វើការងារអ្វីមួយអោយបុគ្គលមួយទៀត ដោយយកថ្លៃសមស្របនឹងទំហំនៃការងារនោះ ។

មាត្រា ៧៣.-

ប្រសិនបើថ្លៃការងារមិនបានកំណត់ក្នុងកិច្ចសន្យា តុលាការត្រូវវិនិច្ឆ័យកំណត់ថ្លៃទៅតាមទំលាប់នៃកន្លែងធ្វើការនោះ ។

មាត្រា ៧៤.-

ការងារត្រូវធ្វើអោយត្រឹមត្រូវតាមកិច្ចសន្យា ។ បើការងារនោះ មិនត្រូវតាមកំណត់ដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាទេ អ្នកជួលអាច :

ក- ឬមួយមិនព្រមទទួលយកការងារនោះ ហើយក្នុងករណីនេះកិច្ចសន្យាអាចរំលាយបានដោយតម្រូវអោយអ្នកទទួលធ្វើ បង់ជម្ងឺចិត្តនិងសងសំណងខាតផ្សេងៗ ប្រសិនបើមានទៅអោយអ្នកជួល ។

ខ- ឬមួយតម្រូវអោយធ្វើការកែប្រែចាំបាច់ក្នុងរយៈពេលកំណត់ តាមការព្រមព្រៀងនៃគូភាគីដោយអ្នកទទួលធ្វើចេញប្រាក់ផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីសំរួលតាមការកំណត់នៃកិច្ចសន្យាវិញ ។

គ-ឬមួយព្រមទទួលយកការងារនោះដោយបញ្ចុះថ្លៃ ។

មាត្រា ៧៥.-

ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាកំណត់រយៈពេលដែលការងារត្រូវតែធ្វើអោយហើយក្នុងពេលណាមួយ ហើយបើការងារនោះធ្វើមិនហើយតាមពេលកំណត់ កិច្ចសន្យាអាចលុបចោលវិញដោយពុំទាន់គិតដល់ជម្ងឺចិត្តដែលអ្នកជួលអាចទាមទារបាន ។

ប៉ុន្តែប្រសិនបើការយឺតយ៉ាវបណ្តាលមកពីករណីប្រធានសក្តិ នោះអ្នកជួលពុំអាចទាមទារជម្ងឺចិត្តបានឡើយ ។

មាត្រា ៧៦.-

ប្រសិនបើអ្នកជួលបានសន្យាថានឹងបើកប្រាក់អោយមុនខ្លះ ឬវត្ថុធាតុដើមខ្លះអោយទាន់ពេលវេលា ហើយមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចតាមកិច្ចសន្យានោះអ្នកជួលពុំអាចលើកយកការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្តការងារមកសំអាង ដើម្បីបញ្ឈប់កិច្ចសន្យានោះបានឡើយ ។

អ្នកទទួលធ្វើអាចសំអាងលើការខាតបង់ពេលវេលារង់ចាំសម្ភារៈយូរ ដើម្បីលប់កិច្ចសន្យា ។ ក្នុងករណីនេះ អ្នកទទួលធ្វើត្រូវបានទទួលឈ្នួលសមស្របតាមការងារដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ។

មាត្រា ៧៧.-

អ្នកជួលអាចលប់ចោលកិច្ចសន្យាបានជានិច្ច នៅមុនពេលការងារធ្វើហើយជាស្ថាពរ ប៉ុន្តែត្រូវគិតថ្លៃការងារដែលបានធ្វើ គិតចំណាយផ្សេងៗ និងជម្ងឺចិត្តទៅអោយអ្នកទទួលធ្វើ ។

មាត្រា ៧៨.-

បើការងារអន្តរាយមុនពេលធ្វើរួច ដោយកំហុសនៃអ្នកទទួលធ្វើ ហើយអ្នកជួលបានបើកប្រាក់អោយមុន និងផ្តល់វត្ថុធាតុដើមអោយទៀត នោះអ្នកជួលមានសិទ្ធិទារសំណងស្មើនឹងការជួសជុលអន្តរាយ បណ្តាលមកពីការបាត់វត្ថុ និងចំណាយផ្សេងៗដែលខ្លួនបានចាយក្នុងការជួលធ្វើនោះ ។ ប៉ុន្តែបើការខូចខាតបណ្តាលមកពីករណីប្រធានសក្តិ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាត្រូវទទួលផលវិបាក ដោយពុំអាចប្តឹងទាមទារពីគ្នាបានឡើយ ។

មាត្រា ៧៩.-

អ្នកទទួលធ្វើការងារ ត្រូវទទួលខុសត្រូវខាងបទរដ្ឋប្បវេណីចំពោះជនដែលខ្លួនប្រើអោយធ្វើការងារនោះ ។

មាត្រា ៨០.-

កាលបើការងារសំរេចបានហើយ អ្នកទទួលធ្វើ អាចទារថ្លៃនៅពេលប្រគល់ការងារបាន ។

ការប្រគល់ថ្លៃការងារ ទុកជាការព្រមទទួលយកការងារដែលធ្វើរួច ។

មាត្រា ៨១.-

កាលបើក្រោយពីបានប្រគល់ការងារមក គុណវិបត្តិ ឬវិការៈដ៏កំបាំងណាមួយបានផុសឡើងបណ្តាលមកពីកំហុសនៃអ្នកទទួលធ្វើក្នុងពេលដែលធ្វើការងារនោះ កិច្ចសន្យាត្រូវរំលាយចោល ឬត្រូវបង្វិលថ្លៃឈ្នួលខ្លះមកអោយអ្នកជួលវិញ ឬក៏ការងារនោះត្រូវជួសជុលដោយបង់ខាតលើអ្នកទទួលធ្វើ ។

អ្នកជួលអាចប្តឹងបានតែក្នុងករណីដែលវិការៈនោះលេចឡើងរយៈពេលដែលអ្នកទទួលធ្វើរ៉ាប់រងទទួលខុសត្រូវដូចមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា ។ បើគ្មានចែងអំពីរយៈពេលរ៉ាប់រងទទួលខុសត្រូវកិច្ចសន្យាទេ អ្នកជួលអាចប្តឹងបានក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃដែលបានទទួលការងារនោះមក ។

មាត្រា ៨២.-

ចំពោះរូបវន្តបុគ្គល បើអ្នកទទួលធ្វើស្លាប់ កិច្ចសន្យានោះត្រូវរលាយ ។

ផ្នែកទី ៥ : កិច្ចសន្យាដឹកជញ្ជូន

មាត្រា ៨៣.-

កិច្ចសន្យាដឹកជញ្ជូន ជាកិច្ចសន្យាដែលអ្នកដឹកជញ្ជូនសន្យាដឹកអ្នកដំណើរ ភារៈវត្ថុ ឬទំនិញពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត ដោយយកថ្លៃតាមការព្រមព្រៀង ឬតាមថ្លៃកំណត់របស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៨៤.-

កាលណាអ្នកដឹកជញ្ជូនយឺតយ៉ាវក្នុងការប្រគល់យានដឹកជញ្ជូន អ្នកបញ្ជូនមានសិទ្ធិបញ្ឈប់កិច្ចសន្យា ហើយតម្រូវ :

- អោយសងប្រាក់ចំណាយក្នុងការលើកដាក់ និងប្រាក់ដែលបានបង់រួចហើយទៅអោយអ្នកដឹកជញ្ជូនផ្សេងទៀត ។
- អោយសងជូសជុលអន្តរាយ បណ្តាលមកពីការយឺតយ៉ាវ "ករណីបាត់ ឬខូចភារៈវត្ថុ ឬទំនិញដែលត្រូវដឹកជញ្ជូន ឬការចុះតម្លៃ បណ្តាលមកពីការយឺតយ៉ាវ" ។

មាត្រា ៨៥.-

កាលណាអ្នកបញ្ជូនយឺតយ៉ាវក្នុងការលើកដាក់ភារៈវត្ថុ ឬទំនិញ អ្នកដឹកជញ្ជូនមានសិទ្ធិតំរូវអោយជូសជុលការបង់-ខាត និងបញ្ឈប់កិច្ចសន្យា ។

មាត្រា ៨៦.-

អ្នកដឹកជញ្ជូនត្រូវទទួលខុសត្រូវអំពីការបាត់បង់ ឬការខូចខាតលើវត្ថុដឹកជញ្ជូន ។ អ្នកដឹកជញ្ជូនក៏ត្រូវទទួលខុសត្រូវអំពីគ្រោះថ្នាក់ដែលបណ្តាលឡើងដល់អ្នកដំណើរក្នុងពេលដែលខ្លួនដឹកជញ្ជូនដែរ ។

អ្នកដឹកជញ្ជូនត្រូវបានរួចខ្លួនពីការទទួលខុសត្រូវខាងលើ ក្នុងករណីប្រធានសក្តិ ឬក្នុងករណីអ្នកដំណើរត្រូវរងគ្រោះដោយមកពីការធ្វេសប្រហែសរបស់ខ្លួន ។

បើភារៈវត្ថុ ឬទំនិញដែលត្រូវគេប្រគល់អោយដឹកជញ្ជូនអន្តរាយដោយចោរកម្ម អ្នកដឹកជញ្ជូនត្រូវជូសជុលសំណងនៃភារៈវត្ថុ ឬទំនិញនេះ ។

មាត្រា ៨៧.-

អ្នកដឹកជញ្ជូនត្រូវធានាអំពីការខូចខាតលើវត្ថុ ប្រសិនបើការខូចខាតនោះមិនមែនបណ្តាលមកពីករណីប្រធានសក្តិ ឬវិបត្តិផ្ទាល់នៃវត្ថុនោះ ។ អ្នកដឹកជញ្ជូនត្រូវទទួលខុសត្រូវជាពិសេសចំពោះការបាត់បង់ ឬការខូចខាត បណ្តាលមកពីការ

យឺតយ៉ាវដោយគ្មានមូលហេតុសមស្របនៅពេលដឹកជញ្ជូន ។

មាត្រា ៨៨.-

បណ្តឹងសុំជួសជុលការខូចខាត ត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃដែលម្ចាស់របស់បានដឹងថាបាត់ ឬខូចខាត ឬគិតពីថ្ងៃដែលអ្នកដំណើរបានទទួលរងគ្រោះ ។

ផ្នែកទី ៦ : កិច្ចសន្យានៃការផ្ញើទុក

មាត្រា ៨៩.-

កិច្ចសន្យានៃការផ្ញើទុក ជាកិច្ចសន្យាដែលជនម្នាក់ផ្ញើអចលនវត្ថុណាមួយនឹងជនម្នាក់ទៀតអោយរក្សាទុក ដោយឥតយកឈ្នួល ឬយកឈ្នួលហើយអោយប្រគល់វត្ថុនោះ ទៅជនយកមកផ្ញើនោះវិញ ឬប្រគល់អោយជនណាដែលអ្នកផ្ញើប្រាប់ឈ្មោះមកយ៉ាងច្បាស់តាមពេលដែលសន្មត ឬនៅពេលដែលទារយកវត្ថុនោះវិញ ។

មាត្រា ៩០.-

តាមគោលការណ៍ បើកិច្ចសន្យាមិនបានចែងអំពីឈ្នួលទេ អ្នកទទួលបញ្ញើមិនត្រូវបានឈ្នួលឡើយ ។

មាត្រា ៩១.-

អ្នកទទួលបញ្ញើត្រូវរក្សាបញ្ញើអោយគង់ ហើយត្រូវប្រគល់អោយវិញនៅពេលដែលបានសន្មត់ ឬនៅពេលដែលអ្នកផ្ញើមកយក ។

អ្នកទទួលបញ្ញើ គ្មានយកបញ្ញើទៅប្រើប្រាស់ទេ បើគ្មានការអនុញ្ញាតពីអ្នកផ្ញើ ។

មាត្រា ៩២.-

អ្នកទទួលបញ្ញើត្រូវទទួលខុសត្រូវលើការខូចខាត ឬ ការបាត់បង់នៃបញ្ញើដែលបានកើតឡើងដោយកំហុសរបស់ខ្លួន ។

បើបញ្ញើអន្តរាយ ឬបាត់ដោយករណីប្រធានសក្តិ អ្នកទទួលបញ្ញើមិនត្រូវសងទេ ។

មាត្រា ៩៣.-

បើផ្ញើមានឈ្នួល ហើយបញ្ញើនោះត្រូវអន្តរាយដោយចោរកម្ម អ្នកទទួលបញ្ញើត្រូវសង ។

បើផ្ញើឥតឈ្នួល ហើយបញ្ញើត្រូវអន្តរាយដោយចោរកម្ម អ្នកទទួលបញ្ញើមិនត្រូវសងទេ ប្រសិនបើអ្នកទទួលបញ្ញើមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមានការប្រុងប្រយ័ត្នដែរក្នុងការរក្សាបញ្ញើនោះ ។

ប៉ុន្តែម្ចាស់សណ្ឋាគារ ម្ចាស់តៀម ម្ចាស់ភោជនាគារ ត្រូវទទួលសងទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដែលមកស្នាក់អាស្រ័យក្នុងគ្រឹះស្ថានរបស់ខ្លួន បានផ្ញើទ្រព្យនោះក្នុងគ្រឹះស្ថានរបស់ខ្លួន ហើយត្រូវអន្តរាយដោយចោរកម្ម ។

ផ្នែកទី ៧ : កិច្ចសន្យានៃការអោយខ្ចីប្រើ

មាត្រា ៩៤.-

ការអោយខ្ចីប្រើ គឺគ្មានយកប្រាក់ ឬយកឈ្នួលអ្វីទេ ។ អ្នកដែលអោយវត្ថុណាមួយទៅគេខ្ចីប្រើ នៅតែជាកម្មសិទ្ធិករ

នៃវត្ថុនោះដដែល ។

មាត្រា ៩៥.-

អ្នកខ្ចីមិនអាចលក់ ឬ ដូរវត្ថុ ឬ អោយវត្ថុនោះទៅតតិយជនខ្ចីប្រើដោយគ្មានការព្រមព្រៀងពីអ្នកឱ្យខ្ចីបានឡើយ ។

មាត្រា ៩៦.-

អ្នកខ្ចី ត្រូវប្រើប្រាស់វត្ថុនោះអោយល្អ ថែទាំបីដូចខ្លួនជាម្ចាស់វត្ថុ និងប្រើអោយសមស្របនឹងមុខការរបស់វា ។

អ្នកខ្ចីត្រូវទទួលរ៉ាប់រងចេញសោហ៊ុយក្នុងការថែទាំវត្ថុនោះ ។

មាត្រា ៩៧.-

បើវត្ថុនោះខូចខាត ឬបាត់ដោយករណីប្រធានសក្តិ អ្នកខ្ចីមិនត្រូវទទួលសងឡើយ ប៉ុន្តែបើការខូចខាត ឬការបាត់បណ្តាលមកពីកំហុសរបស់ខ្លួន អ្នកខ្ចីត្រូវទទួលសងតម្លៃវត្ថុនោះទៅអ្នកអោយខ្ចី ។

មាត្រា ៩៨.-

អ្នកខ្ចីត្រូវប្រគល់វត្ថុអោយទៅម្ចាស់វត្ថុវិញ នៅពេលដែលបានកំណត់ ។ បើកិច្ចសន្យាគ្មានបានកំណត់យ៉ាងណាទេ អ្នកអោយខ្ចីអាចទារយកវត្ថុរបស់ខ្លួនវិញក្នុងពេលណាក៏បាន ។

មាត្រា ៩៩.-

បើអ្នកខ្ចីយកវត្ថុទៅប្រើការក្រៅពីមុខការរបស់វា អ្នកអោយខ្ចីអាចទារវត្ថុរបស់ខ្លួនភ្លាមវិញបាន ថ្វីបើមិនទាន់ដល់រយៈពេលកំណត់ ។

ផ្នែកទី ៨ : កិច្ចសន្យានៃការជួល

មាត្រា ១០០.-

ការជួល ជាកិច្ចសន្យាដែលអ្នកជួលសន្យាថានឹងផ្តល់ទៅអោយអ្នកទទួលជួលនូវវត្ថុណាមួយ ដើម្បីប្រើប្រាស់ជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយតម្រូវអោយគិតថ្លៃនៃការជួលវត្ថុនោះអោយអ្នកជួល ។

វត្ថុដែលអាចជួលនោះ គឺវត្ថុជាអចលនវត្ថុ ឬជាចលនវត្ថុ ។

មាត្រា ១០១.-

កិច្ចសន្យានៃការជួល អាចកំណត់ ឬមិនកំណត់ក៏បាននូវរយៈពេលនៃការជួលក្នុងករណីដែលគ្មានកំណត់រយៈពេលនៃការជួល ចិរវេលានៃកិច្ចសន្យាមានកំណត់ ១២ឆ្នាំ យ៉ាងយូរ ។

កិច្ចសន្យានៃការជួលដែលមានកំណត់លើសពីមួយឆ្នាំត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខអក្សរ ។

មាត្រា ១០២.-

កាលបើកិច្ចសន្យានៃការជួលបានធ្វើដោយគ្មានសំបុត្រស្នាមហើយប្រសិនបើភាគីម្ខាងប្រកែក បន្ទាល់នៃការជួលនេះនឹងយកសំអាងសាក្សីមកបញ្ជាក់បាន លុះណាតែកិច្ចសន្យានៃការជួលនោះមានកំណត់ត្រឹមតែមួយឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ១០៣.-

អ្នកជួលត្រូវប្រគល់វត្ថុដែលមានសភាពនៅល្អអោយទៅអ្នកទទួលជួល ត្រូវចៀសវាង នូវអំពើទាំងពួងដែលនាំឱ្យរំខានដល់អ្នកទទួលជួលហើយត្រូវរ៉ាប់រងដល់អ្នកទទួលជួលអំពីការរំខានទាំងឡាយដែលបណ្តាលមកពីតតិយជនដែលទាមទារសិទ្ធិណាមួយលើវត្ថុជួលនោះ ដូចជាកម្មសិទ្ធិ ការបញ្ចាំជាដើម ។

មាត្រា ១០៤.-

អ្នកជួល ត្រូវទទួលបន្ទុកនូវការជួសជុលធំៗចំពោះវត្ថុជួល លើកលែងតែច្បាប់ ឬកិច្ចសន្យាចែងផ្សេងពីនេះ ។

មាត្រា ១០៥.-

អ្នកទទួលជួល ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃឈ្នួល តាមកាលកំណត់ ត្រូវប្រើប្រាស់វត្ថុជួលអោយសមស្របនឹងមុខការនៃវត្ថុជួល និងតាមការកំណត់នៃកិច្ចសន្យា ត្រូវថែទាំវត្ថុនោះអោយបានគង់វង់ល្អ ត្រូវទទួលបន្ទុកនូវការជួសជុលបន្តិចបន្តួចដែលជាការជួសជុលធម្មតា លើកលែងតែច្បាប់ ឬកិច្ចសន្យាដែលចែងផ្សេងពីនេះ ។

មាត្រា ១០៦.-

នៅពេលចប់កិច្ចសន្យា អ្នកទទួលជួលត្រូវប្រគល់ទៅអោយអ្នកជួលវិញនូវវត្ថុជួលដែលត្រូវនៅមានសភាពល្អ គឺគ្មានការបាក់បែក គ្មានការខូចខាត ឬគ្មានការកែប្រែនៃវត្ថុនោះដែលបណ្តាលមកពីអំពើនៃអ្នកទទួលជួល ។

មាត្រា ១០៧.-

អ្នកជួលអាចរំលាយកិច្ចសន្យានៃការជួលបាន ប្រសិនបើអ្នកទទួលជួលមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ឬក៏យកវត្ថុនោះទៅប្រើប្រាស់ខុសអំពីការដែលត្រូវប្រើ ឬក៏ប្រើក្នុងការដែលនាំអោយអន្តរាយដល់វត្ថុនោះ ។

មាត្រា ១០៨.-

អ្នកទទួលជួល មិនអាចជួលវត្ថុអោយទៅអ្នកដទៃដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីអ្នកជួលឡើយ លើកលែងកិច្ចសន្យាចែងផ្ទុយពីនេះ ។

មាត្រា ១០៩.-

អ្នកទទួលជួលដែលបានជួលវត្ថុបន្ត ត្រូវនៅជាប់កាតព្វកិច្ចជាមួយនឹងអ្នកជួលដដែល ជាអាទិ៍អ្នកទទួលជួលត្រូវទទួលខុសត្រូវលើអ្នកទទួលជួលបន្តពីខ្លួន ចំពោះការមិនបង់ប្រាក់ថ្លៃឈ្នួល ការបែកបាក់ ការខូចខាតទាំងឡាយនៃវត្ថុជួលដែលបណ្តាលមកពីអំពើរបស់អ្នកទទួលជួលបន្ត ។

មាត្រា ១១០.-

ចំពោះកិច្ចសន្យានៃការជួលសំរាប់ថិរវេលាគ្មានកំណត់ គូភាគីអាចនឹងរំលាយបាន លុះណាតែមានការអោយដំណឹងមុនមួយខែយ៉ាងតិច ឬពីរខែយ៉ាងយូរ ។

មាត្រា ១១១.-

ទោះអ្នកជួលស្លាប់ក្តី ក៏កិច្ចសន្យានៃការជួល ត្រូវតែអនុវត្តតទៅទៀត ។

បើអ្នកទទួលផលស្លាប់វិញ កិច្ចសន្យានៃការជួលនឹងលែងយកមកអនុវត្តបាន លុះណាតែទាយាទលែងចង់ជួលតទៅទៀត ។

ផ្នែកទី ៩ : កិច្ចធានាដោយបុគ្គល

មាត្រា ១១២.-

កិច្ចធានាដោយបុគ្គល ជាកិច្ចសន្យាមួយដែលតតិយជនម្នាក់ ហៅថា អ្នកធានាសន្យានឹងដើមបំណុលថា ខ្លួនទទួលបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុលជំនួសកូនបំណុល ប្រសិនបើកូនបំណុលនេះមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនចំពោះដើមបំណុល ។ កិច្ចសន្យានេះ ត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខអក្សរ ។

មាត្រា ១១៣.-

បំណុលតែមួយ អាចមានអ្នកធានាច្រើនបាន ។

មាត្រា ១១៤.-

កិច្ចធានាណាមួយចែងអំពីកាតព្វកិច្ចដែលច្បាប់ទុកជាមោឃៈ កិច្ចធានានោះទុកជាអសារបង់ ។ ប៉ុន្តែបើមោឃភាពនោះមានមូលហេតុមកពីកូនបំណុលជាអនីតិជន កិច្ចធានានោះនៅទុកជាបានការដដែល ។

មាត្រា ១១៥.-

ដើមបំណុលអាចប្តឹងពីអ្នកធានាដំណាលគ្នា និងប្តឹងកូនបំណុលក៏បាន ឬប្តឹងក្រោយក៏បាន ។

មាត្រា ១១៦.-

ក្រោយពីមានសាលក្រមរបស់តុលាការប្រជាជន អ្នកធានាអាចទាមទារអោយដើមបំណុលអូសទ្រព្យកូនបំណុលលក់មុនសិន រួចសឹមសំរេចអូសទ្រព្យរបស់ខ្លួនជាក្រោយបាន ។

មាត្រា ១១៧.-

បើលក់ទ្រព្យរបស់នៃកូនបំណុលទៅហើយ បានប្រាក់មិនគ្រាន់នឹងសង បំណុលទាំងអស់នេះ អ្នកធានាត្រូវនៅជំពាក់ប្រាក់ដែលនៅខ្វះ ។

មាត្រា ១១៨.-

ក្នុងករណីមានអ្នកធានាច្រើននាក់ នោះអ្នកធានាម្នាក់ៗ ត្រូវជាប់ធានាបំណុលទាំងមូល ហាក់ដូចជាអ្នកធានាមានតែម្នាក់ ។ អ្នកធានាទាំងអស់ត្រូវរួបរួមគ្នាសងបំណុលទាំងនោះ ។

មាត្រា ១១៩.-

បើអ្នកធានាបានសងប្រាក់ជួសកូនបំណុលដែលខ្លួនធានាហើយ សិទ្ធិទាំងប៉ុន្មាននៃដើមបំណុលត្រូវបានទៅអ្នកធានាទាំងអស់ ។អ្នកធានាមានសិទ្ធិទារអោយកូនបំណុលសងប្រាក់ដែលខ្លួនបានសងជួសមកវិញ ព្រមទាំងការប្រាក់ និងសោហ៊ុយបង់ខាតតាំងពីថ្ងៃដែលខ្លួនបានសងជំនួស ។

មាត្រា ១២០.-

កាលបើមានអ្នកធានាម្នាក់បានចេញប្រាក់សងជំនួសកូនបំណុល អ្នកធានានេះអាចប្តឹងទារសំណងបានពីអ្នកធានាដទៃទៀត ដែលត្រូវសងតាមចំណែករៀងៗខ្លួនក្នុងករណីកូនបំណុលស្ថិតនៅក្នុងអសាធនភាព ។

ជំពូកទី ៣

អំពីការទទួលខុសត្រូវក្រៅកិច្ចសន្យា

មាត្រា ១២១.-

ជនណាបានធ្វើអោយមានការខូចខាតដល់អ្នកដទៃដោយកំហុសរបស់ខ្លួន ជននោះត្រូវជួសជុលការខូចខាតនោះ ។

ទោះបីការខូចខាតកើតមកអំពីអំពើប្រព្រឹត្តដោយអចេតនា ដូចជាការធ្វេសប្រហែស ឬការខ្វះការប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងការត្រួតមើល ថែទាំក៏ដោយ ក៏ជនល្មើសត្រូវតែជួសជុលការខូចខាតនោះដែរ ។

មាត្រា ១២២.-

ជនវិកលចរិក និងអនីតិជនអាយុតិចជាង ១៤ឆ្នាំ ជាអសមត្ថជន ។ ជនទាំងនេះមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលខ្លួនបានធ្វើអោយកើតឡើងដល់អ្នកដទៃឡើយ ។

មាត្រា ១២៣.-

ឪពុក ម្តាយ អ្នកអាណាព្យាបាល ព្រមទាំងជនផ្សេងៗ ទៀតដែលទទួលបន្ទុកត្រួតមើលអសមត្ថជន ត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួនចំពោះការខូចខាតដែលអសមត្ថជននោះបានធ្វើអោយកើតឡើង ។

មាត្រា ១២៤.-

អនីតិជនអាយុច្រើនជាង ១៤ឆ្នាំ ប៉ុន្តែមិនទាន់គ្រប់ ១៨ឆ្នាំ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលខ្លួនបានធ្វើដល់អ្នកដទៃ ។ ការជួសជុលការខូចខាតត្រូវអនីតិជននេះ និង ឪពុក ម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលនៃអនីតិជននោះទទួលខុសត្រូវរួម ។ ក្នុងករណីដែលអនីតិជននេះគ្មានប្រាក់ ឬទ្រព្យសម្បត្តិដើម្បីជួសជុលការខូចខាតនោះ ឪពុក ម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលត្រូវសងជួស ។

មាត្រា ១២៥.-

អង្គការរដ្ឋ អង្គការសង្គម អង្គការសមូហភាព សហគ្រាស ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលកម្មាភិបាល បុគ្គលិក កម្មកររបស់ខ្លួន បានធ្វើអោយកើតឡើងក្នុងពេល ឬនៅពេលបំពេញភារកិច្ច របស់ជនទាំងនោះ ។

មាត្រា ១២៦.-

និយោជក ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដល់អ្នកដទៃ បណ្តាលមកពីនិយោជិតរបស់ខ្លួនក្នុងពេល ឬនៅពេលអនុវត្តការងារដែលនិយោជកបានប្រគល់អោយធ្វើ ។

មាត្រា ១២៧.-

កម្មសិទ្ធិករនៃសត្វ ឬជនដែលប្រើសត្វ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលកើតឡើងដល់អ្នកដទៃដោយសារ

សត្វដែលនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន ទោះបីអន្តរាយកើតឡើងនៅពេលសត្វរត់រួចក្តី ឬនៅពេលសត្វវង្វេងខ្ចាត់ភ្លាត់ក្តី ។

មាត្រា ១២៨.-

កម្មសិទ្ធិករ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលកើតឡើងដល់អ្នកដទៃដោយសារទ្រព្យរបស់ខ្លួន ប្រសិនបើការខូចខាតនោះបណ្តាលមកអំពីការខ្វះការថែទាំ ខ្វះការត្រួតពិនិត្យ ឬក៏ដោយសារសំណង់របស់ខ្លួនសង់មិនបានត្រឹមត្រូវល្អ ។

មាត្រា ១២៩.-

ប្រសិនបើការខូចខាតបណ្តាលមកពីជនប្រព្រឹត្តបទល្មើសច្រើននាក់ជនទាំងនេះត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះជនរងគ្រោះ ។ ក្នុងករណីខ្លះតុលាការប្រជាជនអាចសំរេចសេចក្តីអោយបុគ្គលម្នាក់ៗ ដែលបានធ្វើអោយមានការខូចខាត សងទៅជនរងគ្រោះតាមសមាមាត្រនៃការចូលរួមប្រព្រឹត្តរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១៣០.-

ជនដែលទទួលខុសត្រូវរួមជាមួយអ្នកទទួលខុសត្រូវឯទៀត ហើយបានសងជំនួសជនទាំងនេះ ជននោះមានសិទ្ធិទាមទារអោយជនទទួលខុសត្រូវឯទៀតសងមកខ្លួនវិញ ដោយគិតទៅតាមកំរិតនៃអំពើប្រព្រឹត្តដែលម្នាក់ៗ បានប្រព្រឹត្ត ។

មាត្រា ១៣១.-

អង្គការ ឬជនដែលបានទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីកំហុសរបស់ជនម្នាក់ទៀត អង្គការ ឬជននោះមានសិទ្ធិប្តឹងទារសំណងពីជនខាងក្រោយនេះវិញ ។

មាត្រា ១៣២.-

ក្នុងករណីដែលការខូចខាត បណ្តាលមកពីកំហុសរបស់ជនរងគ្រោះផងដែរនោះ ជនរងគ្រោះត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះចំណែកនៃការខូចខាតនោះដែរ

មាត្រា ១៣៣.-

ជនដែលធ្វើអោយមានការខូចខាតដល់អ្នកដទៃ នឹងអាចអោយរួចខ្លួនពីការទទួលខុសត្រូវបាន ប្រសិនបើ :

១-ការខូចខាតបានកើតឡើងក្នុងករណីប្រធានសក្តិ ។

២-ការខូចខាតបណ្តាលមកពីកំហុសទាំងស្រុងរបស់ជនរងគ្រោះ ។

មាត្រា ១៣៤.-

ប្រសិនបើការខូចខាតបានកើតឡើងដោយមានការព្រមព្រៀងពីជនរងគ្រោះហើយអំពើនោះគ្មានប៉ះពាល់ ឬគំរាមកំហែងដល់ប្រយោជន៏សង្គមទេនោះមិនត្រូវអោយមានការជួសជុលសំណងនៃការខូចខាតឡើយ ។

មាត្រា ១៣៥.-

បណ្តឹងសុំជួសជុលសំណងនៃការខូចខាត មានអាជ្ញាយុកាលកំណត់ ៣ឆ្នាំ ។

ជំពូកទី ៤

អំពីបទបញ្ញត្តិជាអន្តរកាល

មាត្រា ១៣៦.-

កិច្ចសន្យាទាំងឡាយណាដែលកើតឡើងមុនក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះហើយមិនអាចដោះស្រាយតាមក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះបាន នោះត្រូវដោះស្រាយតាមគោលនយោបាយរបស់បក្ស និងរដ្ឋ តាមសមធម៌ ឬតាមទំនៀមទំលាប់ និងប្រពៃណី ។

ដំណោះស្រាយនៃកិច្ចសន្យាខាងលើនេះមានកំណត់ ៥ឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃដែលក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះចូលជាធរមាន ។

មាត្រា ១៣៧.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី តុលាការប្រជាជនកំពូល និងមហាអយ្យការ អមតុលាការប្រជាជនកំពូលត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្ត ក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះ តាមភារកិច្ចរៀង១ខ្លួន ។

មាត្រា ១៣៨.-

ក្រឹត្យ-ច្បាប់នេះ មានអានុភាពគតិយុត្តិចាប់ពីថ្ងៃប្រកាសផ្សាយ ជាសាធារណៈ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ.ថ្ងៃទី ២៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៨៨

ជ.ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

ប្រធាន

ហត្ថលេខា និងត្រា

ហេង សំរិន

ទទួលបន្ទុកអនុវត្ត

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា និងត្រា

ហ៊ុន សែន

រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣

នៃ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

មុខកថា

យើង ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ

ដែលធ្លាប់មានអារ្យធម៌ឧត្តុង្គឧត្តម ប្រទេសជាតិស្តុកស្តម្ភធំទូលាយថ្កុំថ្កើងរុងរឿង កិត្យានុភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ភ្លឺថ្លៃចែងចាំងដូចពេជ្រពណ្ណរាយ

បានធ្លាក់ខ្លួនដ៏សែនរន្ធត់ ក្នុងអំឡុងពីរទសវត្សចុងក្រោយនេះ ឆ្លងកាត់ទុក្ខសោកវិនាសអន្តរាយទ្រុឌទ្រោមឱនថយមហាសោកស្តាយ

បានភ្ញាក់រលឹក ក្រោកឈរឡើង ចងបាច់ឆន្ទៈ មោះមុត ប្តូរផ្តាច់ រួបរួមគ្នាពង្រឹងឯកភាពជាតិ រក្សាការពារទឹកដីកម្ពុជា អធិបតេយ្យថ្លៃថ្លា និងអារ្យធម៌អង្គរដ៏បវរ កសាងប្រទេសជាតិឱ្យទៅជា "កោះសន្តិភាព" ឡើងវិញផ្អែកលើប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ធានាសិទ្ធិមនុស្ស គោរពច្បាប់ ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ចំពោះវាសនាអនាគតជាតិ ឱ្យបានឈានឡើង រីកចំរើនលូតលាស់ សម្បូររុងរឿង ជានិច្ច និរន្តរ៍ ។

ក្នុងឆន្ទៈមោះមុតនេះ

យើងសរសេរចារឹកក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដូចតទៅ :

ជំពូកទី ៣
អំពី សិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ

មាត្រា ៣១.-

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្សដូចមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញាព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិ-នារី និងសិទ្ធិកុមារ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ មានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មានសិទ្ធិសេរីភាព និងករណីយកិច្ចដូចគ្នាទាំងអស់ ដោយឥតប្រ-កាន់ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា ជំនឿ សាសនា និន្នាការនយោបាយ ដើមកំណើតជាតិ ឋានៈសង្គម ធនធាន ឬស្ថានភាពឯទៀតឡើយ ។ ការប្រើសិទ្ធិសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ មិនត្រូវឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិសេរីភាពអ្នកដទៃឡើយ ។ ការប្រើសិទ្ធិសេរីភាពនេះ ត្រូវប្រព្រឹត្តតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៣២.-

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត មានសេរីភាព និងមានសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន ។

ទោសប្រហារជីវិតមិនត្រូវឱ្យមានឡើយ ។

មាត្រា ៣៣.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមិនអាចត្រូវបានដកសញ្ជាតិ និរទេស ឬចាប់បញ្ជូនខ្លួនទៅឱ្យប្រទេសក្រៅណាមួយឡើយ លើក-លែងតែមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរដែលកំពុងរស់នៅឯបរទេសត្រូវបានរដ្ឋគាំពារ ។

ការទទួលសញ្ជាតិខ្មែរត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៤.- ថ្មី

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ១៨ ឆ្នាំ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ២៥ ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាតំណាងរាស្ត្រ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ៤០ ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាសមា-ជិកព្រឹទ្ធសភា ។

បទប្បញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៣៥.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌

របស់ប្រទេសជាតិ ។

សេចក្តីស្នើទាំងឡាយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ត្រូវបានទទួលការពិនិត្យ និងដោះស្រាយយ៉ាងហ្មត់ចត់ ពីអង្គការរដ្ឋ ។

មាត្រា ៣៦.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិជ្រើសរើសមុខរបរ សមស្របតាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់សង្គម ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់ស្មើគ្នាចំពោះការងារដូចគ្នា ។

ការងារមេផ្ទះមានតម្លៃស្មើគ្នានឹងកំរៃដែលបានមកពីការងារធ្វើនៅក្រៅផ្ទះ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិទទួលការធានារ៉ាប់រងសង្គម និងអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គមកិច្ច ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលជាសមាជិកសហជីពនេះ ។

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃសហជីពនឹងមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៧.-

សិទ្ធិធ្វើកូដកម្ម និងធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី ត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៨.-

ច្បាប់រ៉ាប់រង មិនឱ្យមានការរំលោភបំពានលើរូបរាងកាយបុគ្គលណាមួយឡើយ ។

ច្បាប់ការពារជីវិត កិត្តិយស និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន ឬការឃុំខ្លួនជនណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

ការបង្ខិតបង្ខំ ការធ្វើបាបលើរូបរាងកាយ ឬប្រព្រឹត្តិកម្មណាមួយដែលបន្ថែមទម្ងន់ទណ្ឌកម្ម អនុវត្តចំពោះជនជាប់ឃុំឃាំង ឬជាប់ពន្ធនាគារត្រូវហាមឃាត់មិនធ្វើឡើយ ។ អ្នកដៃដល់ អ្នករួមប្រព្រឹត្ត និងអ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់ ។

ការទទួលសារភាពដែលកើតឡើងពីការបង្ខិតបង្ខំ តាមផ្លូវកាយក្តី តាមផ្លូវចិត្តក្តី មិនត្រូវទុកជាភស្តុតាងនៃពិរុទ្ធ-ភាពទេ ។

វិមតិសង្ស័យ ត្រូវបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ ។

ជនជាប់ចោទណាក៏ដោយ ត្រូវទុកជាមនុស្សឥតទោស ដរាបណាតុលាការមិនទាន់កាត់ទោសជាស្ថាពរ ។

ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិការពារខ្លួនតាមផ្លូវតុលាការ ។

មាត្រា ៣៩.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិប្តឹងបរិហារ ប្តឹងតវ៉ា ឬប្តឹងទាមទារសំណងជួសជុលការខូចខាត ដែលបណ្តាលមកពីអំពើខុស

ច្បាប់របស់អង្គការរដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និងរបស់បុគ្គលិកនៃអង្គការទាំងនោះ ។ ការដោះស្រាយបណ្ដឹងតវ៉ា និងសំណង ជួសជុលការខូចខាតជាសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ ។

មាត្រា ៤០.-

សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ ធ្វើដំណើរឆ្ងាយជិត និងតាំងទីលំនៅក្នុងស្ថានភាពស្របច្បាប់ របស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានគោរព ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរអាចចេញទៅតាំងទីលំនៅ នៅប្រទេសក្រៅ ឬវិលត្រឡប់មកវិញបាន។

ការរក្សាសិទ្ធិមិនឱ្យរំលោភលើលំនៅឋាន និងអាថ៌កំបាំងនៃការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិត តាមសារទូរលេខ ទូរពុម្ព ទូរគមន៍ និងតាមទូរស័ព្ទត្រូវបានធានា ។

ការឆែកឆេរលំនៅឋាន សម្ភារៈវត្ថុ និងលើរូបបុគ្គលត្រូវធ្វើឱ្យស្របនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៤១.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ មានសេរីភាពខាងការបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួន សេរីភាពខាងសារព័ត៌មាន សេរីភាពខាងការបោះពុម្ពផ្សាយ សេរីភាពខាងការប្រជុំ ។ ជនណាក៏ដោយមិនអាចឆ្លៀតប្រើសិទ្ធិនេះ ដោយរំលោភ នាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសរបស់អ្នកដទៃ ដល់ទំនៀមទំលាប់ល្អរបស់សង្គម ដល់សណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងដល់សន្តិសុខជាតិបានឡើយ ។

របបសារព័ត៌មាន ត្រូវរៀបចំឡើងដោយច្បាប់ ។

មាត្រា ៤២.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិបង្កើតសមាគម និងគណបក្សនយោបាយ ។ សិទ្ធិនេះត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងឡាយ អាចចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជនជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ការពារសមិទ្ធផលជាតិ និងសណ្ដាប់ធ្នាប់សង្គម ។

មាត្រា ៤៣.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិពេញទីខាងជំនឿ ។

សេរីភាពខាងជំនឿ និងការប្រតិបត្តិខាងផ្លូវសាសនាត្រូវបានរដ្ឋធានា ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ជំនឿ ឬសាសនាដទៃទៀត ដល់សណ្ដាប់ធ្នាប់ និងសន្តិសុខសាធារណៈ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនារបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៤៤.-

ជនណាក៏ដោយ ទោះជាបុគ្គលក្ដី ជាសមូហភាពក្ដី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ មានតែរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ដែលមានសញ្ជាតិជាខ្មែរទេ ទើបមានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើដីធ្លី ។

កម្មសិទ្ធិឯកជនស្របច្បាប់ ឋិតនៅក្រោមការគាំពារនៃច្បាប់ ។

ដែលនឹងដកហូតកម្មសិទ្ធិអំពីជនណាមួយបាននោះ លុះត្រាតែប្រយោជន៍សាធារណៈតម្រូវឱ្យធ្វើ ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តិទុក ហើយត្រូវផ្ដល់សំណងជាមុនដោយសមរម្យ និងយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ៤៥.-

ការរើសអើងគ្រប់ប្រភេទប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ ត្រូវបំបាត់ចោល ។

ការធ្វើអាជីវកម្មលើការងាររបស់ស្ត្រីត្រូវហាមឃាត់ ។

បុរស និងស្ត្រី មានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងគ្រប់វិស័យទាំងអស់ ជាពិសេសក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវធ្វើតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ និងតាមគោលការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ប្តីមួយប្រពន្ធមួយ ។

មាត្រា ៤៦.-

អំពើលក់ដូរមនុស្ស អំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្នែកពេស្យាកម្ម និងអំពើអាសអាភាស ដែលប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់នារីត្រូវហាមឃាត់ ។

ត្រូវហាមឃាត់មិនឱ្យមានការបញ្ឈប់នារីពីការងារ ដោយមូលហេតុមានគភ៌ ។ នារីមានសិទ្ធិឈប់សំរាកនៅពេលសម្រាលកូន ដោយទទួលប្រាក់បៀវត្ស និងដោយមានការធានារក្សាសិទ្ធិអតីតភាពក្នុងការងារ និងអត្ថប្រយោជន៍សង្គមផ្សេងៗទៀត ។

រដ្ឋ និងសង្គមយកចិត្តទុកដាក់បង្កលក្ខណៈឱ្យនារី ជាពិសេសនារីនៅជនបទដែលគ្មានទីពឹង បានទទួលការឧបត្ថម្ភដើម្បីមានមុខរបរ មានលទ្ធភាពព្យាបាលជំងឺ ឱ្យកូនទៅរៀន និងមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យ ។

មាត្រា ៤៧.-

មាតាបិតា មានកាតព្វកិច្ចចិញ្ចឹមថែរក្សា និងអប់រំកូនឱ្យទៅជាពលរដ្ឋល្អ ។

កូនមានករណីយកិច្ចចិញ្ចឹម និងបីបាច់ថែរក្សាមាតាបិតា ដែលចាស់ជរាតាមទំនៀមទំលាប់ខ្មែរ ។

មាត្រា ៤៨.-

រដ្ឋធានារក្សាការពារសិទ្ធិរបស់កុមារ ដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញាស្តីពីកុមារ ជាពិសេសសិទ្ធិមានជីវិតរស់នៅ សិទ្ធិទទួលការអប់រំរៀនសូត្រ សិទ្ធិត្រូវបានទទួលការគាំពារក្នុងស្ថានការណ៍មានសង្គ្រាម និងការការពារប្រឆាំងនឹងអាជីវ-កម្មសេដ្ឋកិច្ច ឬកាមគុណលើកុមារ ។

រដ្ឋគាំពារប្រឆាំងនឹងការងារទាំងឡាយ ដែលអាចធ្វើឱ្យខូចដល់ការអប់រំ និងការរៀនសូត្ររបស់កុមារ ឬដែលនាំឱ្យអន្តរាយដល់សុខភាព ឬសុខុមាលភាពរបស់កុមារ ។

មាត្រា ៤៩.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូបត្រូវគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងគោរពច្បាប់ ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប មានកាតព្វកិច្ចរួមចំណែកកសាងប្រទេសជាតិ និងការពារមាតុភូមិ ។

កាតព្វកិច្ចការពារមាតុភូមិត្រូវអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៥០.-

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ត្រូវគោរពគោលការណ៍អធិបតេយ្យជាតិ និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ត្រូវគោរពទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ និងកម្មសិទ្ធស្របច្បាប់របស់ឯកជន ។

ច្បាប់
ភូមិបាល

នស/រកម/០៨០១/១៤

ព្រះរាជក្រម

យើង

ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ

រាជហរិវង្ស ឧភតោសុជាត វិសុទ្ធពង្ស អគ្គមហាបុរសរតន៍

និករោត្តម ធម្មិកមហារាជាធិរាជ បរមនាថ បរមបពិត្រ

ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១១៩៨/៧២ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៨ ស្តីពីការតែង - តាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦៩៩/០៩ ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ស្តីពីការបង្កើត ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ របស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ភូមិបាល ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០១ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទី ៦ នីតិកាលទី ២ ហើយដែលព្រឹទ្ធសភាបានអនុម័តយល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុង កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០១ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទី ៥ នីតិកាលទី ១ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅ :

ជំពូកទី ១៣
អំពីការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

មាត្រា ២០៦.-

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុគឺជាកិច្ចសន្យាដែលតាមកិច្ចសន្យានោះ កូនបំណុលប្រគល់ឱ្យម្ចាស់បំណុលរបស់ខ្លួននូវទ្រព្យមួយដើម្បីធានាការសងបំណុល ។ ម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិសុំឱ្យលក់ទ្រព្យនោះដើម្បីសងបំណុលតាមបុព្វសិទ្ធិ និងបុរិមាដែលខ្លួនមានជាងម្ចាស់បំណុលដទៃទៀត ។

ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យដាក់បញ្ចាំដោយម្ចាស់បំណុលអាចជំនួសការសងបំណុលនេះជាការប្រាក់តែមួយមុខ ឬជាប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ផងក៏បាន បើសិនមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ។

មាត្រា ២០៧.-

កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមរូបមន្តលិខិតយថាភូតដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ហើយត្រូវចុះបញ្ជីនៅអង្គភាពសុរិយោដី ។

មាត្រា ២០៨.-

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុចាត់ទុកជាបានការ ហើយតតិយជនមិនអាចជំទាស់បាន លុះត្រាតែកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះបានធ្វើតាមបញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២០៧ នៃច្បាប់នេះ ។

ការមិនបានចុះបញ្ជីនៅអង្គភាពសុរិយោដីនូវកិច្ចសន្យាបញ្ចាំបណ្តាលឱ្យបាត់សិទ្ធិប្រាតិភោគភណ្ឌិក ហើយម្ចាស់បំណុល មានសិទ្ធិត្រឹមប្តឹងទារសំណងតាមច្បាប់ជាធរមានប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ២០៩.-

ទ្រព្យជាប់កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុនឹងត្រូវសងមកកូនបំណុលវិញជាចាំបាច់ ចាប់ពីពេលដែលកូនបំណុលបានសង-បំណុលទាំងស្រុងរួចហើយ ។

ចំពោះកិច្ចសន្យាដែលមិនបានបញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់សងក្នុងរយៈពេល ១០ (ដប់) ឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃដែលបានចុះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំមក បើម្ចាស់បំណុលមិនបានដាក់ពាក្យប្តឹងទៅតុលាការដើម្បីទាមទារឱ្យសងបំណុលទេ ម្ចាស់បំណុលនោះត្រូវបាត់បង់ការធានានៃការដាក់បញ្ចាំ ។

ចំពោះកិច្ចសន្យាដែលបានបញ្ជាក់ថ្ងៃកំណត់ឱ្យសងក្នុងរយៈពេល ១០ (ដប់) ឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃផុតរយៈពេលសងបំណុល បើម្ចាស់បំណុលមិនបានដាក់ពាក្យប្តឹងទៅតុលាការដើម្បីទាមទារអោយសងបំណុលទេ ម្ចាស់បំណុលនោះត្រូវបាត់បង់ការធានានៃការដាក់បញ្ចាំ ។

ការបាត់បង់ការធានានៃការដាក់បញ្ចាំនេះតម្រូវឱ្យម្ចាស់បំណុលប្រគល់អចលនវត្ថុ និងប័ណ្ណឱ្យកូនបំណុលវិញ តែកូនបំណុលពុំបានរួចពីការសងបំណុលឡើយ ហើយម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិត្រឹមប្តឹងទារសំណងតាមច្បាប់ជាធរមានប៉ុណ្ណោះ ។

ការលើកលែងបញ្ចាំ ឬការលុបបន្ទុកបញ្ចាំត្រូវធ្វើលេខាចារិកក្នុងបញ្ជីសុរិយោដីតាមការស្នើសុំរបស់កូនបំណុល ឬដោយឯកឯង ។

មាត្រា ២១០.-

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ម្ចាស់បំណុលមិនអាចក្លាយជាកម្មសិទ្ធិករនៃទ្រព្យជាប់កិច្ចសន្យាបញ្ចាំបានឡើយ ។ ខសន្យា-ណាដែលផ្ទុយនឹងបទប្បញ្ញត្តិនេះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ២១១.-

កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុអនុញ្ញាតឱ្យម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិត្រឹមតែប្តឹងទៅតុលាការឱ្យដាក់លក់អចលនវត្ថុដោយបង្ខំប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីសងខ្លួនជាអាទិភាព ដោយបុរិមា និងបុព្វសិទ្ធិមុនម្ចាស់បំណុលដទៃទៀត ។

បើសិនជាក្នុងរយៈពេលនៃកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ម្ចាស់បំណុលដែលទទួលបញ្ចាំទិញអចលនវត្ថុដែលដាក់បញ្ចាំ កិច្ចសន្យាទិញនេះត្រូវចុះបញ្ជីនៅអង្គភាពសុរិយោដី ពុំនោះទេនឹងត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ។

មាត្រា ២១២.-

ម្ចាស់បំណុលដែលបានកាន់កាប់ទ្រព្យដាក់បញ្ចាំអាចមានសិទ្ធិអាស្រ័យផលពីទ្រព្យនោះដូចជាផលុបភោគីដែរ លុះ-ត្រាតែមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាដាក់បញ្ចាំ ។ ម្ចាស់បំណុលមានកាតព្វកិច្ចថែទាំរក្សាទុកទ្រព្យនោះឱ្យដូចជាទ្រព្យរបស់ខ្លួន ។ បើទ្រព្យនោះខូចខាតដោយអំពើ ឬកំហុសណាមួយរបស់ខ្លួន ខ្លួនត្រូវសងតម្លៃខូចខាតនោះដោយកាត់ប្រាក់ក្នុងបំណុល-បាន ។

មាត្រា ២១៣.-

ការដាក់ធានាគឺជាកិច្ចសន្យាមួយដែលបានសម្រេចឡើងដើម្បីធានាការសងបំណុលដែលក្នុងនោះកូនបំណុលប្រគល់ទៅឱ្យម្ចាស់បំណុលរបស់ខ្លួន មិនមែនជាទ្រព្យទេតែជាប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិនៃទ្រព្យនោះដែលបានចុះនិទ្ទេសក្នុងបញ្ជីសុរិយោដី ។

មាត្រា ២២០.-

កិច្ចសន្យាដាក់ធានាត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមរូបមន្តយថាភូត និង ត្រូវចុះហត្ថលេខាចារិកក្នុងបញ្ជីសុរិយោដី ។

មាត្រា ២២១.-

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ម្ចាស់បំណុលមិនអាចក្លាយជាកម្មសិទ្ធិករនៃទ្រព្យជាប់កិច្ចសន្យាដាក់ធានាបានឡើយ ។ ខសន្យាណាដែលផ្ទុយនឹងបទប្បញ្ញត្តិនេះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។

កិច្ចសន្យាដាក់ធានាអនុញ្ញាតឱ្យម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិត្រឹមតែប្ដឹងទៅតុលាការឱ្យដាក់លក់អចលនវត្ថុដោយបង្ខំប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីសងខ្លួនជាអាទិភាពដោយបុរិមា និងបុព្វសិទ្ធិមុនម្ចាស់បំណុលដទៃទៀត ។

មាត្រា ២២២.-

បើកូនបំណុលបានសងបំណុល និងការប្រាក់រួចហើយតាមពេលកំណត់ ឬមុនពេលកំណត់ ម្ចាស់បំណុលត្រូវបង្វិលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិមកកូនបំណុលវិញដោយធ្វើលេខាចារិក លើកលែងបន្ទុកក្នុងបញ្ជីសុរិយោដី ។

មាត្រា ២២៣.-

កូនបំណុលត្រូវរក្សាទុក គ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ទ្រព្យរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមិនអាចធ្វើអ្វីដែលនាំឱ្យបន្ថយតម្លៃទ្រព្យនោះបានជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ២២៤.-

សិទ្ធិវន្តនៃកូនបំណុល និងសិទ្ធិវន្តនៃម្ចាស់បំណុលមានកាតព្វកិច្ច និងសិទ្ធិដូចគ្នានឹងកូនបំណុល ឬម្ចាស់បំណុលរបស់ខ្លួនដែរ ។

មាត្រា ២២៥.-

ទាយាទ ឬប្រតិសិទ្ធិនៃកូនបំណុលព្រមទាំងសមាជិកទាំងឡាយនៃគ្រួសារដែលអាចប្រកាសថាជាសហកម្មសិទ្ធិករនៃទ្រព្យដាក់ធានា មានកាតព្វកិច្ច និងសិទ្ធិដូចគ្នានឹងកូនបំណុលដែរ ។

មាតិកា ៦

អំពីសុរិយោដី

ជំពូកទី ១៥

អំពីរដ្ឋបាលសុរិយោដី

មាត្រា ២២៦.-

ច្បាប់
ស្តីពី
ប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា

ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/០៥០៧/០១២

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៦ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានទ្រង់យល់ សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ស្តីពី ប្រតិបត្តិការដែលមានកិច្ចធានា ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី០៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០៧ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី ៦ នីតិកាលទី៣ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុងដោយគ្មានការកែប្រែអ្វីឡើយ កាលពីថ្ងៃទី២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៧ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គព្រឹទ្ធសភាលើកទី ៣ នីតិកាលទី២ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅនេះ ៖

ជំពូកទី ១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.–

១-ច្បាប់នេះមានគោលបំណងលើកស្ទួយសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈវិធានស្តីពីការប្រើប្រាស់ទ្រព្យធានា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦ នៃច្បាប់នេះ ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ច ។

២-ក្នុងករណីមានភាពផ្ទុយគ្នា រវាងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ និងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ដទៃទៀត ច្បាប់នេះត្រូវចាត់ទុកជាបញ្ញត្តិគោល លើកលែងតែច្បាប់ផ្សេងនោះចែងយោងជាក់លាក់ ឬធ្វើវិសោធនកម្មលើបទប្បញ្ញត្តិ ដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់នេះ ។

ចំពោះបញ្ញត្តិដែលពុំមានចែងក្នុងច្បាប់នេះទេ ត្រូវអនុវត្តតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

មាត្រា ២.–

១-ច្បាប់នេះអនុវត្តចំពោះ :

ក-រាល់ប្រតិបត្តិការដែលមានអានុភាពលើការធានាកាតព្វកិច្ចដោយទ្រព្យធានា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦ នៃច្បាប់នេះ រួមមានការបញ្ចាំចលនវត្ថុ ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ បញ្ញើទុកលក់ អនុប្បទានសិទ្ធិជាដើម ។

ខ-ការលក់គណនី និងកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ។

គ-ការជួលទំនិញសម្រាប់រយៈពេលលើសពីមួយឆ្នាំ ។

២-ការអនុវត្តន៍ចំពោះប្រតិបត្តិការ ដែលបានកំណត់ក្នុងចំណុចទី ១ ដោយមិនគិតពីទម្រង់ ឬពាក្យពេចន៍ ដែលប្រើក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងឡើយ ហើយទោះបីជាសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិត្រូវបានកាន់កាប់ដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ឬកូនបំណុលក៏ដោយ ។

៣-ច្បាប់ទាំងឡាយដែលចែងពីសមត្ថភាពចុះកិច្ចសន្យា ដូចជាច្បាប់ស្តីពីទីភ្នាក់ងារ ការឆបោក ការបង្ខិតបង្ខំ ការភ័ន្តច្រឡំនិងធនក្ស័យ ត្រូវបំពេញបន្ថែមលើច្បាប់នេះ ។

៤-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ និងចំណុចទី ២ នៃមាត្រានេះក្តី ច្បាប់នេះមិនអនុវត្ត

ក-ការផ្ទេរសិទ្ធិទាមទារប្រាក់បៀវត្សរបស់និយោជិត ។

ខ-ការលក់គណនី ឬកិច្ចសន្យាលក់ ដែលមានកិច្ចធានាដែលជាផ្នែកនៃការលក់អាជីវកម្មរួមទាំងគណនី ឬកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានានេះ ។

គ-អនុប្បទានគណនី កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬ លិខិតស្នាមដែលសម្រាប់តែគោលបំណងប្រមូលប្រាក់ដែលជំពាក់ ។

ឃ-ការផ្ទេរសិទ្ធិទទួលប្រាក់តាមកិច្ចសន្យាទៅអនុប្បទានិក ដែលមានកាតព្វកិច្ចអនុវត្តកិច្ចសន្យា ។

ង-ការប្រាក់លើប្រាក់បញ្ញើ គណនីមូលប្បទានប័ត្រ គណនីសញ្ជ័យ សៀវភៅធនាគារ ឬគណនីសាច់ប្រាក់ដទៃទៀត លើកលែងតែផលនៃទ្រព្យធានា ។

មាត្រា ៣.–

នៅក្នុងច្បាប់នេះពាក្យបច្ចេកទេសទាំងឡាយ ត្រូវមានន័យដូចកំណត់ខាងក្រោម :

១-"កសិផល" មានន័យថា ទំនិញរបស់កូនបំណុល ដែលបានពីមុខរបរកសិកម្ម លើកលែងតែឈើឈរ ។ កសិផលរួមមាន :

ក-ផលដំណាំដែលដាំដុះ កំពុងដុះលូតលាស់ ឬ ផលដំណាំដែលត្រូវដាំដុះ

ខ-ទំនិញជលផលដែលផលិតក្នុងប្រតិបត្តិការវារីវប្បកម្ម

គ-សត្វចិញ្ចឹមគ្រប់ប្រភេទ រាប់ទាំងកូនសត្វដែលកើតហើយ ឬ មិនទាន់កើតផងដែរ

ឃ-ទំនិញផ្គត់ផ្គង់ដែលប្រើ ឬផលិតក្នុងប្រតិបត្តិការកសិកម្ម

ង-ផលដំណាំដែលប្រមូលបាន ឬ ផលដែលបានមកពីសត្វចិញ្ចឹមគ្រប់ប្រភេទ ហើយមិនទាន់កែច្នៃ ។

២-"ការជួលទំនិញសម្រាប់រយៈពេលលើសពីមួយ(០១)ឆ្នាំ" មានន័យថា :

ក-ការជួលទំនិញដែលកំណត់រយៈពេលលើសពីមួយ(០១)ឆ្នាំ ។

ខ-ការជួលទំនិញដែលគ្មានកំណត់រយៈពេល ទោះបីជារយៈពេលនេះអាចត្រូវបានកំណត់ថាតិចជាងមួយឆ្នាំក៏ដោយ ។

គ-ការជួលទំនិញដែលកំណត់រយៈពេលដំបូងមួយឆ្នាំ ឬតិចជាងមួយឆ្នាំ បើអ្នកជួលបន្តកាន់កាប់ទំនិញដោយបានការឯកភាពពីអ្នកជួលឱ្យនិងគ្មានការអាក់ខាន ឬ គ្មានការអាក់ខានជាសារវន្ត ក្នុងរយៈពេលមួយ(០១)ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីអ្នកជួលបានទទួលចលនវត្ថុនោះមក ប៉ុន្តែកិច្ចសន្យាជួលនេះ មិនក្លាយទៅជាមានរយៈពេលមួយ(០១)ឆ្នាំទេ លើកលែងតែអ្នកជួលបន្តការកាន់កាប់លើសពីមួយ(០១)ឆ្នាំ

ឃ-ការជួលទំនិញដែលកំណត់រយៈពេលមួយ(០១)ឆ្នាំ ឬ តិចជាងមួយ(០១)ឆ្នាំ កាលណាកិច្ចសន្យាជួលចែងថា អាចបន្តរយៈពេលលើសពីមួយ(០១)ឆ្នាំ ។

៣-"ការទិញ" ការទទួលបានវត្ថុក្នុងឋានៈជាអ្នកទិញ រាប់បញ្ចូលទាំងអ្នកទទួលអំណោយ អ្នកទទួលទ្រព្យធានា ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ឬ ម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែក ឬ តាមប្រតិបត្តិការដោយស្ម័គ្រចិត្តដែលបង្កើតសិទ្ធិលើទ្រព្យ ។ បុគ្គលដែលទទួលបានចលនវត្ថុដោយការទិញហៅថា "អ្នកទិញ" ។

៤-"បញ្ជាក់ការឯកភាព" មានន័យថា ការចុះហត្ថលេខា ឬ ការឯកភាពលើឈ្មោះ ឬ និមិត្តសញ្ញាផ្សេងៗ ដែលធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់ដៃ ឬ តាមវិធីផ្សេងៗ ហើយមានគោលបំណងបញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណរបស់ភាគីដែលឯកភាព ឬ ផ្តល់ការឯកភាព ឬ បញ្ជាក់ឱ្យកំណត់ត្រាមានតម្លៃតាមច្បាប់ ។

៥-"កិច្ចធានា" គឺជាកាតព្វកិច្ចគាំទ្រ ជាអាទិ៍មានកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ ឬកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់របស់អ្នកចេញលិខិតឥណទាន និងដែលគាំទ្រការបង់ប្រាក់ ឬការបំពេញកាតព្វកិច្ចលើកណនី កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឯកសារ លិខិតស្នាម ឬ ទ្រព្យអរូបីដទៃទៀត ។

៦-"កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា" មានន័យថា កំណត់ត្រាដែលបង្កើតកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ និងសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញ ឬ ការជួលទំនិញ ។

៧-"កិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ" គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបង្កើត ឬ ចែងពីសិទ្ធិប្រាតិភោគ ។

៨-"កូនបំណុល" មានន័យថា បុគ្គលដែលជំពាក់ប្រាក់ ឬកាតព្វកិច្ច ទោះបុគ្គលនេះជាកម្មសិទ្ធិករ ឬបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិលើទ្រព្យធានាក៏ដោយ និងរាប់បញ្ចូលទាំងអ្នក

លក់គណនី ឬ កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា អ្នកទទួលទំនិញទុកលក់ អ្នកជួលចលន-វត្ថុតាមកិច្ចសន្យាជួលដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់នេះ ។

៩-"កូនបំណុលគណនី" មានន័យថា បុគ្គលដែលជំពាក់កាតព្វកិច្ចក្នុងគណនី ក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬ ទ្រព្យអរូបីដទៃទៀត ។

១០-"កំណត់ត្រា" គឺជាព័ត៌មានដែលកត់ត្រាតាមមធ្យោបាយទាក់ទងរូបី ឬ ព័ត៌មានដែលរក្សាទុកក្នុងប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ឬ មធ្យោបាយទាក់ទងផ្សេងទៀត និងអាចយកមកប្រើបានក្នុងទម្រង់ដែលអាចយល់ ឬដឹងខ្លឹមសារបាន ។ លិខិតជូនដំណឹង វិសោធ-នកម្ម លិខិតសុំបន្ត ឬ លិខិតសុំបញ្ឈប់ត្រូវចាត់ទុកជាកំណត់ត្រា បើបានប្រគល់ជូនការិយា-ល័យតម្កល់តាមមធ្យោបាយដែលការិយាល័យតម្កល់បានកំណត់ ។

១១-"គណនី" គឺជាសិទ្ធិទទួលការទូទាត់ថ្លៃទំនិញដែលបានលក់ ឬ បានជួល ឬ ថ្លៃសេវាកម្មដែលមិនមែនជាលិខិតស្នាម ឬ កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ។

១២-"គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុក" មានន័យថា :

ក-បុគ្គលដែលទទួលបានសិទ្ធិ លើទ្រព្យធានារបស់ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា ឬ មានសិទ្ធិរឹបអូសទ្រព្យធានារបស់ម្ចាស់បំណុល ដែលមានកិច្ចធានាតាមវិធីប្តឹងទៅមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដូចជាមន្ត្រីតុលាការ អភិបាល ឬ អភិបាលបណ្តោះអាសន្នក្នុងរឿងក្តីក្ស័យធនជាដើម ។

ខ-បុគ្គលដែលមានឯកសិទ្ធិទូទៅ ឬ ឯកសិទ្ធិលើចលនវត្ថុពិសេសតាមច្បាប់ផ្សេងទៀត ។

១៣-"ចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់" គឺជាទំនិញដែលបានភ្ជាប់ទៅនឹងអចលនវត្ថុ ឬ មានគោលបំណងតាំងភ្ជាប់ទៅនឹងអចលនវត្ថុ តាមរបៀបមួយដែលនាំឱ្យមានសិទ្ធិប្រស៊ីក្សកើតឡើងតាមច្បាប់ភូមិបាលជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

១៤-"តម្លៃ" មានន័យថាតម្លៃដែលបានផ្តល់សម្រាប់សិទ្ធិក្នុងករណីដែលបុគ្គលបានទទួលសិទ្ធិ :

ក-ជាថ្នូរនឹងការសន្យាមានសុពលភាពក្នុងការផ្តល់ឥណទាន ទោះបីជាការសន្យាដែលអាចដកវិញបាន ឬ មិនអាចដកវិញបានក៏ដោយ ។

ខ-ជាទ្រព្យធានា ឬ ការទូទាត់ទាំងស្រុង ឬ មួយភាគចំពោះការទាមទារពីមុន ។

គ-ដោយការទទួលការប្រគល់ អនុលោមតាមកិច្ចសន្យាទិញដែលមានស្រាប់ ។

ឃ-ជាថ្នូរនឹងអ្វីដែលត្រូវបានផ្តល់ក្នុងការដោះដូរ ឬជាថ្នូរនឹងការសន្យា។

១៥-"ទំនិញ" គឺជាវត្ថុដែលជាចលនវត្ថុក្នុងពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគភ្ជាប់ទៅនឹងវត្ថុនេះ ។ ក្នុងនេះពាក្យថា ទំនិញសំដៅផលផលិតផលរ៉ែ ដែលត្រូវភ្ជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគនៅពេលជីកបាន ឈើឈរដែលបំរុងនឹងកាប់ កូនសត្វចិញ្ចឹមគ្រប់ប្រភេទមិនទាន់កើតនិងផលដំណាំដែលបានដាំដុះ កំពុងលូតលាស់ ឬដែលត្រូវដាំដុះ រាប់បញ្ចូលទាំងផលដំណាំនៅជាប់នឹងដើម ប្រេង ជ័រ ឬរុក្ខជាតិផងដែរ ។ ពាក្យថា ទំនិញនេះមិនរាប់បញ្ចូលនូវគណនីកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា រូបិយវត្ថុ ឯកសារ ឬ លិខិតស្នាមឡើយ ។

១៦-"ទំនិញប្រើប្រាស់" គឺទំនិញដែលបានប្រើប្រាស់ ឬទិញសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចម្បងសម្រាប់គោលបំណងផ្ទាល់ខ្លួន សមាជិកគ្រួសារ ឬសម្រាប់គោលបំណងគ្រួសារ ទំនិញទាំងនេះ មិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគបានទេ លើកលែងតែយានយន្តមានលេខសេរី ។

១៧-"ទំនិញបញ្ចូលគ្នា" មានន័យថាទំនិញដែលបានលាយបញ្ចូលជាមួយទំនិញដទៃតាមរបៀបមួយដែលអត្តសញ្ញាណនៃទំនិញនេះត្រូវបាត់បង់និងចូលក្នុងទំនិញថ្មី ឬក្នុងសមាសធាតុរួម ។

១៨-"ទ្រព្យអរូបីដទៃទៀត" មានន័យថារាល់ចលនវត្ថុ ឬសិទ្ធិដែលក្រៅពីទំនិញ គណនី កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឯកសារ លិខិតស្នាម និងរូបិយវត្ថុ ។

១៩-"បញ្ញើទុកលក់" គឺជាប្រតិបត្តិការដែលបុគ្គលម្នាក់(អ្នកផ្ញើទំនិញទុកលក់) ប្រគល់ទំនិញឱ្យទៅពាណិជ្ជករ(អ្នកទទួលទំនិញទុកលក់) ដើម្បីលក់ដោយមិនគិតពីទម្រង់នៃកិច្ចសន្យា ឬពាក្យពេចន៍ដែលប្រើក្នុងកិច្ចសន្យាហើយ :

ក-ពាណិជ្ជករទិញនិងលក់ទំនិញប្រភេទនេះ ប្រើឈ្មោះផ្សេងពីឈ្មោះអ្នកផ្ញើទំនិញទុកលក់ ។

ខ-ពាណិជ្ជករមិនមែនជាអ្នកលក់ដេញថ្លៃ ។

គ-ទំនិញមិនមែនជាទំនិញប្រើប្រាស់ មុនពេលប្រគល់ឱ្យទៅពាណិជ្ជករ ។

ឃ-ប្រតិបត្តិការនេះមិនបង្កើតសិទ្ធិប្រាតិភោគ ដែលធានាកាតព្វកិច្ច នោះទេ ។

២០-"បុគ្គល" មានន័យថារូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលច្បាប់កម្ពុជាទទួលស្គាល់ ។

២១-"អ្នកទិញក្នុងអាជីវកម្មធម្មតា" មានន័យថា បុគ្គលដែលទិញទំនិញពីបុគ្គលដែលប្រកបអាជីវកម្មលក់ទំនិញ ក្នុងប្រភេទទំនិញដែលបានទិញ បើអ្នកទិញបានទិញដោយសុចរិត ហើយមិនបានដឹងថាការលក់នេះបំពានលើសិទ្ធិរបស់បុគ្គលផ្សេងទេ ។

២២-"ផលនៃទ្រព្យធានា" មានន័យថា អ្វីដែលទទួលបាននៅពេលលក់ ជួល ឬផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ ដោះដូរ ឬការជម្រះចោលទ្រព្យធានាតាមវិធីផ្សេងពីនេះ ។ គឺអ្វីៗដែលប្រមូលបានពីទ្រព្យធានា អ្វីៗត្រូវបានបែងចែកពីទ្រព្យធានា ដូចជាសិទ្ធិដែលផុសចេញពីទ្រព្យធានា បណ្តឹងទាមទារដែលកើតចេញពីការខាតបង់ ការមិនគោរពតាមវិការៈ ឬការខូចខាតទ្រព្យធានា ទៅតាមកំរិតតម្លៃនៃទ្រព្យធានា ថ្លៃធានារ៉ាប់រងដែលត្រូវសងដោយសារការខាតបង់ ឬ ការមិនគោរពតាមវិការៈ ឬការខូចខាតទ្រព្យធានា ទៅតាមកំរិតតម្លៃទ្រព្យធានា និងតាមកំរិតដែលត្រូវចេញសងកូនបំណុល ឬម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ។ "ផលជារូបិយវត្ថុ" មានន័យថា ផលជាសាច់ប្រាក់ មូលប្បទានប័ត្រ មូលនិធិដែលផ្ញើក្នុងធនាគារ និងផលនៃទ្រព្យធានា ដែលមានលក្ខណៈដូចគ្នានេះ ។

២៣-"ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា" មានន័យថា អ្នកឱ្យខ្ចី អ្នកលក់ ឬបុគ្គលដែលទទួលសិទ្ធិប្រាតិភោគ តាមកិច្ចសន្យាប្រាតិភោគ រាប់បញ្ចូលទាំងបុគ្គលដែលបានទិញគណនី ឬកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា អ្នកផ្ញើទំនិញទុកលក់ និងអ្នកជួលឱ្យដែលជួលទំនិញតាមការកំណត់នៃច្បាប់នេះ ។

២៤-"ម្ចាស់បំណុលក្នុងលិខិតជូនដំណឹង" គឺជាបុគ្គលដែលដាក់ឈ្មោះជាម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ឬ តំណាងរបស់ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ឬវិសោធនកម្មដែលបានតម្កល់ ។ បុគ្គលនេះមានឋានៈជាម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាក្នុងលិខិតជូនដំណឹង ក្នុងរយៈពេលតម្កល់ ឬរហូតដល់ពេលបានតម្កល់វិសោធនកម្មដែលលុបឈ្មោះម្ចាស់បំណុលនេះ ឬ រហូតដល់ពេលលិខិតសុំបញ្ចប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ

របស់ម្ចាស់បំណុលក្នុងលិខិតជូនដំណឹង ឬ រហូតដល់ពេលដែលលិខិតជូនដំណឹងទាក់ទិននឹងម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា ផុតរយៈពេលកំណត់ ។

២៥-"យានយន្តមានលេខស៊េរី" មានន័យថា យានយន្ត រថសណ្តោង អាកាសយាន កាណូត ឬទូកដែលមានម៉ាស៊ីន បើយានយន្តទាំងនេះមិនមែនជាសារពើភណ្ឌរបស់កូនបំណុល ។

២៦-"លិខិតស្នាម" គឺជាកំណត់ត្រាដែលបង្ហាញភស្តុតាងពីសិទ្ធិទទួលប្រាក់ដែលមិនមែនជាកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ ឬ កិច្ចសន្យាជួល និងការផ្ទេរមួយប្រភេទដែលកើតឡើងតាមការប្រគល់ក្នុងអាជីវកម្មធម្មតាដោយមានបិដ្ឋិលេខចំណារខ្នង ឬ អនុប្បទានសិទ្ធិ ។ ពាក្យនេះរាប់បញ្ចូលទាំងភស្តុតាងនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគផងដែរ ។

២៧-"លិខិតជូនដំណឹង" គឺជាកំណត់ត្រាដែលបានតម្កល់ ឬ ដាក់ជូនដើម្បីតម្កល់នៅការិយាល័យតម្កល់ ។ ពាក្យនេះរាប់បញ្ចូលទាំងវិសោធនកម្ម លិខិតសុំបន្ត និងលិខិតសុំបញ្ចប់ដែលបានតម្កល់ ឬ ដាក់ជូនដើម្បីតម្កល់ ។

២៨-"វត្ថុចំណុះ" សំដៅដល់ចលនទ្រព្យដែលបានផ្តុំបញ្ចូលជាមួយចលនវត្ថុផ្សេង តាមរបៀបដែលមិនធ្វើឱ្យ បាត់បង់អត្តសញ្ញាណនៃចលនវត្ថុចម្បងនោះទេ ។

២៩-"សារពើភណ្ឌ" គឺជាទំនិញដែលបុគ្គលកាន់កាប់សម្រាប់លក់ ជួល ឬ ជាវត្ថុធាតុដើម គំរោងដែលកំពុងដំណើរការ សម្ភារៈដែលប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្ម ។

៣០-"សិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញ" មានន័យថាសិទ្ធិប្រាតិភោគដែល ៖

ក-ត្រូវបានយក ឬ រក្សាទុកដោយអ្នកលក់ទំនិញដើម្បីធានាតម្លៃទំនិញនោះទាំងស្រុង ឬ មួយផ្នែក

ខ-ត្រូវបានយកដោយបុគ្គល ក្រៅពីអ្នកលក់ដែលបានបង់តម្លៃ ដើម្បីឱ្យកូនបំណុលទទួលបានសិទ្ធិ ឬការប្រើប្រាស់ទំនិញតាមរយៈការបង្កើតកាតព្វកិច្ច បើតម្លៃនោះ បានប្រើតាមគោលបំណងនេះប្រាកដមែន ។

៣១-"អនុប្បទានសិទ្ធិ" គឺជាការផ្ទេរពីបុគ្គលម្នាក់ទៅបុគ្គលម្នាក់នូវសិទ្ធិទាំងស្រុង ឬ មួយផ្នែកលើគណនី កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឯកសារ លិខិតស្នាម ឬសិទ្ធិទទួលការបង់ប្រាក់ផ្សេងទៀត ។

[stamp]

បុគ្គលដែលផ្ទេរសិទ្ធិនេះហៅថា អនុប្បទាយី និងបុគ្គលដែលទទួលសិទ្ធិផ្ទេរហៅថា អនុប្បទានិក ។

៣២-"អ្នកជួលក្នុងអាជីវកម្មធម្មតា" គឺជាបុគ្គលដែលបានជួលទំនិញតាមប្រភេទនៃទំនិញក្នុងអាជីវកម្មពីបុគ្គលដែលមានអាជីវកម្មលក់ ឬ ជួលទំនិញធម្មតាដោយសុចរិតនិងមិនដឹងថាការជួលនេះបំពានលើសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ ឬ សិទ្ធិប្រាតិភោគ ឬ សិទ្ធិរបស់តតិយជនលើទំនិញនេះឡើយ ។ "កិច្ចសន្យាលក់បណ្តាក់" អាចធ្វើឡើងជាថ្នូរនឹងរូបិយវត្ថុ ឬទ្រព្យផ្សេងទៀត ។

៣៣-"ឧបករណ៍" មានន័យថា ទំនិញ លើកលែងតែកសិផល សារពើភណ្ឌ ទំនិញប្រើប្រាស់ ឬយានយន្តមានលេខសេរី ។

៣៤-"ឯកសារ" មានន័យថា ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ឬបង្កាន់ដៃ ជាអាទិ៍មានប័ណ្ណដឹកជញ្ជូន សក្ខីប័ត្រកំពង់ផែ បង្កាន់ដៃឃ្លាំង ដែលចេញដោយបុគ្គលដែលធ្វើអាជីវកម្មដឹកជញ្ជូន ឬ ស្តុកទំនិញ ។

មាត្រា ៤.-

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគ គឺជាសិទ្ធិប្រត្យ័ក្សលើទ្រព្យធានា ដែលដាក់ធានាការបំពេញកាតព្វកិច្ច ។

២-បុគ្គលគ្រប់រូបអាចផ្តល់ ឬ ទទួលសិទ្ធិប្រាតិភោគ ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ លើកលែងតែប្រការដែលមានចែងក្នុងចំណុចទី ៣ នៃមាត្រានេះ ។

៣-មិនអាចបង្កើតសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញប្រើប្រាស់បានទេ លើកលែងតែសិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញលើទំនិញរបស់កូនបំណុល ។

៤-មិនអាចចាត់ទុកថា សិទ្ធិប្រាតិភោគគ្មានសុពលភាពទេ បើកូនបំណុលមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ កាន់កាប់ លក់ ដោះដូរ បញ្ចូលេប្លា ឬ ជម្រះចោលទ្រព្យធានា ។

មាត្រា ៥.-

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគអាចធានាកាតព្វកិច្ចមួយ ឬ ច្រើន ដែលចែងជាក់លាក់ ឬ ប្រើពាក្យទូទៅបាន ។

២-កាតព្វកិច្ចប្រាតិភោគជាកាតព្វកិច្ចជារូបិយវត្ថុ ឬ មិនមែនជារូបិយវត្ថុ ។

៣-កាតព្វកិច្ចប្រាតិភោគ ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ ច្បាប់របស់បរទេស ទោះបីជាក្នុងករណីណាមួយក៏ដោយ បទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះក៏ត្រូវអនុវត្តផងដែរ ។

៤-សិទ្ធិប្រាតិភោគអាចធានាកាតព្វកិច្ចអនាគតបាន ទោះបីជាកាតព្វកិច្ចជាក់លាក់ ឬកាតព្វកិច្ចមានលក្ខខណ្ឌ និងកាតព្វកិច្ចតាមជំរើសក៏ដោយ ។

៥-តាមការព្រមព្រៀងរបស់ភាគី សិទ្ធិប្រាតិភោគអាចធានាបុរេកាតព្វកិច្ចបាន ។

មាត្រា ៦.-

១-ទ្រព្យធានាអាចជាទំនិញ និងចលនវត្ថុគ្រប់ប្រភេទបាន ។

២-ទ្រព្យធានាអាចជាទ្រព្យអរូបី ជាអាទិ៍មានសិទ្ធិប្រស៊ុក្ស សិទ្ធិលើបំណុលនិងទ្រព្យអរូបីដទៃទៀត ។

៣-ទ្រព្យធានាអាចជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ។

៤-ទ្រព្យធានាអាចជាទ្រព្យដែលមានក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន ឬ អាចកើតឡើងនាពេលអនាគត ។

៥-ទ្រព្យធានាអាចស្ថិតនៅទីណាក៏បាន ទោះបីនៅក្នុង ឬនៅក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក៏ដោយ ។

៦-ទ្រព្យធានាអាចជាគណនី និងកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានាដែលបានលក់ទំនិញដែលបានផ្ញើទុកលក់ ទំនិញដែលបានផ្តល់ហើយនិងផលនៃទ្រព្យធានា ។

៧-សេចក្តីអធិប្បាយពីទ្រព្យធានាត្រូវចាត់ទុកថាគ្រប់គ្រាន់ បើក្នុងសេចក្តីអធិប្បាយនោះមានបញ្ជាក់សមស្របពីអត្តសញ្ញាណទ្រព្យធានា ។ សេចក្តីអធិប្បាយពីទ្រព្យធានាអាចចែងជាពាក្យទូទៅបាន លើកលែងតែយានយន្តមានលេខស៊េរី ។ សេចក្តីអធិប្បាយថា "ទ្រព្យសកម្មទាំងអស់" ឬ "ចលនទ្រព្យទាំងអស់" របស់កូនបំណុលត្រូវចាត់ទុកជាសេចក្តីអធិប្បាយគ្រប់គ្រាន់ លើកលែងតែសេចក្តីអធិប្បាយពីទំនិញប្រើប្រាស់ ។

មាត្រា ៧.-

១-កិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ ត្រូវតែធ្វើឡើងតាមទម្រង់កំណត់ត្រាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ កិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ អាចកើតឡើងពីកំណត់ត្រាច្រើនដែលដាក់បញ្ចូលគ្នា ។

២-កិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ ត្រូវមានប្រសិទ្ធភាពស្របតាមលក្ខខណ្ឌរវាងភាគី និងមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះអ្នកទិញទ្រព្យធានានិងម្ចាស់បំណុល លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិចែងផ្សេងក្នុងច្បាប់នេះ ។

៣-កិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគអាចចែងពីសិទ្ធិប្រាតិភោគច្រើនជាងមួយបាន ។

មាត្រា ៨.-

១-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការឃុំគ្រង និងថែរក្សាទ្រព្យធានាដែលខ្លួនកាន់កាប់ឱ្យបានគង់វង់ ។

២-លើកលែងតែមានការព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ បើទ្រព្យធានាស្ថិតក្នុងការកាន់កាប់របស់ម្ចាស់បំណុល :

ក-ចំណាយសមស្របត្រូវចេញដោយកូនបំណុល និងធានាដោយទ្រព្យធានារាប់បញ្ចូលទាំងថ្លៃធានារ៉ាប់រង ពន្ធអាករនិងថ្លៃចំណាយទាក់ទិននឹងទ្រព្យធានា ។

ខ-ហានិភ័យនៃការបាត់បង់ ឬ ការខូចខាតដោយគ្រោះថ្នាក់ គឺជាបន្ទុករបស់កូនបំណុលចំពោះតែប្រាក់ ដែលលើសពីថ្លៃសំណងធានារ៉ាប់រង ។

គ-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា អាចរក្សាទុកផលនៃទ្រព្យធានាជាសិទ្ធិប្រាតិភោគបន្ថែម លើកលែងតែផលជារូបិយវត្ថុ ហើយបើមានផលជារូបិយវត្ថុ ត្រូវប្រើដើម្បីទូទាត់កាតព្វកិច្ចប្រាតិភោគ លើកលែងតែផលជារូបិយវត្ថុនោះត្រូវបានផ្ទេរឱ្យទៅកូនបំណុលរួចហើយ ។

មាត្រា ៩.-

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគភ្ជាប់ទៅនឹងទ្រព្យធានា ហើយអាចបង្ខំឱ្យកូនបំណុលនិងភាគីទីបី[illegible]បានចំពោះទ្រព្យធានា តែក្នុងករណីដែល :

ក-កូនបំណុលបានបញ្ជាក់ការឯកភាព លើកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគដែល

ចែងពីទ្រព្យធានា

ខ-ម្ចាស់បំណុលបានផ្តល់តម្លៃឱ្យទៅកូនបំណុល

គ-កូនបំណុលមានសិទ្ធិលើទ្រព្យធានា ឬ អំណាចផ្ទេរសិទ្ធិលើទ្រព្យធានាឱ្យទៅម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ។

២-លើកលែងតែភាគីបានព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ ការភ្ជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគទៅនឹងទ្រព្យធានាផ្តល់ឱ្យម្ចាស់បំណុល មានកិច្ចធានានូវសិទ្ធិលើផលនៃទ្រព្យធានាដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ។

ជំពូកទី ២

សុក្រឹតកម្ម និង អាទិភាព

មាត្រា ១០.-

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព កាលណាសិទ្ធិប្រាតិភោគនេះបានភ្ជាប់ទៅនឹងទ្រព្យធានា និងបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌទាំងអស់នៃមាត្រានេះ ។

២-ដើម្បីឱ្យសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព ត្រូវតែតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងតាមច្បាប់នេះ លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិចែងផ្សេងក្នុងច្បាប់នេះ ។

៣-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញទំនិញប្រើប្រាស់ មានសុក្រឹតភាពនៅពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគភ្ជាប់នឹងទំនិញនោះ ហើយមិនចាំបាច់តម្កល់លិខិតជូនដំណឹងដើម្បីធ្វើសុក្រឹតកម្មឡើយ ។

៤-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញ លិខិតស្នាម ឯកសារ ឬ កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានាអាចមានសុក្រឹតភាព ដោយការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ឬ ដោយម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាកាន់កាប់ទ្រព្យធានា ។

៥-សិទ្ធិប្រាតិភោគបន្តមានសុក្រឹតភាពដោយការកាន់កាប់ គិតចាប់ពីពេលកាន់កាប់ហើយសុក្រឹតភាពនេះ ត្រូវបន្តអនុភាពតែក្នុងពេលមានការកាន់កាប់ប៉ុណ្ណោះ ។

៦-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើរូបិយវត្ថុ អាចមានសុក្រឹតភាពតែក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាបានកាន់កាប់រូបិយវត្ថុ លើកលែងតែផលទ្រព្យធានាដែលជារូបិយវត្ថុ ។

៧-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើយានយន្តមានលេខស៊េរី អាចត្រូវធ្វើសុក្រឹតកម្មដោយការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងដែលពណ៌នាជាទូទៅ ឬ បញ្ជាក់ពីលេខស៊េរីនៃយានយន្តនោះ ។

៨-សិទ្ធិប្រាតិភោគក្រៅពីសិទ្ធិប្រាតិភោគលើវិបិយវត្ថុ អាចត្រូវធ្វើសុក្រឹតកម្មមុន ឬ ក្នុងពេល ឬ បន្ទាប់ពីរយៈពេលដែលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាបានកាន់កាប់ទ្រព្យធានា ។

៩-មិនចាំបាច់តម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ដើម្បីធ្វើសុក្រឹត្យកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើផលនៃទ្រព្យធានាឡើយ ។

១០-កាលណាទំនិញស្ថិតក្នុងការកាន់កាប់របស់អ្នកទទួលបញ្ញើ ដែលបានចេញឯកសារបញ្ជាក់ពីទំនិញនេះ សិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញអាចមានសុក្រឹតភាព ដោយការធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើឯកសារនោះ ។ សិទ្ធិប្រាតិភោគដែលត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្មតាមមធ្យោបាយផ្សេង ក្នុងអំឡុងពេលដែលអ្នកទទួលបញ្ញើកាន់កាប់ទំនិញ ត្រូវមានអាទិភាពក្នុងលំដាប់ បន្ទាប់ពីសិទ្ធិប្រាតិភោគដែលត្រូវធ្វើសុក្រឹតកម្មលើឯកសារ ។

១១-ការធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទ្រព្យធានា នាំឱ្យសិទ្ធិប្រាតិភោគលើកិច្ចធានាដែលគាំទ្រទ្រព្យធានានេះត្រូវមានសុក្រឹតភាពផងដែរ ។ ភាគីមិនចាំបាច់តម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ដើម្បីធ្វើសុក្រឹត្យកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើកិច្ចធានានេះឡើយ ។

១២-ការធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើសិទ្ធិទទួលប្រាក់ ឬ ការបំពេញកាតព្វកិច្ចនាំឱ្យសិទ្ធិប្រាតិភោគលើកិច្ចសន្យាអ៊ីប៉ូតែកស្តីពីអចលនទ្រព្យ ដែលធានាសិទ្ធិទទួលប្រាក់នោះមានសុក្រឹតភាពផងដែរ ។

មាត្រា ១១.–

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវមានសុក្រឹតភាពជាបន្ត បើដំបូងត្រូវធ្វើសុក្រឹតកម្មតាមរបៀបមួយ ហើយក្រោយមកមានសុក្រឹតភាពតាមរបៀបផ្សេង បើគ្មានចន្លោះរយៈពេលដែលគ្មានសុក្រឹតភាពរវាងចំណុចទាំងពីរនេះទេ ។

២-ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ផ្ទេរសិទ្ធិប្រាតិភោគដែលមានសុក្រឹតភាព មិនចាំបាច់តម្កល់លិខិតជូនដំណឹងតាមច្បាប់នេះ ដើម្បីបន្តសុក្រឹតភាពសិទ្ធិ-

ប្រាតិភោគចំពោះម្ចាស់បំណុលរបស់កូនបំណុល និងបុគ្គលដែលទទួលទ្រព្យធានាពីកូនបំណុលឡើយ ។

មាត្រា ១២.-

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគច្រើនលើទ្រព្យធានាតែមួយ ត្រូវមានអាទិភាពអនុលោមតាមពេលនៃការតម្កល់ ឬ ការធ្វើសុក្រឹតកម្ម លើកលែងតែច្បាប់នេះចែងផ្សេងពីនេះ ។

២-អាទិភាពត្រូវគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីទ្រព្យធានា ឬ ពីពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព គឺយកកាលបរិច្ឆេទណាមួយ ដែលកើតឡើងមុន បើគ្មានចន្លោះរយៈពេលដែលគ្មានការតម្កល់និងគ្មានសុក្រឹតភាពក្រោយពីនេះទេ ។

៣-សិទ្ធិប្រាតិភោគដែលត្រូវភ្ជាប់នឹងទ្រព្យធានាមុនគេ ត្រូវមានអាទិភាពលើសិទ្ធិ-ប្រាតិភោគផ្សេងទៀត ដែលមិនបានតម្កល់ ឬមិនបានធ្វើសុក្រឹត្យកម្ម ។

៤-កាលបរិច្ឆេទនៃការតម្កល់ ឬសុក្រឹតកម្មសម្រាប់ទ្រព្យធានា ត្រូវចាត់ទុកជាកាល-បរិច្ឆេទនៃការតម្កល់ ឬ សុក្រឹតកម្មសម្រាប់ផលនៃទ្រព្យធានានេះផងដែរ ។

មាត្រា ១៣.-

សិទ្ធិប្រាតិភោគមានអាទិភាពលើសិទ្ធិរបស់គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុក លើកលែងតែគាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុកបានតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនតាមច្បាប់នេះ :

១-មុនពេលសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹត្យភាព

២-មុនពេលម្ចាស់បំណុលតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីទ្រព្យធានា ។

មាត្រា ១៤.-

១-បុគ្គលត្រូវទទួលទ្រព្យធានាដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ បើបុគ្គលបានទិញនិងផ្តល់តម្លៃដោយមិនបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ និងមុនពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព ។ ក្នុងករណីទ្រព្យធានាជាទ្រព្យរូបី បុគ្គលនឹងទទួលបានទ្រព្យធានាដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ បើបុគ្គលបានទិញផ្តល់តម្លៃ និងទទួលទ្រព្យធានាដោយមិនបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ និងមុនពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព ។

២-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ ក្ដី អ្នកទិញក្នុងអាជីវកម្មធម្មតាត្រូវទទួលកម្មសិទ្ធិដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញឡើយ ទោះបីសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាពក៏ដោយ និងទោះបីជាអ្នកទិញបានដឹងថា មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគក៏ដោយ ។

៣-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ ក្ដី អ្នកទិញទំនិញប្រើប្រាស់នឹងទទួលបានកម្មសិទ្ធិដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញ ទោះបីសិទ្ធិប្រាតិភោគមាន ឬ គ្មានសុក្រឹតភាពក៏ដោយ បើអ្នកទិញបានទិញដោយមិនដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ និងមុនពេលមានការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីទំនិញប្រើប្រាស់នេះ ។

៤-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ ក្ដី អ្នកទិញយានយន្តមានលេខស៊េរី ត្រូវទទួលយានយន្តមានលេខស៊េរី ដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ តែក្នុងករណីដែលអ្នកទិញបានទិញដោយមិនបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ ហើយលិខិតជូនដំណឹងដែលតម្កល់មិនបានពណ៌នាពីយានយន្តមានលេខស៊េរីនេះ ឬ លិខិតជូនដំណឹងដែលតម្កល់នោះបានចុះលេខស៊េរីមិនត្រឹមត្រូវ ។

៥-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ ក្ដី អ្នកទិញកសិផលត្រូវទទួលបាន :

ក-កសិផលដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ បើអ្នកទិញយកកសិផលទៅប្រើជាទំនិញប្រើប្រាស់ ។

ខ-កសិផលដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ បើអ្នកទិញយកកសិផលទៅប្រើក្នុងគោលបំណងក្រៅពីទំនិញប្រើប្រាស់ ហើយអ្នកទិញបានផ្ដល់តម្លៃ និងបានទទួលកសិផលដោយមិនបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ និងមុនពេលសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព ។

៦-អ្នកទទួលប្រាក់ផ្ទេរត្រូវទទួលប្រាក់ដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ លើកលែងតែអ្នកទទួលបានស៊ុំគ្រលំជាមួយកូនបំណុលដោយបំពានលើសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ។

៧-អ្នកទទួលផលនៃទ្រព្យធានាដែលជាមូលនិធិក្នុងគណនីប្រាក់បញ្ញើ គណនីមូលប្បទានប័ត្រ គណនីសញ្ជ័យ សៀវភៅធនាគារ ឬ គណនីសាច់ប្រាក់ដទៃទៀត ត្រូវទទួលបានមូលនិធិដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ លើកលែងតែអ្នកទទួលបានស៊ុំគ្រលំជាមួយកូនបំណុលដោយបំពានលើសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ។

មាត្រា ១៥.-

១-អ្នកជួលទ្រព្យធានាត្រូវទទួលបានសិទ្ធិ ដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ បើអ្នកជួលបានទទួលទំនិញ ដោយមិនបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ និងមុនពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព ។

២-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ ក្ដី អ្នកជួលទំនិញក្នុងអាជីវកម្មធម្មតាត្រូវទទួលបានសិទ្ធិដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគលើទំនិញ ទោះបីសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព និងទោះបីជាអ្នកជួលបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគក៏ដោយ ។

៣-ថ្វីបើមានចែងក្នុងចំណុចទី ១ ក្ដី អ្នកជួលត្រូវទទួលបានយានយន្តមានលេខស៊េរីដោយគ្មានជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ តែក្នុងករណីដែលអ្នកជួលបានជួលដោយមិនបានដឹងថាមានសិទ្ធិប្រាតិភោគ ហើយលិខិតជូនដំណឹងដែលតម្កល់មិនបានពណ៌នាត្រឹមត្រូវពីយានយន្តមានលេខស៊េរីនេះ ។

មាត្រា ១៦.-

បើបុគ្គលតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីសិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញមុនពេល ឬ ក្នុងអំឡុងពេលប្រាំ(០៥)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីកូនបំណុលបានទទួលទំនិញ សិទ្ធិប្រាតិភោគនេះមានអាទិភាពលើសិទ្ធិរបស់អ្នកទិញ អ្នកជួល ឬគាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុកដែលកើតឡើងក្នុងចន្លោះពេលដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគភ្ជាប់នឹងទំនិញ និងពេលនៃការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ។

មាត្រា ១៧.-

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវបន្តភ្ជាប់នឹងទ្រព្យធានា ថ្វីបើមានការលក់ ការជួល ការផ្ដល់អាជ្ញាប័ណ្ណ ការដូរ ឬការជម្រះចោលទ្រព្យធានាក្ដី លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិចែងផ្សេងក្នុងច្បាប់នេះ ឬភាគីបានព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ ។

២-នៅពេលជម្រះចោលទ្រព្យធានា សិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវបន្តភ្ជាប់នឹងផលនៃទ្រព្យធានា លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិចែងផ្សេងក្នុងច្បាប់នេះ ឬភាគីបានព្រមព្រៀងផ្សេងនេះ ។

៣-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើផលនៃទ្រព្យធានា គឺជាសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាពជាបន្តក្នុងករណីដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទ្រព្យធានាដើម ត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្ម ប៉ុន្តែសិទ្ធិនេះក្លាយ

ROYAUME DU CAMBODGE · LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ទៅជាគ្មានសុក្រឹតភាពក្នុងរយៈពេលម្ភៃ(២០)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីកូនបំណុលទទួលផលនៃទ្រព្យធានានេះ លើកលែងតែ :

- បានតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងសម្រាប់ទ្រព្យធានាដើម ហើយផលនៃទ្រព្យធានាជារូបិយវត្ថុ ឬផលនៃទ្រព្យធានាមានលក្ខណៈដូចបញ្ជាក់ក្នុងលិខិតជូនដំណឹង ឬ
- សិទ្ធិប្រាតិភោគលើផលនៃទ្រព្យធានា ត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្មមុនផុតរយៈពេលម្ភៃ (២០)ថ្ងៃ ។

មាត្រា ១៨.–

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញឧបករណ៍ ដែលមានសុក្រឹតភាពត្រូវមានអាទិភាពលើសិទ្ធិប្រាតិភោគឯទៀតលើឧបករណ៍តែមួយ និងមានអាទិភាពលើផលនៃឧបករណ៍ផងដែរ បើសិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្មនៅពេលដែលកូនបំណុលបានកាន់កាប់ឧបករណ៍ ឬក្នុងរយៈពេលប្រាំ(០៥)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីការកាន់កាប់ ។

២-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញសារពើភណ្ឌ ឬសត្វចិញ្ចឹមគ្រប់ប្រភេទ ត្រូវមានអាទិភាពលើសិទ្ធិប្រាតិភោគផ្សេងទៀតលើសារពើភណ្ឌ ឬសត្វចិញ្ចឹមប្រភេទតែមួយ ប្រសិនបើ :

ក-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញ ត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្មនៅពេលដែលកូនបំណុលបានកាន់កាប់សារពើភណ្ឌ ឬសត្វចិញ្ចឹមគ្រប់ប្រភេទ និង

ខ-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាពីប្រាក់ខ្ចីទិញ ជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អ្នកកាន់កាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគផ្សេងទៀត បើអ្នកកាន់កាប់នោះបានតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងសម្រាប់សារពើភណ្ឌ ឬ សត្វចិញ្ចឹមប្រភេទដូចគ្នា មុនពេលដែលម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាពីប្រាក់ខ្ចីទិញបានតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ។ លិខិតជូនដំណឹងត្រូវតែអធិប្បាយអំពីសារពើភណ្ឌ ឬសត្វចិញ្ចឹមគ្រប់ប្រភេទ និងបញ្ជាក់ថាបុគ្គលដែលផ្តល់លិខិតជូនដំណឹងបានទទួល ឬនឹងបានទទួលសិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញសារពើភណ្ឌ ឬ សត្វចិញ្ចឹមរបស់កូនបំណុល ។

មាត្រា ១៩.–

សិទ្ធិឃាត់ទុកទំនិញដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់ត្រូវមានអាទិភាពលើសិទ្ធិប្រាតិភោគដែលមានសុក្រឹតភាព ប្រសិនបើ :

១-សិទ្ធិឃាត់ទុកត្រូវបង្កើតជាផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គល ដែលកាន់កាប់ទំនិញសម្រាប់ធានាការទូទាត់ថ្លៃសម្ភារៈ ឬសេវាកម្មដែលទាក់ទិននឹងទំនិញ និង

២-សម្ភារៈ ឬសេវាកម្មនោះត្រូវបានផ្តល់ក្នុងដំណើរការអាជីវកម្មធម្មតា ។

មាត្រា ២០.–

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគអាចបង្កើតលើទំនិញដែលជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ហើយអាចបន្តភ្ជាប់នឹងទំនិញដែលក្លាយទៅជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ។

២-សិទ្ធិប្រាតិភោគ លើសម្ភារៈសំណង់ធម្មតាត្រូវបញ្ចប់នៅពេលសម្ភារៈនោះត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងអចលនវត្ថុ ។

៣-ម៉ាស៊ីននៃរោងចក្រ ម៉ាស៊ីនប្រើក្នុងការិយាល័យដែលអាចរុះរើបានដោយងាយស្រួល បរិក្ខារក្នុងផ្ទះ ឬវត្ថុដទៃទៀត ដែលអាចយកទៅប្រើដាច់ដោយឡែកពីដី និងអាគារបាន មិនចាត់ទុកជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ឡើយ ។ អាទិភាពលើចលនវត្ថុទាំងនេះមិនត្រូវកំណត់តាមមាត្រានេះទេ ហើយមិនរងឥទ្ធិពលពីសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់អចលវត្ថុ ឬម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែកលើដីឡើយ ។

៤-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ត្រូវមានអាទិភាពបន្ទាប់ពីសិទ្ធិប្រស៊ុំក្បលើអចលនវត្ថុ លើកលែងតែសិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ។

៥-សិទ្ធិប្រាតិភោគលើចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ដែលមានសុក្រឹតភាព មានអាទិភាពលើសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុក ឬ ម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែក នោះបីជាខបញ្ញត្តិនៃកិច្ចសន្យាអ៊ីប៉ូតែកចែងផ្សេងពីនេះក្តី ប្រសិនបើ :

ក-លិខិតជូនដំណឹង ត្រូវបានតម្កល់មុនការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីសិទ្ធិរបស់គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុកដែលច្បាប់នេះតម្រូវ ឬមុនពេលចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាអ៊ីប៉ូតែក ឬមុនពេលចុះបញ្ជីសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ នៅការិយាល័យចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុដែលមានសមត្ថកិច្ច

ខ-សិទ្ធិប្រាតិភោគជាសិទ្ធិប្រាតិភោគលើប្រាក់ខ្ចីទិញ ដែលកូនបំណុលបានផ្តល់មុនពេលទំនិញក្លាយទៅជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ហើយលិខិតជូនដំណឹងត្រូវបានតម្កល់មុនពេលទំនិញក្លាយទៅជាចលវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ឬប្រាំ(១៥)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីទំនិញនេះក្លាយទៅជាចល-នវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ។

អាទិភាពដែលបង្កើតក្នុងចំណុច ខ នៃវាក្យខណ្ឌនេះ មិនមានប្រសិទ្ធភាពលើអ៊ីប៉ូតែកធានាការសាងសង់ឡើយ ។ ត្រូវចាត់ទុកជាអ៊ីប៉ូតែកធានាការសាងសង់ រាល់អ៊ីប៉ូតែកដែលធានាកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ថ្លៃសាងសង់ ដើម្បីកែលំអលើអចលនទ្រព្យ ហើយអចលនទ្រព្យដែលបានដាក់អ៊ីប៉ូតែកធានាកាតព្វកិច្ចនេះ ត្រូវបានចុះបញ្ជីតាមច្បាប់ភូមិបាលជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

៦- ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា ដែលមានអាទិភាពតាមមាត្រានេះ អាចដក ឬរុះរើយកចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់វិញនៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុល ។

ក-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាដែលដក ឬរុះរើយកចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ត្រូវតែចេញថ្លៃជួសជុលការខូចខាតលើអចលនទ្រព្យភ្លាមៗ ឱ្យទៅម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែកដែលមិនមែនជាកូនបំណុល ។

ខ-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា មិនចាំបាច់ចេញសំណងជូនម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែក ឬ កម្មសិទ្ធិករចំពោះការចុះតម្លៃដោយសារគ្មានទំនិញដែលបានយកចេញ ឬដោយភាពចាំបាច់នៃការដាក់ជំនួសវិញឡើយ ។

គ-បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិទារសំណងនេះអាចបដិសេធការយកចេញ ឬការរុះរើ រហូតទាល់តែម្ចាស់បំណុល ដែលមានកិច្ចធានាផ្តល់ការធានាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចចេញសំណងនេះ ។

មាត្រា ២១.-

សិទ្ធិប្រាតិភោគលើផលដំណាំដែលដាំដុះលើអចលនទ្រព្យ មានអាទិភាពលើសិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករ ឬ ម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែក បើកូនបំណុលបានកាន់កាប់អចលនទ្រព្យ ឬមានសិទ្ធិលើអចលនទ្រព្យ ដែលបានចុះបញ្ជីតាមច្បាប់ភូមិបាលជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រ

មាត្រា ២២.–

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគអាចបង្កើតលើវត្ថុចំណុះ ហើយសិទ្ធិប្រាតិភោគនេះបន្តអានុភាពលើទ្រព្យធានាដែលក្លាយទៅជាវត្ថុចំណុះ ។ បើសិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវធ្វើសុក្រឹតកម្មនៅពេលដែលទ្រព្យធានាក្លាយទៅជាវត្ថុចំណុះសិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវបន្តសុក្រឹតភាពលើវត្ថុចំណុះនោះ ។

២-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាអាចដកយកវត្ថុចំណុះនោះចេញពីចលនវត្ថុផ្សេងនោះបាន បើសិទ្ធិប្រាតិភោគលើវត្ថុចំណុះមានអាទិភាពលើការទាមទាររបស់បុគ្គលផ្សេងទៀត ដែលមានសិទ្ធិលើចលនវត្ថុទាំងមូល ។

៣-ភាគីដែលដកយកវត្ថុចំណុះត្រូវសងថ្លៃចំណាយជួសជុល ឬ ការខូចខាតជាក់ស្តែងលើចលនវត្ថុទាំងមូលឱ្យទៅអ្នកកាន់កាប់ដែលមិនមែនជាកូនបំណុលនូវផលប្រយោជន៍លើចលនវត្ថុទាំងមូល ឬចលនវត្ថុផ្សេងនោះ ដែលសិទ្ធិនៃអ្នកកាន់កាប់នេះមានអាទិភាពលើសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ហើយ :

ក-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា មិនចាំបាច់ចេញសងការចុះតម្លៃចលនវត្ថុទាំងមូលដែលបណ្តាលឡើងដោយសារគ្មានវត្ថុចំណុះ ឬភាពចាំបាច់នៃការដាក់ជំនួសវិញឡើយ ។

ខ-បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិទារសំណងនេះ អាចបដិសេធមិនអនុញ្ញាតឱ្យរុះរើយកវត្ថុចំណុះ លុះត្រាតែម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាផ្តល់ការធានាច្បាស់ពីការបំពេញកាតព្វកិច្ចចេញសំណងនេះ ។

មាត្រា ២៣.–

១-សិទ្ធិប្រាតិភោគមិនអាចបង្កើតលើទំនិញនីមួយៗ ដែលលាយបញ្ចូលគ្នាឡើយ ។

២-ប្រសិនបើទ្រព្យធានាក្លាយទៅជាទំនិញបញ្ចូលគ្នា សិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវភ្ជាប់នឹងផលិតផល ឬ សមាសធាតុរួម ។

៣-បើសិទ្ធិប្រាតិភោគមានសុក្រឹតភាព មុនពេលទ្រព្យធានាក្លាយទៅជាទំនិញបញ្ចូលគ្នា សិទ្ធិប្រាតិភោគដែលភ្ជាប់ទៅនឹងផលិតផល ឬសមាសធាតុរួមត្រូវមានសុក្រឹតភាពដោយមិនចាំបាច់ផ្តល់លិខិតជូនដំណឹងឡើយ ។ អាទិភាពនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគលើផលិតផល ឬ

សមាសធាតុរួម ត្រូវគិតចាប់ពីពេលធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទ្រព្យធានាដែលបាន ក្លាយទៅជាទំនិញបញ្ចូលគ្នា ។

៤- ក្នុងករណីមានសិទ្ធិប្រាតិភោគលើសពីមួយភ្ជាប់ទៅនឹងផលិតផល ឬសមាសធាតុរួម អាទិភាពត្រូវកំណត់តាមវិធានខាងក្រោមនេះ :

ក- សិទ្ធិប្រាតិភោគដែលមានសុក្រឹតភាព ត្រូវមានអាទិភាពលើសិទ្ធិប្រាតិភោគ ដែលគ្មានសុក្រឹតភាពក្នុងពេលដែលទ្រព្យធានាក្លាយទៅជាទំនិញបញ្ចូលគ្នា ។

ខ- សិទ្ធិដែលត្រូវភ្ជាប់នឹងផលិតផល ឬសមាសធាតុរួមមុនគេត្រូវមានអាទិភាព លើសិទ្ធិដែលគ្មានសុក្រឹតភាព ។

គ- បើមានសិទ្ធិប្រាតិភោគលើសពីមួយ ត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគ ត្រូវមានលំដាប់អាទិភាពស្មើគ្នាតាមសមាមាត្រនៃតម្លៃទ្រព្យធានា នៅពេលទ្រព្យនេះបាន ក្លាយទៅជាទំនិញបញ្ចូលគ្នា ។

មាត្រា ២៤.-

អ្នកទិញកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬ លិខិតស្នាម មានអាទិភាពលើសិទ្ធិប្រា- តិភោគផ្សេងលើកិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬលិខិតស្នាមហើយក៏មានអាទិភាពលើ ផលនៃកិច្ចសន្យាលក់ ដែលមានកិច្ចធានាឬលិខិតស្នាមផងដែរ ប្រសិនបើ :

-អ្នកទិញបានផ្តល់តម្លៃថ្មីនិងកាន់កាប់កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬ លិខិតស្នាមក្នុងដំណើរការអាជីវកម្មធម្មតារបស់ខ្លួន និង

-កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬលិខិតស្នាម មិនបានបញ្ជាក់ថាបានផ្ទេរ ឱ្យទៅភាគីដែលកាន់កាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគដែលប្រជែងគ្នា ។

មាត្រា ២៥.-

១- បុគ្គលអាចធ្វើអនុប្បទានសិទ្ធិរបស់ខ្លួនទាំងអស់ ឬ មួយផ្នែកលើគណនី កិច្ចសន្យា លក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬលិខិតស្នាម និងសិទ្ធិលើទ្រព្យអរូបីផ្សេងៗទៀតបាន ។

២- អនុប្បទានសិទ្ធិអាចមានលក្ខណៈជាការធ្វើអនុប្បទានសិទ្ធិទូទៅ ដូចជាសិទ្ធិទទួល ប្រាក់ឈ្នួលនៅអនាគត កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា លិខិតស្នាម និងទ្រព្យអរូបីដទៃ

៣-អនុប្បទានិកត្រូវគោរពតាមលក្ខខណ្ឌក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងកូនបំណុលតណានី និងអនុប្បទាយី ។

៤-មិនចាំបាច់ជូនដំណឹងពីការភ្ជាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគ សុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគ ឬការអនុវត្តសិទ្ធិប្រាតិភោគដែលកើតចេញពីអនុប្បទានសិទ្ធិដល់កូនបំណុលតណានីឡើយ ។ ការមិនបានជូនដំណឹងដល់កូនបំណុលតណានី មានអនុភាពចំពោះតែករណីដូចបានចែងក្នុងមាត្រានេះប៉ុណ្ណោះ ។

៥-ក្នុងករណីដែលតម្រូវឱ្យមានការជូនដំណឹងដល់កូនបំណុលតណានី ការផ្តល់ពត៌មាននោះត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដោយកំណត់ពីសិទ្ធិដែលបានផ្ទេរ ហើយត្រូវមានហត្ថលេខារបស់អនុប្បទាយី ឬអនុប្បទានិក ប៉ុន្តែមិនចាំបាច់រៀបរាប់ពីខ្លឹមសារ ឬលក្ខខណ្ឌនៃអនុប្បទានសិទ្ធិឡើយ ។

៦-កូនបំណុលតណានី ត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយការបង់ប្រាក់ជូនអនុប្បទាយីរហូតដល់ពេលដែលខ្លួនបានទទួលដំណឹងថាប្រាក់ដែលត្រូវបង់ ឬដល់កាលកំណត់សងត្រូវបានផ្ទេរ ហើយមានការណែនាំឱ្យបង់ជូនអនុប្បទានិក ។

៧-ក្រោយពីបានទទួលការជូនដំណឹងពីអនុប្បទានសិទ្ធិនេះ កូនបំណុលតណានីត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយបង់ប្រាក់ជូនអនុប្បទានិក ហើយមិនត្រូវបង់ប្រាក់ឱ្យអនុប្បទាយីទៀតទេ ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីមានការស្នើសុំពីកូនបំណុលតណានី អនុប្បទានិកត្រូវផ្តល់ភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់និងទាន់ពេលវេលាថាតណានីនេះត្រូវបានធ្វើអនុប្បទាន ហើយបើអនុប្បទានិកមិនបានធ្វើដូច្នេះទេ កូនបំណុលតណានីអាចបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយបន្តបង់ប្រាក់ជូនអនុប្បទាយី ទោះបីជាកូនបំណុលតណានី បានទទួលលិខិតជូនដំណឹងពីអនុប្បទានសិទ្ធិនេះក៏ដោយ ។

មាត្រា ២៦.-

កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា និងកូនបំណុលមិនអាចដាក់ឱ្យប្រតិបត្តិតាមបានទេ បើកិច្ចព្រមព្រៀងនេះហាមប្រាម ឬដាក់កំរិតលើការលក់ ឬការផ្ទេរតណានី កិច្ចសន្យាជួល ឬ កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ។

ä

មាត្រា ២៧.-

១-កាលណាសិទ្ធិប្រាតិភោគត្រូវបានធ្វើសុក្រឹតកម្មដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ច ដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ដើម្បីផ្តល់បុរេប្រទាននាពេលអនាគត សិទ្ធិរបស់គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុកមានអាទិភាពលើទ្រព្យធានានេះ ចំពោះតែសិទ្ធិប្រាតិភោគធានាបុរេប្រទានដែលបានផ្តល់បន្ទាប់ពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាបានដឹងថា មានសិទ្ធិរបស់គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុក ឬលើសពីម្ភៃ(២០)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីគាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុកបានតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួននៅការិយាល័យតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង គឺយកកាលបរិច្ឆេទណាមួយដែលកើតឡើងមុន ។

២-បើលិខិតជូនដំណឹងចែងពីទ្រព្យធានា ដែលកូនបំណុលនឹងមានសិទ្ធិលើទ្រព្យធានាក្នុងពេលអនាគត លិខិតជូនដំណឹងនេះមិនត្រូវមានប្រសិទ្ធភាពលើសិទ្ធិរបស់អភិបាល ឬ អភិបាលបណ្តោះអាសន្ន ដែលតែងតាំងតាមច្បាប់ក្ស័យធនទេ អាទិភាពនេះមានចំពោះតែទ្រព្យធានាដែលបានទទួលក្រោយពេលតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង នៅការិយាល័យតម្កល់តាមបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីក្ស័យធន ។

មាត្រា ២៨.-

បុគ្គលដែលមានអាទិភាពតាមច្បាប់នេះ អាចយល់ព្រមកែប្រែ ឬលុបចោលអាទិភាពនេះបាន ។ ភាគីមិនចាំបាច់តម្កល់លិខិតជូនដំណឹងពីការព្រមព្រៀងកែប្រែ ឬ លុបចោលអាទិភាពនេះឡើយ ។

ជំពូកទី ៣
ការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង

មាត្រា ២៩.-

ការិយាល័យតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងនៃប្រតិបត្តិការ ដែលមានកិច្ចធានាត្រូវបង្កើតនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ។

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTÈRE DU PALAIS ROYAL

4

មាត្រា ៣០.-

ការិយាល័យនេះជាទីកន្លែងដែលត្រូវតម្កល់ :

១-លិខិតជូនដំណឹងដើម្បីធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទ្រព្យធានាដែលចែងក្នុងច្បាប់នេះ លើកលែងតែទ្រព្យធានាដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា ៤៤ នៃច្បាប់នេះនិង

២-លិខិតជូនដំណឹងពីសិទ្ធិរបស់គាហកនៃសិទ្ធិឃាត់ទុក ។

មាត្រា ៣១.-

១-ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម មានអំណាចចេញលិខិតបទដ្ឋានទាំងឡាយដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ។

២-លិខិតបទដ្ឋានរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម មិនត្រូវផ្ទុយពីបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ឬគោលបំណងលើកស្ទួយសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មដែលចែងក្នុងច្បាប់នេះឡើយ ។

៣-លិខិតបទដ្ឋានអាចចែងពីវិធីបង់ថ្លៃសេវាកម្ម ដែលកំណត់ដោយច្បាប់នេះ ។

៤-ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យមានការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង និងការស្រាវជ្រាវរកកំណត់ត្រាតាមមធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិក ។ ប៉ុន្តែក្រសួងពាណិជ្ជកម្មអាចចេញលិខិតបទដ្ឋានសម្រាប់អនុញ្ញាតឱ្យដាក់ជូនលិខិតជូនដំណឹង និងការស្នើសុំស្រាវជ្រាវរកកំណត់ត្រាតាមមធ្យោបាយផ្សេងពីនេះ ដែលអាចបំប្លែងទៅជាកំណត់ត្រាអេឡិចត្រូនិកបាន ។ កំណត់ត្រាអេឡិចត្រូនិករបស់ការិយាល័យតម្កល់ ត្រូវចាត់ទុកជាកំណត់ត្រាផ្លូវការនៃការតម្កល់ ។

៥-បើក្រសួងពាណិជ្ជកម្មចេញលិខិតបទដ្ឋានសម្រាប់អនុញ្ញាតការដាក់ជូនលិខិតជូនដំណឹងនិងការស្នើសុំស្រាវជ្រាវរកកំណត់ត្រា តាមមធ្យោបាយផ្សេងពីមធ្យោបាយអេ-ឡិចត្រូនិក ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មអាចកំណត់នូវទម្រង់បែបបទសម្រាប់ដាក់ជូនលិខិតជូនដំណឹងនិងការស្នើសុំស្រាវជ្រាវរកកំណត់ត្រា ។

មាត្រា ៣២.-

១-ព័ត៌មានដែលចែងក្នុងលិខិតជូនដំណឹង ដែលតម្កល់តាមច្បាប់នេះជាកំណត់ត្រាសាធារណៈ ។

២-ឧបសម្ព័ន្ធ និងកំណត់ត្រាផ្សេងទៀត ដែលបង្កើតឡើងដោយការិយាល័យតម្កល់ ហើយពាក់ព័ន្ធនឹងលិខិតជូនដំណឹងនេះត្រូវចាត់ទុកជាកំណត់ត្រាសាធារណៈ ។

៣-បុគ្គលគ្រប់រូបមានសិទ្ធិពិនិត្យមើល និងថតចម្លងកំណត់ត្រាសាធារណៈដែលតម្កល់នៅការិយាល័យតម្កល់ដោយគ្មានការរើសអើងអ្វីឡើយ ។

មាត្រា ៣៣.-

១-ត្រូវចាត់ទុកថាលិខិតជូនដំណឹងដំបូងមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ បើលិខិតជូនដំណឹងនេះ :

ក-កំណត់អត្តសញ្ញាណនិងចែងពីអាសយដ្ឋានរបស់កូនបំណុល ។

ខ-កំណត់អត្តសញ្ញាណម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ឬភ្នាក់ងាររបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា និងអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់បំណុល ។

គ-ពណ៌នាអំពីទ្រព្យធានាដែលចុះក្នុងលិខិតជូនដំណឹងជាអក្សរខ្មែរ និងអក្សរឡាតាំង និងលេខអារ៉ាប់ ។ ក្រៅពីនេះលិខិតជូនដំណឹងត្រូវតែអធិប្បាយពីអចលនវត្ថុដែលពាក់ព័ន្ធ បើលិខិតជូនដំណឹងនេះចែងពីឈើឈរដែលត្រូវកាប់ ឬ រ៉ែដែលត្រូវជីកយក ឬ បើទ្រព្យធានាជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់ ។

២-បុគ្គលមានសិទ្ធិតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងដំបូង តែក្នុងករណីដែលកូនបំណុលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់ដូចបានបញ្ជាក់ក្នុងកំណត់ត្រា ដែលកូនបំណុលបានបញ្ជាក់ការឯកភាព ។ កំណត់ត្រាបញ្ជាក់ការឯកភាព មិនចាំបាច់ចែងក្នុងលិខិតជូនដំណឹងឡើយ ។

៣-ការដែលកូនបំណុលចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ មានន័យថាកូនបំណុលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងដំបូង ឬ វិសោធនកម្មដែលចែងពីទ្រព្យធានាដែលរៀបរាប់ក្នុងកិច្ចសន្យា និងផលនៃទ្រព្យធានា ទោះបីជាកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគចែងច្បាស់ ឬមិនបានចែងច្បាស់ពីផលនៃទ្រព្យធានាក្តី ។

៤-លិខិតជូនដំណឹងអាចត្រូវបានតម្កល់មុនចុះកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ ឬមុនសិទ្ធិប្រាតិភោគភ្ជាប់ទៅនឹងទ្រព្យធានា ។

៥-លិខិតជូនដំណឹងដែលគោរពតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវភាគច្រើននៃមាត្រានេះត្រូវចាត់ទុកថាមានប្រសិទ្ធភាព ទោះបីជាមិនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌទាំងស្រុងនៃមាត្រានេះក៏ដោយ

លើកលែងតែវិការៈនោះបង្កឱ្យ មានការភ័ន្តច្រឡំខ្លាំង ។ លិខិតជូនដំណឹងដែលមិនបាន ចែងពីឈ្មោះកូនបំណុល ត្រូវចាត់ទុកថាជាលិខិតជូនដំណឹងដែលបង្កឱ្យ មានការភ័ន្តច្រឡំ ខ្លាំង ។

មាត្រា ៣៤.-

១-ត្រូវចាត់ទុកថាលិខិតជូនដំណឹងចែងគ្រប់គ្រាន់ពីឈ្មោះ ឬនាមករណ៍របស់កូន បំណុលជាអក្សរខ្មែរ និងអក្សរឡាតាំង និងលេខអារ៉ាប់ កាលណា :

ក-កូនបំណុលជារូបវន្តបុគ្គលដែលមានឈ្មោះក្នុងកំណត់ត្រារបស់ក្រសួង មហាផ្ទៃ ហើយលិខិតជូនដំណឹងមានចុះអត្តលេខប្រាំបួនខ្ទង់ ដែលបោះពុម្ពលើអត្តសញ្ញា-ណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែររបស់សាមីជន ។

ខ-កូនបំណុលជារូបវន្តបុគ្គល ហើយមិនមែនជាពលរដ្ឋខ្មែរ លិខិតជូនដំណឹង ត្រូវចុះឈ្មោះរបស់បុគ្គល ដូចដែលបោះពុម្ពលើលិខិតឆ្លងដែនរបស់សាមីជន និងឈ្មោះ ប្រទេសដែលចេញលិខិតឆ្លងដែននោះ ។

គ-កូនបំណុលជានីតិបុគ្គលដែលបង្កើតឡើង ឬ ទទួលស្គាល់តាមច្បាប់នៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា លិខិតជូនដំណឹងត្រូវចុះនាមករណ៍របស់កូនបំណុលដែលបានចុះ ក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ឬ នាមករណ៍ដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ ។

ឃ-កូនបំណុលជានីតិបុគ្គលបរទេស ដែលបង្កើតឡើងក្រៅព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា ហើយមានសមត្ថភាពធ្វើអាជីវកម្មតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បើលិខិត ជូនដំណឹងបានចុះនាមករណ៍របស់កូនបំណុល ដូចបានចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៃព្រះរាជា-ណាចក្រកម្ពុជា ។

ង-កូនបំណុលជានីតិបុគ្គលបរទេស ដែលមិនបានចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយលិខិតជូនដំណឹងនេះត្រូវចុះនាមករណ៍របស់កូនបំណុល ដូចចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៃប្រទេសកំណើតរបស់នីតិបុគ្គលបរទេសដែរ ។

២-លិខិតជូនដំណឹងដែលចែងគ្រប់គ្រាន់ពីឈ្មោះរបស់កូនបំណុល មិនអាចក្លាយ ទៅជាអាត់ប្រសិទ្ធភាពដោយសារការចែង ឬ មិនបានចែងពីពាណិជ្ជនាម ឬ ឈ្មោះផ្សេងទៀត

LE MINISTRE du PALAIS ROYAL

របស់កូនបំណុលឡើយ ។ លិខិតជូនដំណឹងដែលចែងតែពីពាណិជ្ជនាមរបស់កូនបំណុល មិនចាត់ទុកថាបានចែងគ្រប់គ្រាន់ពីឈ្មោះរបស់កូនបំណុលឡើយ ។

៣-លិខិតជូនដំណឹង អាចចែងពីឈ្មោះកូនបំណុលនិងម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា លើសពីមួយបាន ។

៤-ក្នុងករណីដែលលិខិតជូនដំណឹង មិនបានបញ្ជាក់ថាបុគ្គលជាភ្នាក់ងាររបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា មិនប៉ះពាល់ដល់ភាពគ្រប់គ្រាន់នៃលិខិតជូនដំណឹងឡើយ ។

មាត្រា ៣៥.–

១-លិខិតជូនដំណឹងដែលបានតម្កល់ ត្រូវបន្តមានប្រសិទ្ធភាពលើទ្រព្យធានាដែលត្រូវបានលក់ ដោះដូរ ជួល ឬជម្រះចោលតាមវិធីដែលសិទ្ធិប្រាតិភោគបន្តមានអត្ថិភាព ទោះបីម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាបានដឹង ឬ យល់ព្រមនឹងការជម្រះចោលនេះក៏ដោយ ។

២-បើកូនបំណុលប្តូរឈ្មោះដែលធ្វើឱ្យលិខិតជូនដំណឹង ដែលបានតម្កល់បង្កការភ័ន្តច្រឡំខ្លាំង លិខិតជូនដំណឹងនេះមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបន្តសុក្រឹតភាពសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទ្រព្យធានាដែលកូនបំណុលទទួលបានមុន ឬ ក្នុងរយៈពេលបួន(០៤)ខែ បន្ទាប់ពីការប្តូរឈ្មោះនេះ ។ លិខិតជូនដំណឹងនេះមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបន្តសុក្រឹតភាពសិទ្ធិប្រាតិភោគលើទ្រព្យធានាដែលកូនបំណុលទទួលបាន ក្នុងរយៈពេលលើសពីបួន(០៤)ខែ ក្រោយពីការប្តូរឈ្មោះនេះ តែក្នុងករណីដែលបានតម្កល់វិសោធនកម្មលើលិខិតជូនដំណឹង ដើម្បីកែតម្រូវឈ្មោះក្នុងរយៈពេលបួន(០៤)ខែបន្ទាប់ពីការប្តូរឈ្មោះនេះ ។

៣-លើកលែងតែប្រការដែលចែងពីការប្តូរឈ្មោះកូនបំណុលក្នុងចំណុចទី ២ ខាងលើ លិខិតជូនដំណឹងនេះបន្តមានប្រសិទ្ធភាព ទោះបីជាកាលៈទេសៈបានកែប្រែ និងបណ្តាលឱ្យលិខិតជូនដំណឹងបង្កការភ័ន្តច្រឡំខ្លាំង បន្ទាប់ពីការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងក៏ដោយ ។

មាត្រា ៣៦.–

១-លិខិតជូនដំណឹងមានប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់រយៈពេលប្រាំ(០៥)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតម្កល់ ។

២-លិខិតជូនដំណឹងដែលបានតម្កល់ត្រូវអស់ប្រសិទ្ធភាព នៅពេលដែលផុតរយៈពេលប្រាំ(០៥)ឆ្នាំ លើកលែងតែបុគ្គលបានតម្កល់លិខិតសុំបន្តមុនផុតរយៈពេលប្រាំ(០៥)ឆ្នាំ ។

ROYAUME DU CAMBODGE · LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

៣-លិខិតជូនដំណឹងក្លាយទៅជាគ្មានប្រសិទ្ធភាព នៅពេលផុតរយៈពេលប្រាំ(០៥) ឆ្នាំ ហើយរាល់សិទ្ធិប្រាតិភោគដែលមានសុក្រឹតភាព តាមលិខិតជូនដំណឹងនេះក៏ក្លាយទៅជាគ្មានសុក្រឹតភាពដែរ លើកលែងតែសិទ្ធិប្រាតិភោគដែលមានប្រសិទ្ធភាពដោយមិនចាំបាច់តម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ។

៤-បើសិទ្ធិប្រាតិភោគក្លាយទៅជាគ្មានសុក្រឹតភាពនៅពេលផុតរយៈពេល ត្រូវចាត់ទុកថាមិនដែលបានធ្វើសុក្រឹតកម្ម ចំពោះអ្នកទិញទ្រព្យធានាពីមុន ឬ អ្នកទិញទ្រព្យធានាបន្តបន្ទាប់ដែលបានបង់តម្លៃឡើយ ។

មាត្រា ៣៧.-

១-លិខិតជូនដំណឹងដំបូងអាចត្រូវកែប្រែដោយវិសោធនកម្មម្តង ឬ ច្រើនដង ។ វិសោធនកម្មត្រូវតែ :

ក-បញ្ជាក់ពីលិខិតជូនដំណឹងដំបូងតាមលេខតម្កល់ ។

ខ-បញ្ជាក់ពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានវិសោធនកម្មនេះ ។

គ-បញ្ជាក់ថានេះជាវិសោធនកម្មលើលិខិតជូនដំណឹង ។

ឃ-ចែងពីព័ត៌មានចាំបាច់ទាំងអស់ ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងដំបូងដោយចែងឆ្លុះបញ្ចាំងពីលិខិតជូនដំណឹងនេះទាំងស្រុងឡើងវិញ ។

២-បើវិសោធនកម្មដាក់បន្ថែមទ្រព្យធានា ដែលចែងក្នុងលិខិតជូនដំណឹង ឬ បន្ថែមកូនបំណុលទៅក្នុងលិខិតជូនដំណឹង លិខិតជូនដំណឹងនេះមានប្រសិទ្ធភាព បើកូនបំណុលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់តាមកំណត់ត្រាដែលកូនបំណុលបានឯកភាព ។ ការដែលកូនបំណុលចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគមានន័យថា កូនបំណុលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់វិសោធនកម្មចែងពីទ្រព្យធានាដែលចុះក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគនិងផលនៃទ្រព្យធានា ទោះបីជាកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគចែងជាក់លាក់ ឬ មិនជាក់លាក់ពីផលនៃទ្រព្យធានាក៏ដោយ ។

៣-បើលិខិតជូនដំណឹងចែងពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាលើសពីមួយ វិសោធនកម្មមិនមានប្រសិទ្ធភាព ចំពោះតែម្ចាស់បំណុល ដែលមានកិច្ចធានាដែលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់តាមកំណត់ត្រាដែលកូនបំណុលបានឯកភាពប៉ុណ្ណោះ ។

៤-វិសោធនកម្មបន្ថែមទ្រព្យធានា មានប្រសិទ្ធភាពលើទ្រព្យធានាដែលបន្ថែមនោះ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតម្កល់វិសោធនកម្ម ។

៥-វិសោធនកម្មបន្ថែមកូនបំណុល មានប្រសិទ្ធភាពលើកូនបំណុលដែលបន្ថែមនោះ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតម្កល់វិសោធនកម្ម ។

៦-វិសោធនកម្មក្រៅពីវិសោធនកម្មបន្ថែមទ្រព្យធានា ឬ បន្ថែមកូនបំណុលមាន ប្រសិទ្ធភាពតែក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា អនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់តាម កំណត់ត្រាដែលកូនបំណុលបានឯកភាព ។

៧-វិសោធនកម្មគ្មានប្រសិទ្ធភាពទេ បើវិសោធនកម្មនេះចែងលុបចោលម្ចាស់បំណុល ដែលមានកិច្ចធានាទាំងអស់ ដោយមិនបានចែងពីឈ្មោះម្ចាស់បំណុល ដែលមានកិច្ចធានា ថ្មី ឬ ចែងលុបឈ្មោះកូនបំណុលទាំងអស់ និងមិនបានចែងពីឈ្មោះកូនបំណុល ដែលមិន បានបញ្ជាក់ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងពីមុន ។

៨-បើមានម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាលើសពីមួយ ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងម្ចាស់ បំណុលដែលមានកិច្ចធានាម្នាក់ៗ អាចអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់វិសោធនកម្មបាន ។

៩-វិសោធនកម្មដែលអនុញ្ញាតដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាម្នាក់ មិនប៉ះ ពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាផ្សេងទៀត ដែលមានឈ្មោះក្នុងលិខិត ជូនដំណឹងឡើយ ។

១០-ការតម្កល់វិសោធនកម្ម មិនធ្វើឱ្យរយៈពេលប្រសិទ្ធភាពនៃលិខិតជូនដំណឹងត្រូវ កើនឡើងទេ ។

មាត្រា ៣៨.-

១-រយៈពេលប្រសិទ្ធភាពនៃលិខិតជូនដំណឹង អាចត្រូវបន្តដោយតម្កល់លិខិតស៊ីបន្ត ដែល :

ក-បញ្ជាក់ពីលេខតម្កល់នៃលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ។

ខ-បញ្ជាក់ពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងដែលអនុ- ញ្ញាតឱ្យមានលិខិតស៊ីបន្តនេះ ។

គ-បញ្ជាក់ថាលិខិតជូនដំណឹងត្រូវបន្តប្រសិទ្ធភាព ចំពោះម្ចាស់បំណុលដែល

មានកិច្ចធានាដែលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់ ។

២-ភាគីអាចតម្កល់លិខិតសុំបន្តសុពលភាព ក្នុងរយៈពេលប្រាំមួយ(០៦)ខែ មុនផុតរយៈពេលប្រាំ(០៥)ឆ្នាំ ដែលលិខិតជូនដំណឹងមានសុពលភាព ។

ក-ចាប់ពីពេលតម្កល់លិខិតសុំបន្ត លិខិតជូនដំណឹងត្រូវបន្តសុពលភាពនិងមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់រយៈពេលប្រាំ(០៥)ឆ្នាំទៀត គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលលិខិតជូនដំណឹងដំបូងត្រូវអស់ប្រសិទ្ធភាព ។

ខ-ប្រសិទ្ធភាពនេះត្រូវបន្តចំពោះតែម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាដែលអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់លិខិតសុំបន្តប៉ុណ្ណោះ ។

គ-នៅពេលផុតរយៈពេលប្រាំ(០៥)ឆ្នាំ លិខិតជូនដំណឹងត្រូវអស់សុពលភាពចំពោះម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា លើកលែងតែលិខិតសុំបន្តដែលអនុញ្ញាតដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាត្រូវបានតម្កល់មុនផុតរយៈពេលនេះ ។ ដើម្បីបន្តប្រសិទ្ធភាពលិខិតជូនដំណឹងតទៅទៀត ភាគីអាចតម្កល់លិខិតសុំបន្តសុពលភាពជាបន្តបន្ទាប់តាមរបៀបដូចបានចែងខាងលើនេះ ។

មាត្រា ៣៩.–

១-ប្រសិទ្ធភាពនៃលិខិតជូនដំណឹង អាចត្រូវបញ្ចប់ដោយការតម្កល់លិខិតសុំបញ្ចប់ដែល :

ក-បញ្ជាក់ពីលិខិតជូនដំណឹងដំបូងតាមលេខតម្កល់ ។

ខ-បញ្ជាក់ពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងដែលអនុញ្ញាតឱ្យបញ្ចប់នេះ ។

គ-បញ្ជាក់ថាលិខិតជូនដំណឹងគ្មានប្រសិទ្ធភាព ចំពោះផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាដែលអនុញ្ញាតឱ្យបញ្ចប់ ។

២-ក្នុងរយៈពេលម្ភៃ(២០)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា បានទទួលការទាមទារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីកូនបំណុល ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាត្រូវតម្កល់លិខិតសុំបញ្ចប់ ប្រសិនបើ :

មានជំពាក់កាតព្វកិច្ចព្រាតិភោគនិងគ្មានការសន្យាផ្តល់បុរេប្រទាន ការបង្កើត

កាតព្វកិច្ច ឬ ការផ្តល់តម្លៃតាមវិធីក្រៅពីនេះទេ ឬ

-កូនបំណុលមិនបានអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងដំបូង ឬ

-លិខិតជូនដំណឹងដែលចែងពីគណនី ឬ កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានាដែលត្រូវបានលក់ ប៉ុន្តែកូនបំណុលគណនី ឬ បុគ្គលដែលជំពាក់កាតព្វកិច្ច បានរំលត់កាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនសព្វគ្រប់អស់ហើយ ។

៣-លិខិតសុំបញ្ចប់ អាចបញ្ចប់សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាក្នុងលិខិតជូនដំណឹង តែក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាបានអនុញ្ញាតតាមរយៈកំណត់ត្រាដែលមានបញ្ជាក់ការឯកភាព ។ នៅពេលតម្កល់លិខិតសុំបញ្ចប់ ដែលមានប្រសិទ្ធភាព លិខិតជូនដំណឹងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងលិខិតសុំបញ្ចប់នេះ ក្លាយទៅជាគ្មានប្រសិទ្ធភាពចំពោះម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់ ។

មាត្រា ៤០.-

១-ការប្រគល់លិខិតជូនដំណឹងដំបូង វិសោធនកម្ម លិខិតសុំបន្ត ឬ លិខិតសុំបញ្ចប់ និងការស្នើសុំបង់ថ្លៃតម្កល់ ឬ ការទទួលកំណត់ត្រាដោយការិយាល័យតម្កល់ ត្រូវចាត់ទុកជាការតម្កល់ លើកលែងតែប្រការដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ២ ខាងក្រោមនេះ ។

២-មិនចាត់ទុកថាមានការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងទេ បើកំណត់ត្រានេះត្រូវបានការិយាល័យតម្កល់បដិសេធ ក្នុងករណីដែល :

ក-លិខិតជូនដំណឹងដំបូងមិនបានផ្តល់ព័ត៌មានតាមច្បាប់តម្រូវ ។

ខ-វិសោធនកម្ម មិនបានផ្តល់ព័ត៌មានតាមច្បាប់តម្រូវ ឬវិសោធនកម្មបញ្ជាក់ពីលិខិតជូនដំណឹងដំបូងដែលផុតរយៈពេលមានប្រសិទ្ធភាព ។

គ-លិខិតសុំបន្តមិនបានបញ្ជាក់ពីលេខនៃលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ឬ មិនបានប្រគល់ជូនក្នុងរយៈពេលប្រាំមួយ(០៦)ខែ ដែលច្បាប់នេះបានអនុញ្ញាត ឬ

ឃ-លិខិតសុំបញ្ចប់មិនបានបញ្ជាក់ពីលេខនៃលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ។

៣-ការិយាល័យតម្កល់ មិនអាចបដិសេធមិនតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងក្រៅពីមូលហេតុដែលចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រានេះឡើយ លើកលែងតែមានការស្នើសុំបង់ថ្លៃតម្កល់ដែលមិនបានបង់តាមច្បាប់កំណត់ ទើបការិយាល័យតម្កល់អាចបដិសេធបាន ។

ក-កំណត់ត្រារួមជាមួយថ្លៃសេវាតម្កល់ ដែលដាក់ជូនការិយាល័យតម្កល់ ប៉ុន្តែបើការិយាល័យតម្កល់បានបដិសេធ ដោយផ្អែកលើមូលហេតុក្រៅពីមូលហេតុដែលចែងក្នុងមាត្រានេះ ត្រូវចាត់ទុកថាកំណត់ត្រាដែលបានតម្កល់នោះមានប្រសិទ្ធភាព ប៉ុន្តែគ្មានអនុភាពលើអ្នកទិញទ្រព្យធានា ដែលបានបង់ថ្លៃដោយមានការជឿជាក់សមហេតុផលថាគ្មានកំណត់ត្រាណាតម្កល់ពីមុនទេ ។

ខ-បើការិយាល័យតម្កល់បដិសេធការទទួលតម្កល់ ការិយាល័យនេះត្រូវតែបញ្ជូនអង្គហេតុ និងមូលហេតុនៃការបដិសេធរបស់ខ្លួនភ្លាមៗជូនទៅបុគ្គលដែលបានដាក់ជូនកំណត់ត្រានេះ ។

៤-លិខិតជូនដំណឹងដែលបានតម្កល់ មានប្រសិទ្ធភាពតែក្នុងករណីដែលបានតម្កល់ដោយបុគ្គលដែលច្បាប់នេះអនុញ្ញាតឱ្យតម្កល់ ។

៥-ការជូនដំណឹងដែលអនុញ្ញាតដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាម្នាក់ ដែលមានឈ្មោះក្នុងលិខិតជូនដំណឹង មិនប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាផ្សេងទៀត ដែលបញ្ជាក់ក្នុងលិខិតជូនដំណឹងឡើយ ។

៦-ការចម្លងនិទ្ទេសមិនបានត្រឹមត្រូវដោយការិយាល័យតម្កល់ មិនប៉ះពាល់ប្រសិទ្ធ-ភាពនៃកំណត់ត្រាឡើយ ។

មាត្រា ៤១.—

១-បុគ្គលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង អាចតម្កល់លិខិតសុំកែតម្រូវនៅការិយាល័យតម្កល់ ដើម្បីកែតម្រូវលិខិតជូនដំណឹងដែលមានចុះឈ្មោះរបស់ខ្លួន បើខ្លួនជឿថាកំណត់ត្រានោះមានកំហុស ឬ បានតម្កល់ដោយមិនត្រឹមត្រូវ ។

២-លិខិតសុំកែតម្រូវត្រូវតែ :

ក-បញ្ជាក់ពីកំណត់ត្រាដែលត្រូវកែតម្រូវ ដោយកំណត់ពីលេខតម្កល់នៃលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ។

ខ-បញ្ជាក់ថាលិខិតនេះជាលិខិតសុំកែតម្រូវ ។

គ-បញ្ជាក់ពីមូលហេតុដែលបុគ្គលសាមីជឿថា កំណត់ត្រានេះមិនត្រឹមត្រូវនិងចង្អុលបង្ហាញពីវិធីដែលត្រូវកែតម្រូវកំហុស ឬបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ ដែលខ្លួនជឿថាកំណត់ត្រានោះបានតម្កល់ដោយមិនត្រឹមត្រូវ ។

៣-ការតម្កល់លិខិតសុំកែតម្រូវ មិនប៉ះពាល់ដល់ប្រសិទ្ធភាពនៃលិខិតជូនដំណឹងឡើយ ។

មាត្រា ៤២.-

១-រាល់លិខិតជូនដំណឹងដែលខ្លួនទទួលតម្កល់ ការិយាល័យតម្កល់ត្រូវតែ :

ក-ដាក់លេខកូដពិសេសលើកំណត់ត្រាដែលបានតម្កល់ ។

ខ-បង្កើតសំណុំកំណត់ត្រាដែលមានចុះលេខកូដពិសេស កាលបរិច្ឆេទ និងពេលវេលានៃការតម្កល់ ។

គ-រក្សាទុកកំណត់ត្រាដែលបានតម្កល់សម្រាប់សាធារណជនពិនិត្យ ។

២-ការិយាល័យតម្កល់ត្រូវតែកត់ត្រាលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ដោយចុះឈ្មោះកូនបំណុល និងត្រូវចុះកំណត់ត្រាទាំងអស់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងលិខិតជូនដំណឹងដំបូង តាមរបៀបដែលយោងទៅរកលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ។ ចំពោះលិខិតជូនដំណឹងដែលមានចែងពីលេខសេរីនៃយានយន្តមានលេខសេរី ការិយាល័យតម្កល់ត្រូវរក្សាទុកនិទ្ទេសលេខសេរីនោះ ។

៣-ការិយាល័យតម្កល់ត្រូវសម្រួលដល់ការស្វែងរកកំណត់ត្រាដោយប្រើឈ្មោះ និងលេខកូដរបស់កូនបំណុល ដែលបានចុះលើលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកំណត់ត្រានេះនិងឯកសារតម្កល់ទាំងអស់ ដែលទាក់ទងគ្នានឹងលិខិតជូនដំណឹងដំបូង ។ ចំពោះលិខិតជូនដំណឹងដែលមានចែងពីលេខសេរីនៃយានយន្តដែលមានលេខសេរី ការិយាល័យតម្កល់ ត្រូវផ្តល់លទ្ធភាពដល់ការទាញកំណត់ត្រាមកប្រើតាមរយៈលេខសេរីនៃយានយន្តមានលេខសេរីនោះ ។

៤-ការិយាល័យតម្កល់ត្រូវរក្សាទុកកំណត់ត្រា ដែលអស់ប្រសិទ្ធភាពក្នុងរយៈពេលដប់ (១០)ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទផុតរយៈពេល ។

ROYAUME DU CAMBODGE MINISTÈRE DU PALAIS ROYAL

៥-សិទ្ធិនៃការិយាល័យតម្កល់មានអំណាចតែលើកិច្ចការរដ្ឋបាលប៉ុណ្ណោះ ។ មាតិកានៃលិខិតជូនដំណឹងត្រូវដកស្រង់ចេញពីកិច្ចព្រមព្រៀងឯកជនដែលច្បាប់នេះអនុញ្ញាតនិង

ច្បាប់ដទៃទៀតនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមិនតម្រូវឱ្យមានការឯកភាព ឬការយល់ព្រមពីបុគ្គលណាក្រៅពីភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងឡើយ ។ ការិយាល័យតម្កល់មិនមានអំណាចក្នុងការពិនិត្យលិខិតជូនដំណឹង ដើម្បីកំណត់ពីភាពគ្រប់គ្រាន់សុពលភាព ឬបញ្ជាក់ថាមានតម្លៃតាមច្បាប់ឡើយ ។

មាត្រា ៤៣.-

១-ការិយាល័យតម្កល់ត្រូវតែផ្តល់ជូនបុគ្គលដែលស្នើសុំ នូវព័ត៌មានដូចខាងក្រោមនេះ :

ក-រាល់លិខិតជូនដំណឹងដែលចែងពីកូនបំណុល នឹងនៅមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាទាំងអស់ ទោះបីជាការិយាល័យនេះមាន ឬ នឹងទទួលបានព័ត៌មាននោះនាកាលបរិច្ឆេទ និងពេលវេលាដែលការិយាល័យតម្កល់បានកំណត់ក៏ដោយ ។

ខ-លេខកូដឯកសារ កាលបរិច្ឆេទ និងពេលវេលានៃការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងនីមួយៗ ។

គ-ឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់បំណុល ដែលមានកិច្ចធានាដែលចុះលើលិខិតជូនដំណឹងនីមួយៗ ។

ឃ-សេចក្តីអធិប្បាយពីទ្រព្យធានាក្នុងលិខិតជូនដំណឹងឬវិសោធនកម្មនីមួយៗ។

ង-លេខកូដឯកសារ កាលបរិច្ឆេទ និងពេលនៃការតម្កល់កំណត់ត្រានីមួយៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងលិខិតជូនដំណឹងនីមួយៗ និងកំណត់ត្រាដែលជាលិខិតសុំបន្ត លិខិតសុំកែតម្រូវ ឬ លិខិតសុំបញ្ចប់ ។

២-បុគ្គលអាចស្នើសុំរកកំណត់ត្រានៅការិយាល័យតម្កល់ តាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យណាមួយដូចខាងក្រោមនេះ :

-លេខតម្កល់នៃលិខិតជូនដំណឹង ឬ

-លេខស៊េរីនៃយានយន្តមានលេខស៊េរី ឬ

-លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណរបស់កូនបំណុលជារូបវន្តបុគ្គល ដែលមានសញ្ជាតិ

ឈ្មោះរបស់កូនបំណុលដែលជានីតិបុគ្គល ដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ ។

៣-ការិយាល័យតម្កល់ អាចផ្តល់កំណត់ត្រាតាមគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីអនុវត្តភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ ប៉ុន្តែបើមានការស្នើសុំការិយាល័យតម្កល់ ត្រូវផ្តល់កំណត់ត្រាដោយចេញលិខិតបញ្ជាក់ដែលអាចប្រើជាភស្តុតាង ក្នុងតុលាការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយមិនចាំបាច់មានភស្តុតាងក្រៅពីឯកសារផ្ទាល់មកបញ្ជាក់បន្ថែមឡើយ ។

មាត្រា ៤៤.-

១-ថ្វីបើមានបទប្បញ្ញត្តិក្នុងមាត្រា ៣០ ក៏ដោយ បើទ្រព្យធានាជាចលនវត្ថុតាំងភ្ជាប់រ៉ែដែលនឹងត្រូវជីកយក ឬឈើឈរដែលនឹងត្រូវកាប់ ត្រូវតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ដើម្បីធ្វើសុក្រឹតកម្មសិទ្ធិប្រាតិភោគនៅការិយាល័យចុះបញ្ជី ដែលបានបង្កើតឡើងតាមច្បាប់ភូមិបាលជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

២-លិខិតជូនដំណឹងដែលតម្កល់តាមវាក្យខណ្ឌនេះ ត្រូវអនុលោមតាមវិធានដែលកំណត់ដោយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។

មាត្រា ៤៥.-

១-ថ្លៃសេវាសម្រាប់ការតម្កល់លិខិតជូនដំណឹងដំបូង លិខិតសុំបន្ត លិខិតសុំបញ្ចប់ ឬ លិខិតសុំកែតម្រូវ ថ្លៃសេវារៀបចំរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវដែលមានការបញ្ជាក់ ឬសេវាផ្សេងៗទៀត ត្រូវបង់តាមការកំណត់របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ។

២-ទោះបីមានបញ្ញត្តិក្នុងចំណុចទី ១ ក៏ដោយ ច្បាប់នេះមិនតម្រូវឱ្យមានថ្លៃសេវាកម្មសម្រាប់របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរក ដែលបុគ្គលគ្រប់រូបទទួលបានពីការប្រើប្រាស់សេវាកម្មអេឡិចត្រូនិករបស់ការិយាល័យតម្កល់ឡើយ ។

៣-ច្បាប់នេះមិនតម្រូវឱ្យមានថ្លៃសេវាកម្មណាផ្សេងពីថ្លៃសេវាកម្មដែលកំណត់ខាងលើនេះឡើយ ។

ជំពូកទី ៤

ការអនុវត្ត

មាត្រា ៤៦.-

១-ភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ មានសេរីភាពក្នុងការកំណត់ពីការមិនសងបំណុលក្នុងកិច្ចសន្យារបស់ខ្លួន ។

២-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាត្រូវមាន :

ក-សិទ្ធិកាន់កាប់ ឬ គ្រប់គ្រងទ្រព្យធានាតាមសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ទោះបីជាកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគគ្មានចែងពីការកាន់កាប់ ឬការត្រួតត្រាក៏ដោយ ។

ខ-សិទ្ធិ និងដំណោះស្រាយដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ។

គ-សិទ្ធិ និងដំណោះស្រាយដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ ។

ឃ-សិទ្ធិ និងដំណោះស្រាយដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ផ្សេងទៀត ។

៣-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាអាចប្រើសិទ្ធិណាមួយ ឬ ទាំងអស់ដែលខ្លួនមានក្នុងពេលជាមួយគ្នាបាន ។

៤-បើទ្រព្យធានាជាគណនីឬទ្រព្យអរូបីផ្សេងទៀត ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាអាចប្រើសិទ្ធិលើគណនី ឬទ្រព្យអរូបីនោះដោយមិនចាំបាច់ប្តឹងទៅតុលាការ ប៉ុន្តែត្រូវគោរពតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ដែលចែងពីអនុប្បទានសិទ្ធិឬសិទ្ធិប្រមូលបំណុល ។

៥-បើទ្រព្យធានាជាឯកសារ ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាអាចប្រើសិទ្ធិលើឯកសារ ឬ ចំពោះទំនិញដែលបានចែងក្នុងឯកសារក៏បាន ។

៦-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាមានសិទ្ធិសុំសេចក្តីសម្រេចកិច្ចការប្រញាប់ពីតុលាការ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យ ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាកាន់កាប់ ឬ គ្រប់គ្រងលើទ្រព្យធានា ។

៧-កាលណាម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា បានទទួលសេចក្តីសម្រេចឱ្យកាន់កាប់អាទិភាពនៃការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទតម្កល់លិខិតជូនដំណឹង ឬ ស្របកម្មនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគ គឺយកកាលបរិច្ឆេទណាមួយដែលកើតឡើងមុន ។

៨-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា អាចទិញទ្រព្យធានាដែលប្រកាសលក់ដេញថ្លៃបាន ។

មាត្រា ៤៧.-

១-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុលក្នុងគណនី ឬ សិទ្ធិទទួលការបង់ប្រាក់ផ្សេងទៀត ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា អាចប្រើសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានដោយផ្ទាល់ចំពោះគណនី ។

២-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុលក្នុងគណនី កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានា ឬសិទ្ធិទទួលការបង់ប្រាក់ផ្សេងទៀត ឬ នៅពេលដែលកូនបំណុលបានឯកភាព ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា មានសិទ្ធិជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ទៅកូនបំណុលនៃគណនី ឬ ភាគីកូនបំណុល ដើម្បីឱ្យបង់ប្រាក់ជូនម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា និងគ្រប់គ្រងលើផលនៃទ្រព្យធានា ។

៣-បើសិទ្ធិប្រាតិភោគធានានូវបំណុល ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាត្រូវប្រគល់ទឹកប្រាក់ដែលប្រមូលបានដែលលើសពីបំណុលឱ្យទៅកូនបំណុល ។ កូនបំណុលត្រូវទទួលខុសត្រូវសងប្រាក់សមតុល្យរវាងប្រាក់បំណុលនិងប្រាក់ដែលប្រមូលបាន លើកលែងតែមានការព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ ។

៤-បើប្រតិបត្តិការជាការលក់គណនី ឬ កិច្ចសន្យាលក់ដែលមានកិច្ចធានាកូនបំណុលគ្មានសិទ្ធិលើទឹកប្រាក់ដែលលើសពីបំណុល និងគ្មានការទទួលខុសត្រូវចំពោះទឹកប្រាក់ដែលនៅខ្វះទេ លើកលែងតែកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគចែងផ្ទុយពីនេះ ។

៥-ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា អាចអនុវត្តតាមមាត្រានេះដោយមិនចាំបាច់ប្រើនីតិវិធីតុលាការក៏បាន ។

មាត្រា ៤៨.-

១-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាមានសិទ្ធិកាន់កាប់ ឬគ្រប់គ្រងទ្រព្យធានាដោយមិនចាំបាច់ប្តឹងទៅតុលាការ បើកូនបំណុលបានឯកភាពជាលាយលក្ខណ៍អក្សរបន្ទាប់ពីកូនបំណុលមិនបានសងបំណុល ។

២-នៅពេលកូនបំណុលមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាមានសិទ្ធិប្តឹងសុំសេចក្តីសម្រេចកិច្ចការប្រញាប់ ឬ ការបញ្ជាពិសេសពីតុលាការដែលអនុញ្ញាតឱ្យម្ចាស់បំ-ណុលមានកិច្ចធានាកាន់កាប់ ឬ គ្រប់គ្រងទ្រព្យធានា ។

ក-សវនាការត្រូវផ្តោតតែលើបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិ-ភោគដែលចែងពីទ្រព្យធានា ហើយត្រូវមានការខកខានមិនបានសងបំណុលយ៉ាងតិចមួយលើក ។

ខ-ក្នុងករណីដែលត្រូវការសេវាកម្មរបស់អាជ្ញាសាលា ឬ មន្ត្រីដទៃទៀតជាចាំបាច់ ដើម្បីដកហូតទ្រព្យធានាពីកូនបំណុល ម្ចាស់បំណុលត្រូវបង់ថ្លៃសេវាជាប្រាក់រៀលតាមការកំណត់រួមរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

៣-បើមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងប្រាតិភោគ ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាអាចតម្រូវឱ្យកូនបំណុលផ្តុំតម្លើងទ្រព្យធានា និងរៀបចំឱ្យហើយស្រេចសម្រាប់ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានានៅកន្លែងដែលសមស្រប និងងាយស្រួលដល់ភាគីទាំងពីរដែលម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាជាអ្នកកំណត់ ។

៤- ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា អាចទុកដាក់ឧបករណ៍មិនឱ្យអ្នកផ្សេងប្រើប្រាស់បានដោយគ្មានផ្លាស់ប្តូរទីតាំងរបស់វា ហើយអាចជម្រះចោលទ្រព្យធានានេះនៅមណ្ឌលអាជីវ-កម្ម ឬ លំនៅស្ថានរបស់កូនបំណុល ឬទីកន្លែងផ្សេងទៀតដែលរកឃើញទ្រព្យធានា ។

មាត្រា ៤៩.-

១-បន្ទាប់ពីកូនបំណុលមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាអាចលក់ ជួល ផ្តល់តាមអាជ្ញាប័ណ្ណ ឬ ជម្រះចោលទ្រព្យធានាណាមួយ ឬ ទាំងអស់ក៏បាន ។

២-ការជម្រះចោលទ្រព្យធានា អាចធ្វើឡើងជាសាធារណៈ ឬ ជាឯកជន ហើយអាចធ្វើឡើងតាមកិច្ចសន្យាមួយ ឬ ច្រើនក៏បាន ។

៣-ការជម្រះចោលនេះអាចធ្វើឡើងតាមឯកតា ឬ ជាកញ្ចប់ និងនៅពេលវេលាទីកន្លែង និងតាមលក្ខខណ្ឌដែលស្របតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់នេះ ។

៤- ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា ត្រូវផ្តល់ជូនកូនបំណុលនូវដំណឹងសមស្របអំពីពេលវេលា និងទីកន្លែងនៃការលក់ឡាយឡុងជាសាធារណៈ ឬ ពេលវេលាដែលត្រូវលក់ជាឯកជន ឬការជម្រះចោលដែលបានគ្រោងទុក លើកលែងតែទ្រព្យធានាដែលងាយផុយរលួយ ឬ បង្ហាញពីការធ្លាក់ចុះតម្លៃយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ កូនបំណុលអាចលះបង់សិទ្ធិក្នុងការទទួលព័ត៌មាននេះបាន ។

៥- ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ត្រូវជូនដំណឹងដល់ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាផ្សេងទៀត ដែលបានធ្វើកំណត់ត្រាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលបញ្ជាក់ពីសិទ្ធិរបស់គេលើទ្រព្យធានាមកឱ្យម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ។

៦- ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា អាចទិញទ្រព្យធានាដែលលក់ឡាយឡុងជាសាធារណៈ ឬ ជាឯកជនបាន ។

មាត្រា ៥០.-

១- ផលនៃការជម្រះទ្រព្យធានា ត្រូវយកមកប្រើប្រាស់តាមលំដាប់ដូចខាងក្រោមនេះ :

ក- សងថ្លៃចំណាយសមស្រប ដែលកើតឡើងពីការទទួលយកការកាន់កាប់ ការរៀបចំជម្រះទ្រព្យធានា និងការជម្រះទ្រព្យធានា រាប់បញ្ចូលទាំងថ្លៃចំណាយសមស្របសម្រាប់មេធាវី និងថ្លៃចំណាយរឿងក្តី ដែលម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាបានចំណាយ ។

ខ- ទូទាត់បំណុលដែលធានាដោយសិទ្ធិប្រាតិភោគ ។

គ- ទូទាត់បំណុលដែលធានាដោយសិទ្ធិប្រាតិភោគ ក្នុងលំដាប់បន្ទាប់លើទ្រព្យធានា បើមានការទាមទារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ មុនពេលបញ្ចប់ការបែងចែកផលនៃទ្រព្យធានា ហើយអ្នកកាន់កាប់សិទ្ធិប្រាតិភោគបន្ទាប់នេះ បានផ្តល់ភស្តុតាងសមស្របពីផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ។

ឃ- ទូទាត់បំណុលគ្មានទ្រព្យធានាដែលបានទទួលស្គាល់ ។

២- ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ត្រូវប្រគល់ទឹកប្រាក់ដែលលើសពីបំណុលទៅឱ្យកូនបំណុល ហើយកូនបំណុលត្រូវទទួលខុសត្រូវសងទឹកប្រាក់ដែលខ្វះ លើកលែងតែមានកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ ។

៣-កាលណាទ្រព្យធានា ត្រូវបានជម្រះចោលដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា បន្ទាប់ពីកូនបំណុលមិនសងបំណុល ៖

ក-ការជម្រះចោលនេះជាការផ្ទេរសិទ្ធិទាំងអស់ លើទ្រព្យធានាឱ្យទៅអ្នកទិញ ដែលបានបង់ថ្លៃ ហើយរំលត់សិទ្ធិប្រាតិភោគ និងសិទ្ធិប្រាតិភោគបន្ទាប់ ឬ ឯកសិទ្ធិផ្សេងទៀត បើអ្នកទិញបានទិញដោយសុចរិត និង

ខ-មន្ត្រីចុះបញ្ជីនៃការិយាល័យចុះបញ្ជី ដែលរក្សាទុកកំណត់ត្រាកម្មសិទ្ធិលើទ្រព្យធានាដូចជាមន្ត្រីចុះបញ្ជីសិទ្ធិកម្ម សិទ្ធិយានយន្តដែលមានលេខស៊េរី ត្រូវចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិថ្មីជូនអ្នកទិញដែលបានបង់តម្លៃ ហើយបើមានការស្នើសុំពីមន្ត្រីចុះបញ្ជី ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ត្រូវផ្តល់ការអនុញ្ញាតឱ្យចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិថ្មី តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការដែលបង្គាប់ឱ្យម្ចាស់បំណុលកាន់កាប់ ឬកិច្ចព្រមព្រៀងលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់កូនបំណុលដែលប្រគល់ ទ្រព្យធានាឱ្យម្ចាស់បំណុលកាន់កាប់ ដែលកូនបំណុលចុះហត្ថលេខា បន្ទាប់ពីការមិនសងបំណុល ។

មាត្រា ៥១.-

១-បន្ទាប់ពីការមិនសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា អាចស្នើសុំឃាត់ទុកទ្រព្យធានា ដើម្បីឱ្យមានការទូទាត់កាតព្វកិច្ចមួយផ្នែក ឬ ទាំងស្រុងបាន ។

២-ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាត្រូវធ្វើការស្នើសុំនេះទៅកូនបំណុល និង ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាផ្សេងទៀត ដែលបានធ្វើការទាមទារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមកម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ហើយបញ្ជាក់ថាខ្លួនមានផលប្រយោជន៍ក្នុងទ្រព្យធានានេះ ។

៣-បើម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា បានទទួលការជំទាស់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិទទួលលិខិតជូនដំណឹងក្នុងរយៈពេលម្ភៃ(២០)ថ្ងៃបន្ទាប់ពីបានធ្វើលិខិតជូនដំណឹង ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាត្រូវតែជម្រះចោលទ្រព្យធានាតាមបទ-ប្បញ្ញត្តិនៃជំពូកនេះ ។

៤-បើគ្មានការជំទាស់ក្នុងរយៈពេលម្ភៃ(២០)ថ្ងៃទេ ម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាអាចរក្សាទុកទ្រព្យធានា ដើម្បីទូទាត់កាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុលស្របតាមការស្នើសុំ ។

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

មាត្រា ៥២.-

១-លើកលែងតែមានការព្រមព្រៀងលាយលក្ខណ៍អក្សរផ្ទុយពីនេះ បន្ទាប់ពីការមិនសងបំណុល កូនបំណុលឬម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាផ្សេងទៀត អាចលោះយកទ្រព្យធានាដោយអនុវត្តកាតព្វកិច្ចទាំងអស់ ដែលធានាដោយទ្រព្យធានានេះ និងចេញថ្លៃចំណាយសមស្របដែលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាបានចាយក្នុងការកាន់កាប់ និង ផ្គួសផ្គុលទ្រព្យធានាសម្រាប់ជម្រះចោល រួមបញ្ចូលទាំងថ្លៃសេវាមេធាវី និងចំណាយសមស្របក្នុងរឿងក្តី ។

២-ការលោះយកទ្រព្យធានា ត្រូវតែធ្វើឡើងមុនពេលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាជម្រះចោលទ្រព្យធានា ឬ មុនពេលម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាចុះកិច្ចសន្យាដើម្បីជម្រះចោលទ្រព្យធានា ឬ មុនពេលដែលកាតព្វកិច្ចត្រូវបានរំលត់ ។

មាត្រា ៥៣.-

១-បើម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានា មិនគោរពតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃជំពូកនេះ តុលាការអាចបង្គាប់ ឬ ហាមឃាត់ការជម្រះចោលទ្រព្យធានាដោយអនុលោមតាមបញ្ញត្តិ និងលក្ខខណ្ឌសមស្រប ។

២-ម្ចាស់បំណុលមានកិច្ចធានាត្រូវតែអនុវត្តតាមគោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្ម ដែលសមស្របជានិច្ចក្នុងការជម្រះចោលទ្រព្យធានា ។

៣-បើទ្រព្យធានាត្រូវបានជម្រះចោលរួចហើយ កូនបំណុល ឬ បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិទទួលព័ត៌មាន ឬបុគ្គលដែលបានជូនដំណឹងពីសិទ្ធិប្រាតិភោគរបស់ខ្លួនទៅម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាមុនការជម្រះចោលទ្រព្យនេះ មានសិទ្ធិទារសំណងពីម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានាចំពោះការខាតបង់ ដែលបណ្តាលមកពីការមិនគោរពច្បាប់នេះ ។

៤-មិនត្រូវចាត់ទុកថា ការលក់មិនស្របតាមគោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្មឡើយ បើគ្រាន់តែដោយសារការលក់នេះអាចនឹងទទួលតម្លៃខ្ពស់ជាង បើលក់នៅពេលវេលាផ្សេង ឬតាមវិធីផ្សេងពីវិធីដែលកំណត់ដោយម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា ។

៥- ការលក់នឹងត្រូវចាត់ទុកថាស្របតាមគោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្ម បើម្ចាស់បំណុលដែលមានកិច្ចធានា បានជម្រះចោលទ្រព្យធានាស្របតាមទម្លាប់ពាណិជ្ជកម្មរវាងពាណិជ្ជ-ករ ដែលធ្វើអាជីវកម្មទ្រព្យដែលមានប្រភេទដូចគ្នានឹងទ្រព្យធានា ។

៦- បើវិធីជម្រះចោលទ្រព្យធានាត្រូវបានឯកភាពដោយតុលាការ ការជម្រះចោលត្រូវចាត់ទុកថា ស្របតាមគោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្មទាំងស្រុង ប៉ុន្តែច្បាប់នេះមិនតម្រូវឱ្យមានការឯកភាពនេះជាចាំបាច់ឡើយ ។

ជំពូកទី ៥
អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៥៤.-

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់នេះ ត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍ ។

មាត្រា ៥៥.-

ច្បាប់នេះ ត្រូវប្រកាសជាការប្រញាប់ ។

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំងរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៧

ព្រះហស្តលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

នរោត្តម សីហមុនី

នស/រកម.០៥០៥.០២១

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ
សូមឡាយព្រះហស្តលេខាព្រះមហាក្សត្រ
នាយករដ្ឋមន្ត្រី
ហត្ថលេខា
ហ៊ុន សែន

បានជម្រាបជូនសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
ហត្ថលេខា
ចម ប្រសិទ្ធ

លេខៈ ៥០៨ ច.ល
ដើម្បីចម្លងចែក
រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៧
អគ្គលេខាធិការរងរាជរដ្ឋាភិបាល
ឃុន ជិនកេន

ច្បាប់

ស្ដីពី

ភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/០៦០៩/០០៩

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្ដេចព្រះបរមនាថ នរោត្ដម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរដ្ឋរាស្ដ្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្ដិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ដ្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩០៨/១០៥៥ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៨ ស្ដីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្ដីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/២៧ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្ដីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ សេចក្ដីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ របស់សម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងអគ្គទេសាភិបាលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ ស្ដីពីភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី ២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩ នាសម័យប្រជុំ រដ្ឋសភាលើកទី ២ នីតិកាលទី ៤ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបាន យល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុង ដោយគ្មានការកែប្រែអ្វីឡើយ កាលពីថ្ងៃទី ១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩ នាសម័យប្រជុំវិសាមញ្ញ ហើយដែលមានសេចក្ដីទាំងស្រុង ដូចតទៅនេះ ៖

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ជំពូកទី ១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.–

ច្បាប់នេះមានគោលដៅកំណត់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងដាក់ចេញនូវវិធានការ ដើម្បីការពារសិទ្ធិទាំងនោះ ។

មាត្រា ២.–

ច្បាប់នេះមានគោលបំណងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងសហគ្រាស ដើម្បីបង្កលក្ខណៈធ្វើប្រតិបត្តិការភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុដោយស្មើភាព សុវត្ថិភាព ប្រសិទ្ធភាព និងផលិតភាព ស្របតាមការវិវត្តនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

មាត្រា ៣.–

ច្បាប់នេះមានវិសាលភាព គ្របដណ្តប់លើភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុនៃចលនវត្ថុក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៤.–

ពាក្យបច្ចេកទេសដែលប្រើក្នុងច្បាប់នេះ មាននិយមន័យដូចតទៅ :

- **ភតិបតី** :សំដៅដល់រូបវន្តបុគ្គល ឬ នីតិបុគ្គលដែលផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់ និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុទៅឱ្យភតិកៈ ។

- **ភតិកៈ** :សំដៅដល់រូបវន្តបុគ្គល ឬ នីតិបុគ្គលដែលទទួលសិទ្ធិកាន់កាប់ និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុពីភតិបតី ។

- **ចលនវត្ថុ** : សំដៅដល់ទ្រព្យសម្បត្តិ គ្រឿងចក្រ និងឧបករណ៍ទាំងអស់ លើកលែងតែដី និងអគារ ។

- **រយៈពេល** : សំដៅដល់រយៈពេលដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលក្នុងរយៈពេលនោះភតិកៈត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុដែលបានជួល ។

- **ភតិសន្យា** : សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការដែលភតិបតីចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយ

4/17

ភតិកៈ ក្នុងនោះភតិកៈត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិឱ្យកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុក្នុងរយៈពេលមួយ ដោយការបង់ថ្លៃឈ្នួលតាមគ្រា ឬ តាមតម្លៃសមមូល ។ ភតិសន្យា ត្រូវរួមបញ្ចូលទាំងភតិសន្យាបន្តផងដែរ ។

- **ភតិសន្យាបន្ត** : សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការដែលចលនវត្ថុ ត្រូវបានជួលដោយភតិកៈដំបូង ត្រូវបានជួលបន្តឱ្យភាគីផ្សេងទៀត ហើយកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យារវាងគូភាគីដំបូង នៅមានសុពលភាពដដែល ។

- **ភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ** : សំដៅដល់ភតិសន្យាសម្រាប់រយៈពេលដំបូងមួយឆ្នាំ ឬ ច្រើនជាងដែលរយៈពេលនោះមិនអាចកែប្រែបាន ក្នុងនោះ :

ក-ភតិកៈបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់នូវចលនវត្ថុ និងជ្រើសរើសអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ដោយមិនផ្អែកសំខាន់លើជំនាញ និងការវិនិច្ឆ័យរបស់ភតិបតីឡើយ

ខ-ភតិបតីទិញចលនវត្ថុតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីជួលឱ្យភតិកៈ ។

ក៏ប៉ុន្តែ បើមានការជួលបន្តនូវចលនវត្ថុដែលបានជួលពីមុនពីភតិបតីដដែល ការជួលបន្តនោះអាចនៅតែជាភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុដដែល ។

ភតិសន្យាអាចជាភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយមិនគិតដល់ :

ក-ការបង់ថ្លៃឈ្នួលភតិសន្យាត្រូវបាន ឬ មិនត្រូវបានគណនាបញ្ចូលនូវការរំលស់ទាំងមូល ឬ ការរំលស់មួយផ្នែកធំនៃតម្លៃចលនវត្ថុ ឬ

ខ-ភតិកៈមាន ឬ ពុំមានជម្រើស ឬ ក្រោយមកទទួលយកជម្រើសថាទិញ ឬ បន្តជួលចលនវត្ថុ មួយរយៈពេលបន្ថែមទៀត ។

- **ការបង់ថ្លៃឈ្នួលជាមុន** : សំដៅដល់ចំនួននៃការបង់ថ្លៃឈ្នួលតាមគ្រាដោយភតិកៈ នៅពេល ឬ មុនពេលចាប់ផ្តើមជួល ។ ការបង់ថ្លៃឈ្នួលជាមុន មិនមែនជាប្រាក់ប្រាតិភោគទេ ។

- **ប្រាក់ប្រាតិភោគ** : សំដៅដល់ចំនួនប្រាក់ដែលត្រូវបានបង់ដោយភតិកៈនិងត្រូវបានកាន់កាប់ដោយភតិបតី ដើម្បីធានាកាតព្វកិច្ច សម្រាប់ឱ្យភតិកៈអនុវត្តតាមភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយពេញលេញ និងទៀងទាត់ ។

- **អ្នកផ្គត់ផ្គង់** : សំដៅដល់រូបវន្តបុគ្គល ឬ នីតិបុគ្គល ដែលភតិបតីទទួលចលន-

ROYAUME DU CAMBODGE · LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

វត្ថុដែលត្រូវជួលឱ្យភតិកៈ ។ លទ្ធកម្មរបស់ភតិបតីអាចប្រព្រឹត្តទៅតាមរយៈការទិញ ការជួល ការប្រគល់សិទ្ធិឱ្យទិញ ឬ ឱ្យជួល រួមទាំងការប្រគល់សិទ្ធិពីភតិកៈផងដែរ ។ នៅក្នុងប្រតិបត្តិការលក់ហើយជួលមកវិញ ភតិកៈអាចជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ។

- **កិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់** : សំដៅដល់កិច្ចព្រមព្រៀងដែលភតិបតីទិញចលនវត្ថុដែលត្រូវជួលឱ្យភតិកៈ ។

- **កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ** : សំដៅដល់កិច្ចព្រមព្រៀងដែលភតិបតីទិញចលនវត្ថុ ដែលភតិកៈបានជ្រើសរើសពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ហើយជួលចលនវត្ថុនេះទៅឱ្យភតិកៈ និងអនុញ្ញាតឱ្យភតិកៈបង់ថ្លៃឈ្នួលតាមកាលកំណត់ ។

ជំពូកទី ២

កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ

មាត្រា ៥.–

កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុត្រូវតែសរសេរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ចុះហត្ថលេខាដោយភតិបតីនិងភតិកៈ ហើយត្រូវកំណត់រយៈពេល និងលក្ខខណ្ឌនៃគ្រប់ភាគីទាក់ទងនឹងចលនវត្ថុដែលបានជួល ។ កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុមិនចាំបាច់មានការបញ្ជាក់ពីសារការីក៏បានដែរ លើកលែងតែមានច្បាប់ណាមួយតម្រូវ ។

មាត្រា ៦.–

កិច្ចព្រមព្រៀងមួយដែលពេញលក្ខណៈជាកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ លុះត្រាតែកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ មានចែងចំណុចសំខាន់ៗយ៉ាងតិច ដូចខាងក្រោម :

ក-ការពណ៌នាពីចលនវត្ថុដែលបានជួល

ខ-ចំនួនប្រាក់ ការកំណត់គ្រា និងរយៈពេលនៃការបង់ថ្លៃឈ្នួល

គ-កាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើមភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ និង

ឃ-ហត្ថលេខារបស់ភតិបតី និងភតិកៈ ។

មាត្រា ៧.–

កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុអាចមានចែងអំពីប្រាក់ប្រាតិភោគ ឬ ការបង់ថ្លៃឈ្នួលជាមុន ឬ ទាំងពីរ ។ សម្រាប់ភតិកៈ ប្រាក់ប្រាតិភោគ អាច ឬ មិនអាចទទួលបាននូវ

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ចំណូលការប្រាក់ ហើយអាចត្រូវបានបង្វិលឱ្យភតិកៈវិញ ឬ អាចប្រើប្រាស់ ដោយភតិបតី ដូចមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ។

ក្នុងករណីដែលកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ មិនមានចែងអំពីការប្រើប្រាក់ប្រា-តិភោគទេ ប្រាក់ប្រាតិភោគនោះ មិនត្រូវទទួលការប្រាក់ឡើយ និងត្រូវបង្វិលទៅឱ្យភតិកៈវិញ ក្រោយពេលដែលភតិកៈបានបំពេញកាតព្វកិច្ចភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុបានពេញលេញនិងតាមពេលកំណត់ហើយ ។ ការបង់ថ្លៃឈ្នួលជាមុនមិនត្រូវទទួលបានការប្រាក់ទេ ។ ប្រាក់ប្រាតិភោគ និងការបង់ថ្លៃឈ្នួលជាមុន អាចជាចំនួនប្រាក់ដែលបានព្រមព្រៀងគ្នារវាងភាគីទាំងពីរ ។

មាត្រា ៨.–

បើកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុមានចែងថា ចលនវត្ថុត្រូវបិទស្លាកសម្គាល់ជាកម្មសិទ្ធិរបស់ភតិបតី ឬ ជាកម្មវត្ថុនៃភតិសន្យាពីភតិបតី ស្លាកសម្គាល់ទាំងនោះមិនត្រូវដកចេញ ឬ ធ្វើឱ្យមើលមិនស្គាល់ ដោយជនណាម្នាក់ ក្រៅពីភតិបតី ឬ អ្នកតំណាងរបស់ភតិបតីនោះឡើយ ។

នៅពេលបានរកឃើញការខូចខាតណាមួយនៃស្លាកសម្គាល់ដែលបណ្តាលឱ្យមើលមិនស្គាល់ ភតិកៈត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាបន្ទាន់ទៅឱ្យភតិបតី ឬ បើពុំដូច្នោះទេ ភតិកៈត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងកម្រិតដូចដែលភតិកៈបានដកស្លាកសម្គាល់ចេញដោយគ្មានការអនុញ្ញាត ។ ភតិកៈមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវក្រោមមាត្រានេះឡើយ ប្រសិនបើភតិបតីខកខានមិនបានផ្លាស់ប្តូរស្លាកសម្គាល់នោះ ក្រោយពីភតិកៈបានជូនដំណឹងទាន់ពេលវេលាឱ្យទៅភតិបតីរួចហើយ ។

មាត្រា ៩.–

បើភតិបតី និងភតិកៈព្រមព្រៀងគ្នាសងតាមវិធីមិនមែនរូបិយវត្ថុ ដូចជាផលិតផលសេវាកម្ម ការដោះដូរជាវត្ថុ តម្លៃនៃការទូទាត់សង ក្នុងទម្រង់មិនមែនរូបិយវត្ថុនោះ ត្រូវគិតតាមតម្លៃទីផ្សារ លើកលែងតែភាគីទាំងពីរ បានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញ-វត្ថុ ឬ កិច្ចសន្យាណាមួយផ្សេងពីនេះ ។

មាត្រា ១០.-

នៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ភតិកៈទទួលយកការប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុ ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងតិចបំផុត ០១ (មួយ) ឆ្នាំ ។ នៅចុងបញ្ចប់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ភតិកៈអាច ឬ មិនអាចទិញផ្តាច់នូវចលនវត្ថុនោះ ។ ភតិបតីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ឱ្យភតិកៈប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុ មិនមែនឱ្យធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើចលនវត្ថុនោះទេ ។

ជំពូកទី ៣
សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់ភតិបតី

មាត្រា ១១.-

នៅក្នុង និងក្រោយរយៈពេលនៃភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ភតិបតីនៅតែជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើចលនវត្ថុដែលបានជួល លើកលែងតែកម្មសិទ្ធិត្រូវបានផ្ទេរទៅឱ្យភតិកៈ ឬ ទៅឱ្យភាគីផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ១២.-

ភតិបតីត្រូវទទួលខុសត្រូវបង់ពន្ធនាំចូល និងកាតព្វកិច្ចសារពើពន្ធផ្សេងៗទៀត តាមច្បាប់កំណត់ និងសោហ៊ុយចុះបញ្ជីលើចលនវត្ថុដែលបានជួល លើកលែងតែកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុមានចែងផ្សេងពីនេះ ។

មាត្រា ១៣.-

ភតិបតីត្រូវទូទាត់សងថ្លៃទិញចលនវត្ថុទៅឱ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់ នៅពេលដែលភតិកៈបានយល់ព្រមទទួលចលនវត្ថុនោះ ដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ ។

មាត្រា ១៤.-

ភតិបតីត្រូវធានាយ៉ាងណាឱ្យភតិកៈបានប្រើប្រាស់ និងកាន់កាប់ចលនវត្ថុ ដែលបានជួលដោយគ្មានការរំខាន នៅក្នុងរយៈពេលអនុវត្តភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដរាបណាភតិកៈអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ។

មាត្រា ១៥.-

ភតិបតីមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះភតិកៈលើចលនវត្ថុឡើយ លើកលែងតែក្នុងករណីដែលភតិកៈបានទទួលរងការខាតបង់ ដោយសារការធ្វើអន្តរាគមន៍របស់ភតិបតី ក្នុងការជ្រើសរើស ឬ ក្នុងការកំណត់យថាប្រភេទនៃចលនវត្ថុ ។

មាត្រា ១៦.-

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ភតិបតីមិនទទួលខុសត្រូវសងការខូចខាត ដែលបង្កដល់តតិយជន ដោយសារចលនវត្ថុដែលខ្លួនបានជួលឡើយ ។

មាត្រា ១៧.-

ក្នុងករណីដែលភតិកៈមិនគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ភតិបតីត្រូវមានសិទ្ធិបន្ថែមពីលើសិទ្ធិ ដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដូចតទៅ :

ក-ភតិបតីអាចទាមទារឱ្យភតិកៈបង់ថ្លៃឈ្នួលដែលមិនទាន់បានសង រួមទាំងការប្រាក់ និងការខូចខាត

ខ-ភតិបតីក៏អាចទាមទារឱ្យពន្លឿនការបង់ថ្លៃឈ្នួលនាអនាគតបាន អាចរំលាយកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងអាចទាមទារយកចលនវត្ថុដែលបានជួលមកវិញ បើមានករណីណាមួយ ដូចខាងក្រោម :

-ភតិកៈមិនបានបង់ថ្លៃឈ្នួលតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងរយៈពេលពីរគ្រាជាបន្តបន្ទាប់

-ភតិកៈបំពានខណាមួយផ្សេងទៀតនៃកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងខកខានមិនបានដោះស្រាយបញ្ហា ក្នុងរយៈពេលដប់ (១០) ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីភតិបតី

-ភតិកៈមានអ្នកធានាដែលគ្មានសាធនភាព ក្ស័យធន ឬ ត្រូវបានរំលាយ ហើយភតិកៈមិនបានរកអ្នកធានាជំនួសណាម្នាក់ ដែលភតិបតីអាចទទួលយកបាន ក្នុងរយៈពេលសាមសិប (៣០) ថ្ងៃ តាមការស្នើសុំឱ្យរកអ្នកធានាជំនួសជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពី

-ភតិកៈគ្មានសាធនភាព ក្ស័យធន ត្រូវបានរំលាយ ឬ ទទួលមរណភាព ហើយពុំមានអ្នកស្នងបន្ត ។

គ-ទោះបីជាកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបាន ឬ មិនត្រូវបានរំលាយ នៅមុនពេលផុតរយៈពេលក៏ដោយ ភតិបតីអាច :

-ទាមទារយកចលនវត្ថុដែលបានជួលមកកាន់កាប់វិញ ដោយមិនចាំបាច់ប្តឹងទៅតុលាការ ប្រសិនបើការទាមទារនោះធ្វើឡើង ដោយគ្មានអំពើហិង្សា និង

-ទាមទារសំណងការខូចខាត ដែលភតិបតីត្រូវទទួលបានរាប់ទាំងចំណាយបន្ថែម បណ្តាលមកពីកំហុសរបស់ភតិកៈផង ។ កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ អាចចែងអំពីវិធីគណនាការខូចខាត ហើយវិធីគណនានេះ អាចអនុវត្តបានដោយភាគីទាំងពីរ លើកលែងតែវិធីគណនានេះ បណ្តាលឱ្យមានវិការៈធ្ងន់ធ្ងរលើសពីសំណងការខូចខាត ដែលភតិបតីអាចនឹងទទួលបាន ប្រសិនបើភតិកៈអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរ-ញ្ញវត្ថុ ។

ឃ-បើចាំបាច់ ភតិបតីអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំដីកាសម្រេចពីតុលាការឱ្យភតិកៈប្រគល់ចលនវត្ថុជួលនោះមកភតិបតីវិញ ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវរាល់ឯកសារភស្តុតាងដែលបង្ហាញថា ភតិកៈមិនបានគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ។ ប៉ុន្តែ ភតិបតីនៅតែត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតទាំងឡាយដែលកើតឡើងដល់ភតិកៈ បើនៅពេលក្រោយមកមានភស្តុតាងបង្ហាញថា ការទាមទារចលនវត្ថុដែលបានជួលមកវិញដោយភតិបតីនោះ ជាការរំលោភលើកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ។

មាត្រា ១៨.–

ភតិបតីមានសិទ្ធិតម្រូវឱ្យភតិកៈសងការខាតបង់ បំណុល ការខូចខាត ឬ ផលវិបាកផ្សេងៗណាមួយ ឬ ទាំងអស់ ដែលកើតឡើងពី ឬ ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការប្រើប្រាស់ និងការកាន់កាប់របស់ភតិកៈលើចលនវត្ថុដែលបានជួល ។

មាត្រា ១៩.–

ភតិបតីអាចទាមទារឱ្យភតិកៈទិញ និងបង់ថ្លៃធានារ៉ាប់រងលើចលនវត្ថុ ដែលបានជួលនៅគ្រប់អំឡុងពេលដែលភតិកៈកាន់កាប់ ឬ គ្រប់គ្រងចលនវត្ថុនោះ ទោះបីជារយៈ

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ពេលអនុវត្តភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ បានឈានដល់ទីបញ្ចប់ហើយ ឬ កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានរំលាយមុនពេលក៏ដោយ រហូតដល់ពេលដែលចលនវត្ថុនោះ ត្រូវបានប្រគល់ឱ្យភតិបតីកាន់កាប់ និងគ្រប់គ្រងវិញ ។

ប្រសិនបើភតិកៈត្រូវទិញ និងបង់ថ្លៃបានារ៉ាប់រងហើយបែរជាខកខានទៅវិញ ភតិបតីមានសិទ្ធិទិញ តែមិនមានភារកិច្ចត្រូវទិញបានារ៉ាប់រងនេះទេ ហើយភតិកៈត្រូវសងរាល់ការចំណាយទៅឱ្យភតិបតីវិញភ្លាម ប្រសិនបើភតិបតីបានចំណាយរួចហើយ ។

មាត្រា ២០.-

ចលនវត្ថុដែលបានជួល មិនមែនជាចំណែកនៃទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ភតិកៈទេ ក្នុងន័យនេះ នៅពេលដែលភតិកៈក្ស័យធន ម្ចាស់បំណុលទាំងឡាយរបស់ភតិកៈ រួមទាំងម្ចាស់បំណុលដែលបានទទួលសិទ្ធិរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិភតិកៈ តាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការផង គ្មានសិទ្ធិទាមទារយកចលនវត្ថុដែលបានជួលនោះទេ ។

មាត្រា ២១.-

ភតិបតីអាចចាត់ចែង ផ្ទេរ ឬ ម្យ៉ាងទៀតបែងចែកសិទ្ធិទាំងអស់ ឬ សិទ្ធិណាមួយរបស់ខ្លួនលើចលនវត្ថុដែលបានជួល ឬ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ទៅឱ្យភាគីណាមួយ ដោយមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីភតិកៈ ។ ការផ្ទេរបែបនេះ មិនត្រូវធ្វើឱ្យភតិបតីរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចណាមួយ ឬ ផ្លាស់ប្តូរភាពដើមនៃកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុទេ ។ កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុអាចចែងថា ភតិកៈយល់ព្រមមិនទាមទារកាត់កងការពារ ឬ ទាមទារប្រឆាំងនឹងអ្នកដែលត្រូវបានប្រគល់សិទ្ធិ ឬ អនុប្បទានិករបស់ភតិបតីឡើយ ។

មាត្រា ២២.-

ក្នុងករណី ភតិបតីក្ស័យធន ឥណទាយករបស់ភតិបតី និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត មិនមានសិទ្ធិច្រើនជាងសិទ្ធិដែលភតិបតីមាន តាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុនោះ

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL •

Kol

ជំពូកទី ៤

សិទ្ធិ និងភារកិច្ចរបស់ភតិកៈ

មាត្រា ២៣.-

ភតិកៈមានភារកិច្ចយល់ព្រមទទួលចលនវត្ថុដែលបានជួល បើចលនវត្ថុនោះ ត្រូវបានប្រគល់ទាន់ពេលវេលាកំណត់ និងត្រឹមត្រូវតាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ ។ បើចលនវត្ថុដែលបានជួលមិនត្រូវបានប្រគល់ ឬ ប្រគល់យឺតពេល ឬ មិនត្រូវតាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ទេនោះ នៅពេលយល់ព្រម ឬ មុនពេលយល់ព្រម ប៉ុន្តែពុំមែនក្រោយពេលយល់ព្រមទទួលនោះទេ ភតិកៈមានសិទ្ធិបដិសេធចលនវត្ថុនោះ ហើយទាមទារភ្លាមឱ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់ជួសជុលវិការៈនោះ ឬ រំលាយភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ប៉ុន្តែគ្មានសិទ្ធិរំលាយ ដកហូត ឬ កែប្រែកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ ដោយពុំមានការយល់ព្រមពីភតិបតីឡើយ ។

ភតិបតីមានសិទ្ធិឱ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់ប្រគល់ចលនវត្ថុ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ តែមិនមានភារកិច្ចទទួលខុសត្រូវលើការខូចខាត ដោយសារការខកខានរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ឡើយ ។

មាត្រា ២៤.-

ការយល់ព្រមទទួលចលនវត្ថុ អាចជាឯកសារឬអាចតាមរយៈមធ្យោបាយផ្សេងៗទៀត ដូចខាងក្រោម :

ក-ក្រោយពេលដែលភតិកៈបានពិនិត្យចលនវត្ថុ ដែលត្រូវជួលនោះរួចហើយ ហើយបានបញ្ជាក់ថា អាចទទួលយកបាន ទោះបីជាចលនវត្ថុនោះស្រប ឬ មិនស្រប តាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ក៏ដោយ

ខ-ភតិកៈមិនបានជូនដំណឹងទាន់ពេលវេលាដែលបានកំណត់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ ពីភាពមិនស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ទៅភតិបតី និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ដើម្បីឱ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬ ភតិបតីអាចដោះស្រាយទាន់ពេលវេលា ក្រោយពេលបានទទួលដំណឹងនោះ

គ-កិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុអាចចែងថា ភតិកៈត្រូវបានចាត់ទុកថា

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

បានយល់ព្រមទទួលចលនវត្ថុ លើកលែងតែភតិបតីបានទទួលសេចក្ដីជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីការបដិសេធរបស់ភតិកៈ ដែលមានរាយលម្អិតពីមូលហេតុច្បាស់លាស់ ក្នុងរយៈពេលកំណត់ដប់ (១០) ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ បន្ទាប់ពីភតិកៈបានទទួលចលនវត្ថុនោះ ។

មាត្រា ២៥._

តាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ភតិកៈមានកាតព្វកិច្ចបង់ថ្លៃឈ្នួលតាមកិច្ចព្រមព្រៀងដោយមិនអាចបដិសេធបាន នៅពេលដែលភតិកៈ បានយល់ព្រមទទួលចលន-វត្ថុជាផ្លូវការហើយ ។

មាត្រា ២៦._

ភតិកៈ ត្រូវប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុឱ្យ បានត្រឹមត្រូវ តាមមុខសញ្ញាប្រើប្រាស់ស្របតាមច្បាប់ វិធាន និងបទបញ្ញាជាធរមាន និងតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ។ ភតិកៈក៏ត្រូវចំណាយលើការថែទាំ និងជួសជុលចលនវត្ថុឱ្យនៅល្អ និងអាចប្រើប្រាស់បាន លើកលែងតែកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុមានចែងផ្សេងពីនេះ ។

មាត្រា ២៧._

នៅដំណាក់កាលផុតរយៈពេល ឬ នៅពេលរំលាយកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងក្នុងករណីមិនបានទិញ ឬ មិនបានជួលបន្តទេនោះ ភតិកៈត្រូវប្រគល់ចលនវត្ថុដែលបានជួលទៅឱ្យភតិបតីវិញ ដោយរក្សាលក្ខណៈដូចដើម លើកលែងតែការសឹករេចរឹលធម្មតា ។

មាត្រា ២៨._

ភតិកៈ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការបាត់បង់ចលនវត្ថុ ដែលបានជួល ចាប់ពីពេលទទួលរហូតដល់ពេលប្រគល់ចលនវត្ថុទៅភតិបតីវិញ ។

មាត្រា ២៩._

ភតិកៈមិនត្រូវដាក់ជាហ៊ីប៉ូតែក ដាក់បញ្ចាំ ទាមទារឱ្យឃាត់ទុក ចលនវត្ថុដែលបានជួល [illegible]មានបន្ទុកផ្សេងទៀតទៅលើចលនវត្ថុដែលបានជួលឡើយ ។

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

មាត្រា ៣០.-

ភតិកៈ មានកាតព្វកិច្ចផ្តល់ព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅភតិបតី អំពីទីតាំងបច្ចុប្បន្ន និងការប្តូរទៅទីតាំងថ្មីនៃចលនវត្ថុដែលបានជួល លើកលែងតែកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុមានចែងផ្សេងពីនេះ ។

មាត្រា ៣១.-

កាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ ក៏ត្រូវពាក់ព័ន្ធជាមួយភតិកៈផងដែរ ប្រៀបដូចជាភតិកៈជាភាគីមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ ហើយចលនវត្ថុដែលបានជួល ហាក់ដូចជាត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ផ្ទាល់ទៅឱ្យភតិកៈ ។ ប៉ុន្តែអ្នកផ្គត់ផ្គង់មិនទទួលខុសត្រូវលើការៈមួយចំពោះភតិកៈផង និងភតិបតីផងនោះទេ ។

សិទ្ធិរបស់ភតិកៈ នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ដែលភតិកៈបានយល់ព្រម ហើយមិនត្រូវបានប៉ះពាល់ ដោយសារតែការកែប្រែលក្ខខណ្ឌណាមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងផ្គត់ផ្គង់ទេ លើកលែងតែភតិកៈបានយល់ព្រមលើការកែប្រែនោះ ។

មាត្រា ៣២.-

ភតិកៈមិនត្រូវជួលបន្ត ចាត់ចែង ឬ ផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់ ឬ ប្រើប្រាស់ចលនវត្ថុ ដែលបានជួល ឬ សិទ្ធិណាមួយផ្សេងទៀត ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាមុនពីភតិបតី និងមិនត្រូវចំណុះសិទ្ធិរបស់តតិយភាគីឡើយ ។ ការជួលបន្ត ការចាត់ចែង ឬ ការផ្ទេរ ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាមុនពីភតិបតី ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ និងត្រូវបានចាត់ទុកថា ល្មើសច្បាប់នេះ និងច្បាប់ផ្សេងទៀត ។

ជំពូកទី ៥

អាជ្ញាធរអាណាព្យាបាល និងអំណាចចេញបទបញ្ញា

មាត្រា ៣៣.-

ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បំពេញតួនាទីជាអាជ្ញាធរអាណាព្យាបាលលើគ្រឹះស្ថាន ភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលក្នុងតួនាទីនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា :

១-ចេញ ល្វែរ ឬ ដកហូតអាជ្ញាបណ្ណធ្វើប្រតិបត្តិការ ភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ និង កំណត់នីតិវិធីនិងបែបបទនានាអំពីការចេញអាជ្ញាបណ្ណនេះ ។

២-ចេញបទបញ្ជា ដើម្បីអនុវត្តច្បាប់នេះ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកំណត់ច្បាស់ជា អាទិ៍នូវ :

ក-កម្រិតដើមទុនអប្បបរមា

ខ-អនុបាតប្រុងប្រយ័ត្នផ្សេងៗ

គ-ចំណាត់ថ្នាក់ប្រភេទឥណទាន និងការធ្វើសំវិធានធន

ឃ-ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងបទដ្ឋានដែលពាក់ព័ន្ធ ។

៣-ត្រួតពិនិត្យ តាមវិធីពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ ជាអចិន្ត្រៃយ៍លើឯកសារ និងតាម វិធីត្រួតពិនិត្យតាមកាលវេលាចាំបាច់ ដល់ទីកន្លែងនៃគ្រឹះស្ថានភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ។

៤-អាចសម្រេចដាក់ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុង មាត្រា ៣៥ នៃច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ៣៤.–

ប្រតិបត្តិការភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ អាចអនុវត្តបានដោយគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលទទួលបានអាជ្ញាបណ្ណប្រកបមុខរបរធនាគារពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ។

ប្រតិបត្តិការទាំងនេះក៏អាចអនុវត្តបានផងដែរ ដោយគ្រឹះស្ថានភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ។

គ្រឹះស្ថានភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវសុំអាជ្ញាបណ្ណពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ដើម្បីប្រកប អាជីវកម្មភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ។

គ្រឹះស្ថានភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើប្រតិបត្តិការផ្សេងទៀតរបស់ ធនាគារ ក្រៅពីប្រតិបត្តិការភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុឡើយ ។

ROYAUME DU CAMBODGE • LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ជំពូកទី ៦
ទណ្ឌកម្ម

មាត្រា ៣៥.-

ប្រសិនបើគ្រឹះស្ថានភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ បានប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ ឬ នៃបទបញ្ជាពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ឬ មិនបានធ្វើតាមការដាស់តឿន ឬ មិនបានធ្វើតាមអធិបញ្ជា អាជ្ញាធរអាណាព្យាបាល អាចដាក់ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យណាមួយដូចខាងក្រោមនេះ :

-ព្រមាន

-ស្តីបន្ទោស

-ហាមធ្វើប្រតិបត្តិការមួយចំនួន និងកំណត់ព្រំដែនសកម្មភាព

-ព្យួរមុខងារបណ្តោះអាសន្ន ចំពោះអ្នកដឹកនាំម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ ដោយមាន ឬ គ្មានការតែងតាំងអភិបាលបណ្តោះអាសន្ន

-តម្រូវឱ្យលាឈប់ពីការងារជាស្វ័យប្រវត្តិចំពោះអ្នកដឹកនាំម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ ដោយមាន ឬ គ្មានការតែងតាំងអភិបាលបណ្តោះអាសន្ន

-ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការអភិបាលបណ្តោះអាសន្ន ជាបន្តបន្ទាប់

-ដកហូតអាជ្ញាបណ្ណជាស្ថាពរ និងការដាក់ឱ្យជម្រះបញ្ជីជាបន្ទាន់ ។

ជំពូកទី ៧
អន្តរប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៣៦.-

គ្រឹះស្ថានណាដែលកំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយគ្មានធីតិសម្បទា ត្រូវដាក់ពាក្យសុំអាជ្ញាបណ្ណ ទៅអាជ្ញាធរអាណាព្យាបាល ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ក្នុងរយៈពេល ១២ (ដប់ពីរ) ខែ បន្ទាប់ពីច្បាប់នេះចូលជាធរមាន ។

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

ជំពូកទី ៨

អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៣៧.-

ច្បាប់នេះត្រូវមានអាទិភាព ប្រសិនបើមានបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ផ្សេងទៀត មិនស្របគ្នានឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ៣៨.-

ច្បាប់នេះត្រូវបានប្រកាសជាការប្រញាប់ ។

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំងរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ២០ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

ព្រះហស្តលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

នស/រកម.០៦០៩.០១០ **នរោត្តម សីហមុនី**

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

សូមឡាយព្រះហស្តលេខាព្រះមហាក្សត្រ

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

បានជម្រាបជូនសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

អគ្គទេសាភិបាលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

ហត្ថលេខា

ជា ចាន់តូ

លេខ : ៦៣៥ ច.ល

[illegible] ចម្លងចែក

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី [illegible] ខែ [illegible] ឆ្នាំ២០០៩

អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

[illegible] ជិនកេន

17/12

អនុក្រ-១១៤
ស្ដីពី
ការដាក់បញ្ចាំ-ផ្ទេរ-នូវសិទ្ធិជួល
រយៈពេលវែង-ឬសិទ្ធិលើដីសម្បទាន
សេដ្ឋកិច្ច

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ ១១៤ អនក្រ.បក

អនុក្រឹត្យ

ស្តីពី

ការដាក់បញ្ចាំ ~ ការផ្ទេរ

នូវសិទ្ធិលើការជួលរយៈពេលវែង ឬសិទ្ធិលើសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

រាជរដ្ឋាភិបាល

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០៤/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំទឹកដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦៩៩/០៩ ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០១/០៥ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០១ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ភូមិបាល
- បានឃើញរាជក្រមលេខ ០៣/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០៣/០០៩ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មិនា ឆ្នាំ ២០០៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មនៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៦២ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ស្តីពីការរៀបចំ និងប្រព្រឹត្តិទៅរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់

- បានឃើញអនុក្រឹត្យ លេខ ៤៦ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០០២ ស្តីពីនីតិវិធីនៃការកសាងប្លង់សុរិយោដី និងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៤៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០០២ ស្តីពីការចុះបញ្ជីដីធ្លីដែលមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១១៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៥ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៤៦ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៥ ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១១១ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៥ ស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ
- យោងតាមការចាំបាច់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល

ស ម្រេ ច

មាត្រា ១ ._

អនុក្រឹត្យនេះមានគោលដៅកំណត់គោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងឡាយក្នុងការផ្តល់សិទ្ធិដល់អ្នកវិនិយោគក្នុងការដាក់បញ្ចាំសម្រាប់ធានា និងការផ្ទេរនូវសិទ្ធិលើការជួលរយៈពេលវែង ឬ សិទ្ធិលើសម្បទានដី ក្នុងរយៈពេលមិនលើសពីរយៈពេល ដែលមានកំណត់ក្នុងកិច្ចសន្យាជួលរយៈពេលវែង ឬកិច្ចសន្យាសម្បទានដី ។

មាត្រា ២ ._

ក្នុងន័យនៃអនុក្រឹត្យនេះ វាក្យស័ព្ទ ÷

- **ការផ្ទេរសិទ្ធិ** សំដៅដល់ការផ្ទេរនូវសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាសម្បទានដី ឬកិច្ចសន្យាជួលដីរយៈពេលវែង ។
- **ការដាក់បញ្ចាំ** សំដៅដល់ការយកសិទ្ធិលើការជួលរយៈពេលវែង ឬសិទ្ធិលើសម្បទានដីទៅដាក់ធានាការសងបំណុល ។
- **ការជួលរយៈពេលវែង** សំដៅដល់ការជួលអចលវត្ថុដោយរូបវន្តបុគ្គល នីតិបុគ្គល ឬរាជរដ្ឋាភិបាល អនុលោមទៅតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ការជួលរយៈពេលវែងនេះ មានរយៈពេល ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ឬលើស ។
- **សម្បទានដី** សំដៅដល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ដែលផ្តល់ដោយរដ្ឋដល់វិនិយោគិន ដែលបានបំពេញលក្ខខណ្ឌស្របតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
- **ភតិសន្យា** សំដៅដល់កិច្ចសន្យាជួលអចលនវត្ថុ ដែលធ្វើឡើងរវាងម្ចាស់ទ្រព្យ និងអ្នកជួលទ្រព្យនោះ ។
- **ភតិបតី** សំដៅដល់ម្ចាស់ទ្រព្យ ឬកម្មសិទ្ធិករ ដែលបានជួលទ្រព្យទៅឱ្យអ្នកដទៃ ។
- **ភតិកៈ** សំដៅដល់អ្នកទទួលជួលទ្រព្យពីម្ចាស់ទ្រព្យ ឬ ពីកម្មសិទ្ធិករ ។
- **លេខាចារឹក** សំដៅដល់ការកត់ត្រារឿងហេតុអ្វីមួយចូលក្នុងសៀវភៅ ឬបញ្ជី តាមរូបមន្តដែលបានកំណត់ដើម្បីគ្រប់គ្រងអចលនវត្ថុឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។
- **បុព្វសិទ្ធិ** សំដៅដល់សិទ្ធិជាពិសេស ដែលឱ្យដាច់ទៅលើមុខងារ ឬទៅលើក្រុមនីមួយៗលើសពីអ្នកដទៃ ។

- **បុរិមា** សំដៅដល់សិទ្ធិដែលបើកឱ្យជនណាម្នាក់បានអ្វីមួយមុនជនឯទៀត ។
- **មតកជន** សំដៅដល់ជនដែលបានស្លាប់ហើយ ។

មាត្រា ៣ .-

រាល់ការដាក់បញ្ចាំ ឬ ការផ្ទេរនូវសិទ្ធិលើការជួលរយៈពេលវែង ឬលើសម្បទានដី មិនមែនជាការដាក់បញ្ចាំដី ឬការផ្ទេរដី ដែលអ្នកវិនិយោគបានទទួលសម្បទានដីពីរដ្ឋ ឬបានជួលរយៈពេលវែងឡើយ ។

ចំពោះដីសម្បទានណាដែលពុំទាន់បានដំណើរការស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា អ្នកវិនិយោគមិនអាចផ្ទេរ ឬបញ្ចាំបន្តទៀតជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ៤ .-

សម្បទានដីជាសិទ្ធិស្របច្បាប់ដែលបានចែងក្នុងឯកសារគតិយុត្ត ចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច តាមអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិឱ្យរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ឬក្រុមមនុស្ស ដើម្បីកាន់កាប់ដី និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ជាក់លាក់ ។

សម្បទានដីអាចបង្កើតបានតែសិទ្ធិក្នុងរយៈពេលមួយជាកំណត់តាមកិច្ចសន្យា ដែលបានបង្កើតសម្បទាននោះ ។ សិទ្ធិសម្បទានដីមិនអាចឈានដល់ការបង្កើតនូវសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើដី ដែលបានផ្តល់ជាសម្បទាន ជាប្រយោជន៍ដល់សាមីជននោះទេ ។

មាត្រា ៥ .-

មានតែអចលនវត្ថុ ដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លីទេ ទើបអាចជាកម្មវត្ថុនៃការធ្វើសម្បទាន ឬការជួលរយៈពេលវែងបាន ។

ក្នុងករណីនៃការជួលដែលផ្តល់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ហើយដីជាកម្មវត្ថុនៃការជួលនៅពុំទាន់មានវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុឬប័ណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុនៅឡើយនោះ កិច្ចសន្យាជួលត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋមន្ត្រី ឬប្រធានស្ថាប័ន ឬអភិបាលខេត្ត ក្រុងពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា ៦ .-

សម្បទានដី ឬការជួលរយៈពេលវែង ត្រូវធ្វើលេខាចារឹកនៅលើប័ណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ឬ លើវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ នៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវចេញវិញ្ញាបត្រសម្គាល់សិទ្ធិជួលរយៈពេលវែង ឬ វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ។

រាល់ការដាក់បញ្ចាំ ឬការផ្ទេរនូវសិទ្ធិលើសម្បទានដី ឬលើការជួលរយៈពេលវែង ត្រូវធ្វើលេខាចារឹកលើវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិជួលរយៈពេលវែង ឬលើវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។

មាត្រា ៧ ._

ភតិក: ឬសម្បទានិក មានសិទ្ធិក្នុងការដាក់បញ្ចាំ ឬការផ្ទេរនូវសិទ្ធិលើការជួលរយ:ពេលវែង ឬសិទ្ធិលើសម្បទានដី ព្រមជាមួយនឹងអគារ ឬ/និងអចលនវត្ថុដទៃទៀត ដែលខ្លួនបានវិនិយោគលើដី លើកលែងតែមានការចែងផ្សេងពីនេះនៅក្នុងកិច្ចសន្យាជួល ឬកិច្ចសន្យាសម្បទាន ឬការកំណត់នៃច្បាប់។

មាត្រា ៨ ._

នៅពេលដែលភតិក: ឬសម្បទានិកស្លាប់ ទាយាទរបស់មតកជន អាចបន្តសិទ្ធិក្នុងកិច្ចសន្យាជួល ឬសម្បទានដី បានត្រឹមតែក្នុងរយ:ពេលនៃកិច្ចសន្យាជួលរយ:ពេលវែង ឬកិច្ចសន្យាសម្បទានដីតែប៉ុណ្ណោះ។

រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ឬក្រុមមនុស្សដែលបានទទួលការអនុញ្ញាតិឱ្យជួលដីពីរដ្ឋ អាចធ្វើការជួលបន្តទៅឱ្យតតិយជនបាន បើមានការអនុញ្ញាតពីស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចជាមុន។

មាត្រា ៩ ._

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ម្ចាស់បំណុលមិនអាចក្លាយជាកម្មសិទ្ធិករ និងគ្មានសិទ្ធិទាមទារសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើអចលនទ្រព្យ ដែលកូនបំណុលរបស់ខ្លួនបានជួល ឬបានទទួលសម្បទាន ហើយបានវិនិយោគ និងយកសិទ្ធិជួល ឬសម្បទាននេះទៅដាក់បញ្ចាំបានឡើយ។ កិច្ចសន្យាទាំងឡាយដែលចែងផ្ទុយពីនេះ ត្រូវទុកជាមោឃ:។

ម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិប្តឹងកូនបំណុលដែលបានដាក់បញ្ចាំសិទ្ធិ ទៅតុលាការដើម្បីដោះស្រាយស្របតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីជាធរមាន យកមកសងបំណុលតាមបុព្វសិទ្ធិ និងបរិមាដែលខ្លួនមានជាងម្ចាស់បំណុលដទៃទៀត ត្រឹមតែក្នុងអំឡុងពេលដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចសន្យាជួល ឬ កិច្ចសន្យាសម្បទានប៉ុណ្ណោះ។

ម្ចាស់បំណុលគ្មានសិទ្ធិទាមទារនូវសិទ្ធិចាត់ចែងលើអចលនទ្រព្យ ដែលកូនបំណុលរបស់ខ្លួនបានទទួលជួល ឬសម្បទានពីភាគីទីបីបានឡើយ។

មាត្រា ១០ ._

វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិជួលរយ:ពេលវែង និងវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច មានកំណត់អំពីប្រភេទអចលនវត្ថុ ទំហំ ទីតាំង អត្តសញ្ញាណនៃកម្មសិទ្ធិករ អត្តសញ្ញាណភតិក: ឬសម្បទានិក និងរយ:ពេលនៃការជួល ឬសម្បទាន។ គំរូនៃវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិជួលរយ:ពេលវែង និងវិញ្ញាបនប័ត្រសម្គាល់សិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ជាឧបសម្ព័ន្ធទី ១ និងទី២ នៃអនុក្រឹត្យនេះ។

សោហ៊ុយសេវាចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិជួលរយ:ពេលវែង វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និងការធ្វើលេខាចារឹក ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

មាត្រា ១១ ._

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងអនុក្រឹត្យនេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

មាត្រា ១២ .-

រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា អភិបាលគ្រប់ខេត្ត ក្រុង គ្រប់ប្រធានស្ថាប័ន អង្គភាពដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តអនុក្រឹត្យនេះតាមភារកិច្ចរៀង១ខ្លួន ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី ២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៧

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហ៊ុន សែន

<u>កន្លែងទទួល:</u>

- ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ដូចមាត្រា ១២
-រាជកិច្ច
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ